

EUROOPA OMBUDSMAN AASTARUANNE 2005

TÄHISTADES 10. AASTAPÄEVA 1995–2005

EUROOPA OMBUDSMAN AASTAARUANNE 2005

© Euroopa Ombudsman 2006

Kõik õigused kaitstud.

Kasutamine on lubatud koos allikale viitamisega hariduslikel ja mittekaubanduslikel eesmärkidel.

Kaanefoto ja peatükkide esilehekülgede fotode autor on Glory Rozakis. Autoriõigused ülejäänud fotodele kuuluvad Euroopa Ombudsmanile, kui pole märgitud teisiti.

Aruande täistekst on avaldatud Interneti-leheküljel:
<http://www.ombudsman.europa.eu/report/et/default.htm>

Printed in Belgium

TRÜKITUD VALGELE KLOORIVABALE PABERILE

EUROOPA OMBUDSMAN AASTAARUANNE 2005

TÄHISTADES 10. AASTAPÄEVA 1995-2005

EUROOPA OMBUDSMAN

P. NIKIFOROS DIAMANDOUROS

Hr Josep BORRELL FONTELLES
President
Euroopa Parlament
Rue Wiertz
1047 Brüssel
Belgia

Strasbourg, 13. märts 2006

Härra president

Kooskõlas Euroopa Ühenduse asutamislepingu artikli 195 lõikega 1 ning ombudsmani ülesannete täitmist reguleeriva korra ja üldtingimuste kohta käiva Euroopa Parlamendi otsuse artikli 3 lõikega 8 esitan käesolevaga oma aruande 2005. aasta kohta.

Lugupidamisega

P. Nikiforos DIAMANDOUROS

SISSEJUHATUS	17
1 KOKKUVÕTE	23
2 KAEBUSED JA UURIMISED	37
2.1 OMBUDSMANI TÖÖ ÕIGUSLIK ALUS	37
2.2 EUROOPA OMBUDSMANI PÄDEVUS	37
2.2.1 Pädevusse mittekuuluvad kaebused	38
2.2.2 Ühenduse institutsioonid ja asutused	38
2.2.3 Haldusomavoli	39
2.2.4 Euroopa hea haldustava eeskiri	40
2.3 KAEBUSTE VASTUVÕETAVUS JA UURIMISTE ALUS	41
2.4 2005. AASTAL UURITUD KAEBUSTE ANALÜÜS	42
2.5 EDASISAATMINE JA SOOVITUSED	42
2.6 OMBUDSMANI MENETLUSED	44
2.6.1 Uurimise alustamine	44
2.6.2 Õiglane menetlus	45
2.6.3 Dokumentide uurimine ja tunnistajate ülekuulamine	45
2.6.4 Avatud menetlus	45
2.7 UURIMISTE TULEMUSED	46
2.7.1 Haldusomavoli puudumine	46
2.7.2 Institutsiooni lahendatud juhtumid ja sõbralikud lahendid	46
2.7.3 Kriitilised märkused ja soovitude projektid	47
2.7.4 Eriaruanded Euroopa Parlamendile	47
2.8 JUHTUMI LÕPETAMISE OTSUSED 2005. AASTAL	48
2.8.1 Avatus, üldsuse juurdepääs ja isikuandmete kaitse	48
2.8.2 Komisjon asutamislepingute täitmise järelevalvajana	51

2.8.3	Avalikud hanked, lepingud ja toetused	52
2.8.4	Personaliküsimused	53
2.8.5	Muud küsimused	54
3	UURIMISE TULEMUSENA TEHTUD OTSUSED	59
3.1	JUHTUMID, MILLE PUHUL HALDUSOMAVOLI EI TUVASTATUD	59
3.1.1	Euroopa Komisjon	59
	TEGEVUSETUS SEoses SEKSUAALSE SÄTTUMUSE ALUSEL DISKRIMINEERIMISE KOHTA ESITATUD KAEBUSEGA.....	59
	LEPINGU LÕPETAMINE.....	60
	EUROOPA LIIDU RAHALISE ABI KASUTAMINE.....	61
	ARTIKLI 226 ALUSEL ESITATUD KAEBUS TOIDUSEADUSE ASJAS.....	61
	VÄIDETAVALT DISKRIMINEERIVAD TÖÖKUULUTUSED	62
	EUROOPA REGIONAALARENGU VAHENDITE HALDAMINE	63
	PROJEKTITETTEPANEKU HINDAMINE (1).....	64
	ARTIKLI 226 ALUSEL ESITATUD KAEBUSE MENETLEMINE	64
	PROJEKTITETTEPANEKU HINDAMINE (2).....	65
	INIMÕIGUSTE KLAUSLI KOHALDAMINE VIETNAMIGA SÕLMITUD KOOSTÖÖLEPINGUS.....	66
	KONSULTEERIMINE STRUKTUURIFONDIDE TULEVIKU ÜLE	66
	EUROOPA HÄDAABINUMBER 112.....	67
	JÄRKJÄRGULINE LOOBUMINE KEELESEKTSIOONIDEST EUROOPA KOOLIS	67
	VÄIDETAVALT EBASOBIV SUHTLEMINE PAKKUMISMENETLUSE AJAL.....	68
	DOKUMENTIDE KÄTTESAADAVUS INTERNETIS.....	69
	JUURDEPÄÄS MISSIOONI ARUANDELE ARTIKLI 228 MENETLUSE RAAMES	69
	PROJEKTI DIREKTORI ASENDAMINE HONDURASES.....	70
3.1.2	Euroopa Komisjon ja Euroopa Liidu Nõukogu	71
	VÄIDETAV PARKIMISKOHTADE PUUDUS PUUETEGA INIMESTE JAKS KOMISJONI JA NÕUKOGU HOONETE LÄHEDUSES	71
3.1.3	Euroopa Personalivaliku Amet (EPSO)	72
	KANDIDAATIDE JUURDEPÄÄS HINDAMISKRITEERIUMIDELE.....	72
	VALIKUKATSETEL OSALEMISE LUBA	72
3.1.4	Euroopa Keskpank	73
	TEAVE EUROOPA KESKPANGA VÕIMALIKU SEKKUMISE KOHTA	73
3.2	INSTITUTSIOONI POOLT LAHENDATUD JUHTUMID	74
3.2.1	Euroopa Parlament	74
	PENSIONIÕIGUSTE ÜLEKANDMINE	74
3.2.2	Euroopa Liidu Nõukogu	75
	TÖÖLEPINGU LÕPETAMINE ELI POLITSEI MISSIOONIL.....	75
3.2.3	Euroopa Komisjon	75
	PÕHJENDAMATU VIIVITUS JA AVALIKU JUURDEPÄÄSU NÕUDELE VASTAMATA JÄTMINE	75
	KEELDUMINE DOKUMENTIDELE JUURDEPÄÄSU ANDMISEST	76
	REISI- JA MAJUTUSKULUDE HÜVITAMINE	76
	REISIKULUDE HÜVITAMINE	77
	VÄIDETAVALT HILINENUD MAKSED KOMISJONI HINDAJATELE.....	77

3.3 OMBUDSMANI SAAVUTATUD SÕBRALIKUD LAHENDID	78
3.3.1 Euroopa Parlament	78
JURDEPÄÄS EUROOPA PARLAMENDI RUUMIDELE	78
ÕIGUSABIKULUDE HÜVITAMINE	78
TEABE ANDMINE ERI KEELTES VALIMISKAMPAANIA AJAL	79
3.3.2 Euroopa Komisjon	80
KÕNEKESKUSE OPERAATORI TÖÖLEPINGU LÕPETAMINE	80
ÕIGUS PENSIONILE	80
ERANDI TEGEMINE PRAKTIKANDI VANUSEPIIRANGU OSAS	81
MAKSE HILINEMINE MARIE CURIE' STIPENDIAADILE	81
3.4 OMBUDSMANI KRIITILISE MÄRKUSEGA LÕPETATUD JUHTUMID	82
3.4.1 Euroopa Parlament	82
VIIVITUS DOKUMENDILE JURDEPÄÄSU ANDMISEL	82
TEABETAOTLUSELE VASTAMATA JÄTMINE	83
3.4.2 Euroopa Liidu Nõukogu	84
JURDEPÄÄS ÜHIST VÄLIS- JA JULGEOLEKUPOLIITIKAT KÄSITLEVATELE DOKUMENTIDELE	84
3.4.3 Euroopa Komisjon	85
RIKKUMISMENETLUSE PIKKUS JA JURDEPÄÄS DOKUMENTIDELE	85
TOETUSTE KOHTA ASJAKOHASE NÕU ANDMATA JÄTMINE	86
ANDMEKAITSE KOHTA TEABE ANDMATA JÄTMINE	86
VIIVITAMINE GALILEI PROJEKTI JAOKS TEHTUD TÖÖ EEST TASUMISEGA	87
PAKKUMISMENETLUSE KÄSITLEMINE KOMISJONI POOLT	88
ÕIGUS KAITSELE HALDUSUURIMISE KÄIGUS	89
JURDEPÄÄS PÜÜGIPIIRKONDADELE ASSOORIDE VETES	90
JURDEPÄÄS HIINA PROJEKTI LEPINGUT KÄSITLEVATELE DOKUMENTIDELE	91
EKSITAV VÄIDE ARVAMUSES VARASEMA KAEBUSE KOHTA	91
ERAETTEVÕTTE VASTU ESITATUD KAEBUSE MENETLEMINE	92
TULUNDUSLIKE ÜKSUSTE SOBIMATUS	93
3.4.4 Euroopa Pettusevastane Amet (OLAF)	94
OLAFI POOLT TEABE EDASTAMATA JÄTMINE UURIMISE TÕENÄOLISE PIKKUSE KOHTA	94
3.4.5 Euroopa Investeerimispank	94
E-KIRJADE VAHETUS TÖÖKOHA TAOTLEJAGA	94
TEABELE JURDEPÄÄSU TAOTLUSE MENETLEMINE EIP POOLT	95
3.5 INSTITUTSIOONI POOLT AKTSEPTEERITUD SOOVITUSTE PROJEKTID	96
3.5.1 Euroopa Komisjon	96
PRAKTIKAPROGRAMMI VANUSEPIIRANGUD	96
FINANTSKOHUSTUSE TÜHISTAMINE	96
ÕPILASTE VALIK EUROOPA KOOLIDESSE	97
JURDEPÄÄS LIIKMESRIIGI ÜLEMÄÄRASE EELARVEPUUDUJÄÄGI MENETLUSEGA SEOTUD DOKUMENDILE	98
3.5.2 Euroopa Pettusevastane Amet (OLAF)	99
EKSITAV TEAVE PRESSIÜLEVAATES	99

3.6	MUUDEL PÕHJUSTEL LÕPETATUD JUHTUMID	100
3.6.1	Euroopa Komisjon	100
	ARTIKLI 226 ALUSEL ESITATUD KAEBUS PENSIONI ÜLEKANDMISE KOHTA.....	100
	ARTIKLI 226 ALUSEL ESITATUD KAEBUS RIIGI ÜLEMKOHTUS POOLELI OLEVA JUHTUMI KOHTA	100
	RAAMATUTE TASUTA LAENUTAMINE AVALIKEST RAAMATUKOGUDEST	101
3.7	PÄRAST ERIARUANNET LÕPETATUD JUHTUMID	102
3.7.1	Euroopa Liidu Nõukogu	102
	SEADUSLOOMEGA SEOTUD TEGEVUSE JÄTKAMINE SULETUD USTE TAGA MÕJUVAID PÕHJENDUSI ESITAMATA	102
3.7.2	Euroopa Komisjon	102
	HARIDUSALASTE ERIVAJADUSTEGA LASTE ÕPPEKULUD	102
3.7.3	Euroopa Pettusevastane Amet (OLAF)	103
	EBAÕIGE JA EKSITAVA TEABE ESITAMINE OMBUDSMANILE VARASEMA UURIMISE JOOKSUL	103
3.8	OMBUDSMANI OMAALGATUSLIKUD UURIMISED	104
	LILLEKAUNISTUSE EEST TASUMINE.....	104
4	SUHTED EUROOPA INSTITUTSIOONIDE JA ASUTUSTEGA	107
4.1	EUROOPA PARLAMENT	108
4.2	EUROOPA KOMISJON	108
4.3	EUROOPA ANDMEKAITSEINSPEKTOR	109
4.4	MUUD INSTITUTSIOONID JA ASUTUSED	110
5	SUHTED OMBUDSMANIDE JA SAMALAADSETE ASUTUSTEGA	113
5.1	EUROOPA OMBUDSMANIDE VÕRGUSTIK	113
5.2	OMBUDSMANI MUUD SEMINARID JA KONVERENTSID	118
5.3	MUUD ÜRITUSED OMBUDSMANIDE JA NENDE AMETKONDADE OSAVÕTUL	121
6	KOMMUNIKATSIOON	125
6.1	AASTA TIPPSÜNDMUSED	125
6.2	TEABEVISIIDID	132

6.3	MUUD KONVERENTSID JA KOHTUMISED	135
6.4	MEEDIASUHTED	142
6.5	TRÜKISED	147
6.6	SIDUSSUHTLUS	148
7	LISAD	151
A	STATISTIKA	153
B	OMBUDSMANI EELARVE	160
C	PERSONAL	162
D	OTSUSTE INDEKS	169
E	EUROOPA OMBUDSMANI VALIMINE	174
	KUIDAS PÖÖRDUDA EUROOPA OMBUDSMANI POOLE	176

SISSEJUHATUS

SISSEJUHATUS

Euroopa ombudsmani institutsioon tähistas 2005. aastal oma kümnendat aastapäeva. See oluline teetähis andis meile võimaluse järele mõelda esimese kümne aasta saavutuste üle ja kavandada koos oma põhiliste partneritega võimalikke tegevussuundi edasiseks. Erinevad üritused, mida me korraldasime, andsid rohkelt teavet selle kohta, mis oli töös hästi sujunud ja mida võiksime veel teha oma suhete osas Euroopa Liidu institutsioonide ja asutustega, ombudsmani kooskonna, kaebuste esitajate ja kodanikega laiemas mõttes. Enne esilekerkinud ideede põhjalikumat käsitelu tahaksin aga pühendada paar sõna institutsiooni viimase kümne aasta tööle.

Alates 1995. aasta septembrist on Euroopa ombudsman käsitlenud kokku üle 20 000 kaebuse ja aidanud lugematul hulgal kodanikke, vastates nende teabenõuetele. Ametist lahkumisel võis minu eelkäija, esimene Euroopa ombudsman hr Jacob SÖDERMAN, öelda, et tähtsaimaks saavutuseks oli erinevate ELi institutsioonide ja asutuste koostöövalmiduse ulatus kodanike kaebuste lahendamisel. Institutsioonid ja asutused näitasid üles tahet töötada koos ombudsmaniga kodanike parema teenimise nimel nii töölevõtu vanusepiirangu kaotamisel kui ka paranduste sisseviimisel hilinenud maksete osas, nii dokumentide kättesaadavamaks muutmisel kui ka Euroopa Liidu põhiõiguste harta järjest suurema austamise küsimuses. Nende ja tegelikult ka väga paljude teiste saavutuste eest oleme ELi kodanikena Jacob SÖDERMANile alati tänulikud.

Peale ELi halduse tõhustamise on Euroopa ombudsmani institutsioon teinud pingutusi ka kõikide ELi riiklike, piirkondlike ja kohalike ombudsmanide sidemete arendamiseks eesmärgiga tagada ELi jurisdiktsiooni alla kuuluvate kodanike ja teiste elanike õiguste, kaasa arvatud põhiõiguste reaalne kaitse. Selline koostöö toimub peamiselt ombudsmanide Euroopa võrgustiku egiidi all, mis on viimase kümnendi jooksul kasvanud asendamatuks mehhanismiks kodanike kaebuste kiirel ja tõhusal käsitlemisel. 2005. aasta andis meile võimaluse hinnata võrgustiku saavutusi alates selle loomisest 1996. aastal Strasbourgis ning otsustada, kuidas üheskoos edasi minna.

Ombudsman on alates 1995. aasta septembrist teinud pingutusi, et jõuda kodanikeni ja tõsta nende õigusteadlikkust, eriti õiguse suhtes esitada kaebusi ja saada hüvitust. Algatuse edukuse tõend on fakt, et praegu esitatakse ombudsmanile iga kuu juba 300 kaebust, kusjuures 2005. aastal laekus kaebusi eelnevate aastatega võrreldes kõige rohkem.

Ombudsmani suhted teiste ELi institutsioonide ja asutustega

Oleks muidugi palju parem, kui kodanikel ei tekiks kunagi vajadust Euroopa ombudsmani poole pöörduda ning asjassepuutuv asutus lahendaks kodanike kaebused võimalikult varajases staadiumis. Kodanike jaoks pole tähtis, kes nende probleemi lahendab. Tihti tahavad nad saada lihtsalt selgitust, põhjendust, vabandust või nõustamist ning seda saab kõige paremini teha just kaebusega seotud ametiasutus.

Kui kodanikel tekib vajadus esitada kaebus, tahavad nad probleemile võimalikult kiiret ja tõhusat lahendust. Minu hinnangul on asjassepuutuva asutuse pakutud lahendus kiirem ja lõppkokkuvõttes kõigile sobivam, sest institutsiooni suutlikkus leida lahendus tõstab kaebuse esitaja silmis asutuse usaldusväärsust ning tagab mõlemale osapoolale kasuliku tulemuse. Teisiti öeldes on riikliku asutuse tegutsemisviis kaebuste käsitlemisel põhiliseks näitajaks selle kohta, kuivõrd on asutus kodanikele suunatud. See oli minu peamine sõnum, mida soovisin edastada juubeliaasta üritustel, mida me koos teiste ELi institutsioonide ja asutustega korraldasime.

Suhete parandamisele kodanikega saab kaasa aidata iga ELi institutsioon ja asutus. Kaebuste põhjal saame me kõik õppida, kuidas pakkuda paremaid teenuseid, puudutagu need siis lepinguprobleemide lahendamist, dokumentide kättesaadavamaks muutmist või selgitamist, miks

mõnda kandidaati ei valitud. Lõpptulemusena saavad ombudsmani tööst kasu mitte ainult kaebuste esitajad, vaid kõik, kes mingite institutsioonidega kokku puutuvad.

Kaebused viitavad tihti tõsisematele, keerukamatele või süstemaatilistele probleemidele või raskustele. Ombudsmani ülesanne on muu hulgas ka nende tuvastamine ja kõrvaldamise edendamine. Ombudsman on peale selle, et ta toimib välise kontrollimehhanismina, tähtsaks abiallikaks ka juhtidele, sest ta saab aidata ametiasutuste tööd parandada, viidates täiustamist vajavatele valdkondadele.

Selles kontekstis on äärmiselt oluliseks abivahendiks Euroopa hea halduse tava eeskiri. 2001. aastal Euroopa Parlamendis heaks kiidetud eeskiri selgitab kodanikele nende õigusi Euroopa Liidu halduskorralduses. See eeskiri on ka kasulik juhend teenistujatele, seades sihiks halduse kõige kõrgemate standardite täitmise. 2005. aastal ilmus eeskirja uus trükk 24 keeles. Euroopas ja ka mujal jagati laiali üle 100 000 eksemplari. Tulemuseks oli, et riigi- ja kohalike omavalitsuste asutused, koolid, ülikoolid, õppekeskused ja rahvaraamatukogud küsisid jagamiseks eksemplare juurde. See on üks tõeline Euroopa edu lugu. See eeskiri on kasutusele võetud paljudes riigi-, piirkondlikes ja kohalikes asutustes – Portugalist Itaaliani, Vallooniast Kreekani, Rumeeniast Horvaatiani. Arvestades seda, kui paljud asutused kogu Euroopas on selle eeskirja kasutusele võtnud, loodan ma jätkuvalt, et see võetakse vastu kõigis ELi institutsioonides ja asutustes, näiteks institutsioonidevahelise lepinguna. 2005. aastal korraldatud selleteemalised kohtumised Euroopa Komisjoni presidendi hr José Manuel BARROSO ning asepresidentide pr Margot WALLSTRÖMi ja hr Siim KALLASega osutusid äärmiselt positiivseteks ning ma loodan väga, et nimetatud projekti elluviimisel on oodata kiiret progressi. See väljendaks selgelt mõlemapoolset pühendumist teha ka edaspidi kodanike heaolu nimel koostööd.

Väga lootustandvaks sammuks pean ma 2005. aastal Euroopa Komisjonis vastu võetud teatist, mis kehtestab uue sisemenetluskorra ombudsmani järelepärimistele vastamiseks. Nimetatud teatis näeb ette, et volinikud võtavad iga juhtumi puhul isiklikult kindla poliitilise seisukoha, säilitades samal ajal peasekretariaadi olulise rolli. Mul on väga hea meel uue menetluskorra üle, mille eesmärk on minu arusaamise järgi parandada komisjoni vastuste järjekindlust ja taset ning kindlustada ombudsmani soovitudele ja märkustele kiire reageering. Kuna Euroopa Komisjon on institutsioon, millega on seotud umbes 70% ombudsmani uurimistest, on väga oluline, et komisjon asuks haldusomavoli küsimuste lahendamise ja kodanike teenindamise kultuuri edendamise korraldamise etteotsa. Käesolevas aastaaruandes on esitatud mitmed juhtumid, kus komisjoni reageeris piisavalt kiirelt ja konstruktiivselt probleemidele, millele ma olin tähelepanu juhtinud.

Koostöö Euroopa ombudsmanide võrgustiku raames

Institutsiooni algusaastatest peale on Euroopa ombudsman teinud Euroopa ombudsmanide võrgustiku kaudu tihedat koostööd oma kolleegidega nii riiklikul, piirkondlikul kui ka kohalikul tasandil. Võrgustiku peamine eesmärk on tänapäeval sama aktuaalne ja tähtis kui alguseski: selleks on ELi jurisdiktsiooni all olevate kodanike ja teiste elanike õiguste tagamine.

ELi õiguse rakendamine on suures osas liikmesriikide ametiasutuste kohustus. Praktikas tähendab see seda, et ELi seadustest tulenevate õiguste austamine sõltub olulisel määral just ametiasutuste igapäevasest tööst ja sellest, millises ulatuses õnnestub järelevalveorganitel, sealhulgas ombudsmanidel, juurutada kõrgetasemelist haldust ja pakkuda vajaduse korral tõhusaid lahendeid. See küsimus muutub järjest olulisemaks, kuna pidevalt kasvab liikmesriikide asutuste ja ELi institutsioonide koostöö maht ning intensiivsus. Õiguste kaitsmiseks ja pakkumaks tõhusaid lahendeid peab ametiasutuste koostööd toetama ombudsmanide koostöö.

Eelnevat arvesse võttes uurisin ma 2005. aastal võimalusi, kuidas kindlustada ning edendada ombudsmanide rolli Euroopa arenevas juriidilises ja poliitilises kultuuris. Minu argumentiks oli, et selleks peab võrgustik muutma kodanike jaoks ombudsmanide koostööst tuleneva lisandväärtuse nähtavamaks nii kodanikele endile kui ka poliitikakujundajatele ELi kõigil tasandil. Viimastega seoses on selles valdkonnas vaja veel kõvasti tööd teha. Meil on vaja esitada veenvaid tõendeid selle kohta, et mitmekesisus ei tohiks olla takistuseks ombudsmanidega täielikult arvestamisel Euroopa uutes poliitikasuundades, mida liikmesriikide ametivõimud ja ELi institutsioonid pidevalt kujundavad.

Selleks et muuta meie koostöö avalikkuse jaoks selgemaks, kuulutasin välja, et nii avalikkusega kui ka meie omavaheliseks suhtlemiseks plaanib meie büroo teha rohkem investeringuid interneti kasutamise arendamiseks. Euroopa ombudsmani veebilehele on kavas panna interaktiivne juhend “Kes saab mind aidata?”, mis annab kodanikele juhtnööre, millise ombudsmani juurde oleks kõige parem pöörduda, olgu see siis Euroopa, riiklikul või piirkondlikul tasandil. Järgmise kahe aasta jooksul on kavas töötada võrgustiku raames välja ka avaldus, mis selgitab kodanikele, mida nad võivad võrgustikku kuuluva ombudsmani poole pöördudes oodata. Võimalik on, et see võetakse vastu kuuendal riiklike ombudsmanide seminaril, mis toimub 2007. aastal Strasbourgis. Olles täielikult teadlik, kui hoolikalt tuleb sellist avaldust koostada, olen ma siiski kindel, et meie ühine arusaamine sellest, milline peaks ombudsman olema ja mida tegema, on piisav, nii et avalduse koostamine minu välja pakutud ajavahemikus on realistlik eesmärk. Avaldus pole tähtis mitte ainult kodanike jaoks, kes võivad vajada ombudsmani teenuseid väljaspool oma riiki, vaid sellele peaks saama toetuda ka ombudsmanide ja poliitikakujundajate kollektiivsetes ja individuaalsetes suhetes. Juba avalduse koostamise protsess ise oleks väärtuslik, sest see edendaks ja süvendaks meie üksteiselt õppimise võimalusi. Selline ettevõtmine saab praeguseks välja kujunenud koostööd ainult tugevdada.

Ombudsmani suhted kodanikega ja võimalikud kaebuste esitajad

Euroopa ombudsmani jõupingutustel teha tihedat koostööd ELi institutsioonide ja asutustega ning teiste ombudsmanidega kogu ELis on üks peamine eesmärk, nimelt kodanike optimaalse teenindamise tagamine. ELi kodanikele parimate teenuste pakkumise nimel korraldasime 2005. aastal oma 10. aastapäeva tähistamise käigus mitmeid meediale, valitsusvälistele organisatsioonidele, huvirühmadele, piirkondlikele ja kohalikele esindustele ning kodanikele suunatud üritusi. Me leidsime, et oleks kasulik uurida lähemalt mitmeid teemasid, mis võiksid meil aidata järgnevatel aastatel tõsta inimeste teadlikkust ombudsmanile kaebuse esitamise õigusest ning mis omakorda parandaks ELi asutuste tööd ja oleks kasulik kõigile.

Täheledatai, et palju arenguruumi on õige teabe edastamise osas õigetele inimestele. Euroopa ombudsmanil on teadlikkuse tõstmise valdkonnas vaja esmajärjekorras tegeleda kahe probleemiga: paljud inimesed ei tea, kes on ombudsman, ja paljud ei tea, millega tegeleb EL. Igasugune edastatav teabematerjal peab arusaadavalt ja otsekoheselt käsitlema neid kahte küsimust. Ombudsman peab parandama interneti kaudu enda kohta käiva teabe edastamist. Info peab paremini jõudma võimalike kaebuste esitajateni. ELi institutsioonid peaksid süstemaatiliselt teavitama inimesi, kellega nad kokku puutuvad, nende õigusest esitada kaebus.

Samuti peab ombudsman tegema inimestele arusaadavaks selle, et kaebuste esitamine on väga avameelne protsess. Võib öelda, et ombudsman pakub kiiret, tasuta ja paindlikku teenust. Nendele, kes kardavad, et kaebuse esitamise korral suhtub asjassepuutuv institutsioon edaspidi neisse negatiivselt, kinnitan ma veel kord, et igasugune katse suhtuda kellesegi ebasoosivalt või kedagi ebasoosinguga ähvardada selle tõttu, et nad kasutavad oma õigust esitada ombudsmanile kaebus, on juba ise haldusomavoli juhtum. ELi institutsioonid ja asutused peaksid astuma vajalikke samme tagamaks, et nende ametnikud on sellest teadlikud ja käituvad vastavalt.

Kokkuvõtteks

Käes on Euroopa Liitu proovile panevad ajad. Prantsusmaa ja Madalmaade kodanikud hääletasid Euroopa Liidu põhiseaduse ratifitseerimise vastu, hääletajate osalus Euroopa Parlamendi valimistel langeb jätkuvalt ja EL peab endiselt sõdima arusaama vastu, mille kohaselt on EL poliitilise eliidi poolt loodud inimestest kaugelejääv bürokraatlik institutsioon. Hiljutine Eurobaromeetri uuring näitas, et ainult 38% inimestest tunneb, et “nende hääl ELis loeb”.

Euroopa ombudsmani institutsioon on loodud selleks, et aidata tuua ELi kodanikele lähemale ja muuta selle haldus inimnäolisemaks. Institutsioon põhineb sellel, et ombudsman on reaalne inimene, kes isiklikult suhtleb iga tema poole pöörduva kodanikuga, vaatab üle juhtumi ja püüab kaebust lahendada. Iga selline mikrotasandil suhtlemine aitab kaasa ELi inimlikumaks muutmisele ja selle kodanikele lähemale toomisele. Ombudsman on kodanike ja institutsioonide vahelise usalduse loomise põhilüli. Ta suudab edendada kahe osapoole vahelist konstruktiivset dialoogi.

Üks kaebuse esitaja kirjutas: “Minu jaoks on juhtum nüüd lõpuks lõpetatud ja ma loodan, et saan oma tegemistes, mis on Euroopaga tihedalt seotud, pöörata uue lehekülje. Ma sooviksin teid kasuliku vahetalitamise eest tänada. Teie institutsioon on väga oluliseks lüliks, mille kaudu on kodanikel võimalik sõbralikult lahendada tundlikke probleeme, mis neil võib ELi institutsioonidega suheldes tekkida.”

Ombudsman ei saa töötada üksi. Kõrgeima taseme halduse tagamine on ülesanne, mida tuleb täita üheskoos ELi institutsioonide ja asutustega. Lubaduste täitmine, sobivate hüvitusmehhanismide loomine, vigadest õppimine, avalik ja jälgitav asjaajamine – kõik need on olulised aspektid kodanike usalduse võitmisel. Ombudsman peab kodanike õiguste täieulatusliku austamise tagamiseks kogu Euroopa Liidus tegema kooskõlastatult ja süstemaatiliselt koostööd oma kolleegidega riiklikul, piirkondlikul ja kohalikul tasandil. Lisaks tuleb tal jätkata kodanike ja võimalike kaebuste esitajate teavitamist ombudsmani poolt osutatavast teenusest.

Euroopa ombudsmanina teen ma kõik, mis minu võimuses, et reaalselt täita, tuginedes meie institutsiooni esimese aastakümne saavutustele, institutsiooni ülesannet tuua Euroopa Liit selle kodanikele lähemale ja muuta ELi haldus inimnäolisemaks.

Strasbourg, 14. veebruar 2006

P. Nikiforos DIAMANDOUROS

1 KOKKUVÕTE

Euroopa ombudsmani üheteistkümnese aastaaruande Euroopa Parlamendile annab ülevaate ombudsmani tegevusest 2005. aastal. Tegemist on kolmanda aastaaruandega, mille esitab hr P. Nikiforos DIAMANDOUROS, kes alustas tööd Euroopa ombudsmanina 1. aprillil 2003. aastal.

ARUANDE ÜLESEHITUS

Aruanne koosneb kuuest peatükist ja viiest lisast. Aruanne algab ombudsmani eessõnaga, milles ta annab ülevaate aasta põhilistest tegevustest ning kirjeldab üldjoontes tulevikuplaane. Käesolev kommenteeritud kokkuvõte on aastaaruande esimene peatükk.

Teine peatükk kirjeldab ombudsmani tegevust kaebuste käsitlemisel ja uurimiste läbiviimisel. Teises peatükis tuuakse esile olulised muudatused ja antakse ülevaade aasta jooksul käsitletud kaebustest, sealhulgas pärast uurimist lõpetatud juhtumite tulemuste temaatiline analüüs. Nimetatud analüüs hõlmab ombudsmani 2005. aasta otsuste kõige olulisemaid õiguslikke ja faktilisi tulemusi.

Kolmandas peatükis on esitatud osa selliste otsuste kokkuvõtetest, mis illustreerivad kaebuste ja omaalgatuslike uurimistega hõlmatud teemade ulatust ja kaasatud institutsioonide hulka. See peatükk sisaldab kõigi teise peatüki temaatilises analüüsis nimetatud otsuste kokkuvõtet. Kaebuste kohta tehtud otsuste kokkuvõtted on järjestatud esmalt tulemuse või tagajärje tüübi ja seejärel asjassepuutuva institutsiooni või asutuse alusel. Ombudsmani omaalgatuslikele uurimistele järgnenud otsuste kokkuvõtted on esitatud peatüki lõpus.

Neljas peatükk käsitleb suhteid Euroopa Liidu teiste institutsioonide ja asutustega. Peatüki alguses kirjeldatakse ombudsmani ning institutsioonide ja asutuste konstruktiivsete töösuhete olulisust, seejärel loetletakse 2005. aastal aset leidnud töösuhetega seotud koosolekud ja sündmused.

Viies peatükk käsitleb Euroopa ombudsmani suhteid riiklike, piirkondlike ja kohalike ombudsmanide kogukonnaga Euroopas ning mujal. Peatükis kirjeldatakse üksikasjalikult Euroopa ombudsmanide võrgustiku tegevust, samuti käsitletakse ombudsmani osalemist seminaridel, konverentsidel ja koosolekutel.

Kuues peatükk annab ülevaate ombudsmani teavitustegevusest. See kuueks osaks jagatud peatükk annab ülevaate aasta tippsündmustest, ombudsmani tutvustusvisiitidest, konverentsidest ja koosolekutest, kus ombudsman ja tema töötajad on osalenud, meediasuhetest, väljaannetest ja sidusteavitusest.

A-lisa sisaldab Euroopa ombudsmani 2005. aasta töö statistikat. B- ja C-lisas esitatakse andmed ombudsmani eelarve ja töötajate kohta. D-lisa indekseerib kolmandas peatükis sisalduvad otsused juhtumite järjekorranumbrite, teemade ning väidetava haldusomavoli juhtumi tüübi alusel. E-lisas kirjeldatakse Euroopa ombudsmani valimiskorda ja antakse ülevaade hr DIAMANDOUROSe tagasivalimisest 2005. aasta jaanuaris.

LÜHIÜLEVAADE

Euroopa ombudsmani missioon

Euroopa ombudsmani büroo loodi Maastrichti lepinguga Euroopa Liidu kodakondsuse ühe osana. Ombudsman uurib kaebusi ühenduse institutsioonide või asutuste haldusomavoli kohta, välja arvatud Euroopa Kohtu ja Esimese Astme Kohtu puhul, kui need tegutsevad õigusemõistjana. Euroopa Parlamendi heakskiidul on ombudsman määratlenud haldusomavoli viisil, mis eeldab inimõiguste austamist, õigusriigi põhimõtete ja hea halduse tava järgimist.

Lisaks üksikisikute, ettevõtete ja ühenduste kaebustele vastamisele teeb ombudsman ka ise aktiivselt tööd, algatades omal initsiatiivil uurimisi ning teavitades kodanikke nende õigustest ja sellest, kuidas neid õigusi kasutada.

Kaebused ja uurimised 2005. aastal

2005. aastal laekus ombudsmanile 3 920 kaebust, mis tähendab 2004. aastaga võrreldes 5%-list kasvu¹. Rekordarv kaebusi, koguhulgast 59%, saadeti ombudsmanile elektrooniliselt, kas e-postiga või täites vastava kaebusevormi ombudsmani veebilehel. 3 705 juhul saadi kaebus otse kodanikelt, samas kui ettevõtted ja ühendused esitasid 215 kaebust.

Üle 75% juhtumite puhul sai ombudsman kaebuse esitajat aidata, algatades antud küsimuses uurimise, suunates selle pädevale asutusele või andes nõu, kelle poole probleemi kiireks ja tõhusaks lahendamiseks pöörduda. Aasta jooksul algatati kaebuste põhjal kokku 338 uut uurimist (sealhulgas üks ühisuurimine, mis hõlmas 389 üksikkaebust). Ombudsman algatas omal initsiatiivil viis uurimist.

Euroopa ombudsman tegeles 2005. aastal kokku 627 uurimisega, millest 284 jätkusid eelmisest aastast.

Nagu eelmistel aastatel oli ka tänavu enamik uurimisi seotud Euroopa Komisjoniga (koguhulgast 68%). Kuna Euroopa Komisjon on ühenduse peamine institutsioon, mis võtab vastu kodanikele vahetut mõju avaldavaid otsuseid, on loomulik, et just see institutsioon on kodanike kaebuste peamiseks sihtmärgiks. Euroopa Personalivaliku Ametiga (EPSO) oli seotud 73 uurimist, Euroopa Parlamendiga 58 ja Euroopa Liidu Nõukoguga 14.

Peamised väidetava haldusomavoli juhtumid olid vähene läbipaistvus, sealhulgas teabe andmisest keeldumine (188 juhtumit), ebaõiglus või võimuliallus (132 juhtumit), diskrimineerimine (103 juhtumit), ebarahuldav menetlus (78 juhtumit), välditavad viivitused (73 juhtumit), hooletus (44 juhtumit), suutmatus tagada kohustuste täitmist, st Euroopa Komisjoni suutmatus täita oma rolli "asutamislepingu täitmise järelevalvajana" liikmesriikide suhtes (37 juhtumit) ja õiguslikud eksimused (29 juhtumit).

E-posti teel saadi kokku 3 269 üksiktaotlust teabenõu saamiseks, 2004. aastal oli selliste taotluste arv 3 200 ja 2003. aastal 2 000.

Ombudsmani uurimiste tulemused

2005. aastal lõpetas ombudsman 312 juhtumi uurimise, millest 302 puhul oli tegu kaebustega ja kümme olid ombudsmani omaalgatuslikud uurimised. Tulemused olid järgmised:

Haldusomavoli ei tuvastatud

114 juhtumi korral ei tuvastanud ombudsmani läbi viidud uurimine haldusomavoli. Selline tulemus ei ole kaebuse esitaja jaoks alati negatiivne, sest kaebuse esitaja saab vähemalt kasulikku teavet asjaga seotud institutsiooni või asutuse antud täielikust selgitusest nende tegevuse kohta või vabandatakse kaebuse esitaja ees. Näiteks:

- Euroopa Komisjon selgitas põhjusi, miks otsustati jätta Hispaania ametivõimude suhtes algatamata väidetava seksuaalorientatsioonilise diskrimineerimise uurimine. Komisjon ütles, et probleemid, millega kaebuse esitajad – Hispaania kodanik ja Argentiina kodanik – kokku puutusid, jäävad ühenduse õiguse rakendusala väljapoole. Vastavalt komisjoni soovitusel nõuda hüvitust riiklikul tasandil esitasid kaebuse esitajad kaebuse Hispaania ombudsmanile. (1687/2003/JMA)
- Euroopa Kodanike Teenistuse (ECAS) esitatud kaebuse puhul leidis ombudsman, et Euroopa Komisjoni miinimumnõuded huvitatud poolte nõustamiseks struktuurifondide tuleviku

¹ Kusjuures 335 kaebust puudutasid ühte ja sama küsimust ning neid käsitleti ühe ühisuurimise käigus (juhtumi 3452/2004/JMA ja teiste juhtumite kokkuvõte on esitatud alapealkirja all "Haldusomavoli ei tuvastatud").

asjus on piisavalt selged ning et antud juhul oli komisjon neid ka järginud. Ombudsman ei välistanud aga, et miinimumnõuded võiksid olla selgemalt väljendatud või et teatud juhtudel oleks konsulteerimisel sobivam kasutada enam sektorivahelist ja terviklikku lähenemisviisi, ning teavitas Euroopa Kodanike Teenistust võimalusest esitada komisjonile vastav soovitus. (948/2004/OV)

- Ombudsmani uurimine seoses raamatute tasuta laenutamisega rahvaraamatukogudest aitas selgitada Euroopa Komisjoni otsuse põhjuseid algatada Hispaania suhtes rikkumismenetlus ja leida võimalusi, kuidas saaks tasuta laenutamist kahjustamata ühenduse vastavat direktiivi õigesti rakendada. Ombudsman lähtus 389 kaebusest, milles väideti, et komisjoni otsus algatada Hispaania suhtes menetlus kahjustab rahvaraamatukogude tegevust avaliku põhiteenuse pakkujana ja on vastuolus kodanike põhiõigusega omada juurdepääsu kultuurile. Uurimine lõpetati, kui ombudsman sai teada, et komisjon oli küsimuse suunanud Euroopa Kohtule. (3452/2004/JMA ja muud)

Isegi kui ombudsman ei tuvasta haldusomavoli, võib ta leida võimaluse parandada tulevikus institutsiooni või asutuse halduse kvaliteeti. Sellisel juhul esitab ombudsman lisamärkuse, nagu näiteks järgmiste juhtumite puhul:

- Ombudsman soovitas Euroopa Komisjonil üle vaadata oma sise-eeskirjad seoses telefonikõnede registreerimisega pakkumismenetluse raames. Soovituse aluseks oli ombudsmani uurimine telefonivestluse korra kohasuse asjus, mis toimus komisjoni talituste ja teise pakkuja, kaebuse esitaja konkurendi vahel. Ombudsman ei leidnud tõendeid korra rikkumisest, kuid märkis, et komisjonil oleks olnud kergem kaebuse esitaja probleemiga tegeleda, kui nad oleks saanud esitada kõnealuse telefonivestluse kirjaliku protokoll. (1808/2004/JMA)
- Kaebuste, et Euroopa Liidu Komisjon ja Nõukogu ei suuda oma Brüsselis asuvate peahoonete lähedal tagada puuetega inimestele piisavalt parkimiskohti, uurimise tulemusena kiitis ombudsman heaks lisaparkimiskohtade palve esitamise Belgia ametivõimudele ja palus ennast tulemustega kursis hoida. Samas soovitas ta Euroopa Liidu Nõukogul üle vaadata seisukohad seoses puuetega inimeste juurdepääsu piiramisega parkimiskohtadele turvalisuse eesmärgil ning soovitas neil selles küsimuses Euroopa Komisjonist eeskuju võtta. (2415/2003/JMA ja 237/2004/JMA)
- Ombudsman leidis, et kodanikega suhtlemise tõhususe ja läbipaistvuse parandamise nimel võiks Euroopa Komisjon täpsustada ELi finantsabi kasutamise suhtes esitatud kaebuste menetluskorda. Soovitus lähtus Madridi kohaliku võimu vähendatud toetuse kohta esitatud kaebuse uurimisest. Ombudsmani uurimise tulemusena nõustus komisjon edastama kaebuse esitajale teavet juhtumi käsitlemise kohta, võttes viivituse omaks ja vabandades selle pärast. (274/2004/JMA)
- Euroopa Personalivaliku Amet (EPSO) nõustus edaspidi konkursiteadetes lisama täpsustuse, et i) eelvaliku testi osalemiskutse ei tähenda, et kandidaadi sobivus oleks täielikult tõestatud, ning ii) hiljem sobimatuks tunnistatud kandidaatide kirjalikku testi ei hinnata. Sellise tulemuseni jõuti pärast ombudsmani lisamärkust seoses uurimisega, mis puudutas abitölkijate avalikul konkursil osalemisavalduse esitanud Ungari kodaniku kaebust. Ombudsman leidis, et sellekohase teabe lisamine aitaks vältida arusaamatusi ja parandada suhteid kandidaatidega. (839/2004/MHZ)

Institutsioonide poolt lahendatud juhtumid ja sõbralikud lahendid

Võimaluse korral püüab ombudsman saavutada tulemust, mis rahuldab nii kaebuse esitajat kui ka institutsiooni, mille suhtes kaebus esitati. Ühenduse institutsioonide ja asutuste koostöö on väga oluline selliste tulemuste saavutamiseks, mis aitaksid omakorda parandada institutsioonide ja kodanike vahelisi suhteid ning vältida vajadust kallite ja ajamahukate kohtuvaidluste järele.

2005. aastal lahendasid institutsioonid või asutused pärast ombudsmanile laekunud kaebust ise 89 juhtumit. Näiteks järgmised juhtumid:

- Euroopa Komisjon lahendas Saksa teadusajakirjanikuga seotud hilinevad makse juhtumit, selgitades viivituse põhjuseid ja nõustades maksmata intressi. See oli tunnistuseks, et vahepeal oli astutud samme ekspertidele tasumise kiirendamiseks. Kaebuse esitaja töi välja ka selle, et viimase lepingu eest oli ta saanud tasu juba 30 päeva jooksul. (1266/2005/MF)
- Euroopa Liidu Nõukogu aitas ombudsmanil lahendada juhtumit, mis puudutas tsiviilisikust IT-spetsialisti lepingu lõpetamist Euroopa Liidu politseimissioonil (EUPM) Sarajevos, ning tulemusena nõustus EUPM maksmata kaebuse esitajale palka kuni lepingus algselt ette nähtud ajani. Kaebuse esitaja nõude, et nõukogu peaks tagasi võtma kõik tema vastu esitatud süüdistused, puhul leidis ombudsman, et kaebuse esitajal on õigus pidada ombudsmani varasema uurimise tulemust oma hea maine taastamiseks, kuna ombudsman oli tolle juhtumit puhul kinnitanud, et kaebuse esitaja õigust ennast kaitsta ei austatud. (471/2004/OV)
- Euroopa Komisjon avaldas kaks Ühendkuningriigi ametivõimudele saadetud kirja seoses rikkumismenetlusega ning ka Ühendkuningriigi vastuse, ja vabandas lubamatu viivituse pärast nimetatud dokumentide saamiseks esitatud avalduste käsitlemisel. Edasise uurimise tulemusena lubas komisjon avalikustada kaebuse esitajatele ka kolmel CD-ROMil sisalduvat Ühendkuningriigi ametivõimude antud teavet oma seisukoha toetamiseks. Rikkumismenetlus oli seotud Ühendkuningriigi väidetava suutmatusega järgida ühenduse seadust kaebuse esitajate kodude lähedal paikneva suure prügmäe küsimuses. (3381/2004/TN)

Kui ombudsman tuvastab haldusomavoli, püüdleb ta võimaluse korral alati sõbraliku lahendi poole. Mõnel juhul võib sellise lahendi saavutada siis, kui asjassepuutuv institutsioon või asutus pakub kaebuse esitajale hüvitist. Iga selline pakkumine tehakse *ex gratia*, see tähendab õiguslikku vastutust omaks võtmata ja pretsedenti loomata.

2005. aastal tehti 22 sõbraliku lahendi ettepanekut. Sellise lahendi saavutamiseks lõpetati seitsme juhtumit uurimine (sealhulgas üks juhtum, mille osas oli ettepanek esitatud 2004. aastal). 2005. aasta lõpus oli 18 sõbraliku lahendi ettepanekut veel kaalumisel, sealhulgas kaks juhtumit, mille puhul ombudsman palus komisjonil üle vaadata 2004. aastal tehtud ettepanekutest keeldumise põhjused. 2005. aastal saavutatud sõbralike lahendite seas olid järgmised:

- Euroopa Komisjon nõustus maksmata kahjutasuks 596 eurot kaebuse esitajale, kelle juhtumit ei käsitletud korra kohaselt ega õigeaegselt. Sellega tunnistati, et mitmete arusaamatuste ja halduseksimuste tõttu ei olnud kaebuse esitajale õigeaegselt makstud. Komisjon lisas, et kaebuse esitajale 596 euro suuruse kompensatsiooni pakkumiseni viisid mitmed ombudsmani poolt tuvastatud aspektid ja juhtumiga seotud erakorralised asjaolud. Nimetatud summa vastas tasumata makse pealt kogunenud intressile. (1772/2004/GG)
- Ombudsman uuris Soomes korraldatud 2004. aasta juunis toimunud Euroopa Parlamendi valimistega seotud teabekampaaniat ja institutsioon lubas, et nende Helsingi teabetalitus tagab tulevikus keelekõrvalisele rohkem tähelepanu. Rootsi saatkond Soomes kaebas, et teabekampaanias kasutatud plakatitel oli info üksnes soome keeles. Euroopa Parlament tunnistas, et kampaanias esines puudujääke, samas ka, et rootsi keelt rääkivate inimeste osakaal Soome rahvastikust ei ole oluline selle keele staatuse seisukohast ELi ametliku keelena ega selle staatuse suhtes vastavalt Soome põhiseadusele. (1737/2004/TN)
- Euroopa Komisjon nõustus maksmata Portugali kodanikule lepituseks 1000 eurot, kui oli tunnistatud, et komisjon oleks võinud informeerida kaebuse esitanud naisterahvast sellest, et teda ei saa tegelikult tööle võtta, enne kui naine oli juba töökoha vastu võtnud. Kaebuse esitaja pidas komisjoni tegevust ebaõiglaseks, sest komisjon oli otsustanud, et kaebuse esitanud naine ei saa kõnekeskuse operaatorina töötada alles pärast seda, kui viimane oli tööd juba alustanud. Nimetatud naisterahvas protesteeris ka reeglite vastu, mille kohaselt komisjon tunnistab ta operaatoriks ebasobivaks. Komisjon ei olnud nõus ombudsmani kahtlustusega, et komisjoni

tegevuses on nimetatud reeglite rakendamisel seoses kaebuse esitaja juhtumiga esinenud haldusomavoli. (1336/2003/IP)

Kriitilised märkused, soovitusettepanekud ja eriettekanded

Kui sõbralik lahend ei ole võimalik, võib ombudsman juhtumi sulgeda kriitilise märkusega või teha soovitusettepaneku.

Kriitiline märkus tehakse tavaliselt juhul, kui asjassepuutuval institutsioonil pole enam haldusomavoli kõrvaldamiseks võimalik midagi ette võtta, kui haldusomavoli juhul ei paista olevat üldiseid tagajärgi ja kui ombudsman ei pea vajalikuks mingeid järgnevaid samme. Kriitiline märkus annab kaebuse esitajale kinnituse selle kohta, et tema kaebus oli põhjendatud, ning näitab asjaomasele institutsioonile või asutusele, mida on valesti tehtud, et aidata tulevikus haldusomavoli vältida. 2005. aastal tegi ombudsman 29 kriitilist märkust. Näiteks:

- Ombudsman kritiseeris Euroopa Liidu Nõukogu suutmatuse pärast sobivalt ja korralikult käsitleda palvet muuta dokumendid üldsusele kättesaadavaks. Sellele eelneva uurimise käigus selgus, et erinevalt nõukogu esialgselt vastusest kaebuse esitajale asjassepuutuvate dokumentide arvu kohta oli tegelikult olemas veel lisadokumente. Ombudsmani uurimise tulemusena võimaldati kaebuse esitajale juurdepääs nimetatud lisadokumentidele. Kuna nõukogu oli vastavas valdkonnas võtnud kasutusele uue sisekorraeeskirja, usub ombudsman, et konkreetse juhtumiga analoogseid probleeme tulevikus enam ei esine. (1875/2005/GG)
- Ombudsman kritiseeris Euroopa Komisjoni seoses juhtumiga, mis puudutas hilinevad maksimist väikesele Saksa ettevõttele, mis oli Galilei projektis alltöövõtja. Uurimise käigus ilmnas, et tegu on palju üldisema probleemiga: vastav lepinguline raamistik ei näinud ette ega soodustanud seda, et peatöövõtja nõuaks alltöövõtjate nimel intresse juhul, kui komisjon maksimisega hilineb. Ombudsman soovitas, et komisjon kaaluks standardlepingute muutmist nii, et intresside maksimine muutuks sellistel puhkudel automaatseks. Komisjon kinnitas, et nad püüavad arvestada järgmistes lepingutes väikeste ja keskmise suurusega ettevõtete huvidega niipalju, kui seda võimaldavad ühenduse finantshuvid ja kehtivad õigusnormid. (530/2004/GG)
- Ombudsman kritiseeris Euroopa Pettustevastast Ametit seoses teabe käsitlemisega, mille oli neile edastanud üks Saksa ametnik seoses kahtlustatava ebaseadusliku tegevusega ühes ühenduse asutuses. Kaebuse esitaja väitis, et Euroopa Pettustevastane Amet ei andnud piisavalt infot selle kohta, kui palju aega neil tema kaebuse uurimiseks kuluda võiks. Ombudsman leidis, et nõuete järgi on Euroopa Pettustevastane Amet kohustatud teatama info edastajale, kui palju aega neil uurimise läbiviimiseks eeldatavasti kulub. (140/2004/PB)

Institutsioonide ja asutuste jaoks on oluline, et nad rakendaksid pärast ombudsmani kriitilisi märkusi järeelmeetmeid, et tulla toime lahendamata küsimustega ja vältida tulevikus haldusomavoli. 2005. aastal teavitas Euroopa Komisjon ombudsmani järeelmeetmetest 18 kriitilise märkuse osas, sealhulgas:

- Juhtum, mille korral ombudsman kritiseeris Euroopa Komisjoni suutmatuse pärast põhjendada piisavalt uurimise pikkust, mis oli kestnud peaaegu kolm aastat. Üldistele teguritele, nagu viivitusi põhjustav suur töökoormus, viidanud komisjon teatas ombudsmanile, et järgmine kord üritavad nad samalaadses olukorras, esitada üksikasjalikuma selgituse. (2229/2003/MHZ)
- Juhtum, mille puhul ombudsman kritiseeris Euroopa Komisjoni esindust Kopenhaagenis vastuse pärast kaebuse esitaja palvele saada teavet temaga seotud andmete töötlemise kohta. Komisjon kahetses, et nende esindus oli rikkunud andmekaitse eeskirju, ja teatas, et nad tuletavad esindusele meelde, et andmekaitse eeskirju tuleb alati järgida. (224/2004/PB)

Kui haldusomavoli juhud on eriti tõsised või üldiste tagajärgedega või kui asjassepuutuval institutsioonil on veel võimalik haldusomavoli juhte kõrvaldada, teeb ombudsman tavaliselt

soovitusettepaneku. Asjassepuutuv institutsioon või asutus peab esitama ombudsmanile üksikasjaliku arvamuse kolme kuu jooksul.

2005. aastal tehti 20 soovitusettepanekut. Lisaks sellele jõudis 2005. aastal otsuseni kaheksa 2004. aasta soovitusettepanekut. Üheksa juhtumit lõpetati aasta jooksul pärast seda, kui institutsioon oli soovitusettepaneku heaks kiitnud. Seoses kolme juhtumiga esitati Euroopa Parlamendile eriettekanne. Kuus juhtumit lõpetati muudel põhjustel. 2005. aasta lõpus oli üksteist soovitusettepanekut veel kaalumisel, sealhulgas üks 2004. aasta ettepanek. 2005. aastal kiideti muuhulgas heaks järgmised soovitusettepanekud:

- Euroopa Komisjon nõustus maksma Prantsuse ajakirjanikule kompensatsiooniks 56 000 eurot. See on suurim hüvitussumma, mis on ombudsmanile esitatud kaebuse tagajärjel eales makstud. Kompensatsiooni maksmine lähtus ombudsmani järeldusest, et komisjon polnud suutnud käituda vastavalt kaebuse esitaja põhjendatud ootustele. Euroopa Komisjon oli tühistanud kaebuse esitaja projekti rahalise toetamise. (2111/2002/MF)
- Euroopa Komisjon kaotas 30 aasta vanusepiirangu kui ühe kriteeriumi, mille alusel valiti osalejaid täiendusõppeprogrammi. Otsus tulenes kaebusest, mis puudutas programmi reegleid. Ombudsman märkis, et mitmed teised ühenduse institutsioonid ja asutused rakendavad oma täiendusõppeprogrammides vanusepiirangut. Seetõttu teatas ta, et alustab nimetatud programmidega seoses omaalgatuslikku uurimist. (2107/2002/(BB)PB)
- Euroopa Komisjon lubas avaliku juurdepääsu kirjale, mille oli komisjonile saatnud Portugali rahandusminister Portugali ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse kohta. Komisjon ei võimaldanud varem Euroopa Parlamendi liikmele juurdepääsu kirjale põhjendusega, et kirja avalikustamine kahjustaks avaliku huvi kaitsmist Portugali finants-, rahandus- ja majanduspoliitika küsimuses. Ombudsman pöördus Portugali ametivõimude poole ning talle vastati, et Portugali praegust eelarveseisundit silmas pidades ei sisalda kiri midagi, mis võiks kahjustada Portugali majandus- ja rahanduspoliitikat. (116/2005/MHZ)

Kui ühenduse institutsioon või asutus ei suuda rahuldavalt vastata soovitusettepanekule, võib ombudsman saata Euroopa Parlamendile eriettekande. Eriettekanne on ombudsmani viimane relv ja viimane sisuline samm, mille ta juhtumi käsitlemiseks saab astuda; resolutsiooni vastuvõtmine ja Euroopa Parlamendi volituste kasutamine nõuavad juba parlamendi poliitilist otsust. 2005. aastal esitati kolm eriettekannet:

- Ombudsman esitas Euroopa Parlamendile eriettekande pärast seda, kui Euroopa Liidu Nõukogu ei suutnud piisavalt põhjendada, miks nad pole nõus pidama avalikke koosolekuid alati, kui nad tegutsevad seadusandjana. Ombudsman alustas nimetatud küsimuse uurimist pärast kaebuse saamist Saksamaalt pärit Euroopa Parlamendi liikmelt hr Elmar BROKilt ja Kristlik-Demokraatliku Liidu (CDU) noorterühma esindajalt, kelle väitel ei ole nõukogu kodukord kooskõlas Euroopa Liidu lepinguga, mille kohaselt peavad nõukogu ning teised ühenduse institutsioonid ja asutused võtma otsuseid vastu nii avalikult kui võimalik. Ombudsman soovitas, et Euroopa Liidu Nõukogu vaataks üle oma otsuse keelduda avalikest kohtumistest alati, kui nõukogu tegutseb seadusandjana. (2395/2003/GG)
- Ombudsman esitas Euroopa Parlamendile eriettekande seoses Euroopa Pettustevastase Ameti avaldustega, mille amet tegi ombudsmani läbi viidud uurimise käigus. Uurimine käsitles väidetavat altkäemaksu andmist Euroopa Pettustevastase Ameti poolt, mida võis tõlgendada kui ühe teatud ajakirjaniku vastu suunatud tegevust. Asjassepuutuv ajakirjanik esitas seejärel kaebuse ombudsmanile ja väitis, et Euroopa Pettustevastase Ameti poolt uurimise käigus esitatud info oli mõeldud "Euroopa ombudsmani eksitamiseks ja uurimise manipuleerimiseks". Oma eriettekandes soovitas ombudsman, et Euroopa Pettustevastane Amet tunnistaks, et nad olid ombudsmani uurimise käigus esitanud avaldustes ebatõeseid ja eksitavaid väiteid. Ombudsman leidis, et nimetatud juhtum tõstatas olulise põhimõttelise küsimuse, mis avaldab mõju ELi institutsioonide ja asutuste usaldusväärsusele kodanike silmis. (2485/2004/GG)

- Ombudsman saatis Euroopa Parlamendile eriettekande pärast seda, kui ta oli leidnud, et ELi töötajate rahalises kohtlemises esineb diskrimineerimist nende töötajate suhtes, kelle lapsed vajavad eriõpet. Ombudsman esitas soovitusettepaneku, et komisjon võtaks tarvitusele abinõud, et erivajadustega laste vanemad” kelle lapsi nende puude astme tõttu ei võeta vastu Euroopa koolidesse, ei peaks maksma oma laste koolituskulude eest. Kuigi komisjoni vastus väljendas põhimõttelist valmisolekut üle vaadata kehtiv kord, mis on sõltuv eelarve piirangutest, mis on lahendatavad eelarvemenetluse käigus, järeldas ombudsman, et see pole piisavalt ühemõtteline nõusolek soovitusettepanekut järgida. (1391/2002/JMA ja muud)

Omaalgatuslikud uurimised

Ombudsman kasutab oma õigust alustada omaalgatuslikku uurimist peamiselt kahel juhul. Esiteks, ta võib kasutada nimetatud õigust selleks, et uurida võimaliku haldusomavoli juhtu, kui sellekohase kaebuse on esitanud selleks mittevolitatud isik (nt kui kaebuse esitaja ei ole ELi kodanik või elanik või liikmesriigis registrijärgset asukohta omav juriidiline isik). 2005. aastal algatati kolm sellist omaalgatuslikku uurimist. Ombudsman võib omaalgatusliku uurimise õigust kasutada probleemide lahendamiseks, mis tunduvad olevat institutsioonides süstemaatilised. 2005. aastal tegi ombudsman seda kahel korral, sealhulgas järgmisel puhul:

- Ombudsman alustas omaalgatuslikku uurimist küsimuses, mis puudutas valimiskomisjonide kehtestatud hindamiskriteeriumide kättesaadavust kandidaatidele. Uurimine lähtus kolmest juhtumist, mida ombudsman oli 2005. aastal eelnevalt käsitlenud ning mis puudutasid töökonkursside raames kandidaatidele kättesaadavat teavet. Euroopa Personalivaliku Ameti vastused nimetatud juhtumite puhul andsid üksikasjalikku lisateavet, millest oli kaebuste esitajatele nende hinnete mõistmisel abi. Kuna need juhtumid tõstatasid olulisi üldisemat laadi faktilisi ja juriidilisi küsimusi, otsustas ombudsman alustada omaalgatusliku uurimise. (OI/5/2005/PB)

Täiendav analüüs

Need ja teised juhtumid vaadatakse uuesti läbi aastaaruande teise peatüki lõpuosa järgmistest teemadest lähtuvalt: avatus ja andmekaitse, komisjon kui “asutamislepingu täitmise järelevalvaja”, pakkumised, lepingud ja toetused ning töötajatega seotud küsimused ja töölevõtmine.

Aruande kolmas peatükk sisaldab kokkuvõtteid 65 otsuse kohta 312-st, millega lõpetati 2005. aastal juhtumid. Kokkuvõtted peegeldavad ombudsmani uurimistega seotud teemade ulatust ja institutsioone, samuti erinevaid tulemuste tüüpe.

Juhtumeid lõpetavad otsused avaldatakse tavaliselt ombudsmani veebilehel (<http://www.ombudsman.europa.eu>) inglise keeles ja kaebuse esitamise keeles, kui see ei ole inglise keel.

Suhted teiste Euroopa Liidu institutsioonide ja asutustega

Selleks et ombudsman saavutaks kodanike jaoks positiivse tulemuse, on vajalikud konstruktiivsed tööalased suhted Euroopa Liidu institutsioonide ja asutustega. Koostöö toimub korrapärase koosolekute ja ühisüritustena, mille käigus õpivad ombudsman ja tema partnerid üksteise tegevust paremini mõistma, uurivad, kuidas on kõige parem kaitsta ja edendada kodanike õigusi, ja tuvastavad valdkondi, milles on tulevikus võimalik teha koostööd.

Ombudsman kasutas institutsiooni kümnendat aastapäeva selleks, et tugevdada konstruktiivseid suhteid, mis olid loodud institutsiooni tegutsemise esimese aastakümne jooksul. 17. novembril 2005. aastal korraldastapidulikuõhtusöögiELi institutsioonide presidentidele ja peasekretäridel ning ELi asutuste ja ametite juhtidele. Õhtusöögist võttis osa üle 45 inimese, esindades ELi institutsioone, asutusi ja ameteid üle kogu Euroopa Liidu. Ürituse eesmärk oli rõhutada ombudsmani kindlat otsust teha tulevastel aastatel koostööd kõigi ELi institutsioonide, asutuste ja ametitega selleks, et parandada ELi halduse kvaliteeti. Arvestades asjaolu, et umbes 70% ombudsmani läbi viidavatest uurimistest puudutab Euroopa Komisjoni, paluti põhikõne esitada komisjoni presidendil hr José Manuel BARROSO. Oma kõnes andis komisjoni president ülevaate komisjoni poolt vastu võetud ombudsmani uurimistele vastamise uue sisemenetluskorra headest külgedest. Ombudsman kasutas

sündmust selleks, et anda ülevaade oma rollist mitte ainult kui välisest kontrollmehhanismist, vaid ka kui hinnalisest abiallikast juhatajatele – ombudsman saab aidata ametiasutuste tööd parandada, juhtides tähelepanu valdkondadele, mis vajaksid täiustamist.

Ombudsman kordas seda sõnumit ka mitmetel teistel 2005. aastal peetud kohtumistel institutsioonide ja asutuste liikmete ning ametnikega. Nendel üritustel esitas ombudsman ettekandeid oma töö kohta ning andis samas juhtnööre, kuidas oleks kõige parem kaebustele vastata ja kuidas töökorda parandada. Eriti tähelepanuväärne oli selles suhtes 25. mail toimunud kohtumine volinike kolleegiumiga. Lisaks arutati 2005. aastal toimunud koosolekute käigus algatusi institutsioonide koostöö tugevdamiseks ning teabe ja parimate tavade vahetamiseks põhipartnerite vahel. Toimus ka koosolekuid, kus arutati ombudsmani prioriteete ja nende prioriteetide saavutamiseks vajalike vahendite üle, keskendudes eriti institutsiooni 2006. aasta eelarvele.

Ombudsman esitab igal aastal Euroopa Parlamendile aruande ja teavitab parlamendi liikmeid korrapäraselt oma tegevusest, esitades neile kogu aasta jooksul koopiaid oma väljaannetest. 2005. aastal esitati parlamendiliikmetele üheksa väljaannet. Ombudsmanil on viljaks tööalane suhe Euroopa Parlamendi petitsioonikomisjoniga, muuhulgas antakse vajaduse korral vastastikku üle juhtumeid, et pakkuda Euroopa kodanikele kõige tõhusamat teenust. Samuti soovib ombudsman nendele kaebuste esitajatele, kes soovivad muutust Euroopa õiguses või poliitikas, suunata petitsioon Euroopa Parlamendile. Ombudsmani ja petitsioonikomisjoni tööalased suhted muutusid 2005. aastal veelgi tugevamaks tänu MAVROMMATISse aruandele Ombudsmani tegevuse kohta 2004. aastal, mis rõhutas selliste konstruktiivsete tööalaste suhete tähtsust. Petitsioonikomisjoni koosolekul 12. oktoobril 2005. aastal võttis ombudsman kooskõlas Euroopa Parlamendi kodukorra reegli 195 punktiga 3 omal soovil enda peale kohustuse ilmuda komisjoni ette alati, kui ta esitab parlamendile eriettekanne.

Suhted ombudsmanide ja teiste samalaadsete asutustega

Euroopa ombudsman teeb tihedat koostööd oma kolleegidega riiklikul, piirkondlikul ja kohalikul tasandil, et kindlustada kiire ja tõhus kodanike kaebuste käsitlemine ELi õiguse suhtes. Selline koostöö on samavõrd oluline selleks, et jälgida muutusi ombudsmanide töös, vahetada teavet ELi seaduste kohta ja jagada häid tavasid. Koostöö toimub peamiselt ombudsmanide Euroopa võrgustiku egiidi all, kuigi Euroopa ombudsman osaleb sama palju ka võrgustiku välistel konverentsidel, seminaridel ja koosolekutel.

Ombudsmanide võrgustik Euroopas

Euroopa ombudsmanide võrgustik, mis on järjekindlalt arenenud võimsaks koostööareeniks, on Euroopa ombudsmani jaoks esmatähtsusega. Võrgustik koosneb praeguseks peaaegu 90 büroost 30 riigis, hõlmates neid ELi liikmesriikides riiklikul ja piirkondlikul tasandil ning ELi kandidaatriikides, Norras ja Islandis riiklikul tasandil. On olemas tõhus mehhanism juhtumite käsitlemisel koostöö tegemiseks. See on eriti oluline, kui pidades silmas, et paljud kaebuste esitajad pöörduvad Euroopa ombudsmani poole, kui neil on probleeme riiklike, piirkondlike või kohalike ametivõimudega. Paljudel juhtudel saab tõhusat abi pakkuda vastava riigi ombudsman. Euroopa ombudsman suunab võimaluse korral sellised juhtumid otse edasi riiklikule ja piirkondlikule ombudsmanile või annab kaebuse esitajale asjakohast nõu. 2005. aastal soovitas ombudsman riikliku või piirkondliku ombudsmani poole pöörduda 945 kaebuse esitajal ja suunas otse edasi pädevale ombudsmanile 91 kaebust. Võrgustikus olevad ombudsmanid saavad aidata ka kodanike teavitamisel nende ELi õigusel põhinevatest õigustest ning sellest, kuidas neid õigusi kasutada ja kaitsta.

Lisaks regulaarsele teabe vahetamisele võrgustiku kaudu on olemas eriprotseduur, mis võimaldab riiklikel ja piirkondlikel ombudsmanidel esitada päringuid kirjalike vastuste saamiseks ELi õiguse ja selle tõlgendamise asjus, kaasa arvatud päringuid küsimustes, mis kerkivad esile seoses nende käsitletava konkreetse juhtumiga. Euroopa ombudsman vastab kas otse või suunab vajadusel päringu vastamiseks edasi mõnele teisele ELi institutsioonile või asutusele. 2005. aastal laekus ombudsmanile neli päringut (kaks riiklikult ja kaks piirkondlikult ombudsmanilt) ning lõpetati kolm päringut (nende seas kaks 2004. aastal esitatud päringut).

Võrgustik tegeleb sama aktiivselt ka kogemuste jagamise ja hea tava tutvustamisega. See toimub seminaride ja koosolekute, korrapäraselt ilmuva teabelehe, elektroonilise arutelufoorumi ja igapäevase elektroonilise uudisteteenistuse kaudu.

Riiklike ombudsmanide seminare peetakse iga kahe aasta tagant ning neid korraldavad ühiselt Euroopa ombudsman ja tema riiklik kolleeg. Viienda seminari korraldas Madalmaade riiklik ombudsman hr Roel FERNHOUT ja see toimus Madalmaades Haagis 11.–13. septembrini 2005. aastal. Seminari raames Euroopa ombudsmani institutsiooni kümnenda aastapäeva tähistamiseks toimunud pidulikul õhtusöögil tänas hr DIAMANDOUROS oma kolleegide nende hindamatu toetuse eest institutsiooni tegutsemise esimesel aastakümnel.

2005. aasta seminar oli esimene seminar, millest võtsid osa ka kandidaatriikide ombudsmanid ja see oli esimene seminar pärast Euroopa Liidu kõigi aegade kõige suuremat laienemist. Kohtumisel osalesid ELi kõik 25 liikmesriiki, samuti Horvaatia, Rumeenia, Island ja Norra. Seminari teemat “Ombudsmani institutsioonide ja teiste sarnaste asutuste roll ELi õiguse rakendamisel” peeti ombudsmanide jaoks äärmiselt oluliseks kogu laienenud Euroopa Liidus. Järelevalveorganina on ombudsmanidel otsustav roll ELi liikmesriikides ELi õiguse täieliku ja korrektse rakendamise tagamisel. Haagis peetud arutelud keskendusid sellele, kuidas ombudsmanid saaksid kõige paremini oma rolli täitmiseks koos töötada. Võrgustiku liikmete edasise koostöö suhtes jõuti oluliste järeldusteni ning asjaspepuutuvate algatuste edusammud vaadatakse üle järgmisel riiklike ombudsmanide seminaril, mis toimub 2007. aastal Strasbourgis.

Infoleht Euroopa Ombudsmanid (*European Ombudsmen – Newsletter*) oli 2005. aastal jätkuvalt väga väärtuslik abivahend ELi õiguse ja hea tava osas teabe vahendamisel. Teabelehe aprillis ja oktoobris avaldatud numbrid hõlmasid selliseid teemasid nagu tulevane ELi põhiõiguste amet (Fundamental Rights Agency of the EU), juurdepääs dokumentidele ja andmekaitse, diskrimineerimine ja takistused vabale liikumisele, mitmes liikmesriigis esinenud vanglatega seotud probleemid, arstiabi ja probleemid, millega immigrandid kokku puutuvad. Ombudsmani elektroonilised dokumentide ja arutelufoorumid arenesid aasta jooksul jätkuvalt ning võimaldasid büroodel jagada teavet küsimuste ja vastuste vormis. Alustati mitmeid olulisi arutelusid väga erinevatel teemadel, nagu raamatute tasuta laenutamine avalikest raamatukogudest ja ombudsmani otsuste avaldamine internetis. Ombudsmani elektrooniline uudisteteenus – *Ombudsman Daily News* – töötas igal argipäeval, sealhulgas avaldati kõigi võrgustikuga hõlmatud riikide büroode artiklid, pressiteated ja avaldused.

Tutvustusviisiidid liikmes- ja kandidaatriikide ombudsmanide juurde osutusid samuti võrgustiku täiustamise seisukohast väga tõhusaks, olles suurepärane viis, kuidas tõsta teadlikkust erinevatest sidevahenditest, mida see võimaldab.

Koosolekud

Aasta jooksul kandusid ombudsmani jõupingutused oma kolleegidega koostöö tegemisel väljapoole Euroopa ombudsmanide võrgustikku. Ombudsmanide tegevuse, institutsioonide suhete arutamise ja heade tavade vahetamise eesmärgil osales ombudsman mitmel riiklike või piirkondlike ombudsmanide korraldatud üritusel ning kohtus paljude ombudsmanide ja ombudsmani institutsioonide esindajatega nii ELis kui ka kaugemalt.

Teavitustegevus

Olles alati pühendunud kodanike teadlikkuse tõstmisele nende õiguse suhtes esitada kaebusi, kasutas ombudsman institutsiooni kümnendat aastapäeva selleks, et korraldada mitmeid üritusi, mis olid suunatud ombudsmani rolli üksikasjalikumale tutvustamisele. 28. oktoobril organiseeris *Université Robert Schuman*'i *Institut des hautes études européennes* (Robert Schumani Ülikooli Euroopa Õpingute Keskus) Strasbourgis kollokviumi pealkirjaga “*Le Médiateur européen: bilan et perspectives*” (“Euroopa ombudsman – hinnang ja perspektiivid”). Üritusel, mille avas Strasbourgi linnapea ja senaator pr Fabienne KELLER, osales rohkem kui 80 akadeemikut, õpilased, juristid, ELi töötajad ja teised huvilised. 6. detsembril pidas ombudsman Brüsselis kaks üritust pealkirja all “Euroopa ombudsman: 10 aastat, 20 000 kaebust – liiga palju või liiga vähe?”. Euroopa ajakirjanduse keskusega (European Journalism Centre) ühiselt korraldatud üritus toimus pressiseminari ja

avalike õpikodade vormis ning oli suunatud ajakirjandusele, vabaühendustele, huvirühmadele, piirkondlikele ja kohalikele esindustele ning ombudsmani tööst huvitatud kodanikele. Nimetatud sündmuste käigus toimunud arutelud tõid esile võtmeprobleeme, mille üle ombudsmanil tuleb järele mõelda institutsiooni tegevuse teise aastakümne alguses.

Ombudsman jätkas 2005. aastal oma tutvustusvisiite liikmesriikidesse ja külastas novembris Ühendkuningriiki. Visiidi käigus kohtus ombudsman kodanike, võimalike kaebuste esitajate, haldurite, kohtu liikmete ja kõrgemate poliitikutega. Nimetatud visiit osutus erakordselt heaks vahendiks kodanike teadlikkuse tõstmisel oma õiguste kohta ja suurendas ettekujutust ombudsmani tööst kohtuvõimu, seadusandliku ja täitevvõimu tähtsate liikmete seas ning rikastas ombudsmani väärtuslikku koostööd kolleegidega Ühendkuningriigis.

Ombudsman ja tema töötajad jätkasid jõupingutusi tutvustamiseks 2005. aastal institutsiooni tööd konverentsidel, seminaridel ja koosolekutel ning kokku toimus aasta jooksul umbes 120 sellealast esitlust. Sellised kohtumised aitasid tõsta teadlikkust ombudsmani tööst nii võimalike kaebuste esitajate kui ka huvitatud kodanike seas.

Meediategevus oli jätkuvalt väga elav, ajakirjanikele saadeti üle kogu Euroopa laiali 17 pressiteadet. Ombudsman andis Strasbourgis, Brüsselis ja mujal trüki-, tele- ja elektroonilise meedia ajakirjanikele üle 50 intervjuu. Samuti tutvustas ombudsman oma tööd ja vastas küsimustele pressikonverentsidel ja koosolekutel.

Ombudsmani tööd käsitlevaid materjale levitati aasta jooksul laialdaselt, eriti Euroopa Parlamendi korraldatud lahtiste uste päeval. Brüsselis 30. aprillil toimunud lahtiste uste päeva kasutati selleks, et tutvustada 24 keeles ilmunud Euroopa ombudsmani kümnenda aastapäeva postkaarti. Ombudsman andis kümnenda aastapäeva puhul välja ka ülevaateraamatu. See raamat pealkirjaga "Euroopa ombudsman: algus, loomine, areng" ("The European Ombudsman: Origins, Establishment, Evolution") ilmus Haagis viienda riiklike ombudsmanide seminari raames nii kõvakui pehme kaanelises köites. 2005. aastal avaldati 24 keeles ka uue kujundusega Euroopa hea halduse tava eeskiri. Üle 100 000 eksemplari jagati laiali ombudsmanidele, Euroopa Parlamendi liikmetele, ELi institutsioonide ja asutuste juhtidele, liikmesriikides asuvatele Euroopa Komisjoni esindustele ja Euroopa Parlamendi büroodele, ELi võrgustikele, liikmesriikide riikliku ja piirkondliku tasandi ametiasutustele ning kodanikele ja organisatsioonidele, kes on üles näidanud erilist huvi ELi institutsioonide töö vastu. Nimetatud väljaande vastu oli huvi väga suur ning aasta lõpuks oli laekunud nõudmisi mitme tuhande lisaeksemplaride järele.

Nimetatud trükised tehti kättesaadavaks ombudsmani veebilehel, samuti avaldati seal kõik korrapäraselt teatavaks tehtavad otsused, pressiteated, statistilised andmed ja teavitustegevusega seotud üksikasjad. 2005. aastal loodi uus veebilehe rubriik, mis oli pühendatud täielikult institutsiooni kümnendale aastapäevale. See sisaldas ülevaateraamatut ning ka mitmeid kümnenda aastapäeva üritustega seotud dokumente. Loodi ka teine uus rubriik, mis sisaldas ombudsmani institutsiooni loomist puudutavaid ajaloolisi dokumente.

Ajavahemikus 1. jaanuarist kuni 31. detsembrini 2005. aastal külastati ombudsmani veebilehte 304 300 korral. Kõige rohkem, 71 166 korda, vaadati veebilehe ingliskeelset versiooni järgnesid prantsus-, itaalia-, hispaania-, saksa- ja poolakeelsed versioonid. Mis puudutab külastuste geograafilist asukohta, siis kõige rohkem külastajaid oli Belgiast (27 517 külastust), järgnesid Itaalia, Hispaania, Prantsusmaa, Saksamaa ja Poola.

Sisearengud

Ombudsman jätkas 2005. aastal jõupingutusi, et tagada institutsiooni valmisolek tegeleda 25 liikmesriigi kodanike kaebustega 21 asutamislepingu keeles.

Tõsised muudatused toimusid 2005. aastal ombudsmani haldus- ja rahandusosakonnas, mis jagati neljaks sektoriks: haldussektoriks, finantssektoriks, kaebustekäsitlemise sektoriks ja teavitussektoriks. Ümberkorralduse eesmärk oli võimaldada üksikutes sektorites täpsemat spetsialiseerumist, kusjuures töö koordineerimise eest vastutab osakonnajuhataja. Juriidilises osakonnas tugevdati juhtumite haldamise ja kvaliteedikontrolli menetlusi, selleks et tagada järjepidev seire ja suurema arvu kaebuste usaldusväärne käsitlemine suurema õigusametnike rühma poolt.

Ombudsmani arengukavas ette nähtud ametikohtade arv kasvas 38 ametikohalt 2004. aastal 51 ametikohani 2005. aastal, nagu oli ette nähtud Euroopa Parlamendi poolt 2002. aastal vastu võetud mitmeaastases eelarvekavas. Kava nägi seoses laienemisega ette uute ametikohtade järkjärgulise loomise aastatel 2003–2005. 2005. aasta detsembris eelarvapädevate institutsioonide vastu võetud 2006. aasta eelarves nähti ette ametikohtade arvu suurenemist 57-ni. Arvu suurenemise põhjuseks on peamiselt Euroopa Liidu järjekordne laienemine (Bulgaaria ja Rumeenia) ning otsus saavutada ombudsmani personalihalduse küsimuses täielik sõltumatus Euroopa Parlamendi teenustest. Üks kümnenda tegevusaasta prioriteetidest oligi üle vaadata olemasolevad koostöölepingud Euroopa Parlamendiga, just sellest küljest, et kohandada need uute tingimustega. 2006. aasta alguseks on plaanitud uue lepingu allakirjastamine, et jätkata intensiivset koostööd Euroopa Parlamendiga kõigis nendes valdkondades, mis võimaldavad olulist majanduslikku mastaabisäästu ja eelarve kokkuvõidu.

Ombudsman tutvustas 2006. aasta eelarvet, mis on koostatud vastavalt uuele eelarve struktuurile (nomenklatuurid). Uue struktuuri eesmärk on suurendada läbipaistvust ja hõlbustada eelarvapädeva institutsiooni tugevamat järelevalvet ning anda parem ülevaade sarnast laadi kuludest, mis vastavalt seni kasutusel olnud struktuurile olid jaotatud erinevate pealkirjade alla või erinevatesse peatükkidesse. 2006. aasta eelarve assigneeringud on kokku 7 682 538 eurot (võrreldes 7 312 614 euroga 2005. aastal).

2 KAEBUSED JA UURIMISED

Võimaliku haldusomavoli uurimine ja vajadusel parandusmeetmete soovitamine on üks tähtsamaid mooduseid, kuidas Euroopa ombudsman edendab head haldust. Võimalikud haldusomavoli juhtumid jõuavad ombudsmanini peamiselt kaebustena, mille menetlemine on ombudsmani järelevalverolli olulisim osa.

Õigus kaevata Euroopa ombudsmanile on liidu kodaniku üks põhiõigusi (EÜ asutamislepingu artikkel 21) ja see on lisatud põhiõiguste hartale (artikkel 43).

Ombudsmanil on võimalus korraldada uurimisi ka omal algatusel ning täita nii ennetavat rolli haldusomavoliga võitlemisel.

2.1 OMBUDSMANI TÖÖ ÕIGUSLIK ALUS

Ombudsmani tööd reguleerivad EÜ asutamislepingu artikkel 195, ombudsmani põhikiri (mis on Euroopa Parlamendi otsus¹) ning ombudsmani poolt kooskõlas põhikirja artikliga 14 vastu võetud rakendussätted.

Rakendussätted hõlmavad ombudsmani büroo tegevust. Kuid rakendussätete kodanikele arusaadavaks ja kasulikuks tegemise eesmärgil on sinna lisatud ka teiste institutsioonide ja asutustega seotud materjali, mis on põhikirjas juba olemas. Praegused rakendussätted jõustusid 1. jaanuaril 2003. Need on kõigis ametlikes keeltes kättesaadavad ombudsmani veebilehel (<http://www.ombudsman.europa.eu>) ja samuti brošüürina ombudsmani büroos.

2.2 EUROOPA OMBUDSMANI PÄDEVUS

Ombudsmani pädevus, mis on sätestatud EÜ asutamislepingu artikliga 195, annab talle õiguse võtta igalt liidu kodanikult või füüsiliselt või juriidiliselt isikult, kes elab või kelle registrijärgne asukoht on mõnes liikmesriigis, vastu kaebusi haldusomavoli juhtumite kohta ühenduse institutsioonide või asutuste tegevuses, välja arvatud Euroopa Kohus ja esimese astme kohus, kui need tegutsevad õigusemõistjana. Seega ei kuulu kaebus ombudsmani pädevusse, kui:

1. kaebuse esitaja ei ole isik, kellel on õigus kaebust esitada;
2. kaebus ei ole esitatud ühenduse institutsiooni või asutuse vastu;
3. kaebus on esitatud õigusemõistjana tegutseva Euroopa Kohtu või esimese astme kohtu vastu või;
4. kaebus ei ole seotud võimaliku haldusomavoli juhtumiga.

Punkte 1, 2 ja 4 käsitletakse allpool pikemalt.

¹

Euroopa Parlamendi 9. märtsi 1994. aasta otsus 94/262 ombudsmani ülesannete täitmist reguleeriva korra ja üldtingimuste kohta, EÜT 1994 L 113/15.

2.2.1 Pädevusse mittekuuluvad kaebused

Ehkki õigus kaevata Euroopa ombudsmanile on ainult kodanikel, füüsilistel või juriidilisel isikutel, kes elavad või kelle registrijärgne asukoht on mõnes liikmesriigis, on ombudsmanil õigus alata uurimisi ka ise. Omaalgatusliku uurimise õigust kasutades võib ombudsman uurida kaebuse esitaja tõstatatud võimalikku haldusomavoli juhtumit isegi siis, kui kaebuse esitaja on isik, kellel ei ole õigust kaebust esitada. Aastal 2005 alutati kolm sellist omaalgatuslikku uurimist.

Ombudsman otsustab iga konkreetse juhtumi puhul, kas kasutada omaalgatusliku uurimise õigust. Ühtegi kaebust pole seni tagasi lükatud ainuüksi seetõttu, et kaebuse esitaja ei ole isik, kellel on õigus kaebust esitada.

2.2.2 Ühenduse institutsioonid ja asutused

Ombudsmani pädevus hõlmab ühenduse institutsioone ja asutusi. Institutsioonid on loetletud asutamislepingu artiklis 7, kuid ühenduse asutuste kohta ei ole määratlust ega usaldusväärset nimekirja. Mõiste hõlmab nii asutamislepingutega loodud asutusi, nagu Majandus- ja Sotsiaalkomitee ning Euroopa Keskpank, kui ka õigusaktidega loodud asutusi, nagu Euroopa Keskkonnaagentuur ning Euroopa Rassismi ja Ksenofoobia Järelevalvekeskus.

Näited kaebuste kohta, mida ei esitatud ühenduse institutsiooni või asutuse vastu

KAEBUS EUROOPA ÜLEMKOGU OTSUSE VASTU

Küprose kodanik esitas kaebuse Euroopa Ülemkogu otsuse vastu alustada liitumisläbirääkimisi Türgiga. Kaebuse esitaja väitis, et nimetatud otsus rikub selliseid ELi aluspõhimõtteid nagu vabadus, demokraatia ja austus inimõiguste ja põhivabaduste vastu, ning nõudis Euroopa Ülemkogu otsuste tühistamist.

Vastupidiselt Euroopa Liidu Nõukogule ei ole Euroopa Ülemkogu Euroopa Ühenduse institutsioon. Euroopa Liidu lepingu artikli 4 järgi "annab Euroopa Ülemkogu liidule selle arenguks vajaliku toetust ning määratleb arengu poliitilised üldsuunised."

Juhtum 221/2005/TN

VÄIDETAV AHISTAV KOHTLEMINE TOLLIAMETNIKE POOLT

Liidu kodanik vedas Hispaaniast Santanderist kaupa Itaaliasse Rooma. Kodanik kaebas, et tolliametnikud olid ta Nice'i lähedal kiirteel kinni pidanud ja läbi otsinud. Kaebuse esitaja väitis, et teda koheldi ahistavalt, tema kaup jäeti lahtivõetuna kõnniteele jäetud ning tolliametnikud keeldusid oma tegude selgitamisest.

Kaebus ei puudutanud ühenduse institutsiooni või asutuse tegevust ega kuulunud seetõttu Euroopa ombudsmani pädevusse.

Euroopa ombudsman edastas juhtumi Prantsuse ombudsmanile, kes on pädev tegelema Prantsuse ametiasutuste vastu esitatud kaebustega. .

Juhtum 3484/2005/JMA

2.2.3 Haldusomavoli

Euroopa ombudsman on korduvalt väljendanud seisukohta, et haldusomavoli on lai mõiste ning hea haldus eeldab muu hulgas ka õigusnormide ja põhimõtete ning põhiõiguste järgimist. Hea halduse põhimõtted on veelgi laiema tähendusega, nõudes ühenduse institutsioonidelt ja asutustelt mitte ainult oma õiguskohustuste täitmist, vaid ka valmisolekut pakkuda abi ja seista hea selle eest, et ühiskonna liikmeid koheldaks õigesti ning neile antaks võimalus oma õigusi täiel määral rakendada. Seega, kui ebaseaduslikkus viitab alati haldusomavolile, ei ole haldusomavoli tingimata ebaseaduslik. Näiteks Euroopa Liidu põhiõiguste harta (mis iseenesest ei ole õiguslikult siduv) rikkumisest tulenev ombudsmani tuvastatud haldusomavoli ei tähenda tingimata seda, et tegemist on ebaseadusliku käitumisega, mis nõuab kohtulikku karistust².

Vastuseks Euroopa Parlamendi üleskutsele määratleda selgelt haldusomavoli, pakkus ombudsman 1997. aasta aruandes välja järgmise määratluse.

Haldusomavoliga on tegemist siis, kui avalik asutus ei järgi õigusnormi või põhimõtet, mis on talle siduv.

1998. aastal võttis Euroopa Parlament vastu resolutsiooni, millega kiideti see määratlus heaks. Aastal 1999 ombudsmani ja komisjoni vahel aset leidnud kirjavahetusest selgub, et komisjon on selle määratlusega samuti nõus.

Detsembris 2000 välja kuulutatud põhiõiguste harta sisaldab õigust heale haldusele liidu kodaniku põhiõigusena (artikkel 41).

²

Vt esimeste astme kohtu 28. oktoobri 2004. aasta otsust ühistes kohtuasjades T-219/02 ja T-337/02, *Herrera v. komisjon*, punkt 101, ning esimeste astme kohtu presidendi 15. oktoobri 2004. aasta korraldust kohtuasjas T-193/04 R, *Hans-Martin Tillack v. komisjon*, punkt 60.

Näide kaebuse kohta, mis ei puudutanud võimalikku haldusomavoli

VIGA SAKSAKEELSES DIREKTIIVIS

Kaebuse esitaja oli saanud meditsiiniõe elukutse endises Saksa Demokraatlikus Vabariigis ning töötanud oma erialal enam kui 15 aastat. Pärast töö kaotamist Saksamaal asus ta tööle Austrias. Kaebuse esitaja pidi tööst loobuma, kui Saksamaa ametiasutused ei väljastanud talle tõendit, mida Austria tööandja temalt nõudis.

Kaebuse kohaselt pidi ta Euroopa seadustest tuleneva nõude põhjal tõendama, et ta oli antud alal teatud ajavahemiku katkestamatult töötanud. Vaatamata oma pikaajalisele erialasele kogemusele ei suutnud ta nimetatud nõuet täita, sest ta oli kahel korral olnud lühikest aega töötu. Kaebuse esitaja väitis, et see on ebaõiglane.

Direktiivi 77/452/EMÜ artikli 4 järgi "tunnustab iga liikmesriik ametialase pädevuse piisava tõendina nimetatud liikmesriikide väljastatud üldhoolduse eest vastutavate meditsiiniõdede diplomeid, tunnistusi ja muid kvalifikatsiooni tõendavaid dokumente, (...) millele on lisatud tunnistus selle kohta, et need kodanikud on olnud tunnistuse väljaandmisele eelnenu viie aasta jooksul *vähemalt kolm aastat tegelikult ja seaduslikult kõnealuse tegevusega hõivatud*."

Direktiivi 77/452/EMÜ artikli 4a sõnastus, mis võeti kasutusele pärast Saksamaa ühendamist, on samasugune nagu artiklis 4. Selle sätte saksakeelne versioon nõuab aga, et kõnealune inimene peab tunnistuse väljaandmisele eelnenu viie aasta jooksul olema olnud kõnealuse tegevusega *katkematult* hõivatud vähemalt kolm aastat.

Seda ombudsmanile esitatud kaebust ei olnud võimalik vastu võtta, sest see ei puudutanud mitte haldusomavoli, vaid ELi õigusaktidega seotud aspekte.

Soovides anda kaebuse teemal kasulikku nõu, võrdles ombudsman direktiivi eri keeltes ning leidis, et kõnealuse sätte inglise-, prantsuse-, hispaania-, portugali-, hollandi- ja itaaliakeelsed versioonid ei nõua *katkematut* tegevusega hõivatust. Seetõttu pidas ombudsman saksakeelset versiooni selgelt eksitavaks ning teavitas sellest komisjoni ja kaebuse esitajat.

Komisjon nõustus ombudsmani analüüsiga ning palus kaebuse esitajal edastada talle oma kirjavahetus asjaomaste Saksa ametiasutustega ja volitada komisjoni tema nimel nendega ühendust võtma. Ombudsman tänas komisjoni kiire ja abivalmi reageerimise eest.

Juhtum 2744/2005/GG

2.2.4 Euroopa hea haldustava eeskiri

6. septembril 2001. aastal kiitis Euroopa Parlament heaks hea haldustava eeskirja, mida Euroopa Liidu institutsioonid ja asutused, nende juhtkonnad ja ametnikud peaksid avalikkusega suhtlemisel järgima. Eeskiri arvestab ühenduse kohtute pretsedendiõiguses sisalduvaid Euroopa haldusõiguse põhimõtteid ning on saanud inspiratsiooni ka riikide seadustest. Parlament kutsus ombudsmani üles samuti kohaldama hea haldustava eeskirja. Seetõttu võtabki ombudsman kaebusi uurides ja omaalgatuslikke uurimisi korraldades arvesse eeskirjas esitatud reegleid ja põhimõtteid.

2.3 KAEBUSTE VASTUVÕETAVUS JA UURIMISTE ALUS

Ombudsmani pädevusse jääv kaebus haldusomavoli juhtumi kohta peab lisaks eelnimetatule vastama teatud vastuvõetavuse kriteeriumidele, et ombudsman saaks uurimist alustada. Põhikirjas sätestatud tingimused on järgmised:

1. kaebus peab võimaldama tuvastada selle esitaja isiku ja objekti (põhikirja artikli 2 lõige 3);
2. ombudsman ei või sekkuda pooleliolevasse kohtumenetlusse ega seada kahtluse alla kohtuotsuse õigsust (artikli 1 lõige 3);
3. kaebus tuleb esitada kahe aasta jooksul alates ajast, mil kaebuse aluseks olevad asjaolud said kaebuse esitajale teatavaks (artikli 2 lõige 4);
4. enne kaebuse esitamist peab kaebuse esitaja olema pöördunud selleks ettenähtud halduskorras asjaomaste institutsioonide ja asutuste poole (artikli 2 lõige 4);
5. ühenduse institutsioonide ja asutuste ning nende ametnike ja muude teenistujate vaheliste töösuhete kohta esitatud kaebuste puhul peavad enne kaebuse esitamist olema ära kasutatud kõik nõuete ja kaebuste esitamise ametkonnasisesed võimalused (artikli 2 lõige 8).

Euroopa Ühenduse asutamislepingu artikkel 195 näeb ette, et “ombudsman korraldab uurimise, kui ta leiab selleks olevat alust”. Mõnel juhul ei pruugi ombudsmanil olla uurimise alustamiseks piisavat alust, ehkki kaebus on vastuvõetav.

Näide kaebuse kohta, mille puhul ei olnud piisavat alust uurimise alustamiseks

KAEBUSE ESITAJA TEATAS KAVATSUSEST ALUSTADA KOHTUMENETLUST

Kaebuse esitaja, kes töötas ühenduse asutuses, haigestus ning jäi pikaks ajaks haiguslehele. Ametisse nimetav asutus keeldus kaebuse esitaja nõudest moodustada invaliidsuskomisjon ja lükkas tagasi sellele järgnenud kaebuse, mis oli esitatud personaleeskirjade artikli 90 lõike 2 kohaselt. Kaebuse esitaja pöördus ombudsmani poole 2005. aasta septembri lõpus.

Kaebus vastas vastuvõetavuse nõuetele nii menetluse kui ka sisu poolest ning kaebuse esitajat teavitati sellest. Kuid kaebuse esitaja oli väljendanud kavatsust vaidlustada esimese astme kohtus artikli 90 lõike 2 kohase kaebuse tagasilükkamine. Kohtumenetluse alustamise tähtaeg möödus 2005. aasta detsembri alguses.

Ombudsmanile kaebuse esitamine ei mõjuta tähtaegu kohtumenetluses (põhikirja artikli 2 lõige 6). Kui ombudsman peab põhjusel, et esitatud asjaolud on kohtumenetluse objektiks, lõpetama kaebuse käsitlemise, tuleb selleks ajaks läbi viidud uurimiste tulemused arhiveerida (põhikirja artikli 2 lõige 7).

Kaebuse esitajale tehti ettepanek esitada kaebus ombudsmanile uuesti juhul, kui ta ei otsusta algatada kohtumenetlust.

Konfidentsiaalne juhtum

Ombudsman on arvamisel, et kui Euroopa Parlamendi petitsioonikomisjon on kaebust juba petitsioonina käsitlenud, ei ole tal uurimise algatamiseks üldjuhul alust, välja arvatud juhul, kui esitatakse uued tõendid.

2.4 2005. AASTAL UURITUD KAEBUSTE ANALÜÜS

2005. aastal sai ombudsman 3920 uut kaebust, mida on 5% rohkem kui 2004. aastal. Tuleks siiski märkida, et 335 uut kaebust esitati samal teemal ning neid käsitleti ühise uurimise käigus (vt juhtumi 3452/2004/JMA ja teiste juhtumite kokkuvõtteid kolmandast peatükist). Väljakujunenud tava kohaselt kajastuvad ombudsmani esitatud statistikas kõik kaebused, mis annavad põhjuse algatada uurimine. Moonutuste vältimiseks arvestatakse statistikas eraldi e-posti teel saadetud vastuvõetamatuid massikaebusi, mida saadetakse sageli tuhandete kaupa; arvesse võetakse esimesed 11 kaebust.

3705 juhul saabusid kaebused otse kodanikelt ning 215 kaebust tuli ühendustelt või äriühingutelt. Ombudsman algatas ka viis omaalgatuslikku uurimist.

2005. aastal lõpetati 93%-l juhtudest kaebuste läbivaatamise protsess, mille eesmärk on selgitada, kas kaebus on ombudsmani pädevuses, täidab vastuvõetavuse kriteeriumid ja annab alust uurimise algatamiseks. Kõigist läbivaadatud kaebustest kuulus ombudsmani pädevusse pisut enam kui 30%. Neist 858 kaebust täitis vastuvõetavuse kriteeriumid (sh 389 kaebust, mida käsitleti ühise uurimise käigus), ent 132 juhul puudus uurimise algatamiseks piisav alus.

Kõnealusel aastal algatati kaebuste põhjal kokku 338 uut uurimist (sh ülalnimetatud ühine uurimine). Ombudsman algatas ka viis omaalgatuslikku uurimist. Lisas A esitatud kõnealuste uurimiste analüüsimisel käsitletakse 389 samateemalist kaebust ühe ühise uurimisena.

Euroopa ombudsman tegeles 2005. aastal 627 uurimisega, millest 284 toodi üle 2004. aastast.

Nii nagu eelmistel aastatel, puudutas enamik uurimisi Euroopa Komisjoni (68% kõigist uurimistest). Arvestades asjaolu, et komisjon on ühenduse peamine institutsioon, mis teeb kodanikke otseselt mõjutavaid otsuseid, on tavapärane, et enamik kodanike kaebusi on suunatud komisjoni vastu. Euroopa Personalivaliku Ametiga (EPSO) oli seotud 73, Euroopa Parlamendiga 58 ning Euroopa Liidu Nõukoguga 14 uurimist.

Väidetava haldusomavoli peamised liigid olid läbipaistvuse puudumine, sealhulgas teabe andmisest keeldumine (188 juhul), ebaõiglus või võimu kuritarvitamine (132 juhul), diskrimineerimine (103 juhul), menetlusvead (78 juhul), välditavad viivitused (73 juhul), hooletus (44 juhul), suutmatus tagada liikmesriikide kohustuste täitmine, see tähendab komisjoni suutmatus täita oma "asutamislepingute järelevalvaja" rolli (37 juhul), ning õiguslik eksimus (29 juhul).

2.5 EDASISAATMINE JA SOOVITUSED

Kui kaebus ei ole ombudsmani pädevuses või ei täida vastuvõetavuse kriteeriume, püüab ombudsman alati soovitada kaebuse esitajale mõnda teist asutust, kes võiks kaebusega tegeleda, eelkõige juhul, kui juhtum puudutab ühenduse õigust. Võimaluse korral saadab ombudsman kaebuse esitaja nõusolekul kaebuse otse edasi teisele pädevale asutusele, eeldusel et kaebusel tundub olevat piisavalt alust.

Euroopa ombudsman teeb Euroopa ombudsmanide võrgustiku kaudu tihedat koostööd liikmesriikide või piirkondlike kolleegidega (vt viiendat peatükki). Võrgustiku üks eesmarke on hõlbustada kaebuste viivitamatut edastamist pädevale liikmesriigi või piirkondlikule ombudsmanile või sarnasele asutusele. Euroopa Parlamendi petitsioonikomisjon osaleb samuti täisliikmena võrgustiku töös.

2005. aasta jooksul saadeti edasi 114 kaebust. Nendest 91 saadeti edasi liikmesriigi või piirkondlikule ombudsmanile, 12 kaebust esitati petitsioonina käsitlemiseks Euroopa Parlamendile, kuus Euroopa Komisjonile ja viis SOLVITile³.

Nõu anti 2329 juhul. Neist 945 juhul soovitati kaebuse esitajal pöörduda liikmesriigi või piirkondliku ombudsmani poole ning 144 juhul soovitati kaebuse esitajal esitada petitsioon Euroopa Parlamendile. 376 juhul soovitati pöörduda Euroopa Komisjoni poole. See arv sisaldab juhtusid, mil komisjoni vastu esitatud kaebus tunnistati vastuvõetamatuks, sest asjakohaseid haldusmenetlusi ei olnud ära kasutatud. 112 juhul soovitati võtta ühendust SOLVITiga. 752 juhul soovitati kaebuse esitajal pöörduda teiste asutuste, peamiselt eriasjade ombudsmanide või kaebustega tegelevate asutuste poole liikmesriikides.

Näited kaebuste edasisaatmise kohta

MITTEKODANIKEST ELANIKELE ESITATAVAD VIISANÕUDED

Rootsi kodanikust kaebuse esitaja väite kohaselt annab Läti oma venekeelsetele elanikele välja eripasse. Kaebuse esitajale oli teatatud, et Schengeni leping kohustab liikmesriike nõudma viisat lätlaselt, kellel on eripass. Kaebuse esitaja nõuab, et Läti peab hakkama välja andma tavalisi passe kõigile oma elanikele või tuleb tühistada Schengeni lepingu säte, mis diskrimineerib Läti venekeelseid elanikke.

Kaebuse esitajal soovitati seoses Läti vastu esitatud kaebusega pöörduda liikmesriigi inimõiguste büroo poole. Ombudsman märkis, et kaebuse esitaja sõnul ei saanud ta vastust küsimusele, milline Schengeni lepingu säte võimaldab niisugust diskrimineerimist. Ombudsman saatis juhtumi edasi komisjonile, et aidata kaebuse esitajal teavet hankida. Komisjon selgitas kaebuse esitajale, et ühenduse õigus ei takista liikmesriikidel tegemast Läti mittekodaniku passi omanikele viisanõuetega seoses erandit. Komisjon juhtis tähelepanu ka sellele, et kõnealune õiguslik olukord on läbivaatamisel, et vabastada viisanõudest kõik liikmesriikides elavad välismaalase ja mittekodaniku passi omanikud.

Juhtum 1254/2005/TN

DISKRIMINEERIV RIIKLIK MAKSESEADUS

Hispaanias töötav Saksamaa kodanik kaebas, et Hispaanias üldiselt rakendatav progresseeruv tulumaksu määr kehtib välismaalaste puhul üksnes juhul, kui nad on Hispaanias töötanud vähemalt 183 päeva. Kaebuse esitaja väitel on tegemist diskrimineerimisega, sest tema ja ta Saksa kolleegide suhtes kohaldatakse 25% tulumaksu määra, samal ajal kui tema Hispaania kolleegi maksustati 6% kuni 9% tulumaksuga.

Kaebuse esitaja loal saatis ombudsman kaebuse edasi komisjonile.

Komisjon vastas kaebusele kohe, märkides, et nad on probleemist teadlikud ning seisukohal, et kõnealune seadus võib teatud juhtudel raskendada töötajate vaba liikumist. Komisjon oli seetõttu saatnud Hispaania võimuorganitele põhjendatud arvamuse, paludes muuta asjakohaseid sätteid.

Lõpuks anti teada, et komisjon oli saatnud juhtumi edasi Euroopa Kohtusse.

Juhtum 2703/2005/GG

³

SOLVIT on Euroopa Komisjoni loodud võrgustik, mille eesmärk on aidata inimesi, kes peavad oma õiguste kasutamiseks liidu siseturul ületama teatud takistusi.

ÕIGUS TÖÖTUSHÜVITISTELE

Töötuskindlustusmaksleid haldav Prantsuse organisatsioon (Assedic) nõustus maksma Prantsuse kodanikust kaebuse esitajale töötushüvitist tingimusel, et ta osaleb koolitusel. Kaebuse esitaja osales meditsiiniõdede kursusel Belgias. Assedic keeldus talle töötushüvitist maksmast, sest koolituskeskus ei asunud Prantsusmaal.

Euroopa ombudsman võttis kaebuse esitajaga ühendust ja saatis pärast kaebuse esitajalt loa saamist juhtumi edasi Prantsuse ombudsmanile.

Hiljem teatas Prantsuse ombudsman Euroopa ombudsmanile, et kaebus on lahendatud.

Juhtum 1363/2004/ELB

ABIELU KEHTIVUSE MITTETUNNISTAMINE

Läti kodanik kaebas, et liri võimud keeldusid tunnistamast kehtivaks tema abielu, mis sõlmiti lirimaal vene õigeusu riituse kohaselt, ning ähvardasid saata tema Ukraina kodanikust abikaasa maalt välja.

Euroopa ombudsman saatis kaebuse edasi liri ombudsmanile ning teavitas sellest ka kaebuse esitajat.

Seejärel teatas liri ombudsman Euroopa ombudsmanile, et vahepeal oli abielu registreeritud ka liri perekonnaseisumetis ja et juhtum vaadatakse läbi liri kõrgema astme kohtus.

Juhtum 2622/2005/JMA

2.6 OMBUDSMANI MENETLUSED

Kõik ombudsmanile saadetud kaebused registreeritakse ja kinnitatakse, tavaliselt ühe nädala jooksul kättesaamisest. Kinnituskirjas teavitatakse kaebuse esitajat menetlusest ning lisatakse juhtumiga tegeleva isiku nimi ja telefoninumber. Kaebust analüüsitakse, et teha kindlaks, kas tuleks alustada uurimist, ning kaebuse esitajale teatatakse analüüsi tulemusest, tavaliselt ühe kuu jooksul.

Kui uurimist ei alustata, teatatakse kaebuse esitajale selle põhjus. Võimaluse korral saadetakse kaebus edasi või antakse kaebuse esitajale asjakohast nõu, millise pädeva asutuse poole ta peaks pöörduma.

2.6.1 Uurimise alustamine

Esimene samm uurimise alustamisel on kaebuse edastamine asjaomasele institutsioonile või asutusele, paludes saata ombudsmanile aramus, mida tavaliselt tehakse kolme kuu jooksul. Euroopa Parlament ja komisjon nõustusid 2004. aastal dokumentidele juurdepääsu keelamist puudutavate kaebuste puhul lühema, kahekuulise ajavahemikuga.

2005. aastal võttis Euroopa Komisjon kasutusele uue sisemenetluse, et anda volinikele suuremad õigused ombudsmani järelepärimiste käsitlemisel. Eelmine süsteem, mis kehtestati 1994. aastal ning mida muudeti 1995. aastal, andis üksnes komisjoni presidendile õiguse saata ombudsmanile edasi teatise ja dokumente. Need volitused anti edasi peasekretärile⁴. Uue süsteemi järgi, mis hakkas kehtima 1. novembril 2005. aastal, sai presidendi asemel sellised volitused volinik, kelle pädevusse

⁴

Volituste andmise menetlus nr 1995/4749; PV(94)1213, 7.9.2004; PV (95)1260, 13.9.1995.

uurimise all olev teema kuulub⁵. Edasivolitamise õigust ei anta, kuigi säilib peasekretariaadi väärtuslik koordineeriv roll. Ombudsman on uue menetluse heaks kiitnud: see peaks tagama, et komisjon vastab kaebustele järjepidevalt ja korrektselt.

2.6.2 Õiglane menetlus

Õiglase menetluse põhimõtte nõuab, et ombudsmani otsuses kaebuse kohta ei tohi võtta arvesse kaebuse esitaja või ühenduse institutsiooni või ameti esitatud dokumentides sisalduvat teavet, kui teisel poolel ei ole olnud võimalust neid dokumente näha ega oma seisukohta esitada.

Ombudsman saadab ühenduse institutsiooni või ameti arvamuse seepärast kaebuse esitajale palvega esitada oma tähelepanekud. Kui kaebuse kohta on rohkem küsimusi, korratakse samasugust menetlust.

Asutamislepingus ega põhikirjas ei nähta ombudsmani otsuste suhtes ette edasikaebamist ega muid õiguskaitsevahendeid ei kaebuste käsitlemise ega tulemustega seoses. Ombudsmani, nagu kõikide teiste ühenduse institutsioonide ja asutuste suhtes kehtib aga EÜ asutamislepingu artikli 288 kohaselt kahju hüvitamise kohustus. Põhimõtteliselt on võimalik esitada ombudsmani vastu kahjunõue, mis põhineb kaebuse väidetaval väärkäsitlemisel ombudsmani poolt.

2.6.3 Dokumentide uurimine ja tunnistajate ülekuulamine

Ombudsmani põhikirja artikli 3 lõike 2 kohaselt on ühenduse institutsioonid ja asutused kohustatud andma ombudsmanile viimase poolt nõutud teavet ning võimaldama talle juurdepääsu asjaomastele dokumentidele. Nad võivad keelduda ainult juhul, kui nõutud teave on põhjendatud alustel salastatud.

Ombudsman võib uurida ühenduse asjaomase institutsiooni andmekogusid kontrollimaks, kas institutsiooni esitatud teave on täpne ja täielik. See on kaebuse esitajale ja üldsusele tähtis tagatis selle kohta, et ombudsman saab läbi viia põhjaliku ja täieliku uurimise.

Kooskõlas põhikirja artikli 3 lõikega 2 peavad ühenduse institutsioonide ja asutuste ametnikud ning teised teenistujad andma ombudsmani nõudel tunnistusi. Nad annavad tunnistuse oma asutuse nimel ja selle juhist kohaselt ning jäävad seotuks ametisaladuse hoidmise kohustusega.

2005. aastal kasutati ombudsmani volitust uurida asjaomase institutsiooni andmekogusid üheksal juhul. Tunnistajate ülekuulamise volitust kasutati ühel juhul.

2.6.4 Avatud menetlus

Ombudsmanile esitatud kaebusi menetletakse avalikult, välja arvatud juhul, kui kaebuse esitaja nõuab konfidentsiaalsust.

Rakendussätete artikli 13 järgi on kaebuse esitajal õigus tutvuda ombudsmani peetava toimikuga tema kaebuse kohta. Artikkel 14 tagab üldsuse juurdepääsu ombudsmani valduses olevatele dokumentidele

⁵

Presidendi teatis kooskõlas asepresidendi pr Wallströmi arvamusega: volitused vastu võtta ja edasi anda teatise Euroopa ombudsmanile ja volitada avalikke teenistujaid Euroopa ombudsmanile aru andma (SEK(2005)1227/4), 4. oktoober 2005.

kooskõlas määruses (EÜ) nr 1049/2001⁶ sätestatud tingimuste ja piirangutega. Nii kaebuse esitajal kui ka üldsusel puudub aga juurdepääs konfidentsiaalsetele dokumentidele või konfidentsiaalsele teabele, mille on ombudsman saanud asjaomase institutsiooni andmekogude uurimisel ja tunnistajate ülekuulamisel (artikli 13 lõige 3 ja artikli 14 lõige 2). Selle erandi eesmärk on hõlbustada ombudsmani uurimisvõimet rakendamist.

2.7 UURIMISTE TULEMUSED

Uurimise käigus teatatakse kaebuse esitajale igast järgmisest võetavast sammust. Kui ombudsman otsustab uurimise lõpetada, teavitab ta kaebuse esitajat uurimise tulemustest ning oma järeldustest. Ombudsmani otsus ei ole õiguslikult siduv ega anna kaebuse esitajale või asjaomasele institutsioonile või asutusele seaduslikult täitmisele pööratavaid õigusi ega kohustusi.

2005. aastal lõpetas ombudsman 312 uurimist, millest 302 olid kaebuste uurimised ja kümme omaalgatuslikud uurimised.

Kui uurimise käigus tegeletakse enam kui ühe väite või nõudega, võib ombudsman teha mitu otsust.

2.7.1 Haldusomavoli puudumine

2005. aastal lõpetati 114 juhtumit (nendest kuus omaalgatuslikku uurimist) haldusomavoli tuvastamata. See ei pruugi olla negatiivne tulemus kaebuse esitajale, kes saab asjaomaselt institutsioonilt või asutuselt tehtu kohta vähemalt põhjaliku selgituse. Kui ombudsman ei tuvastagi haldusomavoli, võib ta leida võimaluse, kuidas institutsioon või asutus saab oma halduse kvaliteeti edaspidi parandada. Sellistel juhtudel teeb ombudsman lisamärkuse.

2.7.2 Institutsiooni lahendatud juhtumid ja sõbralikud lahendid

Võimaluse korral püüab ombudsman saavutada kokkuvõttes positiivse tulemuse, mis rahuldab nii kaebuse esitajat kui ka institutsiooni, mille vastu kaebus esitati. Selliste tulemuste saavutamiseks on äärmiselt oluline ühenduse institutsioonide ja asutuste koostöö, mis aitab tugevdada suhteid institutsioonide ja kodanike vahel ning vältida kalleid ja ajamahukaid kohtuprotsesse.

2005. aastal lahendas institutsioon või asutus ise pärast ombudsmanile esitatud kaebust 89 juhtumit. Neist 71 olid juhtumid, mille puhul ombudsmani sekkumise tulemusena saadi vastamata kirjadele kiire vastus (vt sellisel juhtudel kasutatava menetluse kohta 1998. aasta aruande punkti 2.9).

Kui uurimise käigus tuvastatakse haldusomavoli, püüab ombudsman võimaluse korral alati saavutada sõbraliku lahendi. Aastal 2005 esitati 22 sõbraliku lahendi ettepanekut, mis on 83% rohkem kui eelmisel aastal. Lisaks sellele kirjutas ombudsman hea koostöö vaimus, mis iseloomustab alapunktis 2.6.1 nimetatud komisjoni uut sisemenetlust, asjaomastele volinikele ja palus neil isiklikult sekkuda, et saavutada rahuldav lahend kahele juhtumile, mille puhul komisjon ei olnud nõustunud 2004. aastal tehtud sõbraliku lahendi ettepanekuga. Aastal 2005 lõpetati seitse juhtumit sõbraliku lahendi saavutamise (sealhulgas juhtum, mille puhul oli ettepanek tehtud 2004. aastal). 2005. aasta

⁶

Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 1049/2001 üldsuse juurdepääsu kohta Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni dokumentidele, 30. mai 2001, EÜT 2001 L 145, lk 43.

lõpus oli kaalumisel 18 sõbraliku lahendi saavutamise ettepanekut, sealhulgas eelnimetatud kaks juhtumit, mille puhul komisjon ei olnud varem sõbraliku lahendi ettepanekuga nõustunud.

Mõnel juhul on võimalik saavutada sõbralik lahend siis, kui asjaomane institutsioon või asutus pakub kaebuse esitajale hüvitist. Kõik sellised pakkumised tehakse *ex gratia*, s.t ilma õiguslikku vastutust võtmata ja pretsedenti loomata.

2.7.3 Kriitilised märkused ja soovitude projektid

Kui sõbralik lahend pole võimalik või kui sõbraliku lahendi leidmine ei õnnestu, lõpetab ombudsman juhtumi menetlemise kriitilise märkusega asjaomasele institutsioonile või asutusele või esitab soovitude projekti.

Ombudsman teeb tavaliselt kriitilise märkuse siis, kui asjaomasel institutsioonil ei ole enam võimalik haldusomavoli juhtumit kõrvaldada, haldusomavoli juhtumil ei ole laiemaid tagajärgi ning ombudsmanil ei ole vaja võtta järelmeetmeid. Kriitiline märkus tehakse ka siis, kui ombudsman leiab, et soovitude projektist ei ole kasu või et pole kohane esitada eriaruannet juhul, kui asjaomane institutsioon või asutus ei aktsepteeri soovitude projekti.

Kriitiline märkus kinnitab kaebuse esitajale, et tema kaebus on õigustatud, ja näitab asjaomasele institutsioonile või asutusele, mida ta on valesti teinud, et edaspidi oleks võimalik haldusomavoli vältida. Aastal 2005 tegi ombudsman 29 kriitilist märkust.

Vastuseks Euroopa Parlamendi soovitudele teatas ombudsman institutsioonidele ja asutustele oma kavatsusest paluda korrapäraselt teavet kriitiliste märkuste järelmeetmete kohta. 2005. aastal vastas komisjon 18 kriitilisele märkusele. Vastuseid käsitletakse käesoleva peatüki järgmises punktis (2.8).

Ombudsman esitab asjaomasele institutsioonile või asutusele tavaliselt soovitude projekti, kui leiab, et ombudsmanil on vaja võtta järelmeetmeid (s.t kui asjaomasel institutsioonil on võimalik haldusomavoli kõrvaldada või antud haldusomavoli juhtum on eriti tõsine või kui juhtumil on laiemaid tagajärgi). Ombudsmani põhikirja artikli 3 lõike 6 kohaselt peab institutsioon või asutus saatma ombudsmanile kolme kuu jooksul oma üksikasjaliku arvamuse. 2005. aastal esitati 20 soovitude projekti. Lisaks sellele võeti kaheksa 2004. aasta soovitude projekti puhul otsus vastu 2005. aastal. Aasta jooksul lõpetati üheksa juhtumit, mille puhul institutsioon soovitude projekti vastu võttis. Kolme juhtumi kohta esitati Euroopa Parlamendile eriaruanne. Kuus juhtumit lõpetati muudel põhjustel. 2005. aasta lõpus oli menetluses 11 soovitude projekti, sealhulgas üks 2004. aasta projekt.

2.7.4 Eriaruanded Euroopa Parlamendile

Kui ühenduse institutsioon või asutus soovitude projektile rahuldavalt ei reageeri, võib ombudsman saata Euroopa Parlamendile eriaruande. Eriaruanne võib sisaldada soovitusi.

Võimalus esitada Euroopa Parlamendile eriaruanne on ombudsmani töö seisukohast hindamatu väärtusega, nagu märgiti juba Euroopa ombudsmani 1998. aasta aastaaruandes.

Eriaruanne Euroopa Parlamendile on viimane oluline samm, mille ombudsman juhtumit käsitledes astub, kuna resolutsiooni vastuvõtmine ja parlamendi volituste teostamine on parlamendi poliitilise otsuse küsimused. Kahtlemata annab ombudsman teavet ja osutab abi, mida parlament eriaruannet käsitledes võib vajada.

Euroopa Parlamendi kodukorras on sätestatud, et parlamendi suhete eest ombudsmaniga vastutab petitsioonikomisjon. Petitsioonikomisjoni 12. oktoobri 2005. aasta koosolekul avaldas ombudsman

kooskõlas parlamendi kodukorra artikli 195 lõikega 3 soovi osaleda komisjoni koosolekul iga kord, kui ta esitab parlamendile eriaruande.

2005. aastal esitati parlamendile kolm eriaruannet (juhtumid 1391/2002/JMA, 2395/2003/GG ja 2485/2004/GG).

2.8 JUHTUMI LÕPETAMISE OTSUSED 2005. AASTAL

Juhtumi lõpetamise otsused avaldatakse tavaliselt ombudsmani veebilehel (<http://www.ombudsman.europa.eu>) inglise keeles ja kaebuse esitaja keeles, kui see ei ole inglise keel. Kolmas peatükk sisaldab 65 juhtumi lõpetamise otsuse kokkuvõtet. Aastal 2005 võeti vastu 312 juhtumi lõpetamise otsust, kokkuvõtted kajastavad mitmesuguseid teemasid, ühenduse institutsioone ja asutusi ning erinevaid põhjusi juhtumi lõpetamiseks. Otsused on indekseeritud juhtumi numbri, ühenduse pädevusvaldkonna üldteemade ja kaebuse esitaja väidetava haldusomavoli liigi järgi.

Teise peatüki ülejäänud osas analüüsitakse otsuste kõige tähelepanuväärsemaid õiguslikke ja faktilisi järeldusi. Järeldused on toodud vastavalt uurimiste peateemade horisontaalsele liigitusele, mis on jagatud viide põhikategooriasse:

- avatus (sealhulgas juurdepääs dokumentidele ja teabele) ning andmekaitse;
- Euroopa Komisjon asutamislepingute täitmise järelevalvajana;
- avalikud hanked, lepingud ja toetused;
- personaliküsimused, sealhulgas töölevõtmine;
- muud küsimused.

Tuleb märkida, et ülalnimetatud kategooriad kattuvad oluliselt. Näiteks tõstatatakse avatuse ja üldsuse juurdepääsu küsimus sageli kaebustes, mis puudutavad töölevõtmist või komisjoni rolli asutamislepingute täitmise järelevalvajana.

2.8.1 Avatus, üldsuse juurdepääs ja isikuandmete kaitse

Suures osas (24%) kaebustes viidatakse avatuse puudumisele. Euroopa Liidu lepingu artiklis 1 on sätestatud, et liidus tehakse otsused "nii avalikult kui võimalik" ning EÜ asutamislepingu artikliga 255 on tagatud üldsuse juurdepääs Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni dokumentidele. Seda õigust reguleerib määrus nr 1049/2001⁷. Paljud teised ühenduse institutsioonid ja asutused on pärast ombudsmani 1996. ja 1999. aasta omaalgatuslikke uurimisi samuti võtnud vastu oma eeskirjad juurdepääsu kohta dokumentidele.

Juurdepääs dokumentidele ja teave

Määrus (EÜ) nr 1049/2001 annab taotlejale õiguse dokumentidele juurdepääsust keeldumise korral valida, kas algatada institutsiooni vastu kohtumenetlus kooskõlas EÜ asutamislepingu artikliga 230 või esitada kaebus ombudsmanile. Aastal 2005 langetas ombudsman otsuse 14 kaebuse kohta, mis puudutasid määruse (EÜ) nr 1049/2001 rakendamist ja millest 11 olid esitatud komisjoni vastu, kaks

⁷

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. mai 2001. aasta määrus (EÜ) nr 1049/2001 üldsuse juurdepääsu kohta Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni dokumentidele, EÜT 2001 L 145, lk 43.

nõukogu ja üks Euroopa Parlamendi vastu. Kaks otsust puudutasid Euroopa Keskpanga (EKP) ja Euroopa Investeeringispanga (EIB) dokumentidele juurdepääsu sise-eeskirjade rakendamist.

Määruse (EÜ) nr 1049/2001 rakendamise või teiste dokumentidele juurdepääsu kohta kehtivate eeskirjade kohta laekunud kõigist 16 kaebusest esitasid kaheksa eraisikud, kuus valitsusvälised organisatsioonid ning kaks äriühingud. Kaheksast kõnealusest juhtumist antakse ülevaade allpool.

Juhtumi 2066/2004/TN puhul tutvus ombudsman määruse (EÜ) nr 1049/2001 rakendamise üldise skeemiga ja jõudis otsusele, et oleks eproportsionaalne ja eapraktiline nõuda komisjonilt õigusloomega seotud dokumentide üldsusele elektroonilises vormis kättesaadavaks tegemisel (nagu on nõutud määruse artikli 2 lõikes 4 ja artikli 12 lõikes 4) samasuguse põhjaliku õigusliku analüüsi tegemist nagu juhul, kui käsitletakse kordustaoitlust dokumendile juurdepääsu kohta.

Tuginedes põhikirja artikli 3 lõikele 3, pöördus ombudsman abi saamiseks asjaomaste liikmesriikide ametiasutuste poole, kui käsitles kahte kaebust, mis olid esitatud komisjoni otsuse vastu keelduda juurdepääsu andmisest nendest liikmesriikidest pärit dokumentidele. Juhtumi 3381/2004/TN puhul oli tegemist Ühendkuningriigi vastusega komisjoni nõudele edastada teavet artikli 226 menetluse raames. Juhtum 116/2005/MHZ puudutas Portugali rahandusministri kirja komisjonile seoses ülemäärase eelarvepuudujäägi menetlusega. Ombudsmani sekkumine liikmesriikide ametiasutuste pädevusse andis mõlemal juhul positiivseid tulemusi, sest komisjon muutis oma seisukohta ja nõustus andma juurdepääsu mõlemale kõnealusele dokumendile.

Ombudsman kaalus määruuses (EÜ) nr 1049/2001 sätestatud erandite rakendamist viiel korral: 2821/2004/OV, 2229/2003/MHZ, 1368/2004/GG ning kahel ülalnimetatud juhtumil, mis puudutasid liikmesriikidest pärit dokumente.

Juhtumi 2821/2004/OV puhul ei nõustunud ombudsman kaebuse esitaja väitega, et avaldamine teenib ülekaalukaid üldisi huve, leides, et kuna liikmesriigile trahvi määramise menetlus EÜ asutamislepingu artikli 228 kohaselt ei olnud lõppenud, oli komisjonil õigus keelata kooskõlas määruse artikli 4 lõike 3 esimese lõiguga juurdepääs dokumendile, mille institutsioon on koostanud oma sisekasutuseks.

Juhtumi 2229/2003/MHZ puhul oli ombudsman arvamisel, et pretsedendiõigus võimaldas komisjonil määruse (EÜ) nr 1049/2001 artikli 4 lõike 2 kolmanda taande kohaselt keelduda juurdepääsust ametlikule kirjale (kontrollimiste, uurimise või audiitorkontrolli eesmärk). Küll aga ei nõustunud ombudsman komisjoni väitega, et avaldamine kahjustab ülekaalukaid üldisi huve, kuna kaebuse esitaja kavatses kirja kasutada riiklikes kohtumenetlustes.

Juhtumi 1368/2004/GG puhul sai kaebuse esitaja ombudsmani soovitusel projekti tulemusena vähemalt osalise juurdepääsu mõnele asjakohasele dokumendile, mille kohta komisjon oli nõudnud erandi tegemist määruse artikli 4 lõike 1 punkti b (eraelu puutumatuse ja isikupuutumatuse, eelkõige kooskõlas isikuandmete kaitset käsitlevate ühenduse õigusaktidega) ning artikli 4 lõike 2 esimese taande alusel (füüsilise või juriidilise isiku ärihuvid).

Ombudsman kaalus ka teatud erandeid EIP ja EKP dokumentidele juurdepääsu käsitlevate eeskirjades.

Juhtumi 3442/2004/PB puhul otsustas ombudsman, et EIP eeskirjad võimaldavad viimasel keelduda juurdepääsust teabele, mis on seotud vahenduspankade kaudu väikese ja keskmise suurusega taastuenergiaprojektide jaoks antavate laenudega.

Juhtumi 3054/2004/TN puhul tahtis kaebuse esitaja teada, kas EKP oli läinud valuutabörsile, et pehmedada dollari kukkumist ja euro väärtuse tõusu. Ombudsmani arvates oli EKP andnud kaebuse esitajale selge ja ühemõttelise selgituse vastusest keeldumise kohta, nii et kaebuse esitaja pidi aru saama, miks EKP oli keeldunud niisugust liiki teabe andmisest. Kuna EKP eeskirjad sisaldavad erandit üldsuse huvide kaitsmise kohta seoses rahalise ja vahetuskursi stabiilsusega, ei näinud ombudsman põhjust taotleda kaebuse esitaja õiguste kaitset seoses nõudega, et EKP peaks kõnealust teavet andma.

Teised avatusega seotud küsimused

Ombudsman kontrollis, kas komisjon lähtub konsulteerimismenetlusel huvitatud pooltega konsulteerimise viiest miinimumstandardist, mis on sätestatud komisjoni 2002. aasta teatistes (KOM(2002)704), ning leidis, et antud juhul ei esinenud haldusomavoli (juhtum 948/2004/OV).

Ombudsman lõpetas 2005. aastal kolme juhtumi menetlemise pärast seda, kui oli esitanud Euroopa Personalivaliku Ametile (EPSO) soovitusel projekti, mis puudutas konkurssidel kandidaatidele antavat teavet. EPSO vastused soovitusel projektidele andsid üksikasjalikku lisateavet, mis aitas kaebuse esitajatel mõista neile antud hindamispunkte, kuid tõstatasid ka tähtsaid üldisemat laadi fakti- ja õigusküsimusi. Seetõttu otsustas ombudsman alustada omaalgatuslikku uurimist seoses juurdepääsuga valikukomisjonide kehtestatud hindamiskriteeriumidele (vt juhtumi 2097/2003/PB kokkuvõtet alapunktis 3.1.3).

Juhtum 2395/2003/GG puudutas küsimust, kas nõukogu kui õiguslooja koosolekud peavad alati olema avalikud. Ombudsmani arvates kehtib nõukogu kohta põhimõte, et "otsused tehakse nii avalikult kui võimalik" (Euroopa Liidu lepingu artikli 1 lõige 2). Euroopa Ühenduse asutamislepingu artiklis 207 (puudutab nõukogu kodukorra vastuvõtmist) pole sätestatud, et asjaolu, kui avalikud on nõukogu koosolekud õigusloojana, on poliitiline otsus ja peab jääma nõukogu pädevusse. Nõukogu aastal 2000 vastu võetud uues kodukorras ongi sätestatud õigusloomega seotud koosolekute suurem avatus, mis näitab selgelt, et praeguse ühenduse õiguse raames tuleb ja saab astuda samme õigusloomealase tegevuse läbipaistvuse suurendamiseks. Seetõttu esitas ombudsman Euroopa Parlamendile eriaruande. Eriaruandes soovitas ombudsman nõukogul läbi vaadata oma otsus keelduda avaliku koosoleku pidamisest, tegutsedes õigusloojana.

Andmekaitset puudutavad kaebused ja koostöö Euroopa andmekaitseinspektoriga

Juhtumi 224/2004/PB puhul otsustas ombudsman, et komisjoni esindus ei täitnud kaebuse edastamisel määruse 45/2001⁸ teatud nõudeid. Ombudsmani otsus antud juhtumi kohta sisaldas üldisi märkusi selle kohta, kuidas ombudsman edastab teavet Euroopa andmekaitseinspektoriga, kes vastutab selle eest, et ühenduse institutsioonid ja asutused järgiksid isikuandmete töötlemisel füüsiliste isikute põhiõigusi ja -vabadusi, eelkõige nende õigust eraelu puutumatusele, ning vajadusel konsulteerib temaga. Ombudsman tõstis eriti esile asjaolu, et ta teavitab andmekaitseinspektorit oma otsustest andmekaitset puudutavate juhtumite kohta, ning et ta võib pidada vajalikuks konsulteerida Euroopa andmekaitseinspektoriga juhtumite puhul, mis hõlmavad keerulist juriidilist tõlgendamist.

Ombudsman konsulteeris Euroopa andmekaitseinspektoriga kahe juhtumi puhul ning teavitas teda veel kolmel korral, kui oli teinud täiendavaid uurimisi, mis näitasid, et vastava institutsiooni või asutuse vastuses tuleks võtta arvesse andmekaitseinspektori 1. juuli 2005. aasta taustdokumenti nr 1 üldsuse juurdepääsu kohta dokumentidele ja andmekaitse kohta. 2005. aasta lõpuks ei olnud nimetatud viie juhtumi uurimine veel lõppenud.

2005. aasta detsembris teatas Euroopa andmekaitseinspektori asetäitja ombudsmanile oma otsuse ühenduse institutsiooni vastu esitatud kaebuse kohta. Euroopa andmekaitseinspektori asetäitja võttis arvesse ombudsmani eriaruannet juhtumi 2485/2004/GG kohta, kus oli tegemist samalaadsete asjaoludega.

⁸

Määrus (EÜ) nr 45/2001 üksikisikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ühenduse institutsioonides ja asutustes ning selliste andmete vaba liikumise kohta, EÜT 2001 L 8, lk 1.

2.8.2 Komisjon asutamislepingute täitmise järelevalvajana

Õigusriik on Euroopa Liidu üks aluspõhimõtteid ning komisjoni tähtsamaid kohustusi on olla asutamislepingute täitmise järelevalvaja⁹. EÜ asutamislepingu artikliga 226 on kehtestatud üldine kord, mille kohaselt võib komisjon uurida ja esitada Euroopa Kohtule ühenduse õiguse võimalikke rikkumisi liikmesriikide poolt. Komisjon võib alustada uurimisi omal algatusel, kaebuse alusel või Euroopa Parlamendi palvel tegeleda parlamendile EÜ asutamislepingu artikli 194 kohaselt esitatud petitsioonidega.

Kaebused, mis ei kuulu Euroopa ombudsmeni pädevusse, puudutavad sageli ühenduse õiguse väidetavat rikkumist liikmesriikide poolt. Enamasti suudab niisuguseid kaebusi kõige paremini lahendada mõni teine Euroopa ombudsmanide võrgustiku liige. Mõnel juhul peab ombudsman siiski vajalikuks saata kaebus edasi komisjonile käsitlemiseks vastavalt artiklis 226 sätestatud menetlusele. Eespool punktis 2.5 on toodud näiteid mõlema lähenemisviisi kohta.

Kaebusi puudutavate komisjoni menetluslike kohustuste osas tugineb ombudsman eelkõige komisjoni 2002. aastal välja antud teatisele¹⁰. Teatise nõue, mille kohaselt peab komisjoni peasekretariaat registreerima kõik kaebused, aitab tagada hea halduseta vahet järelevalvaja järgimist kaebuste edasisel käsitlemisel. Teatise punkt 3 sisaldab loetelu selgelt määratletud asjaoludest, mille puhul peasekretariaat ei pea kirja kaebusena registreerima.

Kolmas peatükk sisaldab kümmet otsuse kokkuvõtet, mis näitavad, kuidas ombudsman käsitleb komisjoni kui asutamislepingute täitmise järelevalvaja vastu esitatud kaebusi. Neist kuut nimetatakse allpool.

Juhtumi 2229/2003/MHZ puhul tehti kriitiline märkus (nimetatud ka eespool punktis 2.8.1), sest komisjon oli andnud artikli 226 alusel esitatud kaebuse käsitlemise lõpetamisega viivitamise kohta üksnes üldisi selgitusi, selmet viidata juhtumiga seotud täpsetele asjaoludele.

Kolme juhtumi käsitlemine lõpetati, sest ombudsmeni arvates ei olnud edasine uurimine õigustatud.

Juhtumi 274/2004/JMA puhul vabandas komisjon viivituse pärast, mis oli tekkinud teabe edastamisel kaebuse esitajale ELi finantstoetuste kasutamist käsitleva kaebuse menetlemise kohta. Tehti lisamärkus, milles soovitati komisjonil muuta niisuguste juhtumitega seotud menetlus selgemaks.

Juhtumi 3452/2004/JMA ja veel mõne teise juhtumi puhul ei olnud kaebuse esitajad rahul sellega, kuidas komisjon oli kasutanud artiklis 226 sätestatud menetlust, mille tulemusena tekkis oht, et Hispaanias kaob võimalus laenutada avalikest raamatukogudest raamatuid tasuta. Uurimine lõpetati, kui ombudsmanile teatati, et komisjon oli saatnud juhtumi edasi Euroopa Kohtusse. Kuni selle ajani oli uurimine kulgenud edukalt, selgitades välja komisjoni tegevuse põhjused ning koostöös Euroopa ombudsmanide võrgustikuga võimalused ühenduse asjakohase direktiivi nõuetekohaseks rakendamiseks.

Juhtum 3254/2004/I puudutas kutsekvalifikatsiooni mittetunnustamise kohta esitatud kaebust, mida käsitles komisjon. Kaebuse esitaja algatas sama asja kohta menetluse riiklike ametiasutuste vastu ka riiklikes kohtutes. Ombudsman lõpetas juhtumi menetlemise, sest komisjoni vastu esitatud kaebuse asjaolude analüüsimine oleks tähendanud, et tuleb uurida liikmesriigi seaduste tõlgendamise ja rakendamisega seotud samu küsimusi, millega seoses oli kaebuse esitaja juba algatanud kohtumenetluse, mis oleks tähendanud menetluse dubleerimist. Kaebuse esitajal paluti esitada kaebus uuesti siis, kui riiklik kohtumenetlus on lõppenud.

⁹ EÜ asutamislepingu artikkel 211 sätestab, et komisjon "tagab käesoleva lepingu sätete ja institutsioonide poolt käesoleva lepingu alusel võetud meetmete rakendamise".

¹⁰ Teatis Euroopa Parlamendile ja Euroopa ombudsmanile suhete kohta kaebuse esitajaga seoses ühenduse õiguse rikkumisega, EÜT 2002 C 244, lk 5.

Ombudsman vaatas uuesti läbi artikli 226 alusel esitatud kahe kaebuse asjaolude komisjonipoolse õigusliku põhjenduse.

Juhtumi 1687/2003/JMA puhul vaidlustasid kaebuse esitajad komisjoni keeldumise käsitleda nende kaebust Hispaania vastu, mis puudutas diskrimineerimist seksuaalse sättumuse alusel. Pärast asjakohase õigusraamistiku läbivaatamist leidis ombudsman, et komisjoni seisukoht, mille kohaselt kaebusega seotud konkreetsed probleemid ei kuulu ühenduse õiguse reguleerimisalasse, tundus olevat põhjendatud.

Juhtumi 1687/2003/JMA puhul väitis kaebuse esitaja, et komisjon on teinud õigusliku vea ega ole olnud järjepidev vaidlustes kuupäeva üle, mil jõustus ühenduse määrus, mis reguleerib kalastamist Assoore ümbritsevatel vetes. Ombudsman analüüsis määrust ning jõudis seisukohale, mille järgi komisjoni tõlgendus oli ekslik ja mittejärjepidev komisjoni varasema seisukoha suhtes.

Juhtum 933/2004/JMA ei olnud artikli 226 alusel esitatud kaebus, ent puudutas komisjoni rolli liidu põhimõtete ja -väärtuste kaitsjana suhetes kolmandate riikidega. Kaebuse kohaselt oleks komisjon pidanud võtma aluseks "inimõiguste klausli", et peatada 1996. aasta koostööleping Vietnamiga. Ombudsman leidis, et komisjoni selgitus lepingu mittepeatamise kohta on põhjendatud kriteeriumide järgi, mis olid kehtestatud komisjoni 1995. aasta teatisega inimõiguste klausli lisamise kohta kolmandate riikidega sõlmitavatesse lepingutesse.

2.8.3 Avalikud hanked, lepingud ja toetused

Ühenduse institutsioonid ja asutused kasutavad hankelepinguid nii oma ülesannete täitmiseks vajalike kaupade ja teenuste hankimiseks kui ka ELi mitmesuguste programmide raames antavate toetuste ja subsiidiumide reguleerimise vahendina¹¹.

Ombudsman võib käsitleda kaebusi lepingute sõlmimise (või mittesõlmimise) ning nende haldamise kohta. Kui tekib küsimus lepingu võimaliku rikkumise kohta, uurib ombudsman ainult seda, kas ühenduse institutsioon või asutus on esitanud selge ja mõistliku aruande oma tegevuse õigusliku aluse kohta ning selle kohta, miks institutsioon või asutus peab oma seisukohta kõnealuse lepingu küsimuses põhjendatuks.

Kolmas peatükk sisaldab 16 otsuse kokkuvõtteid, mis näitavad, kuidas ombudsman sedalaadi kaebusi käsitleb. Järgnevalt kirjeldatakse lühidalt neist 11 juhtumit.

Kaks otsust puudutasid juhtumeid, kus komisjoni esindused liikmesriikides olid suusõnaliselt teatanud kaebuse esitajatele rahastamisotsusest. Komisjon lahendas ise juhtumi 501/2005/IP, tehes kaebuse esitajatele makse, juhtumi 2111/2002/MF puhul aga saavutas ombudsman uurimise tulemusena sõbraliku lahendi, mis hõlmas märkimisväärset hüvitissummat.

Juhtumi 732/2004/ELB puhul jõudis ombudsman seisukohale, et komisjon on seoses Euroopa Regionaalarengu Fondi nõuetekohase haldamisega oma kohustused täitnud ning taganud ka nõuetekohaste ja piisavate juhtimis- ja kontrollisüsteemide vastuvõtmise liikmesriikides, et makseasutused saaksid täita oma maksete õigeaegse väljastamise kohustust.

Väikeettevõttelt laekunud kaebuse uurimine (juhtum 530/2004/GG) tõi esile alltöövõtjatega seonduva üldise probleemi: lepingu tingimused ei kohustanud ega julgustanud peatöövõtjat nõudma alltöövõtja nimel intressi, kui komisjon maksega hilines. Ombudsman soovitas komisjonil muuta oma standardlepinguid nii, et intressi makstaks selliste juhtumite puhul automaatselt. Komisjon teatas vastuseks, et püüab edaspidi võtta väikese ja keskmise suurusega ettevõtete huve standardlepingutes arvesse niivõrd, kuivõrd see on kooskõlas ühenduse finantshuvide ja kehtivate õigusnormidega.

¹¹ Töölepingutega seotud kaebusi käsitletakse alapunktis 2.8.4.

Lepingute standardtingimused olid probleemiks ka juhtumi 338/2004/OV puhul, kus kaebuse esitajast valitsusväline organisatsioon nõudis, et komisjon võtaks rangemad meetmed selleks, et ei avaldataks töökuulutusi, mis viitavad keele alusel diskrimineerimisele. Ombudsman nõustus komisjoni argumentidega niisugust diskrimineerimist keelavate erisätete oma lepingutesse lisamise vastu. Ombudsman soovitas komisjonil saata liikmesriigi pädevale asutusele tõendid juhtumite kohta, kus keegi komisjoni alltöövõtjatest või hüvitise saajatest oli mõnda isikut keele alusel diskrimineerinud, või anda tõendite esitajale pädeva asutuse kontaktandmed.

Neli otsust puudutasid kaebusi toetuslepingu sõlmimise kohta. Kahel juhul seadis kaebuse esitaja kahtluse alla taotluse tagasilükkamisotsuse alused. Ombudsman oli seisukohal, et tagasilükkamise aluste läbivaatamine peaks tema puhul piirduma hinnanguga selle kohta, kas tegemist on ilmse eksitusega (1365/2004/TN ja 758/2004/ELB). Viimase juhtumi puhul arvas ombudsman, et mehhanismi puudumine kaebuse esitamiseks sõltumatute ekspertide hindamise tulemuste kohta ei ole iseenesest struktuurne või süsteemne haldusomavoli. Juhtumi 2411/2003/MHZ asjaolusid arvestades oli ombudsman seisukohal, et komisjon oleks pidanud andma valitsusvälisele organisatsioonile paremini nõu, juhtides tolle tähelepanu teatud liiki toetuste saamise põhitingimusele. Juhtumi 2673/2004/PB puhul leidis ombudsman, et komisjon oli mõistlikult selgitanud oma otsust mitte pidada tulundusühinguid teatud projektikonkursil abikõlblikuks.

Kaks otsust puudutasid pakkumismenetluse järgimist komisjoni poolt.

Juhtumi 1808/2004/JMA puhul seadis kaebuse esitaja kahtluse alla komisjoni teenistuse ja konkureeriva pakkuja vahelise telefonivestluse kohasuse. Ombudsman ei leidnud mingeid tõendeid kõne ebakohasuse kohta, kuid märkis, et komisjonil oleks olnud lihtsam lahendada kaebuse esitaja tõstatatud küsimust, kui komisjon oleks kõne sisu dokumenteerinud. Sellest tulenevalt tegi ombudsman ettepaneku, et komisjon vaataks läbi oma sise-eeskirjad telefonikõnede dokumenteerimise kohta seoses pakkumiskutsetega.

Juhtum 538/2004/TN tõstatas küsimuse, kas pakkujal on õigus komisjonilt nõuda, et see jõustaks rangemalt nõuet esitada igast pakkumisest teatud arv eksemplare. Komisjon väljendas seisukohta, et tema avaliku hanke menetluse *vademeekum* ei sisalda nõuet jätta välja pakkumine, mis ei ole esitatud nii mitmes arvus eksemplarides, nagu on märgitud pakkumiskutses. Ombudsman soovitas komisjonil vaadata *vademeekumi* ja pakkumiskutsete vaheline seos uuesti läbi, et vältida olukorda, kus õige arvu eksemplare esitanud pakkujatele võib tunduda, et neid koheldakse ebaõiglaselt. Komisjon viitas oma vastuses finantsmääruse artiklis 89 sätestatud proportsionaalsuse, võrdse kohtlemise, mittediskrimineerimise ja võimalikult laiaulatusliku pakkumise põhimõtetele.

2.8.4 Personaliküsimused

Käesolev alapunkt annab ülevaate kaebustest töötajate ELi institutsioonidesse ja asutustesse värbamise ning nende töösuhete kohta, ELi rahastatavate lepingutega seotud personaliküsimuste ning ELi institutsioonide praktikantidega seotud küsimuste kohta.

Alapunktis 2.8.1 juba nimetati, et kolme juhtumi puhul, mis puudutasid teabe kättesaadavaks tegemist konkursil osalevatele kandidaatidele, lõpetati menetlus soovitusel projektiga (vt juhtumi 2097/2003/PB kokkuvõtet punktis 3.1.3 allpool). Kolmandas peatükis on peale selle veel 15 samasse valdkonda kuuluva juhtumi otsuse kokkuvõtet. Viie juhtumi puhul jõuti sõbraliku lahendini, kaks juhtumit lahendas institutsioon. Kuuest juhtumist on ülevaade antud allpool.

Juhtumi 839/2004/MHZ puhul soovitas ombudsman EPSO-le arusaamatuste vältimiseks ja suhete parandamiseks kandidaatidega väljendada järgmistel kordadel konkursi välja kuulutades selgelt, et 1) kutse eelvalikutestidel osalemiseks ei tähenda, et kandidaadi vastamist valikukriteeriumidele on põhjalikult kontrollitud, 2) valikukriteeriumidele mittevastavaks osutunud kandidaatide kirjaliku eksami töid ei hinnata. EPSO teatas selle peale, et järgmistes konkursiteadetes märgitakse ära ka kaks eelnimetatud asjaolu.

Juhtumi 2107/2002/PB puhul oli komisjon nõus soovitusel projektis tehtud ettepanekuga kaotada praktikantidele kehtestatud vanusepiir. Vanusepiir kaotati 1. märtsil 2005. Ombudsman teatas, et viib tulevikus läbi omaalgatusliku uurimise teiste institutsioonide ja asutuste vastava praktika kohta.

Kaks juhtumit käsitlesid töölepingute lõpetamist.

Juhtumi 2191/2003/TN puhul lahkus komisjoni tööle võetud ekspert ametist pärast seda, kui teda oli Euroopa Liitu mittekuuluv riigis solvatud ja ähvardatud. Pärast uurimise lõppu leidis ombudsman, et komisjon oli kaebuse esitaja abistamiseks võtnud asjakohased meetmed. Ombudsman märkis aga, et komisjoni ja kaebuse esitaja vahelisi suhteid oleks parandanud see, kui komisjon oleks kaebuse esitajale varem selgitanud, mida on tema aitamiseks tehtud, selle asemel et jätta mulje, nagu oleks komisjoni peamine huvi näidata, et kaebuse esitaja on ise oma ebaõnnes süüdi. Lõpuks komisjon vabandas ja lubas tehtud märkust edaspidi arvesse võtta.

Juhtumi 471/2004/OV puhul oli tegemist järelmeetmete võtmisega varasema kaebuse suhtes (juhtum 1200/2003/OV, ülevaade antud 2004. aasta aruandes), mille puhul ombudsman leidis, et kaebuse esitaja õigust kaitsele ei arvestatud, kui Euroopa Liidu politsei missioon Sarajevos (ELPM) tema lepingu enne tähtaega lõpetas. Pärast seda kui ombudsman palus nõukogult abi, nõustus ELPM kaebuse esitajale välja maksma palga, mis ta oleks saanud teenistuse lepingujärgse lõpuni. Ombudsman märkis veel, et kaebuse esitajal on õigus kasutada juhtumi 1200/2003/OV järeldusi oma maine taastamiseks.

Kaks otsust käsitlesid erimenetlusi, mida rakendatakse ühenduste personali puhul.

Juhtumi 140/2004/PB puhul analüüsis ombudsman varem kehtinud eeskirju "informaatorite" kohta ja arvas muu hulgas, et eeskirjade järgi pidi OLAF andma informaatorile kõikide juhtumite puhul teavet ajavahemikul, mil OLAF lootis oma uurimise lõpetada.

Juhtumi 620/2004/PB puhul otsustas ombudsman, et haldusuurimisel, mis puudutas ühe ametniku väidetavat ahistamist teise ametniku poolt, tuleb austada kaebuse esitaja õigust olla ära kuulatud. Samas ei ole vaja edastada kõiki uurijate kasutatud materjale kaebuse esitajale, eeldusel et enne uurimise aruande lõplikku valmimist teavitatakse kaebuse esitajat uurijate esialgsetest faktilistest järeldustest ja asjakohasest tõendusmaterjalist ning antakse kaebuse esitajale mõistlik võimalus neid kommenteerida.

2.8.5 Muud küsimused

Kolmandas peatükis on toodud ära ka 11 kokkuvõtet kaebustest, mis ei kuulu ühegi eelnevates alapunktides käsitletud kategooria alla.

Kolm juhtumit puudutasid Euroopa koole.

Juhtumi 1435/2003/MF puhul kiitis komisjon heaks soovitusel projekti, mille kohaselt pidi ta selgitama õpilaste vastuvõtutingimusi Euroopa koolide keelesektsoonidesse, ning võttis selle täitmiseks vajalikud abinõud.

Juhtumi 1155/2004/TN puhul lubas komisjon ombudsmani nõudel, et tulevase reformi meetmed, mida nimetati ombudsmani omaalgatusliku uurimise OI/5/2003/IJH käigus (vt ombudsmani 2004. aasta aruanne), hõlmavad inimõiguste harta järgimist kõikides Euroopa koolides.

Kolmanda juhtumi (1391/2002/JMA ja teised) puhul pidi ombudsman esitada Euroopa Parlamendile eriaruande pärast seda, kui oli koostanud soovitusel projekti, mille kohaselt pidi komisjon astuma vajalikke samme selleks, et vanemad, kellel on eriõpivajadustega lapsed, kes ei saa õppida oma puude raskusastme tõttu Euroopa koolides, ei peaks oma laste õppekulusid ise tasuma.

Puuetega inimeste võrdse kohtlemise küsimus kerkis esile ka seoses kaebustega, mille kohaselt ei suutnud komisjon ja nõukogu tagada piisavat arvu parkimiskohti puuetega inimestele komisjoni ja nõukogu peahoonete läheduses Brüsselis (juhtumite 2415/2003/JMA ja 237/2004/JMA ühine

kokkuvõte). Ombudsman tervitas komisjoni ja nõukogu pöördumist Belgia ametiasutuste poole palvega tagada lisaparkimiskohad ning palus end tulemustega kursis hoida. Ombudsman kutsus nõukogu üles vaatama läbi oma poliitikat puuetega inimeste parklakohtadele juurdepääsu piiramise kohta turvalisuse põhjendusel.

Kaks otsust puudutasid Euroopa Pettusevastast Ametit (OLAF).

Juhtumi 2485/2004/GG puhul keeldus OLAF kiitmast heaks soovitusel projekti, mille kohaselt pidi OLAF tunnistama, et oli edastatud dokumentides esitanud ebaõigeid ja eksitavaid väiteid ühe varasema juhtumi kohta, mida ombudsman uuris. Ombudsman leidis, et juhtum tõstatas tähtsa põhimõttelise küsimuse, mis mõjutab kodanike usaldust ELi institutsioonide ja asutuste vastu. Seetõttu esitas ombudsman Euroopa Parlamendile eriaruande.

Juhtumi 3446/2004/GG puhul aktsepteeris OLAF soovitusel projekti vaadata üle ja parandada tema veebilehel avaldatud pressiülevaates sisaldunud teave, ning võttis selle täitmiseks vajalikud abinõud.

Juhtumi 1737/2004/TN puhul kaebas Soomes asuv Rootsi Assamblee, et Soomes kasutati Euroopa Parlamendi 2004. aasta Euroopa valimiste puhul korraldatud teabekampanias plakateid, mis olid välja antud üksnes soome keeles. Ombudsmani uurimise tulemusena jõuti sõbraliku lahendini, kus Euroopa Parlament tunnistas vajakajäämisi kampanias, samuti seda, et rootsi keelt kõnelevate Soome elanike väike osakaal ei puuduta rootsi keele kui ELi ametliku keele staatust ega selle staatust Soome põhiseaduses.

3 UURIMISE TULEMUSENA TEHTUD OTSUSED

3 UURIMISE TULEMUSENA TEHTUD OTSUSED

Juhtumid on käesoleva peatüki igas alapunktis esitatud juhtumi numbri alusel. Juhtumi number on toodud iga juhtumi kokkuvõtte pealkirja all. Näiteks alapunktis 3.1.1 järgneb juhtumile 1687/2003/JMA juhtum 2191/2003/TN, millele omakorda järgneb juhtum 274/2004/JMA. Iga käesolevas peatükis sisalduva juhtumi otsuse täisversioon on saadaval Euroopa ombudsmani veebilehel "Otsuste registris" (<http://www.ombudsman.europa.eu/decision/en/default.htm>). Asjaomase otsuse vaatamiseks valige juhtumi number. Otsuste täisversioonid on esitatud veebilehel inglise keeles ja kaebuse esitaja keeles, kui see ei ole inglise keel. Veebilehel avaldatud otsuse täisversiooni väljatrükk võib küsida Euroopa ombudsmani büroost.

2006. aasta teisel poolel tehakse selles peatükis sisalduvate juhtumite otsuste täisversioonid ombudsmani veebilehel kättesaadavaks ühe elektroonilise dokumendina inglise, prantsuse ja saksa keeles. Neile pääseb ombudsmani veebilehel ligi aastaaruannete rubriigi kaudu. Paberil või CD-ROMil dokumenti võib küsida jällegi Euroopa ombudsmani büroost.

3.1 JUHTUMID, MILLE PUHUL HALDUSOMAVOLI EI TUVASTATUD

3.1.1 Euroopa Komisjon

TEGEVUSETUS SEOSSES SEKSUAALSE SÄTTUMUSE ALUSEL DISKRIMINEERIMISE KOHTA ESITATUD KAEBUSEGA

Euroopa Komisjoni vastu esitatud kaebuse 1687/2003/JMA kohta langetatud otsuse kokkuvõte

Kaebuse esitajad, Hispaania kodanik ja Argentina kodanik, esitasid komisjonile kaebuse selle kohta, et Hispaania ametiasutused olid teinud otsuse mitte väljastada Argentina kodanikule pere taasühinemise viisat, mida ta vajab selleks, et kolida koos oma Hispaania elukaaslasega Hispaaniasse. Kaebuse esitajate kinnitusel põhines keeldumine asjaolul, et nad on samasoolised, ning seega on tegemist diskrimineerimisega seksuaalse sättumuse alusel. Kaebuse esitajad väitsid, et komisjon ei olnud menetlenud nende kaebust nõuetekohaselt, tõlgendades kohaldatavaid ühenduse eeskirju põhjendamatult kitsalt. Nad rõhutasid, et kehtivad ühenduse eeskirjad olid selle juhtumi puhul kohaldatavad ning et komisjon oleks pidanud algatama Hispaania ametiasutuste vastu menetluse ühenduse õiguse rikkumise pärast: iseäranis EÜ asutamislepingu artikli 13 rikkumise pärast, mis keelustab igasuguse diskrimineerimise, sealhulgas diskrimineerimise seksuaalse sättumuse alusel, ning põhiõiguste harta artiklite 20 ja 21 rikkumise pärast, võrdset kohtlemist töö saamisel käsitleva direktiivi 2000/78¹ sätete rikkumise pärast ning rassil või etnilisel päritolul põhinevat diskrimineerimist käsitleva direktiivi 2000/43² rikkumise pärast.

¹ Nõukogu 27. novembri 2000. aasta direktiiv 2000/78/EÜ, millega kehtestatakse üldine raamistik võrdseks kohtlemiseks töö saamisel ja kutsealale pääsemisel, EÜT 2002 L 303, lk 16.

² Nõukogu 29. juuni 2000. aasta direktiiv 2000/43/EÜ, millega rakendatakse võrdse kohtlemise põhimõtte sõltumata isikute rassilisest või etnilisest päritolust, EÜT 2002 L 180, lk 22.

Komisjon väitis, et probleem, millega puutusid kokku kaebuse esitajad, jääb ühenduse õiguse reguleerimisalast välja, ja tegi neile ettepaneku taotleda abi riiklikul tasandil või pöörduda Euroopa Inimõiguste Kohtusse.

Ombudsman märkis, et mittediskrimineerimise põhimõte, sealhulgas soolise sätumuse alusel, on ühenduse õiguse oluline põhimõte, mis on sätestatud nii asutamislepingus kui ka põhiõiguste hartas. EÜ asutamislepingu artikliga 13 antakse nõukogule õigus astuda vajalikke samme võitluseks diskrimineerimisega seksuaalse sätumuse alusel, kuid ainult talle asutamislepinguga antud volituste piires. Samamoodi on põhiõiguste harta artiklid 20 ja 21 suunatud liikmesriikidele üksnes sedavõrd, kuivõrd nad kohaldavad liidu õigust. Seoses üksikdirektiividega, mis käsitlevad mittediskrimineerimise põhimõtet, märkis ombudsman, et tänaseni käsitleb seksuaalse sätumuse alusel toimuvat diskrimineerimist vaid üks õigusakt, direktiiv 2000/78, kuid seda õigusakti kohaldatakse vaid töö saamise küsimuste puhul. Ombudsman vaatas üle ka ühenduse olemasolevad direktiivid kolmandate riikide kodanike sisenemise kohta ELi territooriumile eesmärgiga ühineda ELi kodaniku või elanikuga, nimelt direktiivi 2003/86 perekonna taasühinemise õiguse kohta³ ja direktiivi 2004/38 ELi kodanike vaba liikumise õiguse kohta⁴. Siiski on nende direktiivide reguleerimisala piiratud, kuna neid kohaldatakse ainult kas kolmandate riikide kodanike suhtes, kes juba elavad seaduslikult liikmesriigi territooriumil, või ELi kodanike suhtes, kes on kolinud mingisse muusse kui nende päritoluliikmesriiki või elavad sellises liikmesriigis.

Seetõttu leidis ombudsman, et komisjoni põhjendus Hispaania ametiasutuste vastu esitatud kaebuse tagasilükkamiseks oli mõistlik, ega tuvastanud haldusomavoli.

LEPINGU LÕPETAMINE

Euroopa Komisjoni vastu esitatud kaebuse 2191/2003/TN (konfidentsiaalne) kohta langetatud otsuse kokkuvõte

Kaebus käsitles kaebuse esitaja poolt komisjoniga sõlmitud lepingu lõpetamist, mille kohaselt ta värvati abistama ELi mittekuuluva riigi ministeeriumi. Kaebuse esitaja väitis, et pärast seda, kui ta oli oma töö raames esitanud poliitilise dokumendi, hakati teda solvama ja ähvardama ning ta oli sunnitud tööst loobuma. Kaebuse esitaja väitis, et komisjon oli võimaldanud sellisel olukorral tekkida. Ta väitis, et talle tuleks maksta välja töötasu kuni algse töölepingu lõppemise kuupäevani.

Komisjon väitis, et poliitilist dokumenti avalikustades oli kaebuse esitaja rikkunud konfidentsiaalsusnõuet ning ületanud oma lepingulisi eesmärke ja kohustusi. Seetõttu ei olnud komisjon vastutav solvangute ja ähvarduste eest.

Ombudsmani mõistis komisjoni väiteid nii, et kuna kaebuse esitaja oli rikkunud oma lepingulisi kohustusi ja seetõttu ise juhtunud süüdi, ei olnud komisjon kohustatud teda aitama. Ombudsman leidis esialgu, et tegemist oli haldusomavoli juhtumiga, kuna komisjon ei olnud abistanud kaebuse esitajat kooskõlas üksikekspertide lepinguid reguleerivate üldtingimustega. Ta tegi ka sõbraliku lahendi ettepaneku.

Vastuseks sellele ettepanekule mõõnis komisjon, et tal oli kohustus anda kaebuse esitajale abi üksikekspertide lepinguid reguleerivate üldtingimuste alusel, ning selgitas, mil viisil oli tema arvates sellist abi antud.

Komisjoni esitatud lisateabe alusel leidis ombudsman, et komisjon oli rakendanud sobivaid meetmeid kaebuse esitaja aitamiseks. Seetõttu leidis ombudsman, et komisjon ei olnud süüdi haldusomavolis,

³ Nõukogu 22. septembri 2003. aasta direktiiv 2003/86/EÜ perekonna taasühinemise õiguse kohta, ELT 2003 L 251, lk 12.

⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2004. aasta direktiiv 2004/38/EÜ, mis käsitleb Euroopa Liidu kodanike ja nende pereliikmete õigust liikuda ja elada vabalt liikmesriikide territooriumil ning millega muudetakse määrust (EMÜ) nr 1612/68 ja tunnistatakse kehtetuks direktiivid 64/221/EMÜ, 68/360/EMÜ, 72/194/EMÜ, 73/148/EMÜ, 75/34/EMÜ, 75/35/EMÜ, 90/364/EMÜ, 90/365/EMÜ ja 93/96/EMÜ (EMPs kohaldatav tekst), ELT 2004 L 158, lk 77.

kuid pidas vajalikuks teha lisamärkus selle kohta, et komisjoni ja kaebuse esitaja suhteid oleks aidanud parandada see, kui komisjon oleks oma esimeses arvamuses kaebuse kohta selgitanud, mida komisjon oli tegelikkuses teinud kaebuse esitaja aitamiseks tema keerulises olukorras, selle asemel et jätta mulje, nagu oleks komisjoni põhieesmärk näidata, et kaebuse esitaja on ise oma õnnetuses süüdi.

Seepeale palus komisjon vabandust, et tema esimene seisukoht jättis ebatervikliku mulje meetmetest, millega kaebuse esitajat oli aidatud, ning lubas seda tulevikus arvestada.

EUROOPA LIIDU RAHALISE ABI KASUTAMINE

Euroopa Komisjoni vastu esitatud kaebuse 274/2004/JMA kohta langetatud otsuse kokkuvõte

Kaebus käsitles komisjoni suutmatust teavitada kaebuse esitajat sellest, kuidas on menetletud kaebust Madridi piirkondlike ametiasutuste otsuse kohta vähendada kaebuse esitajale töötajate koolituse korraldamiseks eraldatud abi suurust. Abi rahastati Euroopa Sotsiaalfondi kaudu. Rahastamist otsustati vähendada seetõttu, et mõned koolitusel osalejad ei olnud Hispaania kodanikud. Kaebuse esitaja leidis, et selline otsus oli diskrimineeriv. Kaebuse esitaja väitis, et mitu kuud pärast seda, kui ta oli komisjonile kaebuse esitanud, ei olnud see andnud talle mingit teavet tema juhtumi menetlemise kohta.

Komisjon kahetses asjaolu, et tema esimest hinnangut juhtumi kohta ei olnud kaebuse esitajale edastatud. Teises ja üksikasjalikumas hinnangus aktsepteeris komisjon seda, et toetust otsustati vähendada osalt põhjusel, et kaks üliõpilast ei olnud Hispaania kodanikud. Seetõttu oli komisjon teinud asjaomastele Hispaania ametiasutustele ettepaneku maksta vastav summa kaebuse esitajale tagasi ja jätta edasistest programmidest välja kõik viited kodakondsusele.

Ombudsman ei pidanud täiendavat uurimist vajalikuks, arvestades, et komisjon oli nõustunud andma kaebuse esitaja poolt nõutud teavet ning tunnistanud oma viga ja vabandanud, et ei võtnud kaebuse esitajaga ühendust varem.

Kuna aga komisjon ei olnud nimetanud ühtegi kriteeriumit seoses korraga, mida tema teenistused peaksid täitma, kui nad menetlevad ELi rahalise abi kasutamist käsitlevaid kaebusi, pidas ombudsman vajalikuks teha lisamärkus. Ombudsman märkis, et selleks, et tõhustada komisjoni suhtlemist kodanikega ja muuta seda läbipaistvamaks, võiks komisjon koostada ja avaldada ELi rahalise abi kohta esitatud kaebuste vastuvõtmise ja menetlemise korra, mis oleks sarnane nendega, mida kohaldatakse komisjoni 2002. aasta teatises Euroopa Parlamendile ja Euroopa ombudsmanile suhtlemise kohta kaebuse esitajaga ühenduse õiguse rikkumise korral⁵.

ARTIKLI 226 ALUSEL ESITATUD KAEBUS TOIDUSEADUSE ASJAS

Euroopa Komisjoni vastu esitatud kaebuse 295/2004/JMA kohta langetatud otsuse kokkuvõte

Kaebuse esitaja esitas komisjonile kaebuse, väites, et rida ametiasutusi ja eraettevõtteid vastutavad toidu puuduliku ohutuse eest Hispaanias. Kaebuse esitaja väitel rikuti antud juhul ELi õigusakte, iseäranis määruse 178/2002, millega sätestatakse toidualaste õigusnormide üldised põhimõtted ja nõuded⁶, sätteid. Oma kaebuses ombudsmanile väitis kaebuse esitaja, et komisjoni otsus tema kaebuse menetlemine lõpetada oli meelevaldne. Lisaks sellele leidis ta, et tema kaebuse menetlemisega viivitati väga kaua, et talle oli esitatud vähe teavet ning et institutsioon tõlgendas kohaldatavaid ELi õigusakte juriidiliselt väärt.

⁵ EÜT 2002 C 244, lk 5.

⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 28. jaanuari 2002. aasta määrus (EÜ) nr 178/2002, millega sätestatakse toidualaste õigusnormide üldised põhimõtted ja nõuded, asutatakse Euroopa Toiduohutusamet ja kehtestatakse toidu ohutusega seotud menetlused, EÜT 2002 L 31/1, lk 1.

Komisjon väitis, et kaebust oli hinnatud normaalse aja jooksul ja et kaebuses toodud teave ei võimaldanud komisjoni teenistustel määrata selgelt kaebuse objekti. Väite suhtes, et Hispaania ametiasutused ei teavita tarbijaid riskidest, märkis komisjon, et tarbijate teavitamise määruse sätteid veel ei kohaldata, kuna liikmesriikidele kehtib kuni 1. jaanuarini 2007 ülemineku periood.

Ombudsman märkis, et komisjoni poolt kaebuste käsitlemisel järgitav kord on esitatud komisjoni 2002. aasta teatistes Euroopa Parlamendile ja Euroopa ombudsmanile suhete kohta kaebuse esitajaga ühenduse õiguse rikkumise korral⁷. Seetõttu hindas ta seda, kas kaebuse esitaja konkreetsed väited vastasid tõele, selle teatise sätete valguses.

Seoses juhtumi käsitlemiseks kulunud ajaga märkis ombudsman, et kaebuse esitaja oli esitanud kaebuse komisjonile 2003. aasta jaanuaris ning pärast uurimise lõpetamist oli komisjoni 2003. aasta novembris teda teavitanud oma otsusest lõpetada juhtumi uurimine. Selle alusel otsustas ombudsman, et komisjon oli lõpetanud kaebuse uurimise ühe aasta jooksul, mis on tema enda teatistes toodud reegel.

Ühtlasi jõudis ombudsman järeldusele, et kaebuse esitajat oli kooskõlas teatistes toodud kriteeriumidega mitme teatisega kirjalikult teavitatud kõikidest sammudest, mida komisjon astus seoses tema kaebusega.

Lõpuks leidis ombudsman, et komisjoni toetumine määruse 178/2002 artikli 4 lõikele 3, mille kohaselt tuleb *“olemasolevad toidualaste õigusnormide põhimõtted ja menetlused kohandada võimalikult kiiresti, kuid hiljemalt 1. jaanuariks 2007 [...]”*, tundus olevat põhjendatud.

Seetõttu võttis ombudsman seisukoha, et komisjon tegutses oma õiguste piires, kui ta otsustas lõpetada juhtumi käsitlemise pärast seda, kui oli leidnud, et kaebuses sisaldunud teabe alusel ei olnud põhjust algatada Hispaania vastu rikkumise puhul rakendatavat menetlust.

VÄIDETAVALT DISKRIMINEERIVAD TÖÖKUULUTUSED

Euroopa Komisjoni vastu esitatud kaebuse 338/2004/OV kohta langetatud otsuse kokkuvõte

Euroopa Esperantoliit esitas komisjoni vastu kaebuse, väites, et komisjoni poolt rahastatud Euroopa organisatsioonid ja ettevõtted, kellel on komisjoniga lepingud, on süüdi keelelises diskrimineerimises. Ombudsman on juba varem käsitlenud Maailma Esperantoühenduse samasisulist kaebust (juhtum 659/2002/IP).

Käesolevas kaebuses rõhutas Euroopa Esperantoliit, et hulk organisatsioone ja ettevõtteid jätkas töökuulutuste avaldamist, milles nõuti, et kandidaadi emakeel peab olema inglise keel või et kandidaat räägib inglise keelt emakeelena, ja et komisjon ei olnud võtnud õiguslikke meetmeid. Kaebuse esitaja väitis muu hulgas, et komisjon peaks astuma samme selliste organisatsioonide ja ettevõtete vastu, mis avaldavad diskrimineerivaid töökuulutusi, muu hulgas lõpetama nende rahastamise.

Komisjon andis ülevaate kõige hilisematest meetmetest, mida ta oli rakendanud alates juhtumist 659/2002/IP, näiteks mitmesugused sisememod, milles juhiti tema teenistuste tähelepanu antud küsimusele. Komisjon viitas ka finantsmääruse ja riigihankelepingute sõlmimise korra kooskõlastamist reguleeriva direktiivi 2004/18 vastavatele artiklitele seoses pakkumismenetlusest väljajätmisega ametialase käitumisega seotud õigusrikkumises süüdimõistmise tõttu.

Vastuseks ombudsmani uutele päringutele märkis komisjon, et eksimist ametialaste käitumisreeglite vastu võivad põhjustada paljud olukorrad, ja väitis, et hankedokumentides või pakkumiskutsetes ei ole võimalik nimetada kõiki neid olukordi. Vastuseks ombudsmani küsimusele võimaluse kohta viia oma lepingutesse sisse mittediskrimineerimist nõudev klausel, väitis komisjon, et klauslite lisamine lepingusse eesmärgiga katta lepingu kehtivusala välja jäävaid väga erilisi olukordi muudaks

lepingu sisu ja ülesehituse keeruliseks ning mõjutaks negatiivselt konkurentsi. Ühtlasi rõhutas komisjon, et riiklik kohus jääb ainukeseks instantsiks, mis on pädev eraldi hindama väiteid keelelise diskrimineerimise juhu kohta.

Ombudsman leidis, et komisjoni esitatud väited lepingusse eriklauslite lisamise kohta tundusid olevat põhjendatud. Ühtlasi pidas ombudsman subsidiaarsuse põhimõtte valguses põhjendatuks komisjoni seisukohta, et väidetava keelelise diskrimineerimise juhtumeid tuleks hinnata riigi tasandil. Seetõttu ei tuvastatud komisjonipoolset haldusomavoli. Siiski tegi ombudsman lisamärkuse selle kohta, et komisjon võiks juhul, kui ta saab tõendusmaterjali, et tema töövõtja või abisaaja on süüdi keelelises diskrimineerimises, edastada selle teabe asjaomasele riiklikule ametiasutusele, kelle ülesanne on antud asjaga tegeleda, või edastada tõendusmaterjali esitanud isikule vastava ametiasutuse kontaktandmed.

EUROOPA REGIONAALARENGU VAHENDITE HALDAMINE

Euroopa Komisjoni vastu esitatud kaebuse 732/2004/ELB kohta langetatud otsuse kokkuvõte

Kaebuse esitaja, kes juhatas keskust, mis valiti välja Euroopa Regionaalarengu Fondi (ERF) toetuse saamiseks, väitis, et komisjon ei olnud taganud ERFi vahendite nõuetekohast haldamist. Ta väitis, et komisjon peaks võtma ühendust Itaalias nende vahendite haldamise eest vastutavate Itaalia ametiasutustega, et nõuda kaebuse esitaja poolt kantud kulude katmist, kohustada ametiasutusi täitma lepingut, tasuma maksega viivitamise eest intressi ning võimaluse korral karistama Itaaliat vahendite halva haldamise eest.

Komisjoni kinnitusel vastutavad struktuurifondide programmide haldamise ning korraldus- ja makseasutuste määramise eest liikmesriigid. Komisjon tagas oma järelevalve- ja järelkontrollivolituste raames vastavuse abi võimalikult kiire väljamaksmise põhimõttele, mis on toodud määruse 1260/1999, millega nähakse ette üldsätted struktuurifondide kohta⁸, artikli 32 lõike 1 viiendas lõigus. Komisjon oli nõudnud Itaalia ametiasutustelt teavet, mille põhjal järeldas, et mõnede viivituste põhjustamises oli süüdi kaebuse esitaja, kuna tema pangarekvisiidid olid puudulikud. 2004. aasta aprillis teatas makseasutus komisjonile, et tasus abisaajale. Komisjon kirjutas programmi korraldamisasutusele ja küsis teavet programmi finantskorralduse kohta ning nõudis, et see küsimus võetakse arutusele seirekomisjoni järgmisel koosolekul. Seirekomisjon otsustas uurida makseasutuse poolt valitud finantskorralduse sobivust ja võtta meetmeid tähtaegade lühendamiseks. Komisjonil ei olnud võimalik rakendada makseasutuse suhtes sanktsioone ega võtta meetmeid.

Ombudsman leidis, et ehkki liikmesriikide poolt määratud makseasutused vastutavad ERFi vahendite õigeaegse väljamaksmise eest, hõlmab komisjoni vastutus ERFi vahendite asjakohase haldamise eest piisava kindluse saavutamist, et talle liikmesriikide poolt teatavaks tehtud haldus- ja kontrollisüsteemid on asjakohased ja piisavad tagamaks, et makseasutus täidab võimalikult kiire väljamakse kohustust.

Seoses kaebuse esitaja väitega selle kohta, et komisjon ei taganud ERFi vahendite nõuetekohast haldamist, võttis ombudsman seisukoha, et komisjon tundus olevat rakendanud asjakohaseid ja piisavaid meetmeid, et täita oma kohustus tagada ERFi vahendite asjakohane haldamine. Seetõttu ei tuvastanud ombudsman haldusomavoli.

Kaebuse esitaja väidetega seoses võttis ombudsman seisukoha, et komisjon tundus olevat rakendanud asjakohaseid meetmeid tagamaks makse sooritamine kaebuse esitajale. Ta märkis ära, et vastutus intressi maksmise eest lasub Itaalia makseasutusel. Lõpuks leidis ombudsman, et komisjoni selgitused seoses tema volituste puudumisega sanktsioonide rakendamiseks Itaalia suhtes tundusid olevat põhjendatud.

8

Nõukogu 21. juuni 1999. aasta määrus (EÜ) nr 1260/1999, millega nähakse ette üldsätted struktuurifondide kohta, EÜT 1999 L 161, lk 1.

PROJEKTITETTEPANEKU HINDAMINE (1)

Euroopa Komisjoni vastu esitatud kaebuse 758/2004/ELB kohta langetatud otsuse kokkuvõte

Kaebuse esitaja poolt komisjonile tehtud ettepanek kaudse teadusuuringute, tehnoloogiaarenduse ja demonstreerimise projekti elluviimiseks lükati tagasi. Kaebuse esitaja väitis, et sõltumatud eksperdid, kes otsustasid, et tema silmasiseste läätsete väljatöötamise ettepanek ei kuulunud asjaomase strateegilise eesmärgi alla, olid eksinud. Samuti väitis ta, et menetlus oli ebaõiglane, kuna ei olnud võimalik vaidlustada ekspertide poolt langetatud otsust ega esitada teist ettepanekut. Lõpuks väitis kaebuse esitaja, et menetluse ajal kättesaadav teave oli ebapiisav ja ebaselge ning et teave saabus liiga hilja selleks, et ta oleks saanud esitada uue ettepaneku.

Komisjoni selgituse kohaselt tuleb taotluse hindamisel arvestada asjaomast strateegilist eesmärki, selle põhipunkte ja tööprogrammide üldisi eesmärke. Kolme sõltumatu eksperdi üksmeelne arvamus oli, et ettepanek ei olnud selgelt asjakohane. Komisjon oli vaadanud selle otsuse üle ja otsustanud, et see oli põhjendatud. Tagamaks õiglast ja võrdset kohtlemist, ei toimu komisjoni ja kandidaatide vahel nende taotlustega seoses enne hindamise lõppu mingit suhtlust. Pärast hindamist on komisjon siiski valmis andma taotleja nõudmisel täiendavaid selgitusi lisaks nendele, mis on toodud kokkuvõtlikus hindamisaruandes. Seoses uue ettepaneku esitamisega väitis komisjon, et teabe põhjal, mida ta oli andnud kaebuse esitaja taotluse tugevuste ja nõrkuste kohta, saab kaebuse esitaja hinnata uue ettepaneku esitamise sobivust järgmise vooru ajal.

Ombudsman leidis, et vastamine küsimusele, kas kaebuse esitaja ettepanek kuulus asjaomase strateegilise eesmärgi alla, nõuab teaduslikke ja tehnilisi ekspertteadmisi, ja et tema sisuline uurimine peaks seetõttu piirduma hinnangu andmisega sellele, kas komisjoni otsus kinnitada hindamistulemused tundus olevat selgelt põhjendamatult. Ombudsman võttis seisukoha, et komisjoni otsus ei olnud selgelt põhjendamatult.

Lisaks sellele võttis ombudsman seisukoha, et ekspertide roll, nagu see on määratud asjaomases avaldatud juhises, on anda teaduslikku ja tehnilist nõu, aitamaks komisjonil langetada kõige tõhusamad otsused ühenduse eesmärkide edendamiseks, ning et ekspertide sõltumatus on kasulik nii menetluse tõhususe kui ka õigluse huvides. Neid asjaolusid arvestades ei leidnud ta, et eksperthinnangu vaidlustamise võimaluse puudumine võiks iseenesest kujutada struktuurset või süsteemset haldusomavoli. Lõpuks leidis ombudsman, et on selge, et kaebuse esitaja ei oleks saanud esitada muudetud ettepanekut samal projektikonkursil, kuna ettepanekute esitamise tähtaeg oli möödunud ja kaebuse esitaja ei olnud tõestanud, et komisjon ei olnud andnud teavet õigeaegselt, et esitada ettepanek uuel konkursil.

ARTIKLI 226 ALUSEL ESITATUD KAEBUSE MENETLEMINE

Euroopa Komisjoni vastu esitatud kaebuse 1298/2004/PB kohta langetatud otsuse kokkuvõte

Kaebuse esitaja oli esitanud komisjonile kaebuse, väites, et Ühendkuningriik oli rikkunud direktiivi 73/239/EMÜ otsekindlustustegevuse, välja arvatud elukindlustustegevuse alustamise ja jätkamisega seotud õigusnormide kooskõlastamise kohta⁹.

Ombudsmanile esitatud kaebuses väitis kaebuse esitaja, et ta ei ole rahul komisjoni selgitusega selle kohta, miks see ei olnud vastanud 29. mail 2003. aastal saadetud kirjale. Lisaks sellele väitis ta, et komisjon ei olnud vastanud tema järgmistele küsimustele: i) miks komisjon loobus kavandatud rikkumismenetlusest Ühendkuningriigi vastu 1978. aastal, ii) miks komisjon lubas (kaebuse esitaja arvates) Ühendkuningriigil rikkuda ühenduse õigust ning iii) kuidas ta ise saaks pöörduda Euroopa Kohtusse.

⁹

Esimene direktiiv 73/239/EMÜ otsekindlustustegevuse, välja arvatud elukindlustustegevuse alustamise ja jätkamisega seotud õigusnormide kooskõlastamise kohta, EÜT 1973 L 228/21, lk 3.

Lõpuks väitis ta, et komisjon ei olnud andnud talle teavet selle kohta, milline on Ühendkuningriigis kehtestatud menetlus, mis võimaldab kodanikul saada hüvitist ühenduse õiguse rikkumise tõttu kantud kahjumi ja/või kahjude eest.

Pärast asjaomase kirjavahetuse läbivaatamist leidis ombudsman, et komisjon tundus üldiselt olevat teinud jõupingutusi selleks, et tegutseda kaebuse esitajalt saadud teadete menetlemisel hoolikalt, ning et ta oli vabandanud kaebuse esitaja ees ja rakendanud parandusmeetmeid seoses ühe viivitusega. Lisaks sellele leidis ombudsman, et komisjoni selgitus viivituse kohta tundus olevat usutav.

Ühtlasi märkis ombudsman, et komisjon oli selgitanud kaebuse esitajale, et i) komisjoni teenistused olid rahul Ühendkuningriigi poolt võetud kohustusega võtta vastu nõutud seadused, ii) ta ei leidnud, et oli lubanud Ühendkuningriigil rikkuda ühenduse õigust ja iii) riiklikud kohtud oleksid pädevad langetama otsust riigi seaduste varasema vastavuse kohta ühenduse õigusega. Ombudsman leidis, et need komisjonilt saadud vastused oli piisavad.

Ombudsman leidis, et komisjonil on mõistlik piirata eraisikutega konkreetsete juhtumite teemal suhtlemisel teavet liikmesriikide vastu esitatud hüvitisnõuete kohta õigustega, mis on kehtestatud Euroopa Kohtu pretsedendiõiguses. Ombudsmani arvates ei saa komisjoni kohustada andma juriidilist nõu riiklike menetlusnormide kohta.

Seetõttu ei tuvastanud ombudsman haldusomavoli.

PROJEKTITETTEPANeku HINDAMINE (2)

Euroopa Komisjoni vastu esitatud kaebuse 1365/2004/TN kohta langetatud otsuse kokkuvõte

Kaebus käsitles komisjoni hinnangut projektiettepanekule, mis esitati kuuenda teadusuuringute raamprogrammi alusel. Euroopa ettevõtete konsortsium oli esitanud rahastamisaotluse avamere tuuleenergia projektile Iiri ranniku lähedal. Kaebuse esitaja väitis, et komisjon oli teinud konsortsiumi projektiettepaneku hindamisel tõsise vea, väites et konsortsiumil ei ole vundamendi spetsialiseeritud projekteerijat. Kaebuse esitaja väitel kinnitati ettepanekus, et kaebuse esitaja Taani partner on spetsialist ja tõenäoliselt maailma juhtivspetsialist antud valdkonnas. Kaebuse esitaja väitis muu hulgas, et komisjon peaks parandama fakte, mida ta oli teinud projekti ettepaneku hindamisel.

Komisjon väitel leidsid avamere tuuleenergia projekti ettepanekut hinnanud eksperdid, et Taani partneri kohta esitatud piiratud teave ei olnud veenev.

Oma otsuses tuletas ombudsman meelde, et tema ülesanne ei ole hinnata uuesti kõnealust projektiettepanekut, vaid uurida, kas komisjon oli teinud hindamisel selge vea. Ombudsman leidis, et projektiettepanekus toodud suhteliselt napp teave Taani partneri kohta ei sisaldanud ühtegi viidet selle kohta, et ettevõtte oli vastava valdkonna spetsialist või maailma juhtivaid ettevõtteid. Ombudsman võttis seisukoha, et isegi kui eeldada, et kaebuse esitajal oli Taani partneri suhtes õigus, ei olnud kaebuse esitaja tõestanud, et komisjon või ettepanekut hinnanud eksperdid oleksid pidanud olema teadlikud partneri positsioonist, sõltumata ettepanekus toodud teabest. Seetõttu ei leidnud ombudsman, et komisjon oli teinud hindamisel selge vea, kui ta tegi ettepanekus toodud teabe põhjal järelduse, et konsortsiumil ei ole vundamendi spetsialiseeritud projekteerijat.

Seoses kaebuse esitaja nõuetega parandada fakte rõhutas ombudsman, et tema arvates väitis komisjon, et projektiettepanek ei sisaldanud piisavalt teavet Taani partneri kohta, mitte seda, et komisjon kahtles kaebuse esitaja väites, et partner on oma valdkonnas spetsialist või maailma juhtivaid ettevõtteid. Seetõttu ning arvestades seisukohta, et komisjon ei olnud teinud hindamises selget viga, leidis ombudsman, et kaebuse edasiseks menetlemiseks pole piisavat alust.

INIMÕIGUSTE KLAUSLI KOHALDAMINE VIETNAMIGA SÕLMITUD KOOSTÖÖLEPINGUS

Euroopa Komisjoni vastu esitatud kaebuse 933/2004/JMA kohta langetatud otsuse kokkuvõte

1996. aastal Euroopa Ühenduse ja Vietnami vahel sõlmitud koostöölepingu artiklis 1 ("inimõiguste klausel") sätestatakse, et kahe poole vaheline koostöö peab põhinema inimõiguste ja demokraatlike põhimõtete austamisel, mis peaks muutuma lepingu oluliseks aspektiks. Kaebuse esitaja väitis, et vaatamata inimõiguste tõsisele rikkumisele Vietnami ametiasutuste poolt ei olnud komisjon kasutanud oma õigust peatada koostööleping.

Komisjon võttis seisukoha, et inimõiguste olukorra paranemist Vietnami oleks olnud võimalik saavutada dialoogi ja koostöö abil. Ta väitis, et lepingut ei olnud rikutud viisil, mis oleks õigustanud lepingu peatamist. Komisjoni seisukoht oli, et sellist reaktsiooni tuleks kasutada ainult viimase abinõuna ning pärast liikmesriikide ja Euroopa Parlamendiga nõu pidamist.

Ombudsman märkis, et inimõiguste klausli põhjal moodustab inimõiguste austamine lepingu olulise osa ja seega võib sellise klausli rikkumine põhjustada lepingu peatamise. Ta rõhutas, et see klausel on komisjoni suhtes siduv ja et komisjoni tegevus või tegevusetus seoses selle klausliga võib kujutada endast haldusomavoli.

Ombudsman leidis siiski, et leping ei sätesta komisjoni kohustusi asjaolude suhtes, mille puhul tuleks koostööleping sellele sättele tuginedes peatada. Lisaks sellele ei anna ei EÜ asutamisleping ega rahvusvaheliste lepingute õiguse Viini konventsioon antud juhul lisajuhiseid. Ombudsman märkis, et komisjon oli kehtestanud mõne põhimõtte inimõiguste klausli kohta oma 1995. aasta teatistes demokraatlike põhimõtete ja inimõiguste austamise ühenduse ja kolmandate riikide vahel sõlmitavatesse lepingutesse lisamise kohta.

Ombudsman märkis, et komisjon oli võtnud seisukoha, et lepingu peatamine võtaks ELilt võimaluse kasutada ELi rahastatavaid koostööprogramme Vietnami reformiprotsessi toetamiseks ja et seetõttu oli ta otsustanud jätkata Vietnami ametiasutustega dialoogi koostöölepingu alusel moodustatud eri asutuste kaudu. Ombudsman leidis, et komisjoni põhjendus oma otsuse kohta mitte peatada koostöölepingut, vaid kasutada selle asemel meetmeid, mida ta leidis olevat proportsionaalsemad kooskõlas 1995. aasta teatistes toodud kriteeriumidega, tundus olevat põhjendatud. Seega leidis ombudsman, et komisjon ei olnud süüdi haldusomavolis.

KONSULTEERIMINE STRUKTUURIFONDIDE TULEVIKU ÜLE

Euroopa Komisjoni vastu esitatud kaebuse 948/2004/OV kohta langetatud otsuse kokkuvõte

Valitsusväline organisatsioon (VVO) esitas kaebuse selle kohta, et komisjon ei olnud struktuurifondide tuleviku üle VVOdega konsulteerinud. Oma väite kinnituseks viitas kaebuse esitaja komisjoni teatisele pealkirjaga "Tõhusama konsultatsiooni- ja dialoogikultuuri poole – komisjoni üldpõhimõtted ja miinimumstandardid huvitatud pooltega konsulteerimiseks" (KOM(2002)704 (lõplik), 11. detsember 2002), milles on toodud viis miinimumstandardit konsultatsioonide jaoks. Kaebuse esitaja kahtles, kas miinimumstandardid on piisavalt selged, ja tegi ettepaneku, et komisjon kasutaks konsultatsioonide puhul valdkonnaülesemat ja terviklikumat lähenemist, iseäranis juhul, kui tema ettepanekud mõjutavad kõige erinevamaid huvisid.

Komisjon väitis vastu, et ta oli käivitanud laialdase konsultatsiooniprotsessi kõikide asjast huvitatud pooltega ja kirjeldas üksikasjalikult tema poolt rakendatud meetmeid. Samas täheldas ta, et ta tervitaks suuremat panust VVOde poolt, mis nõuaks, et nad mobiliseeriks end tulevikus tõhusamalt.

Ombudsman leidis, et miinimumstandardid on piisavalt selged, et tal oleks võimalik hinnata, kas komisjon on neid täitnud. Antud juhul viis ombudsman läbi üksikasjaliku analüüsi ja leidis, et komisjon oli täitnud viit kehtestatud miinimumstandardit. Seetõttu ei olnud tegu haldusomavoliga. Ombudsman ei välistanud siiski võimalust, et miinimumstandardid võiks sõnastada selgemalt või

et valdkonnaülesem ja terviklikum lähenemine konsultatsioonidele oleks mõnel juhul otstarbekas. Ombudsman rõhutas, et kaebuse esitajal on võimalik teha selle kohta komisjonile ettepanekuid ning et komisjon näitaks üles head haldust, kui kaaluks selliseid ettepanekuid tõsiselt.

EUROOPA HÄDAABINUMBER 112

Euroopa Komisjoni vastu esitatud kaebuse 1096/2004/TN kohta langetatud otsuse kokkuvõte

Kaebuse esitas ühing, kes süüdistas komisjoni ebaõnnestumistes seoses Euroopa hädaabinumbri 112 rakendamisega. Ühing väitis, et komisjon ei olnud võtnud lisameetmeid seoses 112 tsiviilkaitsekomponendiga, nagu ta oli pidevalt oma töökavades lubanud. Ühtlasi väitis kaebuse esitaja, et komisjon ei olnud andnud oma koduleheküljel 112 kohta uuendatud ja asjakohast teavet.

Komisjon väitis, et asjaomane teenistus oli ühenduse tsiviilkaitse tegevuskava raames kaasrahasanud rida 112ga seotud projekte ning et teenistus tegutseb 112 kontekstis kooskõlastatult ja teeb koostööd komisjoni teiste teenistustega. Lisaks selgitas ta, et ehkki veebilehe uuendamisel oli varem esinenud viivitusi, siis praegu ei pea see enam paika.

Ombudsman tuletas meelde, kui tähtis on kodanike volituste suurendamine ja nende teavitamine nende õigustest, ning nentis, et ta mõistab seetõttu ühingu pürgimusi antud küsimuses. Siiski viitas ombudsman asjaolule, et oma töökavade elluviimisel säilitab komisjon teatud kaalutlusõiguse, mille kasutamise eest annab ta oma eelarvemenetluse kaudu aru Euroopa Parlamendile. Ombudsman võttis arvesse, et universaalteenuse direktiivis tunnistatakse kodanike olulist huvi seoses 112ga, kuid et direktiiv seab kohustuse anda 112 kohta piisavat teavet liikmesriikidele. Ombudsman ei leidnud tõendusmaterjali selle kohta, et komisjon oleks asjaomaste töökavade elluviimisel tegutsenud väljaspool oma volitusi või rikkunud mingit siduvat eeskirja või põhimõtet.

Ühtlasi märkis ombudsman, et 112 veebilehel kinnitati, et seda oli uuendatud 21. septembril 2004, mis tundus olevat õige. Aegunud haldusaktidele viitavad lingid näitasid selgelt, kuidas oli 112 asutatud ning veebilehel oli ka uuendatud link kehtivatele õigusaktidele. Lisaks sellele märkis ombudsman, et keskkonna peadirektoraat oli avaldanud oma veebilehel loetelu 2003. aastal antud toetustest ja et sellise 2004. aasta loetelu avaldamiseks ettenähtud tähtaeg, nagu see on kehtestatud määruses 2343/2002, millega kehtestatakse üksikasjalikud eeskirjad finantsmääruse rakendamise kohta, ei olnud veel käes.

Eespool toodu põhjal leidis ombudsman, et komisjon ei olnud süüdi haldusomavalis.

JÄRKJÄRGULINE LOOBUMINE KEELESEKTSIOONIDEST EUROOPA KOOLIS

Euroopa Komisjoni vastu esitatud kaebuse 1155/2004/TN kohta langetatud otsuse kokkuvõte

Kaebus käsitles komisjoni tegevust seoses järkjärgulise loobumisega kahest keelesektsoonist Ühendkuningriigis Culhamis asuvas Euroopa koolis. Kaebuse esitajad väitsid, et kooli juhatajate nõukogu antud asjas langetatud otsus ei olnud kooskõlas tema kodukorraga ja et ei olnud järgitud otsuse langetamise korda kooli või keelesektsooni sulgemiseks. Kuna komisjon oli teinud ettepaneku ja hääletanud kahest keelesektsoonidest järkjärgulise loobumise kasuks, väitsid kaebuse esitajad, et komisjon ei edendanud Euroopa koolides head haldust, eriti seoses otsuste läbipaistvuse ja põhjendamisega, nagu on nõutud Euroopa Liidu põhiõiguste hartas.

Komisjon väitis, et kohaldatavaid eeskirju ja korda oli järgitud. Komisjon tundus samuti väitvat, et põhiõiguste hartat ei kohaldata Euroopa koolide suhtes, kuid et põhiõigusi, mis on seotud juhatajate nõukogu otsustega, kaitstakse riikliku õiguse ja rahvusvaheliste lepingutega.

Ombudsman märkis, et Euroopa koolid ei ole ühenduse institutsioon ega asutus ning et seetõttu ei kuulu nad tema pädevusse. Siiski on ombudsman pidevalt olnud seisukohal, et komisjonil on teatud vastutus Euroopa koolide toimimise eest, sealhulgas üldine vastutus edendada nendes koolides head haldust. Sellest hoolimata ei leidnud ombudsman, et tema uurimine komisjoni tegevuse kohta seoses juhatajate nõukogu otsusega loobuda järk-järgult kahest keelesektsoonist oleks tuvastanud mingit komisjonipoolset haldusomavoli.

Siiski tuletas ombudsman meelde, et varasemate uurimiste käigus tunnistas komisjon, et põhiõiguste hartat kohaldatakse ka Euroopa koolide suhtes. Seetõttu tegi ombudsman lisamärkuse, milles ütles, et komisjoni mõõndus selle kohta, et harta on Euroopa koolide suhtes siduv, kujutab endast olulist osa komisjoni kohustuses edendada koolides head haldust. Ta palus komisjonil täpsustada oma seisukohta selles küsimuses, teavitades teda reformimeetmete olukorrast, millele viidatakse tema omaalgatuslikus uurimises OI/5/2003/IJH (vt ombudsmani 2004. aasta aastaaruannet). Vastuseks lisamärkusele teavitas komisjon ombudsmani reformimeetmete seisundist, millele viidatakse tema omaalgatuslikus uurimises, sealhulgas põhiõiguste harta õiguste rakendamisega seoses.

VÄIDETAVALT EBASOBIV SUHTLEMINE PAKKUMISMENETLUSE AJAL

Euroopa Komisjoni vastu esitatud kaebuse 1808/2004/JMA kohta langetatud otsuse kokkuvõte

Kaebuse esitaja väitis, et komisjon oli tegutsenud kohatult seoses uurimis- ja arendusprogrammi teise etapi pakkumismenetlusega. Kõnealune algatus, mida suures osas rahastas komisjon, oli jagatud kolme etappi. Esimese etapi oli võitnud konsortsium Z, üks kaebuse esitaja konkurente. 2003. aasta detsembris tegi kaebuse esitaja oma pakkumise teise etapi jaoks. Ehkki kaebuse esitaja sai osaleda valikumenetluses ja oli ainuke pakkuja, kuna konsortsium Z ei esitanud oma pakkumist õigel ajal, lükati kaebuse esitaja pakkumine tagasi pärast seda, kui hindajad oli andnud sellele negatiivse hinnangu. Kaebuse esitaja leidis, et teda oli diskrimineeritud ja et komisjoni teenistused olid püüdnud eelistada konsortsiumi Z. Oma väite toetuseks viitas kaebuse esitaja telefonivestlusele konsortsiumi Z esindaja ja komisjoni asjaomaste teenistuste vahel, mis toimus peagi pärast pakkumiste esitamise tähtaega, kui oli selge, et konsortsium Z ei olnud esitanud pakkumist õigeaegselt.

Oma vastuses väitis komisjon, et kaebuse esitaja pakkumist hindasid sõltumatud hindajad ametliku korra järgi. Seoses kaebuse esitaja konkurendi poolt võetud telefonikõnega võttis komisjon seisukoha, et tegemist oli ainult teabenõudega, mille jooksul ei arutatud mingeid sisulisi küsimusi. Arvestades arutatud küsimuste iseloomu, leidsid komisjoni teenistused, et telefonikõne jäädvustamine ei ole vajalik.

Ombudsman märkis, et nagu on tunnistanud ühenduse kohtud, on komisjonil laialdased volitused tegutseda oma äranägemise järgi seoses teguritega, mida võetakse arvesse projektikonkursi võitja määramisel. Ombudsman märkis, et vastuseks kaebuse esitaja nõudele oli komisjon esitanud üksikasjaliku seletuse põhjuste kohta, miks kaebuse esitaja pakkumist heaks ei kiidetud. Lisaks sellele oli komisjon esitanud koopia kokkuvõtvast hindamisaruandest, mis sisaldas hindajate põhjendatud hinnangut kaebuse esitaja pakkumise kohta. Olles tutvunud nimetatud kokkuvõtva aruande sisuga, leidis ombudsman, et tegemist oli institutsiooni seisukoha piisava põhjendusega, mis vastas töökava kriteeriumidele.

Ombudsman märkis, et juhtumi mõned asjaolud olid sundinud kaebuse esitajat seadma kahtluse alla komisjoni tegevuse sobivust. Pärast kogu olemasoleva teabe hoolikat uurimist ei leidnud ombudsman ühtegi tõendit sobimatuse kohta. Siiski rõhutas ombudsman, et komisjonil oleks olnud lihtsam käsitleda antud kaebust siis, kui tal oleks olnud asjaomase telefonikõne sisu ärakiri. Seetõttu esitas ombudsman komisjonile lisamärkuse, milles tegi ettepaneku vaadata läbi telefonipäeviku pidamise eeskirjad seoses pakkumismenetlustega, et vältida samasuguste probleemide kordumist tulevikus.

DOKUMENTIDE KÄTTESAADAVUS INTERNETIS

Euroopa Komisjoni vastu esitatud kaebuse 2066/2004/TN kohta langetatud otsuse kokkuvõte

Kaebuse esitaja väitis muu hulgas, et komisjon ei olnud teinud kooskõlas määruse 1049/2001 (üldsuse juurdepääsu kohta parlamendi, nõukogu ja komisjoni dokumentidele)¹⁰ artikli 2 lõikega 4 Internetis kättesaadavaks dokumente, mis käsitlesid konsultatsioonidokumenti e-raha direktiivi rakendamise kohta mobiilioperaatorite suhtes. Kaebuse kohaselt käsitles konsultatsioonidokument õigusloomega seotud küsimusi, kuna ta oleks võinud viia e-raha direktiivi muutmiseni.

Komisjon väitis, viidates määruse 1049/2001 artikli 4 lõikele 3, et komisjoni töödokumentide ning liikmesriikide ja sektori poolt ettevalmistavas etapis koostatud kirjalike kaastööde avalikustamine oleks selles etapis olnud eksitav ja oleks võinud kahjustada liikmesriikidega peetavate edasiste läbirääkimiste neutraalsust, tuua kaasa ebaproportsionaalseid või ebakohaseid reaktsioone avalikkuselt ja negatiivselt mõjutada edasisi arutelusid ja õigusloomealgatusi.

Oma otsuses võttis ombudsman seisukoha, et määruse 1049/2001 üldises plaanis on kodanike õigus taotleda juurdepääsu dokumendile, mida ei ole avaldatud, ning vaidlustada kordustaotluse tagasilükkamine peamine mehhanism, millega tagatakse võimalikult laialdane juurdepääs dokumentidele. Seetõttu leidis ombudsman, et oleks ebaproportsionaalne ja ebapraktiline komisjonilt nõuda, et ta, langetades otsust, kas teha õigusloomega seotud dokument kättesaadavaks Internetis, viiks läbi niisama põhjaliku juriidilise analüüsi nagu siis, kui ta käsitleb kordustaotlust avaliku juurdepääsu kohta dokumendile.

Ombudsman märkis, et komisjon tundus olevat tõeliselt kaalunud, kas teha asjaomased dokumendid Internetis kättesaadavaks. Lisaks sellele oli kaebuse esitaja kasutanud juurdepääsu taotlemise õigust ning tal oli võimalus esitada kordustaotlus. Asjaolusid arvestades leidis ombudsman, et täiendav uurimine kaebuse esitaja väidete kontrollimiseks ei olnud põhjendatud.

JUURDEPÄÄS MISSIOONI ARUANDELE ARTIKLI 228 MENETLUSE RAAMES

Euroopa Komisjoni vastu esitatud kaebuse 2821/2004/OV kohta langetatud otsuse kokkuvõte

Kaebuse esitaja – merekilpkonnade kaitsmise ühing – esitas komisjoni keskkonna peadirektoraadile taotluse juurdepääsuks aruandele, mis käsitles komisjoni teenistuse missiooni Kreeka saarele Zakynthosele, et uurida merekilpkonnade kaitsmise olukorda. Missioon toimus komisjoni poolt EÜ asutamislepingu artikli 228 alusel algatatud menetluse raames, mis algatati Kreeka vastu seetõttu, et Kreeka polnud võtnud Euroopa Kohtu otsuse täitmiseks vajalikke meetmeid. Pärast kordustaotlust anti luba tutvuda aruandega, välja arvatud nende osadega, mis sisaldasid tehnilisi või juriidilisi hinnanguid või arvamusi käimasoleva menetluse kohta.

Ombudsmanile esitatud kaebuses nõudis ühing piiramatut juurdepääsu aruandele. Komisjon õigustas oma otsust keelduda aruande teatud osade avaldamisest määruse 1049/2001 (üldsuse juurdepääsu kohta parlamendi, nõukogu ja komisjoni dokumentidele)¹¹ artikli 4 lõike 2 kolmanda taande ja artikli 4 lõike 3 esimese lõiguga ning väitis, et üldine huvi nende osade avaldamise vastu ei kaalunud üles riski mõjutada negatiivselt käimasolevat uurimist ja läbirääkimisi Kreeka ametiasutustega.

Võttes arvesse, et asjaomane kontrolliaruanne oli komisjoni sisekasutuseks koostatud dokument ja et see puudutas käimasolevat menetlust EÜ asutamislepingu artikli 228 alusel, leidis ombudsman, et komisjon sai põhjendatult võtta seisukoha, et tal on õigus keelduda andmast juurdepääsu, toetudes

¹⁰ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. mai 2001. aasta määrus (EÜ) nr 1049/2001 üldsuse juurdepääsu kohta Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni dokumentidele, EÜT 2001 L 145, lk 43.

¹¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. mai 2001. aasta määrus (EÜ) nr 1049/2001 üldsuse juurdepääsu kohta Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni dokumentidele, EÜT 2001 L 145, lk 43.

määruse 1049/2001 artikli 4 lõikele 2 ning artikli 4 lõike 3 esimesele lõigule seoses võimalusega, et avaldamine teenib ülekaalukaid üldisi huve.

Seejärel uuris ombudsman üksikasjalikult argumente, millega kaebuse esitaja püüdis tõestada, et avaldamine teenib ülekaalukaid üldisi huve, võttes arvesse, et üks argument puudutas ainult määruse 1049/2001 artikli 4 lõiget 2 ning teine ainult artikli 4 lõike 3 esimest lõiku. Ombudsman leidis, et kaebuse esitaja argument artikli 4 lõike 3 kohta ei olnud veenev, leides seega, et komisjonil oli õigus toetuda sellele erandile. Seoses argumentidega, mis käsitleb artikli 4 lõiget 2, leidis ombudsman, et selle hindamine eeldaks asjaomase dokumendi kontrollimist ombudsmani poolt. Kuid arvestades tema järelmust, et komisjon võis toetuda artikli 4 lõike 3 esimesele lõigule, otsustas ombudsman mitte viivitada otsuse langetamisega, selleks, et uurida dokumenti. Seega leidis ombudsman, et komisjon ei olnud süüdi haldusomavolis.

PROJEKTI DIREKTORI ASENDAMINE HONDURASES

Euroopa Komisjoni vastu esitatud kaebuse 3110/2004/GG kohta langetatud otsuse kokkuvõte

Kaebuse esitaja, kes töötas Saksa konsultatsioonifirma heaks, oli juhtinud ELi rahastatavat projekti, mille käigus parandati ja arendati Kesk-Ameerika linnade infrastruktuuri, mis oli saanud kannatada orkaanis Mitch. Komisjoni Managua delegatsiooni palvel asendati ta teise inimesega.

Ombudsmanile esitatud kaebuses väitis kaebuse esitaja muu hulgas, et projekti ettevalmistus oli puudulik ja et oli esinenud põhjendamatuid viivitusi. Lisaks sellele väitis ta, et komisjon oli tegutsenud diskrimineerival viisil, uurides ametiautode kasutamise probleemi üksnes tema projekti puhul. Teiste projektide puhul oli ametiautode kasutamist eraotstarbel alati aktsepteeritud. Lisaks sellele väitis kaebuse esitaja, et komisjoni nõue tema asendamise kohta oli põhjendamatu ja alusetu.

Komisjoni väitel olid viivitused projekti puhul põhjustatud nii kaebuse esitaja äärmisest täiuslikkuse taotlusest kui ka sellest, et ta ei järginud mitmel korral komisjoni pakkumismenetluse korda ja juhiseid. Lisaks sellele ei olnud kaebuse esitaja töö oodatud tasemel. Delegatsioon oli märganud, et kaebuse esitaja ja tema alluva vaheline pingeline suhe oli mõjutanud projekti toimimist negatiivselt.

Seoses ametiautode kasutamisega eraotstarbel rõhutas komisjon, et asjaomastes eeskirjades on selgelt öeldud, et sõidukeid on lubatud kasutada ainult töistel eesmärkidel. Hoolimata delegatsiooni korduvatest suunistest ei olnud seda nõuet antud juhul täidetud.

Pärast tõendusmaterjali hoolikat uurimist leidis ombudsman, et kaebuse esitaja ei olnud ühtegi oma väidet tõestanud, ega tuvastanud seetõttu haldusomavoli.

Seoses kaebuse esitaja väitega diskrimineerimise kohta võttis ombudsman ühenduse kohtute pretsedendiõigusele tuginedes seisukoha, et asjaolu, et teised isikud võisid olla ebaseaduslikult kasutanud ametiautosid eraotstarbel, ilma et komisjon oleks seda tegevust peatanud, ei takistanud komisjoni võtmast kaebuse esitaja suhtes meetmeid. Siiski lisas ombudsman märkuse, et tema arvates oleks väga kasulik ja hea halduse põhimõtete vaimus see, kui komisjon kaaluks selle küsimusega tegelemist seoses muude sama programmi lepingutega.

Märkus

Hiljem reageeris komisjon ombudsmani lisamärkusele, leides, et olid kehtestatud selged eeskirjad, millega sätestati, et ametiautosid on lubatud kasutada ainult tööks. Eeskirjadega nähakse ka ette, et autode kasutamise üle teostab ranget kontrolli administratsioon, kes peab sellel eesmärgil sõidupäevikut.

Lisaks sellele teavitas komisjon ombudsmani sellest, et pärast viimase tähelepanekut ning õigluse huvides on komisjon otsustanud lisaks kontrollida viit Hondurases elluviidavat projekti.

3.1.2 Euroopa Komisjon ja Euroopa Liidu Nõukogu

VÄIDETAV PARKIMISKOHTADE PUUDUS PUUETEGA INIMESTE JAOKS KOMISJONI JA NÕUKOGU HOONETE LÄHEDUSES

Euroopa Komisjoni vastu esitatud kaebuse 2415/2003/JMA ja Euroopa Liidu Nõukogu vastu esitatud kaebuse 237/2004/JMA kohta langetatud otsuse kokkuvõte

Kaebuse esitaja väitis, et komisjon ja nõukogu ei olnud rakendanud vajalikke meetmeid tagamaks, et komisjoni ja nõukogu peahoonete läheduses Brüsselis oleks piisav arv parkimiskohti puuetega inimeste jaoks.

Komisjon selgitas, et kõigi tema Brüsselis asuvate hoonete juures on vähemalt kaks parkimiskohta reserveeritud puuetega inimestele. Parkimiskohad luuakse puuetega külaliste jaoks ka nende nõudmisel. Puuetega inimeste jaoks mõeldud parkimiskohad komisjoni Brüsseli hoonete lähedal tänavate ääres on Belgia ametiasutuste ainupädevuses. Kuna ainult neljal komisjoni 60 hoonest Brüsselis on parkimiskohad puuetega inimeste jaoks, on komisjon palunud kohalikel ametiasutustel võtta lisameetmeid.

Ombudsman tervitas komisjoni poolt Belgia ametiasutustele tehtud taotlust tagada puuetega inimeste jaoks komisjoni Brüsseli hoonete läheduses rohkem parkimiskohti, ning kutsus komisjoni üles teda teavitama selle algatuse tulemustest. Ombudsman märkis, et komisjon oli oma 2000. aasta teatistes tõketeta Euroopa loomisest puuetega inimeste jaoks nõustunud töötama välja ning toetama üldist ja ühtset strateegiat sotsiaalsete, arhitektuursete ja ehituslike tõkete kõrvaldamiseks, mis põhjendamatult takistavad puuetega inimeste juurdepääsu. Siiski märkis ombudsman, et komisjon ei olnud veel võtnud vajalikke jätkumeetmeid. Olemasoleva teabe põhjal leidis ombudsman, et juhtumi täiendav uurimine ei ole vajalik. Ta märkis, et omaalgatusliku uurimise OI/3/2003 raames analüüsis ta üldisemalt, kuidas komisjon integreerib puuetega inimesi, ja et autot kasutatavate puuetega inimeste juurdepääs komisjoni hoonete juurde peaks moodustama selle uurimise osa.

Nõukogu selgitas, et kõigi tema Brüsselis asuvate hoonete juures on mitu puuetega inimestele mõeldud parkimiskohta, ehkki turvakaalutlustel ei ole need üldsusele kättesaadavad. Institutsioon selgitas, et tema teenistused olid võtnud ühendust Belgia pädevate ametiasutustega ja palunud neil eraldada puuetega inimeste jaoks hulk täiendavaid parkimiskohti Brüsselis nõukogu kõigi hoonete läheduses.

Ombudsman tervitas nõukogu poolt Belgia ametiasutustele tehtud taotlust tagada puuetega inimeste jaoks nõukogu Brüsseli hoonete läheduses rohkem parkimiskohti ning kutsus nõukogu üles teavitama ombudsmani selle algatuse tulemustest. Nõukogult saadud teabe põhjal leidis ombudsman, et juhtumi täiendav uurimine ei ole vajalik.

Ombudsman suunas ka nõukogule lisamärkuse, milles seadis kahtluse alla nõukogu põhimõtte piirata turvakaalutlustel juurdepääsu puuetega inimestele mõeldud parkimiskohtadele. Ombudsman märkis, et teised ELi institutsioonid, näiteks komisjon, on kehtestanud teistsugused põhimõtted, ilma et see oleks tekitanud nähtavaid turvariske. Seetõttu kutsus ombudsman nõukogu üles vaatama oma seisukoht läbi, eesmärgiga lubada oma territooriumil olevaid reserveeritud parkimiskohti kasutada kõikidel puuetega isikutel, kellel on mõistlik põhjus siseneda nõukogu hoonesse.

3.1.3 Euroopa Personalivaliku Amet (EPSO)

KANDIDAATIDE JUURDEPÄÄS HINDAMISKRITEERIUMIDELE

Euroopa Personalivaliku Ameti (EPSO) vastu esitatud kaebuse 2097/2003/(ADB)PB kohta langetatud otsuse kokkuvõte

Kaebuse esitaja osales konkursil, mille eesmärgiks oli moodustada saksakeelsete masinakirjutajate reservnimekiri. Pärast konkursil läbikukkumist nõudis kaebuse esitaja lisateavet tema testi hindamise kohta. Ombudsmanile esitatud kaebuses väitis kaebuse esitaja, et Euroopa Personalivaliku Amet (EPSO) ei olnud teda teavitanud kriteeriumidest, mida kasutati testi hindamisel. Ta väitis, et soovis saada teavet selleks, et parandada oma sooritust tulevastel konkurssidel.

EPSO väitis, et hindamiskriteeriumid on konfidentsiaalsed, millele viidatakse personalieeskirjade III lisa artiklis 6, ning et olemasoleva pretsedendiõiguse alusel oli töölevõtmisotsuste põhjendamise kohustus täidetud hinnete saatmisega kohta taotlejale.

Ombudsman uuris asjaomast pretsedendiõigust ja märkis, et juurdepääsu võimaldamine hindamiskriteeriumidele tundus olevat kooskõlas Euroopa Liidu poliitika ja õigusaktidega, mis käsitlevad läbipaistvust ning dokumentidele juurdepääsu, mis on arenenud oluliselt edasi alates pretsedentidest, millele EPSO oli viidanud. Seetõttu leidis ombudsman, et EPSO ei olnud keeldumist piisavalt põhjendanud. Ombudsman koostas soovitusel projekti, mille kohaselt EPSO peaks vaatama üle oma otsuse keelduda kaebuse esitajale hindamiskriteeriumidele juurdepääsu andmisest ja võimaldama juurdepääsu juhul, kui mõjuvad põhjused ei takista nende avalikustamist.

Oma üksikasjalikus arvamuses soovitusel projekti kohta kinnitas EPSO, et valikukomisjoni kehtestatud hindamiskriteeriumid saaks eraldada mitmesugustest juhistest, soovitustest ja arvamustest, mida antakse konkreetsetele hindajatele. Siiski, selleks, et lubada kaebuse esitajal antud juhul paremini mõista talle antud hindeid, lisas EPSO koopia kaebuse esitaja eksamilehest, millele hindaja oli teinud kirjalikud märkmed. Eraldi teatistes tegi EPSO ka üksikasjalikke märkusi nende paranduste kohta, selgitades eksami nõudeid. Ta märkis ka, et eksamilehel olevate vigade hinnang sisaldus hindamislehel, mille koopia oli kaebuse esitajale juba saadetud.

Ombudsman võttis seisukoha, et palju üksikasjalikum teave, mida EPSO oli juhtumi puhul andnud, peaks aitama kandidaadil paremini mõista talle antud hindeid ja et seetõttu ei ole juhtumi edasine uurimine vajalik. Siiski märkis ombudsman, et EPSO arvamus tõstatas olulisi üldisemat laadi faktilisi ja juriidilisi küsimusi. Seetõttu otsustas ta alustada omaalgatuslikku uurimist küsimuse kohta, kas anda kandidaatidele juurdepääs valikukomisjonide kehtestatud hindamiskriteeriumidele.

Märkus

Ombudsman lõpetas samal põhjusel ka kahe teise samalaadse juhtumi uurimise, mille puhul on EPSOle esitatud soovitusel projektid: 413/2004/PB ja 2028/2003/PB.

Ombudsmani omaalgatuslik uurimine käivitati 10. oktoobril 2005 (OI/5/05/PB). Uurimise tulemused avaldatakse ombudsmani veebilehel.

VALIKUKATSETEL OSALEMISE LUBA

Euroopa Personalivaliku Ameti (EPSO) vastu esitatud kaebuse 839/2004/MHZ kohta langetatud otsuse kokkuvõte

Ungari kodanik esitas avalduse, et osaleda Euroopa Personalivaliku Ameti (EPSO) poolt korraldatud avatud konkursil abitölkijate leidmiseks. Ta väitis oma taotlusvormil, et ta saab vajaliku diplomi

mõni kuu pärast registreerimiskuupäeva. Kui ta kutsuti eelvalikutestile, oli ta veendunud, et EPSO oli tema taotluse heaks kiitnud. Ta läbis eelvalikutesti edukalt ja tal lubati osaleda kirjalikul eksamil. Kuid mõne kuu pärast teavitas EPSO teda sellest, et ta oli konkursilt välja arvatud, kuna tal ei olnud taotluse esitamise kuupäeval nõutavat diplomit. Seetõttu tema kirjaliku eksami töid ei hinnatud.

Kaebuse esitaja väitis, et EPSOst oli ebaõiglane jätta ta valikumenetlusest välja pärast seda, kui ta avaldus oli vastu võetud ja tal oli lubatud osaleda eelvalikutestis ja kirjalikul eksamil.

Kaebuse esitamise kuupäeval ei olnud kaebuse esitaja ei ELi kodanik ega elanud liikmesriigis. Kuna ta leidis, et kaebuse teemat tuleks uurida, avas ombudsman omal algatusel uurimise. Seejärel teavitas EPSO ombudsmani, et ta nõustub käsitlema uurimist kui kaebust, kuna kaebuse esitaja oli saanud ELi kodanikuks seoses Ungari liitumisega ELiga.

EPSO selgitas, et kooskõlas konkursiteatega sai valikukomisjon otsustada, kas kaebuse esitaja oli täitnud asjaomased nõuded, alles pärast seda, kui ta oli uurinud kaebuse esitaja kogu avaldust. Sellise avalduse pidid kandidaadid täitma alles pärast eelvalikutestide edukat läbimist. EPSO viitas esimese astme kohtu pretsedendiõigusele, mille kohaselt võib konkursiteates ära näidata, et vastavust konkreetsetele nõuetele hinnatakse pärast eelvalikutestide hindamist.

Ombudsman märkis, et konkursiteates selgitati, et valikukomisjon kontrollib kandidaatide sobivust kahes etapis. Kuna EPSO tundus olevat tegutsenud kooskõlas konkursiteatega ja võtnud arvesse asjaomast pretsedendiõigust, leidis ombudsman, et EPSO ei ole süüdi haldusomavolis. Siiski tegi ombudsman lisamärkuse, milles soovitas, et võimaliku vääritlemistamise vältimiseks ja suhete parandamiseks kandidaatidega võiks EPSO kaaluda võimalust öelda edasistes konkursiteadetes selgelt, et i) kutse osaleda eelvalikutestides ei tähenda, et kandidaadi sobivust on täielikult kontrollitud ja ii) et kandidaatide kirjaliku eksami töid ei hinnata, kui tagantjärele leitakse, et kandidaat ei vasta nõuetele.

Märkus

14. septembri 2005. aasta kirjas teavitas EPSO ombudsmani sellest, et edasistes konkursiteadetes märgitakse ära kaks ombudsmani lisamärkuses nimetatud asjaolu.

3.1.4 Euroopa Keskpank

TEAVE EUROOPA KESKPANGA VÕIMALIKU SEKKUMISE KOHTA

Euroopa Keskpanga vastu esitatud kaebuse 3054/2004/TN kohta langetatud otsuse kokkuvõte

Kaebuse esitaja väitis, et EKP ei selgitanud talle, miks ei vastatud tema küsimusele selle kohta, kas EKP sekkus valuutaturgudele, et pehmendada dollari langust ja euro väärtuse tõusu.

EKP väitis, et oli vastanud tema küsimustele nii ulatuslikult kui võimalik. Kuid olid mõjuvad põhjused, miks EKP ei olnud kommenteerinud sekkumiste teemat. Teave välisvaluuta sekkumistoimingute kohta on turu seisukohast tundlik teave ning selle edastamine poliitika elluviimise oluline osa. Seetõttu tuleb sellisesse teabesse suhtuda suure hoolikusega, et mitte mõjutada oma tegevust negatiivselt. EKP, nagu ükskõik milline muu keskpank, jätab endale õiguse otsustada, kas, millal ja milliste vahenditega peaks edastama teavet sekkumiste kohta.

Ombudsman tuletas meelde Euroopa Liidu lepingu artiklit 1, milles sätestatakse, et otsused tuleks langetada nii avalikult kui võimalik ja kodanikele nii lähedal kui võimalik, ning leidis, et põhimõtteliselt tuleks kodanikele anda teavet, mida nad nõuavad otsuste kohta, mida ühenduse institutsioonid ja asutused on langetanud.

Ombudsman leidis, et olukordades, kus ei ole võimalik nõutud teavet anda, peaks institutsioon või asutus, kes keeldub teabe andmisest, esitama kodanikule piisavalt konkreetsed põhjused, mis selgitavad üheselt keeldumise põhjust. Ombudsman märkis, et ühenduse kohtute pretsedendiõiguses on seda lähenemist järjepidevalt kohaldatud dokumentidele juurdepääsu taotluste suhtes. Teatud juhtudel näitab pretsedendiõigus siiski, et viide dokumendi kategooriale võib olla piisav põhjendus.

Ombudsman võttis seisukoha, et EKP põhjendused otsuse kohta keelduda nõutud teabe avalikustamisest täitsid juriidilise standardi selles osas, et näitasid selgelt ja üheselt ära EKP keeldumise tinginud lähenemise ja võimaldasid kaebuse esitajal mõista, miks EKP oli keeldunud avaldamast nõutud teabekategooriat. Seetõttu leidis ombudsman, et EKP ei olnud süüdi haldusomavolis.

Ombudsman märkis, et EKP otsus üldsuse juurdepääsu kohta dokumentidele näeb ette erandi kaitsta avalikke huve seoses „rahalise ja valuutakursi stabiilsusega”. Seetõttu ei leidnud ombudsman põhjust kaebuse edasiseks menetlemiseks.

3.2 INSTITUTSIOONI POOLT LAHENDATUD JUHTUMID

3.2.1 Euroopa Parlament

PENSIONIÕIGUSTE ÜLEKANDMINE

Euroopa Parlamendi vastu esitatud kaebuse 127/2004/OV (konfidentsiaalne) kohta langetatud otsuse kokkuvõtte

Euroopa Parlamendi pensioniteenistuse esitatud arvutuse põhjal otsustas kaebuse esitaja, kes on parlamendi ametnik, kanda oma varem Saksamaal ja Itaalias omandatud pensioniõigused üle ühenduse pensionskeemi. Ülekanne oleks pidanud teoreetiliselt tagama talle pensioni, mis oleks olnud suurem kui 70% tema viimasest palgast palgaastmel B3. Kuid pensioniteenistus teavitas teda, et tema pension jääb alla 65%. Kaebuse esitaja protest, mille ta esitas personalieeskirjade artikli 90 lõike 2 alusel, lükati tagasi ning ametisse nimetanud asutus teavitas teda, et tegelikkuses ei olnud Itaalia pensioniõigusi üle kantud.

Kaebuse esitaja väitis, et i) tema pensioniõigused tuleks üle vaadata ja pensionimääraks tuleks kehtestada 70% tema viimasest palgast astmel B3 ja et ii) tema Itaaliast (1995) ja Saksamaalt (1997) ülekantud pensioniõiguste ülejääk tuleks talle välja maksta.

Parlament andis kaebuse esitaja pensioni arvutamise kohta üksikasjaliku selgituse ja väitis, et kogu Saksa pensioniskeemist ülekantud summa muudeti ühenduse pensioniõiguseks ja et ülejääki, mida saaks kaebuse esitajale välja maksta, ei ole. Kuid Itaalia pensioniskeemist ei olnud pensioniõigusi üle kantud.

Ombudsman uuris asja edasi ja palus Euroopa Parlamendil selgitada i) ülekantud pensioniõiguste arvutamist ja ülejäägi hüvitamist ning ii) olukorda seoses Itaalia pensioniõiguste ülekandmisega. Vastuseks neile küsimustele märkis Euroopa Parlament, et pärast ülekannetes tehtud vigade märkamist tegi pensioniteenistus kaebuse esitaja pensioni kohta uued arvutused. Selle paranduse tulemusena sai kaebuse esitaja tunduvalt soodsama pensioni. Euroopa Parlament selgitas, et vead olid tingitud arvutisüsteemi poolt tehtud ebaõigest analüüsist.

Kuna kaebuse esitaja aktsepteeris uut arvutust ja Euroopa Parlamendi selgitust ülejäägi mitte hüvitamise kohta, leidis ombudsman, et Euroopa Parlament oli võtnud meetmeid küsimuse lahendamiseks nii, et see rahuldab kaebuse esitajat. Seetõttu lõpetas ta juhtumi käsitlemise.

3.2.2 Euroopa Liidu Nõukogu

TÖÖLEPINGU LÕPETAMINE ELI POLITSEI MISSIOONIL

Euroopa Liidu Nõukogu vastu esitatud kaebuse 471/2004/OV kohta langetatud otsuse kokkuvõte

2003. aasta juunis esitas kaebuse esitaja ombudsmanile esimese kaebuse (juhtum 1200/2003/OV), mis käsitles tema kui eraisikust IT-eksperdi lepingu lõpetamist Euroopa Liidu politsei missioonil Sarajevos (ELPM) alates 8. detsembrist 2002. Juhtumi kohta langetatud otsuses (vt 2003. aasta aruannet) leidis ombudsman, et kaebuse esitaja õigusi ei olnud austatud. Ombudsman tegi kaebuse esitajale ettepaneku pöörduda otse nõukogu poole nõudega, et see tühistaks tema vastu esitatud süüdistused ja maksaks talle välja palga 2002. aasta detsembri eest.

Kuna nõukogu lükkas mõlemad nõuded tagasi põhjusel, et ta ei olnud osalenud kaebuse esitaja ametist vabastamisel, esitas kaebuse esitaja ombudsmanile 2004. aasta veebruaris uue kaebuse.

Nõukogu rõhutas, et tema peasekretariaat oli teinud kõik endast oleneva, et teha ombudsmaniga koostööd, ning oli saatnud koopia kogu kirjavahetusest ELPMile, võimaldamaks ka ELPMil teha ombudsmaniga koostööd. Pärast ELPMi juhatajalt arvamuse saamist teavitas ombudsman nõukogu, et ta viitas oma kriitilises märkuses juhtumi 1200/2003/OV puhul sellele, et ELPMil ei olnud õigust katkestada kaebuse esitaja lepingut ennetähtaegselt ja et kaebuse esitaja nõue saada oma lepingu lõppemiseni tasu tundus seetõttu olevat põhjendatud. Ombudsman palus nõukogu abi tagamaks, et kaebuse esitajale makstakse välja kogu saamata jäänud palk.

Oma vastuses tuletas nõukogu meelde, et ELPMi käsitleva 2002. aasta märtsi ühismeetme artikli 8 alusel tehakse makseid ELPMi juhi loal. Seetõttu saatis nõukogu ELPMi juhile ombudsmani kirja koopia, paludes tal pöörata suurt tähelepanu ombudsmani soovitusetele.

Seepeale teavitas ELPM ombudsmani sellest, et kaebuse esitaja poolt algatatud protsessi lõpetamiseks maksab ta kaebuse esitajale välja proportsionaalse osa tema varasemast kuupalgast, mis kataks ajavahemiku 9. detsembrist kuni 31. detsembrini 2002.

Oma otsuses leidis ombudsman, et see juhtumi aspekt oli lahendatud viisil, mis rahuldab kaebuse esitajat.

Seoses kaebuse esitaja nõudega, et nõukogu peaks tühistama kõik tema vastu esitatud süüdistused, tuletas ombudsman meelde, et kooskõlas õigusriigi põhimõttega on normaalne, et järeldusi, mida on tehtud ärakuulamisõigust rikkudes, ei võeta arvesse. Ombudsman otsustas, et kaebuse esitajal oli seetõttu õigus käsitleda ombudsmani varasemat otsust juhtumis 1200/2003/OV kui oma nime puhastamist, ja et selle aspekti edasine uurimine ei olnud põhjendatud.

3.2.3 Euroopa Komisjon

PÕHJENDAMATU VIIVITUS JA AVALIKU JUURDEPÄÄSU NÕUDELE VASTAMATA JÄTMINE

Euroopa Komisjoni vastu esitatud kaebuse 1798/2004/PB kohta langetatud otsuse kokkuvõte

Kaebuse esitaja väitis, et komisjon viivitas põhjendamatult vastamisega tema 22. märtsil 2004 esitatud esimesele dokumentide taotlusele määruse 1049/2001 (üldsuse juurdepääsu kohta parlamendi,

nõukogu ja komisjoni dokumentidele)¹² alusel, ning et komisjon ei olnud vastanud tema 26. mail 2004. aastal tehtud taotlusele.

Komisjon vabandas viivituste pärast ja selgitas, et need olid tingitud suurest töökoormusest. Ta lisas, et üldpõhimõttena oli ta otsustanud anda kodanikele süsteemsemat tagasisidet kõikidel juhtudel, kui võib olla oht, et vastust ei saadeta välja ettenähtud tähtajaks, ükskõik kas küsimuse keerukuse või küsimuste ootamatult suure laekumise tõttu.

Kaebuse esitaja kinnitas, et ta võttis komisjoni vabandused vastu ja leidis, et sellega on juhtum lahendatud. Seetõttu lõpetas ombudsman juhtumi käsitlemise ja tegi lisamärkuse, milles avaldas veendumust, et komisjon teeb vajalikke jõupingutusi oma kohustuste täitmiseks tulevikus.

KEELDUMINE DOKUMENTIDELE JUURDEPÄÄSU ANDMISEST

Euroopa Komisjoni vastu esitatud kaebuse 3381/2004/TN kohta langetatud otsuse kokkuvõte

Kaebuse esitaja, Ühendkuningriigi elanike ühing, oli esitanud komisjonile artikli 226 alusel kaebuse ühenduse õigusaktide väidetava mittetäitmise kohta Ühendkuningriigi ametiasutuste poolt seoses elanike kodude lähedal asuva suure prügilaga. Komisjon lükkas tagasi kaebuse esitaja taotluse juurdepääsuks komisjoni kirjavahetusele Ühendkuningriigi ametiasutustega selles küsimuses põhjusel, et dokumentide avalikustamine kahjustaks kontrollimise, uurimise või audiitorkontrolli eesmärki (määruse 1049/2001 üldsuse juurdepääsu kohta parlamendi, nõukogu ja komisjoni dokumentidele¹³ artikli 4 lõige 2).

Ombudsman edastas kaebuse komisjonile ja kirjutas samal ajal Ühendkuningriigi alalisele esindusele Euroopa Liidu juures, et küsida, kas Ühendkuningriigi ametiasutused on dokumentide avalikustamise vastu.

Oma arvamuses väitis komisjon, et tema otsus mitte avalikustada dokumente selles menetluse etapis on kooskõlas asjaomase pretsedendiõigusega. Siiski oli komisjon otsustanud pärast toimiku ametlikku sulgemist avalikustada oma kaks kirja, mis ta oli antud asjas saatnud Ühendkuningriigi ametiasutustele. Kuna Ühendkuningriigi ametiasutused olid kinnitanud, et nad ei ole oma vastuste avalikustamise vastu, avalikustati ka kaks asjaomast kirja. Komisjon vabandas põhjendamatu viivituse pärast kaebuse esitaja kordustaotluse menetlemisel.

Pärast lisapäringuid nõustus komisjon andma kaebuse esitajale juurdepääsu ka kolmele CD-ROMile, mis sisaldasid Ühendkuningriigi ametiasutuste poolt komisjonile saadetud teavet oma seisukohtade toetuseks artikli 226 alusel algatatud menetluses. Kuna komisjon oli võtnud meetmed küsimuse lahendamiseks kaebuse esitajat rahuldanud viisil, lõpetas ombudsman juhtumi käsitlemise.

REISI- JA MAJUTUSKULUDE HÜVITAMINE

Euroopa Komisjoni vastu esitatud kaebuse 3485/2004/OV kohta langetatud otsuse kokkuvõte

Kaebuse esitaja võttis osa avatud konkursist COM/A/12/01 ning osales Itaalias toimunud intervjuul 15. ja 16. jaanuaril 2004. Pärast intervjuud kasutas kaebuse esitaja ametlikku vormi, et nõuda oma reisi- ja majutuskulude hüvitamist. Vaatamata sellele, et kaebuse esitaja saatis 2004. aastal kolm meeldetuletust, ei hüvitanud komisjon neid kulusid. Komisjon teavitas kaebuse esitajat sellest, et

¹² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. mai 2001. aasta määrus (EÜ) nr 1049/2001 üldsuse juurdepääsu kohta Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni dokumentidele, EÜT 2001 L 145, lk 43.

¹³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. mai 2001. aasta määrus (EÜ) nr 1049/2001 üldsuse juurdepääsu kohta Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni dokumentidele, EÜT 2001 L 145, lk 43.

tema taotlus oli registreeritud ja toiminguks edastatud. Kuna kaebuse esitaja ei olnud 2004. aasta novembriks ikka veel hüvitist saanud, esitas ta ombudsmanile kaebuse.

Ombudsman saatis kaebuse komisjonile 15. detsembril 2004. 30. detsembril teavitas kaebuse esitaja ombudsmani e-posti teel, et makse oli tehtud ja juhtumi võib lõpetada. Seetõttu tegi ombudsman järelduse, et komisjon oli võtnud küsimuse lahendamiseks meetmed viisil, mis rahuldab kaebuse esitajat.

REISIKULUDE HÜVITAMINE

Euroopa Komisjoni vastu esitatud kaebuse 501/2005/IP kohta langetatud otsuse kokkuvõte

Kaebuse esitaja, Itaalia kultuuriühing, väitis, et komisjon oleks pidanud täitma lubadust katta komisjoni külastusega seotud reisikulud.

Komisjon kinnitas, et tema esindus Itaalias ei olnud teinud vajalikke ettevalmistusi selleks, et eraldada asjaomane summa (5500 eurot) õigeaegselt. Seetõttu ei saanud komisjon täita suulist lubadust katta kulud. Kuid eesmärgiga säilitada hea maine ning kuna tema Itaalia esindus oli väitnud, et institutsioon katab kulud, eraldati siiski 5500 eurot.

Kaebuse esitaja teavitas ombudsmani, et tema arvates on juhtum lahendatud ja seetõttu lõpetas ombudsman juhtumi käsitlemise.

VÄIDETAVALT HILINENUD MAKSED KOMISJONI HINDAJATELE

Euroopa Komisjoni vastu esitatud kaebuse 1266/2005/MF kohta langetatud otsuse kokkuvõte

Kaebuse esitaja, Saksa teadusajakirjanik, töötas sõltumatu eksperdina, kes hindas kuuenda raamprogrammi all avaldatud pakkumiskutseid. Ta väitis, et komisjon oli i) jätnud talle õigeaegselt tasumata tema 2004. aastal teostatud hindamiste eest, ii) jätnud talle selgitamata tasu suuruse arvutuse ja iii) ei tasunud hilinenud makse pealt intressi. Kaebuse esitaja väitis, et ta oleks pidanud saama oma 2004. aasta oktoobri alguses tehtud hindamiste eest tasu hiljemalt 31. märtsiks 2005. Lisaks sellele väitis ta, et talle oleks tulnud maksta intressi hilinenud makse tõttu seoses 2004. aastal teise ülesande eest saadud tasuga. Lõpuks väitis kaebuse esitaja, et talle tuleks esitada selgitused tasu suuruse arvutuste kohta alates 2004. aastast.

Komisjon selgitas maksetega viivitamise põhjuseid ja kinnitas, et nüüdseks oli kaebuse esitajale 2004. aasta oktoobri alguses tehtud töö eest tasutud. Kaebuse esitajale olid esitatud üksikasjad summade kohta, mis oli makstud iga 2003. ja 2004. aastal tehtud töö tööpäevade eest, väljaspool Brüsselit töötatud päevade eest, päevarahade kohta ja iga hindamistööga seotud reisikulude kohta. Komisjon tegi ka ettepaneku maksta kaebuse esitajale summa, mis vastab intressile hilinenud makse eest seoses oma 2004. aasta oktoobri algul tehtud tööga. 2005. aasta mais oli komisjon võtnud meetmed, mis olid kokku võetud tegevuskavas, et kiirendada töötasu maksmist ekspertidele. Nende meetmete tulemusena oli komisjon märkimisväärselt vähendanud aega, mis kulus hindamistöös osalenud ekspertidele maksmiseks.

Oma tähelepanekutes märkis kaebuse esitaja, et tema arvates oli komisjon tõhustanud oma hüvitise maksmise korda ja et ta nõustus komisjoni ettepanekuga intressi maksmise kohta. Lisaks sellele märkis ta, et viimase lepingu eest oli talle tasutud 30 päeva jooksul.

Komisjoni arvamuse ja kaebuse esitaja tähelepanekute alusel jõudis ombudsman järeldusele, et komisjon on astunud samme küsimuse lahendamiseks kaebuse esitajat rahuldaval viisil. Seetõttu lõpetas ta juhtumi käsitlemise.

3.3 OMBUDSMANI SAAVUTATUD SÕBRALIKUD LAHENDID

3.3.1 Euroopa Parlament

JUURDEPÄÄS EUROOPA PARLAMENDI RUUMIDELE

Euroopa Parlamendi vastu esitatud kaebuse 628/2004/OV kohta langetatud otsuse kokkuvõte

Komisjoni abiteenistuja esitas kaebuse selle kohta, et temal ja teistel komisjoni abiteenistujatel ei ole lubatud siseneda Euroopa Parlamendi ruumidesse Brüsselis, kui seal ei ole kokku lepitud kohtumisi. Kaebuse esitaja leidis, et see erand on diskrimineeriv, kuna sellist piirangut ei rakendatud ajutiste töötajate, lähetuses viibivate riiklike ekspertide ega eraettevõtete akrediteeritud lobistide suhtes.

Euroopa Parlament väitis, et ta võimaldab ELi muude institutsioonide ametnikele juurdepääsu töötööendi ettenäitamisel, kuid see süsteem ei laiene institutsioonide teistele töötajatele, kuna see suurendaks oluliselt potentsiaalsete külaliste hulka parlamendis. Lisaks sellele märkis parlament, et juurdepääsuõiguse piiramine oli vajalik ka seetõttu, et parlamendi ruumide suhtes kohaldatakse riiklike õigusakte ja määrusi, mis piiravad isikute juurdepääsu turvakaalutlustel, eriti seoses tuleohuga. Ta viitas seoses sellega kvestorite kogule saadetud teatisele.

Ombudsman leidis, et Euroopa Parlament ei olnud selgitanud, miks ei peaks ühenduse personali ükskõik millise kategooria töötajal olema võrdset juurdepääsu ruumidele, ja et parlament oli viidanud ainult üldisele vajadusele piirata turvakaalutlustel inimeste üldarvu, kellel on juurdepääs parlamendi ruumidele, ilma et ta oleks eristanud töötajate kategooriaid. Ta tegi järelduse, et parlament ei olnud esitanud objektiivset õigustust oma otsusele mitte lubada komisjoni abiteenistujatel siseneda ruumidesse ajal, kui neil ei ole seal kokkulepitud koosolekuid, ja et selline keeldumine kujutas endast põhjendamatu diskrimineerimist. Seetõttu tegi ombudsman ettepaneku saavutada sõbralik lahend, mille puhul parlament lõpetaks olukorra, kus teiste institutsioonide abiteenistujate juurdepääsu parlamendi ruumidele piiratakse ilma objektiivse põhjusega.

Oma vastuses teavitas parlament ombudsmani sellest, et pärast uute personalieeskirjade jõustumist kadus kaebuses tõstatatud probleem. Parlament viitas sellele, et uut lepingulist töötajate süsteemi kohaldatakse ka parlamendis alates 1. märtsist 2005 töötajatele, kes olid varem töötanud abiteenistujatena, ning alates 1. jaanuarist 2005 uutele töötajatele. Selle tulemusena ei eristanud parlament juurdepääsu puhul enam eri kategooriate töötajaid. Parlamendi ruumidele juurdepääsu reguleerivate uute eeskirjade (mis võeti vastu 28. jaanuaril 2005) artiklis 6 antakse parlamendi ruumidele juurdepääs teiste institutsioonide kõikide kategooriate töötajatele.

Kaebuse esitaja möönis, et probleem tundus olevat lahendatud rahuldavalt ja seetõttu lõpetas ombudsman juhtumi käsitlemise.

ÕIGUSABIKULUDE HÜVITAMINE

Euroopa Parlamendi vastu esitatud kaebuse 1733/2004/OV kohta langetatud otsuse kokkuvõte

Euroopa Parlamendi ametnik esitas ombudsmanile 2001. aastal kaebuse selle kohta, et teda ei olnud võetud tööle tagasi pärast palgata puhkust. Lisaks ombudsmani otsusele antud juhtum (juhtum 1462/2001/ME) palus kaebuse esitaja parlamendil maksta 2002. aasta novembris hüvitist saamata jäänud tulu ja pensioniõiguste eest. Kuna ta ei saanud oma taotlusele vastust personalieeskirjades ette nähtud nelja kuu jooksul, palkas kaebuse esitaja 2003. aasta märtsis juristi eesmärgiga algatada menetlus esimese astme kohtus. 2003. aasta mais; kuus nädalat pärast personalieeskirjades ette nähtud tähtaja möödumist, leppis parlament lõpuks kaebuse esitaja nõudega. Kaebuse esitaja teavitas

parlamenti sellest, et ta oli tema vastusega rahul. Siiski nõudis ta, et parlament hüvitaks ka tema õigusabikulud. Parlament keeldus seda tegemast põhjusel, et kaebuse esitaja oli konsulteerinud juristiga menetluse haldusetapis.

2004. aasta juunis esitas kaebuse esitaja ombudsmanile kaebuse, milles ta väitis, et parlament i) ei pidanud kinni personalieeskirjades kehtestatud tähtajast ja ii) ei olnud hüvitanud tema õigusabikulusid.

Parlament väitis, et ei personalieeskirjad ega asjaomane pretsedendiõigus ei kohusta institutsioone hüvitama menetluse haldusetapil tekkinud kulutusi.

Ombudsman viitas sellele, et parlament ise oli pidanud kaebuse esitaja 2002. aasta novembri kirja kaebuseks personalieeskirjade artikli 90 lõike 2 tähenduses. Ta pidas asjaolu, et parlament ei olnud vastanud sellele kirjale nelja kuu jooksul, haldusomavoli juhtumiks, ning leidis, et keelduvat otsust eeldades oli põhjendatud kaebuse esitaja soov konsulteerida juristiga valmistamaks ette kaebust kohtule. Seega olid kaebuse esitajal tekkinud õigusabikulud, mida oleks saanud vältida, kui parlament oleks saanud vastuse õigel ajal. Selle arutluse alusel leidis ombudsman, et parlamendist oli ebaõiglane keelduda hüvitamast kaebuse esitaja kulusid ning ta tegi ettepaneku saavutada sõbralik lahend, paludes parlamendil oma keeldumine üle vaadata.

Parlament nõustus sõbraliku lahendi ettepanekuga ja teavitas ombudsmani, et ta kavatseb hüvitada kaebuse esitaja õigusabikulud. Seetõttu lõpetas ombudsman juhtumi käsitlemise.

TEABE ANDMINE ERI KEELTES VALIMISKAMPAANIA AJAL

Euroopa Parlamendi vastu esitatud kaebuse 1737/2004/TN kohta langetatud otsuse kokkuvõte

Soome Rootsi Assamblee esitas kaebuse selle kohta, et 2004. aasta Euroopa Parlamendi valimiste teabekampaaniaks Soomes kasutatud plakatid olid trükitud ainult soome keeles. Kaebuse esitaja viitas asjaolule, et Soomes on kaks riigikeelt, soome ja rootsi keel, kusjuures mõlemad on ka ELi ametlikud keeled. Ta väitis, et Euroopa Parlamendi seisukoht antud küsimuses, seahulgas väide, et rootsi keelt kõnelevad inimesed moodustavad vaid 5,6% Soome rahvastikust, ei ole kooskõlas Soome põhiseadusega, mis näeb ette kahe keele võrdsuse. Kaebuse esitaja väitis ka, et seda võrdsust säilitatakse Soome riiklikel valimistel ja et ei olnud põhjust teha sellest tavast Euroopa valimiste puhul erandit. Kaebuse esitaja leidis, et Euroopa Parlament peaks võtma meetmeid väidetava haldusomavoli heastamiseks.

Parlament kinnitas, et tema infobüroo Soomes töötab tava kohaselt mõlemas, nii soome kui ka rootsi keeles, kui osutab Soome kodanikele teenuseid ja vastab neilt saadud päringutele. Seoses 2004. aasta Euroopa valimistega olid mõned turundusprojektid valmistatud ette ainult soome keeles, millest üks oli tänavaplatatite kampaania. See plakatikampaania ei sisaldanud siiski mingit uut teavet, mida ei oldud juba esitatud rootsi keeles muul viisil.

Ombudsmani ei rahuldanud parlamendi vastus kaebuse esitaja väitele ja nõudele. Viidates põhiõiguste harta artiklile 21, mis keelab keelelise diskrimineerimise, võttis ta seisukoha, et parlamendil lasub tõendamiskohustus – ta peab näitama, et tema keelepoliitika oli antud juhul asjakohane ja proportsionaalne. Ombudsman leidis, et parlamendi selgitused ei olnud veenvad ja tegi ettepaneku saavutada sõbralik lahend, kusjuures parlament peaks tunnistama kampaania puudujääke ning asjaolu, et rootsi keelt kõnelevate isikute osakaal Soome rahvastikust ei mõjuta rootsi keele staatust ELi ametliku keelena ega tema staatust Soome põhiseaduses. Euroopa Parlament nõustus selle sõbraliku lahendiga ja lubas tulevikus olla hoolikam, mis rahuldab kaebuse esitajat.

3.3.2 Euroopa Komisjon

KÕNEKESKUSE OPERAATORI TÖÖLEPINGU LÕPETAMINE

Euroopa Komisjoni vastu esitatud kaebuse 1336/2003/IP kohta langetatud otsuse kokkuvõte

1. juulil 2003. aastal alustas kaebuse esitaja, kes oli lõpetanud oma tööpraktika komisjonis 31. märtsil 2003, tööd komisjoni hoones personali ja halduse peadirektoraadis kõnekeskuse operaatorina. 4. juulil 2003 teatati talle, et ta ei saa oma tööd jätkata lähtuvalt Euroopa Ühenduste Komisjoni praktikaeeskirja punktist 19, mille kohaselt "praktikandid ei tohi saada tulu ükskõik mis liiki komisjoniga sõlmitud lepingust kuni üks aasta pärast nende tööpraktika lõpetamist."

Kaebuse esitaja väitis, et komisjon käitus ebaõiglaselt, kuna langetas otsuse, et ta ei saa töötada kõnekeskuse operaatorina, alles pärast seda, kui ta oli juba tööle asunud. Lisaks sellele väitis ta, et komisjoni kohaldatud eeskiri ei peaks tema puhul kehtima, kuna tema leping oli sõlmitud ettevõttega, mitte komisjoniga. Kaebuse esitaja nõudis, et komisjon peaks maksma talle summa, mis võrdub kuue kuu palgaga vastavalt tema poolt sõlmitud lepingu pikkusele.

Ombudsman leidis, et asjaolu, et komisjon oli langetanud asjaomase otsuse kaebuse esitaja suhtes pärast tema tööleasumist kõnekeskuse operaatorina, võib kujutada endast haldusomavoli, kuna komisjon ei olnud tõestanud, et oleks olnud võimatu uurida kaebuse esitaja toimikut enne viimase tööleasumist. Ta leidis ka, et eeskirja punkti 19 kohaldamine kaebuse esitaja juhtumi suhtes ning komisjoni otsus mitte lubada tal jätkata töötamist kõnekeskuse operaatorina võib kujutada endast haldusomavoli.

Seetõttu võttis ombudsman seisukoha, et oleks tõepoolest asjakohane, kui komisjon kaaluks kaebuse esitajale piisava hüvitise pakkumist materiaalse kaotuse eest, mida viimane tundus olevat kandnud komisjoni käitumise tõttu, ja tegi ettepaneku vastavasisuliselt sõbralikuks lahendiks.

Komisjon nõustus, et ta oleks saanud võtta vajalikke meetmeid kaebuse esitaja teavitamiseks sellest, et tal ei ole võimalik alustada tööd kõnekeskuse operaatorina enne 1. juulit 2003. Ehkki komisjon ei jaganud ombudsmani seisukohta selles osas, et tegu oli haldusomavoliga komisjoni poolt, oli ta valmis pakkuma kaebuse esitajale asjaomase menetluse raames ja lepituse vaimus 1000 eurot.

Kaebuse esitaja teavitas ombudsmani, et ta nõustus komisjoni pakkumisega ja seetõttu lõpetas ombudsman juhtumi käsitlemise.

ÕIGUS PENSIONILE

Euroopa Komisjoni vastu esitatud kaebuse 2188/2003/OV kohta langetatud otsuse kokkuvõte

Kaebuse esitaja oli Kreeka kodanik, kes olid töötanud komisjonis abiteenistujana alates 1965. aasta juulist kuni 1968. aasta detsembrini ning pöördunud seejärel tagasi Kreekasse. Aastal 2002 teavitas Belgia riiklik pensioniamet teda asjaolust, et komisjon ei olnud 1967. ja 1968. aastal teinud tema eest pensioni sissemakseid. Seetõttu tekkis tal probleeme pensioni saamisega Kreeka sotsiaalkindlustuse organisatsioonist (IKA). Kaebuse esitaja võttis ühendust komisjoniga, kes andis talle teada, et 1967. ja 1968. aastal oli ta registreeritud vabatahtlikku pensioniskeemi Kreeka pensionisüsteemis.

Oma kaebuses ombudsmanile väitis kaebuse esitaja, et komisjon peaks tunnistama, et oli kohustatud teda kindlustama Belgia pensionisüsteemis kogu abiteenistujana töötatud ajavahemiku jooksul.

Komisjon märkis, et pärast 1966. aasta septembrit ei olnud tehtud ühtegi sissemakset Belgia Sotsiaalkindlustusametile (ONSS) ning et kaebuse esitaja oli seitsaati olnud kindlustatud Kreeka vabatahtliku pensioniskeemi alusel. Lisaks viitas komisjon sellele, et kuna ei olnud säilinud

asjaomaseid maksekviitungeid, siis ei olnud võimalik tõestada, et ta oli lõpetanud kaebuse esitaja palgast sissemaksete kinnipidamise.

Ombudsman viitas hea halduse põhimõtetele, mille kohaselt tuleb pensioniõiguse andmeid säilitada pika aja jooksul tagamaks, et inimesed saavad oma väljateenitud hüvitisi kasutada. Komisjoni suutmatust seda teha kujutas endast haldusomavoli. Ombudsman pakkus välja sõbraliku lahendi, mis seisnes selles, et komisjon võtab vajalikud meetmed tagamaks, et kaebuse esitaja saab kätte talle ettenähtud pensioni kogu komisjonis töötatud aja eest. Komisjon nõustus ettepanekuga ja teavitas ombudsmani, et ta võttis 2004. aasta novembris ühendust Belgia ametiasutustega eesmärgiga muuta pensioni sissemaksed kogu kaebuse esitaja töölepingu kehtivusaja jooksul korrektseks. Kaebuse esitaja väljendas rahulolu tulemusega ja seepärast lõpetas ombudsman juhtumi käsitlemise.

ERANDI TEGEMINE PRAKTIKANDI VANUSEPIIRANGU OSAS

Euroopa Komisjoni vastu esitatud kaebuse 518/2004/MF kohta langetatud otsuse kokkuvõte

Kaebuse esitaja väitis, et komisjon ei olnud vastanud tema taotlusele teha erand 30 eluaasta vanusepiirangu osas, mida kohaldati tööpraktikale kandideerijate suhtes. Ta väitis ka, et tema avaldus tuleks vastu võtta.

Komisjoni kinnitusel tunnistas praktikabüroo, et ta oli lihtsalt teavitanud kaebuse esitajat tema avalduse tagasilükkamisest vanusepiirangu tõttu. Selle põhjuseks oli uude arvutisüsteemi viidud keeldumispõhjuste vale kodeerimine. Siiski saadeti kohe pärast selle vea ilmnemist kaebuse esitajale uus kiri, milles selgitati põhjuseid, miks keelduti tema taotlusest teha vanusepiirangu puhul erand. Põhjused olid järgmised: i) kaebuse esitaja ei olnud esitanud ühtegi faktilist, konkreetset või õigustatud põhjust erandi tegemiseks, ii) kaebuse esitaja oli näidanud ainult ühe Euroopa võõrkeele (prantsuse keele) oskust, kuna aga ELi liikmesriikide kandidaatidelt nõuti vähemalt kahe ühenduse keele oskust, ja iii) kaebuse esitaja nimetas oma praktikaavalduses ära vaid ühe kindla peadirektoraadi.

29. aprillil 2005. aastal tegi ombudsman sõbraliku lahendi ettepaneku, milles ta palus komisjonil vaadata üle kaebuse esitaja praktikaavaldus kolme asjaolu valguses. Esiteks, lähtudes oma soovitusel projektist komisjonile juhtumi 2107/2002/(BB)PB puhul (vt alapunkti 3.5.1 allpool) ning komisjoni otsusest tühistada praktikantide vanusepiirang, ei kujutanud kaebuse esitaja vanus enam takistust tema sobivusele. Teiseks leidis ombudsman, et kaebuse esitaja tähelepanekutest ja tema esitatud dokumentidest nähtus, et ta tundis hästi vähemalt kahte ühenduse keelt. Kolmandaks, ombudsman kinnitas, et ta ei olnud teadlik ühestki reeglist komisjoni 7. juuli 1997. aasta otsuses praktiseerimise kohta, mille kohaselt peaksid kandidaadid näitama kindla arvu peadirektoraate, kus nad sooviksid praktiseerida.

Komisjon oli nõus sõbraliku lahendiga ja kinnitas, et ta on valmis erandkorras kaaluma kaebuse esitaja toimiku arvestamist automaatselt eelvalituks tööpraktika perioodiks, mis algab 1. märtsil 2006. aastal. Kaebuse esitaja nimi lisatakse seega eelvalitud kandidaatide nimekirja.

Kaebuse esitaja teavitas ombudsmani teenistusi, et tema arvates oli ta kaebuse suhtes saavutatud sõbralik lahend. Seetõttu lõpetas ombudsman juhtumi käsitlemise.

MAKSE HILINEMINE MARIE CURIE' STIPENDIAADILE

Euroopa Komisjoni vastu esitatud kaebuse 1772/2004/GG kohta langetatud otsuse kokkuvõte

Kaebuse esitajale määrati viienda raamprogrammi alusel Marie Curie stipendium. Komisjon ja vastuvõttev institutsioon leppisid kokku 24-kuulise lepingu sõlmimises. Nende 24 kuu jooksul võttis kaebuse esitaja üheksaks kuuks sünnituspuhkuse ja palus pikendada oma lõpparuande esitamise tähtaega. Vastuvõttev institutsioon ja komisjon nõustusid sellega. Siiski pikendas lepingu muudatus komisjoni vea tõttu projekti kestvust mitte 33 kuu vaid 35 kuuni. Pärast projekti lõppemist esitas

vastuvõttev institutsioon kaebuse esitaja lõpparuande ning nõude 13 472 euro suurusele lõppmaksele. Vaatamata sellele, et kaebuse esitaja võttis komisjoniga mitu korda ühendust, maksti see summa välja alles 11 kuud hiljem.

Kaebuse esitaja väitis, et komisjon ei olnud menetlenud tema lõpparuannet ega nõuet lõpptasu saamiseks nõuetekohaselt ja õigeaegselt. Ta väitis, et komisjon peaks maksma seoses viivitusega intressi ajavahemiku eest, mis jäi ametliku maksetähtaja ja tegeliku makseaja vahele.

Komisjon tunnistas, et oli olnud rida ebatavalisi arusaamatusi ja vigu. Ta märkis siiski, et tema leping oli olnud sõlmitud vastuvõtva institutsiooniga, mitte kaebuse esitajaga. Muu hulgas esitas ta seisukoha, et ei vastuvõttev institutsioon ega kaebuse esitaja olnud esitanud vastulauset vigade kohta lepingu muudatuses, et kõnealuse ajavahemiku jooksul oli mitu lepingut menetlenud ametnikku lõpetanud oma töösuhte komisjoniga ning et mitmel juhul ei olnud vastuvõttev institutsioon reageerinud või teinud koostööd.

Ombudsman leidis, et *prima facie* ei olnud ükski nendest argumentidest veenev. Eelkõige märkis ta, et kuna tundus olevat üldine tava, et vastuvõttev institutsioon teeb väljamakseid alles pärast komisjonilt vajalike vahendite saamist, mõjutas asjaolu, et komisjoni ei eraldanud vahendeid, paratamatult kaebuse esitaja huvisid.

Kuna komisjoni ja kaebuse esitaja vahel puudus otsene lepinguline seos, tundus, et viimasel ei olnud õigust makse hilinemise eest intressi nõuda. Siiski märkis ombudsman, et komisjoni vead ja aeglus nende vigade kõrvaldamisel põhjustasid olulise viivituse makse tegemisel vastuvõtva institutsiooni poolt. Seetõttu tegi ombudsman komisjonile ettepaneku, et sõbraliku lahendi saavutamiseks võiks ta kaaluda kaebuse esitajale mõistliku rahalise hüvitise pakkumist oma vigade negatiivse mõju eest.

Komisjon vastas, et seoses rea ombudsmani poolt tuvastatud tõsiasjadega ning juhtumi erakorraliste asjaoludega pakkus ta kaebuse esitajale 596.11 euro suurust summat, mis vastab saamata jäänud tasult arvestatud intressile.

Kaebuse esitaja väljendas rahulolu pakkumisega ja sellega, kuidas ombudsman asja käsitles. Seetõttu lõpetas ombudsman juhtumi menetlemise.

3.4 OMBUDSMANI KRIITILISE MÄRKUSEGA LÕPETATUD JUHTUMID

3.4.1 Euroopa Parlament

VIIVITUS DOKUMENDILE JUURDEPÄÄSU ANDMISEL

Euroopa Parlamendi vastu esitatud kaebuse 1756/2004/MF kohta langetatud otsuse kokkuvõte

Kaebuse esitaja väitis, et Euroopa Parlament ei andnud talle määruses 1049/2001 (üldsuse juurdepääsu kohta parlamendi, nõukogu ja komisjoni dokumentidele)¹⁴ ette nähtud tähtajaks juurdepääsu ametisse nimetava ametiasutuse 19. novembri 2003. aasta otsusele, millega muudeti ühe tema kolleegi töökohta. Ta väitis, et parlament oleks pidanud andma talle juurdepääsu antud dokumendile.

¹⁴

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. mai 2001. aasta määrus (EÜ) nr 1049/2001 üldsuse juurdepääsu kohta Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni dokumentidele, EÜT 2001 L 145, lk 43.

Parlament kinnitas, et kaebuse esitaja juurdepääsunõuet ei käsitletud määruse 1049/2001 õigusraamistikus. Võttes arvesse, et parlamendi ametnikud kasutavad eelisjuurdepääsu mitmesugustele infoallikatele, soovitas parlament taotlejatel mitte kasutada määruses 1049/2001 esitatud korda juba avalikustatud dokumentidele juurdepääsu taotlemiseks. Pärast ombudsmani nõuet esitada kaebuse kohta arvamuse saatis parlament kaebuse esitajale nõutava dokumendi. Õiguslik ebakindlus, mis tulenes hierarhia puudumisest personalieeskirjade, määruse 1049/2001 ja määruse 45/2001 (andmekaitse kohta)¹⁵ vahel, seletas järjepidevuse puudumist kaebuse esitaja nõude menetlemisel. Asjakohaseid meetmeid oli võetud selleks, et võimaldada parlamendi eri teenistustel menetleda tulevasi dokumentidele juurdepääsu taotlusi kiiresti.

Ombudsman märkis, et kaebuse esitaja sai lõpuks juurdepääsu soovitud dokumendile. Siiski tuletas ta meelde, et määruse 1049/2001 artikli 7 lõikes 1 nõutakse, et dokumendile juurdepääsu taotlus lahendatakse viivitamatult. Ta märkis, et oma 3. mai 2004. aasta kordustaotluses oli kaebuse esitaja nimetanud juurdepääsutaotluse õigusliku alusena määrust 1049/2001.

Ombudsman leidis, et parlamendi 9. augusti 2004. aasta kirjast tuli selgelt välja, et ta kavatses kaebuse esitaja juhtumi puhul kohaldada määrust 1049/2001. Seetõttu võttis ta seisukoha, et parlament oleks pidanud kas menetlema kaebuse esitaja 3. mai 2004. aasta kirja kui kordustaotlust kooskõlas määrusega 1049/2001 või selgitama põhjuseid, miks ta arvas, et antud kirja tuleks käsitleda uue juurdepääsutaotlusena. Lisaks märkis ombudsman, et pärast kaebuse esitaja kordustaotlust kulus rohkem kui kolm kuud, enne kui talle anti juurdepääs asjaomasele dokumendile. Seetõttu tegi ombudsman kriitilise märkuse.

Lisamärkuses leidis ombudsman, et ei saanud välistada, et parlament saaks menetleda ametniku esitatud dokumentidele juurdepääsu taotlust, kohaldamata määrusega 1049/2001 kehtestatud avaliku juurdepääsu sätteid, juhul kui taotluse esitaja ei kinnita selgelt, et ta soovib avalduse menetlemist nimetatud määruse alusel. Ombudsmani seisukohast on parlamendi kohustus lahendada kõik probleemid, mis võivad antud kontekstis tekkida kas üldiselt või seoses dokumentidele juurdepääsu taotlusega. Ombudsman leidis, et parlament peaks igal juhul tagama, et ametniku esitatud juurdepääsutaotlusele vastatakse kiiresti. Ombudsman väljendas veendumust, et tulevikus on Parlament valmis rakendama ametnike esitatud dokumentidele juurdepääsu taotluste menetlemisel asjakohaseid meetmeid.

TEABETAOTLUSELE VASTAMATA JÄTMINE

Euroopa Parlamendi vastu esitatud kaebuse 2038/2004/GG kohta langetatud otsuse kokkuvõte

Kaebuse esitaja väitis, et parlament ei olnud vastanud kahele parlamendi resolutsiooni puudutavale elektroonilisele teabenõudele, mis ta oli saatnud Euroopa Parlamendi elektronpostkasti nimega Civis. Ta väitis, et talle tuleks vastata.

Parlament selgitas, et elektronpostkasti Civis oli muudetud nii, et see ei võtnud enam vastu sõnumeid üldsuselt, ning seda asendas selleks otstarbeks loodud Interneti-vorm. Parlamendi selgituse kohaselt said isikud, kes kirjutasid vanale e-posti aadressile, automaatteate selle kohta, et nad peaksid kasutama uut vormi. Parlament väitis, et kui kaebuse esitaja oleks kasutanud vormi, oleks ta saanud vastuse õigel ajal.

Kaebuse esitaja rõhutas, et ta ei olnud saanud oma e-kirjadele standardvastust. Ombudsmani teenistused saatsid postkasti Civis katsekirjad, kuid ei saanud standardvastust, millele parlament oli viidanud.

Ombudsman palus parlamendilt lisateavet. Vastuses selgitas parlament, et ajal, mil kaebuse esitaja oma e-kirjad saatis, oli parlamendi elektronpostisüsteemis tõsiseid probleeme seoses rämpsposti suure

¹⁵

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. detsembri 2000. aasta määrus (EÜ) 45/2001 üksikisikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ühenduse institutsioonides ja asutustes ning selliste andmete vaba liikumise kohta, EÜT 2001 L 8, lk 1.

hulgaga. Parlamendi väitel oli tollal postkasti Civis saabunud rohkem kui 300 000 e-kirja halvanud e-posti haldusprogrammi programmeeritud käsklused, mis käivitasid automaatse vastamisfunktsiooni. Parlament lisas, et see olukord oli lahendatud pärast uue e-posti programmi tööle hakkamist ning et vastuste süsteemne saatmine toimus nüüd laimamatult. Parlament selgitas ka, et automaatne vastamine toimus ainult nende e-kirjade puhul, mis tulid väljastpoolt Euroopa institutsioone.

Ombudsman märkis, et parlament oli vastanud kaebuse esitaja e-kirjale peaaegu seitse kuud pärast taotluse kättesaamist ja rohkem kui kaks kuud pärast seda, kui ombudsman teavitas parlamenti kaebuse esitaja juhtumist. Ombudsmani arvates oli see selgelt kauem, kui võiks olla sellisele taotlusele vastamise mõistlik aeg. Ombudsman nõustus, et seda laadi tehnilised probleemid, millele parlament oli viidanud, võivad põhjustada viivitusi, mille eest asjaomane institutsioon või asutus ei saa vastutada. Ta lisas siiski, et isegi pärast probleemi lahendamist kulub peaaegu viis kuud (ja esitati kaebus ombudsmanile), enne kui kaebuse esitaja taotlusele vastati. Lisaks märkis ombudsman, et parlament ei olnud teavitanud kaebuse esitajat tehnilistest probleemidest ega palunud vabandust. Seetõttu lõpetas ombudsman juhtumi kriitilise märkusega.

3.4.2 Euroopa Liidu Nõukogu

JUURDEPÄÄS ÜHIST VÄLIS- JA JULGEOLEKUPOLIITIKAT KÄSITLEVATELE DOKUMENTIDELE

Euroopa Liidu Nõukogu vastu esitatud kaebuse 1875/2005/GG kohta langetatud otsuse kokkuvõte

Kaebuse esitaja taotles nõukogult juurdepääsu kõikidele dokumentidele, mis on seotud Euroopa Liidu ühise välis- ja julgeolekupoliitika raames konflikti ennetamise ja kriisijuhtimise ülesandeid täitva sõjaväelise ja tsiviilpersonali seisundit käsitleva ELi liikmesriikide vahel sõlmitud lepingu läbirääkimiste ja allkirjutamisega. Ühtlasi palus kaebuse esitaja esitada talle täielik loetelu tundliku sisuga dokumentidest, millele nõukogu võib otsustada keelata juurdepääsu.

Nõukogu andis osalise juurdepääsu neljale ettevalmistavale dokumendile. Oma kordustaotluses märkis kaebuse esitaja, et lepingu mõjuulatust arvestades võis eeldada, et nõukogu käsutuses on rohkem kui ainult neli dokumenti. Sellele viitasid asjaolu, et lepingu ettevalmistamine oli kestnud üle kahe aasta, ja nelja ettevalmistava dokumendi numbrid, millele nõukogu oli andnud osalise juurdepääsu. Nõukogu vastas, et rohkem asjakohaseid dokumente ei leitud. Numbrite erinevus tulenes asjaolust, et vahepealsed dokumendid olid koostamise käigus tühistatud.

Kaebuse esitaja hinnangul oli nõukogu väide, et asjakohaseid dokumente on vaid neli, väheusutav. Ta viitas asjaolule, et pärast eraldi nõuet, mis esitati teabevabadust käsitlevate riiklike õigusaktide alusel, oli ta saanud juurdepääsu dokumendile, mida nõukogu ei olnud maininud.

Nõukogu märkis, et pärast põhjalikku otsingut sai ta nüüd kinnitada, et kõnealusest dokumendist oli tõesti koostatud kümme versiooni. Nõukogu selgitas, et puuduvad versioonid ei olnud salvestatud elektroonilises registris, vaid neid hoiti antud küsimusega tegelevas osakonnas. Kuna puudusid tõendid, et dokumente oleks elektrooniliselt registreeritud ja kinnitatud, peeti neid kehtetuks. Nõukogu vabandas selle tehnilise vea pärast. Ta rõhutas siiski, et tema sise-eeskirja dokumentide registreerimise kohta oli vahepeal muudetud nii, et sedalaadi dokumendid registreeritakse nüüd automaatselt. Nõukogu andis vahedokumentidele osalise või täieliku juurdepääsu.

Ombudsman ei suutnud saada aru, miks ei olnud puuduvaid dokumente tuvastatud kohe alguses või vähemalt pärast kaebuse esitaja kordustaotlust. Ombudsmani arvates oli eksitav nõukogu väide, et muudetud versioonid olid kuulutatud kehtetuks ja tühistatud koostamise käigus, kuna see tekitas ebaõige mulje, et dokumente ei olnud kunagi levitatud. Samas oli dokumentide esilehelt näha, et need dokumendid olid mõeldud levitamiseks.

Ombudsman leidis, et see küsimus oli tõsisem kui “tehniline viga”. Siiski sai ta nõukogu viitest uutele sisereeglitele aru nii, et antud juhtumi puhul esinenud probleemid enam ei kordu. Seetõttu tegi ta juhtumi puhul kriitilise märkuse.

Seoses tundliku sisuga dokumentidega, mida kaebuse esitaja oli taotlenud, märkis nõukogu, et selliseid dokumente ei ole. Ombudsman märkis, et nõukogu oli esitanud sellise väite esmakordselt alles kõnealust kaebust käsitlevas arvamuses. Seetõttu tegi ta lisamärkuse, et tulevikus oleks kasulik, kui nõukogu annaks taotlejale sellise teabe nii kiiresti kui võimalik.

3.4.3 Euroopa Komisjon

RIKKUMISMENETLUSE PIKKUS JA JUURDEPÄÄS DOKUMENTIDELE

Euroopa Komisjoni vastu esitatud kaebuse 2229/2003/MHZ kohta langetatud otsuse kokkuvõte

Kaebuse esitaja väitis muu hulgas, et komisjon oli põhjendamatult viivitanud otsuse langetamisega Hispaania ametiasutuste vastu esitatud rikkumiskaebuse kohta, mis käsitles jäätmete töötlemise keskuse ehitamist San Roman de la Vegasse. Kaebuse esitaja väitis ühtlasi, et komisjon ei olnud vastanud tema kordustaotlusele saada juurdepääs komisjoni otsusele algatada Hispaania vastu rikkumismenetlus ja tema ametlikule kirjale Hispaania ametiasutustele.

Komisjon vabandas seoses asjaoluga, et ta ei olnud vastanud kaebuse esitaja kordustaotlusele, ja selgitas, et see oli juhtunud haldusvea tõttu. Ta märkis, et hiljuti kasutusele võetud kirjavahetuse elektrooniline kontroll võimaldab selliseid vigu tulevikus vältida. Siiski väitis komisjon, et tal oli õigus keelduda juurdepääsu andmisest eesmärgiga kaitsta kontrollimiste, uurimise või audiitorkontrolli eesmärki (määruse 1049/2001 üldsuse juurdepääsu kohta parlamendi, nõukogu ja komisjoni dokumentidele¹⁶ artikli 4 lõike 2 kolmas taane). Komisjoni arvates oleks ametliku teavituskirja avaldamine üldsuse huvi isegi rohkem kahjustanud, kuna kaebuse esitaja kavatses kasutada seda oma riigi kohtute menetlustes. Ombudsman ei nõustunud selle väitega. Ta rõhutas, et riiklikes kohtutes toimuvad menetlused on oluline vahend, millega üksikisikud saavad kaitsta oma õigusi ühenduse õiguse alusel. Selles kontekstis märkis ombudsman, et seoses kaupade vaba liikumisega on ühenduse õiguslooja näinud spetsiaalselt ette, et igal juhul on õigus saada koopia komisjoni teatisest liikmesriigile kaupade vaba liikumise takistuse kohta ning et üks selle sätte eesmärgi on võimaldada üksikisikutel pöörduda oma riigi kohtusse. Seetõttu ei olnud ombudsman veendunud, et muudel asjaoludel oli komisjonil õigus toetuda väidetele, mis näitavad negatiivset suhtumist riiklike kohtute menetlusesse. Ta leidis siiski, et pretsedendiõiguse alusel võis komisjon põhjendatult võtta seisukoha, et otsus keelduda dokumentidele juurdepääsu andmisest oli õigustatud. Seetõttu ei tuvastanud ta kaebuse selle osa puhul haldusomavoli.

Seoses menetluse pikkusega märkis ombudsman, et komisjoni uurimine oli kestnud natuke vähem kui kolm aastat. Kuna komisjoni arvamus käsitles ainult üldisi tegureid, mis võivad põhjustada viivitusi, näiteks suur töökoormus, leidis ombudsman, et komisjon ei olnud andnud piisavat selgitust uurimise pikkuse kohta. Seetõttu tehti kriitiline märkus.

Seejärel teavitas komisjon ombudsmani, et ta püüab anda juhul, kui tulevikus esineb sarnane juhtum, täpsema selgituse.

¹⁶

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. mai 2001. aasta määrus (EÜ) nr 1049/2001 üldsuse juurdepääsu kohta Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni dokumentidele, EÜT 2001 L 145, lk 43.

TOETUSTE KOHTA ASJAKOHASE NÕU ANDMATA JÄTMINE

Euroopa Komisjoni vastu esitatud kaebuse 2411/2003/MHZ kohta langetatud otsuse kokkuvõte

Kaebuse esitaja, Ühendkuningriigis registreeritud mittetulundusühing, väitis muu hulgas, et kriminaalasjades politsei- ja õigusala koostööd käsitleva komisjoni raamprogrammi AGIS rahastamismenetlus oli liiga keeruline ja raskesti mõistetav. Kaebuse esitaja arvates oli komisjon sundinud teda kallile ja aeganõudvale tegevusele vormikohaste sobivuskriteeriumide täitmiseks, ehkki komisjon oli algusest peale teadnud, et kaebuse esitaja ei ole suuteline täita abikõlblikkuse kriteeriumi, mille järgi peavad projektis osalema partnerorganisatsioonid. Ta väitis, et komisjon peaks hüvitama kulud, mida ta kandis, püüdes täita vormikohaseid sobivuskriteeriume.

Komisjoni kinnitusel oli programmi AGIS raames esitatud paljudel avaldustel puudujääke seoses kutses esitatud nõuetega. Ta tunnistas, et ühe taotluse vormi kasutamine kahe eri liiki toetuse jaoks võib olla soodustanud nende puuduste tekkimist. Taotlus oli eelvalitud just sel põhjusel ja seetõttu, et kaebuse esitaja projekt tundus vastavat poliitilisele prioriteedile parandada abi põhiõiguste valdkonnas. Kui kaebuse esitaja taotlus tegevustoetuse saamiseks ei olnud õigel ajal tähtjaks valmis, oli komisjon teinud kaebuse esitajale ettepaneku muuta taotlust ja taotleda selle asemel projektitoetust. Kuna aga kaebuse esitaja ei olnud muu hulgas lisanud taotlusele partnerluse avaldust, ei olnud komisjon seda ettepanekut välja valinud.

Ombudsman pidas kahetsusväärseks, et programmi AGIS taotlusmenetlus tundus põhjustavat probleeme. Ta märkis siiski, et komisjon on neid raskusi tunnistanud ja võtnud parendusmeetmeid. Lisaks leidis ta, et komisjon on andnud põhjendatud selgituse selle kohta, miks ta soovitas kaebuse esitajal taotleda tegevustoetuse asemel projektitoetust.

Ombudsman rõhutas siiski, et hea halduse põhimõtete alusel peab ametnik vajaduse korral nõustama üldsust seoses sellega, kuidas tema vastutusalasse jäävat küsimust käsitleda ja lahendada. Ta võttis seisukoha, et käesoleval juhul oleks komisjon pidanud tagama, et tema poolt kaebuse esitajale antud nõu on antud olukorras asjakohane. Seega kujutas asjaolu, et komisjon ei olnud pööranud kaebuse esitaja tähelepanu sobivuse põhitingimusele – nõudele omada partnerorganisatsiooni – endast haldusomavoli.

Seoses kaebuse esitaja hüvitusnõudega märkis ombudsman, et kaebuse esitaja ei olnud oma nõuet arvuliselt väljendanud ega esitanud mingit tõendusmaterjali kahju kandmise kohta. Seetõttu võttis ta seisukoha, et juhul kui kaebuse esitaja soovib sellise nõude esitada, peaks ta kõigepealt pöörduma otse komisjoni poole seoses ombudsmani järeldusega haldusomavoli kohta.

ANDMEKAITSE KOHTA TEABE ANDMATA JÄTMINE

Euroopa Komisjoni vastu esitatud kaebuse 224/2004/PB kohta langetatud otsuse kokkuvõte

Kaebus käsitles komisjoni Kopenhaageni esinduse vastust kaebuse esitaja taotlusele saada teavet teda puudutavate andmete töötlemise kohta. 10. juunil 2003. aastal oli esindus helistanud kaebuse esitajale seoses nõudega saada juurdepääs dokumentidele. Samal päeval palus kaebuse esitaja esindusel teavitada teda sellest, kuidas esindus oli saanud teada tema telefoninumbri. Esindus teatas talle 13. juunil 2003, et tema telefoninumber oli "näidatud tema enda poolt [varem] Euroopa ombudsmanile esitatud kaebuses". 14. juunil 2003. aastal küsis kaebuse esitaja esinduselt täielikku teavet tema isikuandmete töötlemise kohta. Tema nõue oli esitatud Taani õigusakti alusel, millega kohaldatakse

direktiivi 95/46 andmekaitse kohta¹⁷ ja mis põhiliselt sisaldab samu nõudeid kui need, mis on toodud määruse 45/2001 (andmekaitse kohta)¹⁸ artiklis 13.

Ombudsmani uurimine paljastas järgmised asjaolud. Komisjoni esindus ei olnud teavitanud kaebuse esitajat sellest, kas tema poolt kasutatud telefoninumber, mida kasutati temaga ühenduse saamiseks 10. juunil 2003, oli tegelikult registreeritud või mitte. Komisjon selgitas alles ombudsmanile esitatud arvamuses, et selle telefoninumbri registreerimist ei toimunud. Lisaks sellele ilmnes, et kui esindus teavitas kaebuse esitajat 27. augustil 2003. aastal ebaõigest telefoninumbrist, mis oli tema nime all registreeritud ja mis oli seejärel kustutanud, ei olnud ta andnud mitte mingit teavet selle kohta, millal see number oli registreeritud või kustutatud. Lisaks ilmnes esinduse 27. augusti 2003. aasta kirjust kaebuse esitajale, et esinduse varasem kiri 1. juulist 2003, milles ta oli kinnitanud, et "komisjoni esindus Taanis ei ole varem registreerinud Teie nime all muid isikuandmeid", oli ebaõige, kuna selles kirjas ei mainitud ebaõiget telefoninumbrit, mis oli registreeritud. Nende avastuste valguses leidis ombudsman, et esindus ei olnud andnud korrektset ja lihtsalt mõistetavat teavet kooskõlas määruse 45/2001 artikliga 13. See kujutas endast haldusomavoli ja ombudsman tegi kriitilise märkuse. Ombudsman teavitas Euroopa andmekaitse inspektorit oma otsusest, mis ühtlasi hõlmas mõnda üldist märkust ombudsmani kavatsuste kohta seoses teabe esitamisega andmekaitseinspektorile ning andmekaitseinspektoriga konsulteerimisega andmekaitsega seotud kaebuste menetlemisel.

Märkus

Hiljem väljendas komisjon kahetsust, et antud juhul rikuti määruse 45/2001 artiklit 13. Ta kinnitas, et komisjoni Taani esindusele tuletatakse meelde, et andmekaitse-eeskirju tuleb alati täita.

VIIVITAMINE GALILEI PROJEKTI JAOKS TEHTUD TÖÖ EEST TASUMISEGA

Euroopa Komisjoni vastu esitatud kaebuse 530/2004/GG kohta langetatud otsuse kokkuvõte

Kaebuse esitaja, väike Saksa firma, oli alltöövõtja Galilei projektis, mille eesmärk on viia lõpule ettevalmistav analüüs Galileo – Euroopas käivitatud globaalse satelliitnavigatsioonisüsteemi jaoks. Kaebuse esitaja väitis, et pikk viivitus tema kuluaruannete esitamise ja kulude hüvitamise vahel oli tekkinud põhiliselt komisjoni ja mitte projektis osalenud vahendajate süül. Lisaks sellele kaebas ta, et komisjon ei olnud vabastanud tagatissummat, mis oli deponeeritud projekti lõpphindamiseni. Kaebuse esitaja sõnul oli see summa ligi 13 000 eurot. See oli põhjustanud talle tõsiseid rahalisi probleeme. Kaebuse esitaja nõudis tagatissumma vabastamist ja intressi maksmist viivitamise tõttu.

Komisjon väitis, et 240 päeva pikkune ajavahemik kuluaruande esitamise ja allhankijale tasumise vahel oli tavaline, arvestades projekti ülesehitust ja seda, et lepingut sõlmides nõustus kaebuse esitaja 15% deponeerimisega tagatissena seniks, kuni projekti kõik tulemused on komisjonile esitatud ja komisjoni poolt heaks kiidetud.

Ombudsman leidis, et kahe kuluaruande oli esinenud viivitusi. Ta ei olnud samuti rahul komisjoni vastusega kaebuse esitaja väitele tagatissumma kohta. Sõbraliku lahendi ettepanekus soovitas ta, et komisjon peaks vaatama üle oma otsuse keelduda tagatissumma vabastamisest ja kaaluma intressi maksmist.

Oma vastuses viitas komisjon projekti äärmiselt keerulisele ülesehitusele, mis hõlmab rohkem kui 90 lepinguvõtjat ja alltöövõtjat. Ta palus viivituste pärast vabandust, kuid leidis, et viivitusi ei saa lugeda oluliseks. Ühtlasi väitis komisjon, et osalise lõppmakse varasem vabastamine mõne põhilise lepinguvõtja puhul ei oleks olnud kooskõlas kõikide lepinguvõtjate ühise vastutusega Galilei abilepingus.

¹⁷ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. oktoobri 1995. aasta direktiiv 95/46/EÜ üksikisikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise kohta, EÜT 1995 L 281, lk 31.

¹⁸ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. detsembri 2000. aasta määrus (EÜ) 45/2001 üksikisikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ühenduse institutsioonides ja asutustes ning selliste andmete vaba liikumise kohta, EÜT 2001 L 8, lk 1.

Ombudsman märkis, et ei leidunud midagi, mis oleks viidanud sellele, et komisjon ei olnud teadlik lepingu keerukusest siis, kui ta võttis kohustuse teha väljamakseid teatud aja jooksul. Ehkki viivitused olid suhteliselt väikesed, kujutasid nad endast haldusomavoli.

Tagatissumma suhtes leidis ombudsman, et komisjonil on täielik õigus – ja isegi kohustus – võtta meetmeid kaitsmaks lepingute sõlmimisel ühenduse finantshuve. Ta ei olnud siiski veendunud, et komisjon ei oleks saanud vabastada summat kaebuse esitajale, arvestades, et komisjon ei olnud seadnud kahtluse alla kaebuse esitaja poolt tehtud töö kvaliteeti ega tema poolt deklareeritud kulusid. Arvestades seda, et komisjon oli vahepeal makse vabastanud, ei olnud siiski põhjust juhtumi seda aspekti täiendavalt uurida.

Intressinõude suhtes leidis ombudsman, et antud asja lepinguline kord oli teinud väga ebatõenäoliseks selle, et komisjon peaks kunagi maksma intressi juhtudel, kui ta ei maksa alltöövõtjatele õigel ajal. Ombudsman koostas komisjonile soovitusel projekti, milles ta soovitas, et komisjon maksaks kaebuse esitajale hüvitist.

Komisjon lükkas soovitusel projekti tagasi põhjusel, et ta ei olnud nõudnud, et lepinguvõtjad kasutavad teatud alltöövõtulepingu mudelit ja et seetõttu oleks kaebuse esitaja saanud leppida vahendajaga kokku intressi maksmise eritingimustes. Ombudsmani ei pidanud eriti tõenäoliseks, et selline väike või keskmise suurusega ettevõtte nagu kaebuse esitaja saaks nõuda mudellepingu tingimuste muutmist. Kuna seda võimalust ei saanud siiski välistada, ei olnud ombudsmanil võimalik jääda oma varasema järelduse juurde intressi maksmise kohta.

Sellest hoolimata leidis ombudsman, et väikestel ja keskmise suurusega ettevõtetel ei ole tegelikult võimalik osaleda sellistes projektides ja sellistel asjaoludel. Seetõttu tegi ta lisamärkuse soovitusel, et komisjon võiks kaaluda oma standardlepingu tavade muutmist nii, et väljamaksmisele kuuluvate summade puhul makstaks automaatselt intressi neile töövõtjatele, kes on oma lepingulised kohustused nõuetekohaselt täitnud. Ombudsmani arvates kujutaks selline muudatus kasulikku kinnitust selle kohta, et väikeste ja keskmise suurusega ettevõtete huvid lähevad komisjonile korda.

Märkus

Komisjon teavitas ombudsmani sellest, et ta oli võtnud arvesse selle kriitilise märkuse ja lisamärkuse ning püüab edasistes standardlepingutes arvestada väikeste ja keskmise suurusega ettevõtete huve niivõrd, kuivõrd see on kooskõlas ühenduse finantshuvide ja kehtivate õigusaktidega.

PAKKUMISMENETLUSE KÄSITLEMINE KOMISJONI POOLT

Euroopa Komisjoni vastu esitatud kaebuse 538/2004/TN kohta langetatud otsuse kokkuvõte

Komisjon lükkas tagasi kaebuse esitaja ettevõtte pakkumise, mis esitati vastuseks pakkumiskutsele. Muu hulgas väitis kaebuse esitaja, et komisjon saatis segaseid sõnumeid, mis sisaldasid ebajärjepidevaid põhjendusi selle kohta, miks tema pakkumine tagasi lükati. Lisaks sellele küsis kaebuse esitaja, miks ta ei olnud saanud komisjoni teatud kirja faksi teel. Lõpuks selgitas kaebuse esitaja, et ta oli saanud viiteid selle kohta, et vastupidiselt pakkumiskutse tekstile oli üks vastu võetud pakkumistest esitatud ainult originaalis ilma koopiateta.

Komisjon väitis, et vastuseks kaebuse esitaja kirjale oli ta andnud lisateavet põhjuste kohta, miks kaebuse esitaja pakkumine tagasi lükati. Ta selgitas, et tal ei ole mingit kohustust saata kirju faksi teel, kuid et ta üldiselt teeb seda, ja et tema sise-eeskirja järgi (avalike hangete menetluse *vademeeum*) on vastuvõetav ka pakkumine, mis ei ole esitatud kolmes eksemplaris.

Ombudsman leidis, et kaebuse esitaja oli kirjutanud komisjonile, püüdes lükata ümber põhjendusi tema pakkumise tagasilükkamise kohta, ja et oma vastuses oli komisjon esitanud uusi põhjusi pakkumise tagasilükkamise kohta selgitamata, et need põhjused täiendasid esimeses kirjas loetletud põhjusi. Lisaks sellele tundus, et komisjon ei olnud tunnistanud või vastanud kaebuse esitaja püüdlustele lükata ümber esimesena esitatud põhjusi pakkumise tagasilükkamise kohta. Ombudsmani arvates

ei olnud komisjon seega andnud kaebuse esitaja kirjale võimalikult täielikku ja täpset vastust, nagu nõuab Euroopa hea haldustava eeskiri. Seetõttu tegi ombudsman kriitilise märkuse.

Ombudsman tegi ka kaks lisamärkust. Esimeses soovitas ta, et komisjon kaaluks võimalust muuta pakkumiste hinnangut sisaldavate kirjade faksiga saatmise menetlus vormikohasemaks ja selgitada seda. Teises lisamärkuses märkis ombudsman, et vademeekumi punkt 10.5 avalike hangete menetluse kohta ei näi vastavat kõnealuse pakkumiskutse sõnastusele, mis viitab sellele, et pakkumised, mida ei esitata ühes allkirjastatud originaali ja kahe koopiana, ei kehti. Vältimaks võimalikku ebaõiglust tulevikus soovitas ombudsman komisjonil vaadata üle vademeekumi ja pakkumiskutsete vastavuse seoses pakkumise koopiade nõutava arvuga.

Märkus

Oma vastuses kriitilisele märkusele teavitas komisjon ombudsmani, et ehkki ta leiab, et oli kohaldanud asjaomast menetluskorda õigesti, nõustub ta, et põhimõtteliselt peaksid vastused kirjadele olema nii terviklikud kui võimalik ja et selle saavutamiseks on vaja teha jõupingutusi. Esimese lisamärkuse kohta märkis komisjon, et reeglit selle kohta, et edutuid pakkujaid teavitatakse kirja, faksi või e-kirja teel, kohaldatakse ainult esmase teatise korral, kuna aga edasise suhtlemise kiireloomulisust peab hindama tellija igal juhul eraldi. Teise lisamärkuse kohta leidis komisjon, et vademeekumis on toodud üldreeglid, kuid tellijal on õigus kehtestada täpsed reeglid pakkumiste arvu ja vormi kohta, ja et pakkumiste vastavust nendele reeglitele tuleb hinnata selliste põhimõtete valguses nagu proportsionaalsus, võrdne kohtlemine, mittediskrimineerimine ja suurim võimalik konkurents, nagu on sätestatud finantsmääruse artiklis 89.

ÕIGUS KAITSELE HALDUSUURIMISE KÄIGUS

Euroopa Komisjoni vastu esitatud kaebuse 620/2004/PB kohta langetatud otsuse kokkuvõte

Komisjon ametnik oli esitanud kaebuse kaebuse esitaja vastu, kes oli samuti komisjoni ametnik, ja süüdistanud teda ahistamises. Komisjon moodustas väite halduskorras kontrollimiseks uurijate meeskonna. Uurimine toimus ajal, mil ei olnud veel vastu võetud kirjalikke reegleid sellise uurimise läbiviimise kohta.

Uurimisrühm jõudis uurimisaruandes järeldusele, et leidub tõendusmaterjali, mis näitab, et kaebuse esitaja on ahistamises süüdi. Pärast seda aruannet tehti ettepanek teha kaebuse esitajale noomitus. See on teatud tüüpi hoiatus, mis oleks juhul, kui ta oleks väljastatud, moodustanud osa kaebuse esitaja toimikust. Lisaks sellele tuli komisjoni arvamusest välja, et uurimisaruande tulemusi võetaks ja tegelikult ka võeti arvesse, kui asjaomane peadirektor langetas otsust selle kohta, kas kaebuse esitaja vastu tuleks alata distsiplinaarmenetlus.

Ombudsmanile esitatud kaebuses väitis kaebuse esitaja muu hulgas, et haldusuurimist läbi viinud rühm oli rikkunud tema õigust kaitsele.

Ombudsman viitas asjaolule, et kaitseõiguse austamine kujutab endast ühenduse õiguse põhimõtet, mida tuleb täita ka konkreetse sätte puudumisel.

Ombudsman leidis, et õigus olla ära kuulatud kehtib ka antud juhtumi puhul. Siiski ei tähendanud see, et kõik uurijate poolt käsitletud materjalid tuleks esitada ka kaebuse esitajale, tingimusel, et enne uurimisaruande lõpetamist teavitatakse kaebuse esitajat uurijate poolt esialgu tuvastatud tõsiasiadest ja asjaomase toetava tõendusmaterjali sisust ning antakse talle mõistlik võimalus neid kommenteerida.

Tundus, et uurimisrühm oli tegelikult aruande lõpetanud ja esitanud selle asjaomasele peadirektorile, ilma et oleks teavitanud sellest kaebuse esitajat ning andnud talle mõistliku võimaluse kommenteerida esialgseid uurimistulemusi ja asjaomast tõendusmaterjali. Ombudsmani arvates ei austatud nii talitades kaebuse esitaja õigusi ja seetõttu oli tegemist haldusomavoliga.

JUURDEPÄÄS PÜÜGIPIIRKONDADE ASSOORIDE VETES

Euroopa Komisjoni vastu esitatud kaebuse 1273/2004/GG kohta langetatud otsuse kokkuvõte

Kaebus käsitles seda, mil määral oli kalapüük lubatud enne 1. augusti 2004 nn Assooride vetes, s.t vetes, mis ümbritsevad Portugalile kuuluvat saarterühma Assoore. Alates Portugali astumisest Euroopa Ühenduse liikmeks 1986. aastal oli Assooride vetes asuvate püügipiirkondade suhtes kohaldatud teatud üleminekusätteid. Need sätted, millest kõige olulisemad kehtestati hiljem nõukogu määrustes (EÜ) 685/95¹⁹ ja 2027/95²⁰, sisuliselt reserveerisid kalapüügiõiguse Assooride vetes Portugalile.

Nõukogu määrus (EÜ) 1954/2003²¹, mis jõustus 14. novembril 2003. aastal, sisuliselt tühistas Assooride vetele juurdepääsu vana süsteemi määrustes 685/95 ja 2027/95 toodud kujul. Artiklis 11 on sätestatud, et hiljemalt 31. juulil 2004. aastal võetakse vastu määrus, millega määratakse kindlaks iga liikmesriigi ja iga püügipiirkonna maksimaalne aastane püük. Määrus võeti vastu 19. juulil 2004 ja see jõustus 5. augustil 2004. Määruse artikli 15 kohaselt kaotasid määrused 685/95 ja 2027/95 kehtivuse artiklis 11 nimetatud määruse kehtima hakkamise kuupäevast või 1. augustist 2004 olenevalt sellest, kumb saabub varem.

Seega kerkis küsimus, kas vana süsteem kaotas kehtivuse 14. novembril 2003, mil jõustus määrus 1954/2003, või 1. augustil 2004, mis on kuupäev, mida mainiti määruse 1954/2003 artiklis 15.

2004. aasta jaanuaris avastati Assooride vetest Hispaania kalapüügilaevad. Hispaania ametiasutused leidsid, et see oli seaduslik, kuna vana süsteem oli kaotanud kehtivuse 14. novembril 2003.

Seepeale esitas Assooride regionaalvalitsus komisjonile Hispaania vastu kaebuse, väites, et Hispaania kalapüügilaevade tegevus rikkus määrusi 685/95 ja 2027/95.

Kaebuse esitaja, Euroopa Parlamendi liige Portugalist, palus komisjonil neid küsimusi selgitada. Lõpuks selgitas komisjon, et ta nõustus Hispaania tõlgendusega määruse 1954/2003 kohta.

Kaebuses ombudsmanile väitis kaebuse esitaja, et komisjon oli teinud õigusliku vea ja et tema seisukoht ei olnud järjepidev.

Ombudsman märkis, et hea haldustava kohaselt peaks administratsioon vältima õiguslikke vigu ja ebajärjepidevust oma avalikes avaldustes ning tunnistama ja parandama kõik vead, mis võivad tekkida. Ta märkis, et komisjoni tõlgendus asjaomaste reeglite kohta tugines põhimõttele, et juhul, kui kaks õigusakti on omavahel vastuolus, kehtib hiljem vastuvõetud õigusakt (*lex posterior derogat legi priori*). Ombudsmani arvates on selle õigusliku maksiimi rakendamine õigustatud siis, kui on täidetud kaks tingimust: i) hiljem vastuvõetud õigusakt on vastuolus varem vastuvõetud aktiga ning ii) kahe akti vaheline seos ei ole lahendatud õiguslooja poolt mingil muul viisil. Ombudsman märkis, et esimene tingimus oli antud juhul täidetud. Kuid määrus 1954/2003 sisaldas selgesõnalist sätet kuupäeva kohta, millal kaotavad kehtivuse määrused 685/95 ja 2027/95, ning see kuupäev ei olnud 14. november 2003. Ombudsman leidis, et kõige loogilisem selle sätte tõlgendus on selline, et õiguslooja oli kavatsenud, et 1995. aasta määrused ei kaota kehtivust kohe, vaid alles pärast artiklis 11 nimetatud määruse vastuvõtmist või pärast ajavahemikku, mis on piisav selle vastuvõtmiseks, kusjuures kõnealuse ajavahemiku lõpuks seadis seaduseandja 1. augusti 2004. Ombudsman leidis, et seda tõlgendust toetas määruse sõnastus ja ülesehitus ning et see oli kooskõlas ka määruse 1954/2003 artikli 15 eesmärgiga.

¹⁹ Nõukogu 27. märtsi 1995. aasta määrus (EÜ) nr 685/95, mis käsitleb teatavate ühenduse kalastuspiirkondade ja kalavarudega seotud püügikoormuse korraldust, EÜT 1995 L 71, lk 5.

²⁰ Nõukogu 15. juuni 1995. aasta määrus (EÜ) nr 2027/95, millega kehtestatakse teatavate ühenduse kalastuspiirkondade ja kalavarudega seotud püügikoormuse korraldussüsteem, EÜT 1995 L 199, lk 1.

²¹ Nõukogu 4. novembri 2003. aasta määrus (EÜ) nr 1954/2003, mis käsitleb teatavate ühenduse kalastuspiirkondade ja kalavarudega seotud püügikoormuse korraldamist ning millega muudetakse määrust (EÜ) nr 2847/93 ja tunnistatakse kehtetuks määrused (EÜ) nr 685/95 ja (EÜ) nr 2027/95, ELT 2003 L 289, lk 1.

Lõpuks märkis ombudsman, et komisjon ise oli oma 3. veebruaril 2004 esitatud õigusloomega seotud ettepaneku seletuskirjas kinnitanud, et määrusi 685/95 ja 2027/95 ei ole veel tühistatud.

Neid asjaolusid arvestades võttis ombudsman seisukoha, et komisjoni tõlgendus määrusest 1954/2003 oli ekslik ja ebajärjepidev tema 3. veebruari 2004. aasta seletuskirjas väljendatud seisukoha suhtes.

JUURDEPÄÄS HIINA PROJEKTI LEPINGUT KÄSITLEVATELE DOKUMENTIDELE

Euroopa Komisjoni vastu esitatud kaebuse 1368/2004/GG kohta langetatud otsuse kokkuvõte

Kaebuse esitaja, Saksa ettevõtte, kuulus konsortsiumisse, millega komisjon oli sõlminud teenuslepingu kahe ELi eksperdi – juhi ning finants- ja haldusjuhi – eraldamiseks Hiinas elluviidava keskkonnaprojekti jaoks. Kaebuse esitanud ettevõttes töötanud ekspert nimetati finants- ja haldusjuhiks ning pärast tema lepingu täiendamist sai temast sisuliselt juht. Kaks aastat hiljem teavitas komisjoni delegatsioon Pekingis konsortsiumi, et ta oli otsustanud lõpetada teenuslepingu, kuna ekspert ei olnud täitnud oma ülesandeid kooskõlas muudetud lepinguga. Kaebuse esitaja taotles komisjonilt juurdepääsu dokumentidele, mille põhjal leping lõpetati. Komisjon lükkas taotluse tagasi.

Kaebuses ombudsmanile väitis kaebuse esitaja, et komisjon ei olnud täitnud määrust 1049/2001 üldsuse juurdepääsu kohta parlamendi, nõukogu ja komisjoni dokumentidele²². Ühtlasi väitis ta, et lepingu lõpetamine oli olnud ebaseaduslik.

Komisjon kinnitas, et dokumente ei saanud avalikustada, kuna see oleks rikkunud eksperdi isikupuutumatust ja kahjustanud tema ärihuve. Ta lisas, et dokumente saab teha kättesaadavaks ainult õigusasutusele pärast kohtu korraldust, millega komisjoni kohustatakse neid esitama. Mis puudutas lepingu lõpetamist, siis komisjon oli kirjutanud konsortsiumile kaks korda, kaevates selle üle, et ekspert ei täitnud oma uusi kohustusi, kuid olukord ei olnud paranenud.

Pärast komisjoni toimiku ning kogu tõendusmaterjali uurimist jõudis ombudsman järeldusele, et ehkki lepingu lõpetamise puhul polnud tegemist haldusomavoliga, ei olnud komisjon esitanud mõistlikku selgitust selle kohta, miks ta keeldus andmast juurdepääsu asjaomastele dokumentidele. Seetõttu esitas ombudsman komisjonile soovitus projekti, paludes tal vaadata üle kaebuse esitaja taotlus.

Komisjon jäi endale kindlaks, et ta oli menetlenud taotlust nõuetekohaselt. Siiski oli ta hea koostöö vaimus asja uuesti kaalunud ning otsustanud, et ta võib anda osalise juurdepääsu 16 asjaomasest dokumendist 13-le, kustutades neist teatud nimed ja lepingulised üksikasjad. Kaebuse esitaja tervitas komisjoni järeleandmist, kuid rõhutas, et see ei olnud piisav.

Ehkki ombudsman tunnistas, et komisjon oli talle vastu tulnud, leidis ta, et komisjoni poolt ombudsmani soovitus projekti kohaldamiseks võetud meetmed ei olnud rahuldavad. Tema hinnangul ei olnud komisjon esitanud mõistlikku selgitust selle kohta, miks ta oli teatud dokumentides kustutanud ELi juhi nime ega olnud andnud vähemalt osalist juurdepääsu ülejäänud kolmele dokumendile. Jõudnud järeldusele, et eriaruande esitamine Euroopa Parlamendile ei olnud asjakohane, lõpetas ombudsman juhtumi käsitlemise kriitilise märkusega.

EKSITAV VÄIDE ARVAMUSES VARASEMA KAEBUSE KOHTA

Euroopa Komisjoni vastu esitatud kaebuse 2862/2004/GG kohta langetatud otsuse kokkuvõte

Saksa VVO esitas Euroopa Ühenduse Humanitaarabiametile (ECHO) taotluse sõlmida partnerluse raamleping. Taotlus lükati tagasi ja juhtumi menetlemine komisjoni poolt tõi kaasa kaebuse esitaja

²²

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. mai 2001. aasta määrus (EÜ) nr 1049/2001 üldsuse juurdepääsu kohta Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni dokumentidele, EÜT 2001 L 145, lk 43.

esimese kaebuse 2001. aastal (juhtum 1702/2001/GG). Selle kaebuse kohta langetatud otsuses tegi ombudsman mitu kriitilist märkust.

Arvamuses juhtumi 1702/2001/GG kohta oli komisjon viidanud oma kirjavahetusele Saksamaa välisministeeriumiga. Ta oli kinnitanud, et välisministeerium oli pärast seda, kui talt paluti teavet kaebuse esitaja sobivuse kohta, saatnud vastuse, milles kinnitas, et kaebuse esitaja suhtes käib uurimine ja et seetõttu ei saa teda soovitada. Hilisemas siseteadises oli ECHO personali liige märkinud, et Saksa ametiasutused ei olnud andnud ühtegi soovitusi, kuna nad ei töötanud kaebuse esitajaga ja seetõttu ei tundnud teda. Komisjon lisis, et vaatamata korduvatele kontaktidele ECHO ja Saksamaa välisministeeriumi vahel Saksamaa VVOde kontrollimise asjus ei olnud Saksa ametiasutused andnud mingit muud teavet kaebuse esitaja kohta.

2004. aasta septembris esitatud uues kaebuses viitas kaebuse esitaja Saksamaa välisministeeriumist saadud teabele. Selle kohaselt ei olnud välisministeerium leidnud, et ta on kohustatud andma ECHO-le lisateavet, ning ECHO ei olnud kunagi palunud lisateavet menetluse käigu kohta, millele oli viidanud välisministeerium. Seetõttu väitis kaebuse esitaja muu hulgas, et ECHO ei olnud vastupidiselt tema enda väidetele kunagi püüdnud saada ajakohast, asjakohast ja tõendatavalt tõest teavet ning oli ombudsmanile juhtumi 1702/2001/GG puhul esitatud arvamuses valetanud.

Komisjon leidis, et asjaomaseid väiteid ei saanud tõlgendada nii, nagu kaebuse esitaja oli seda teinud. Saksamaa välisministeeriumist saadud teabe valguses oli ta otsustanud peatada kaebuse esitaja avalduse menetlemise. Ta kinnitas, et ootab Saksamaa välisministeeriumist lisateavet ega olnud kunagi väitnud vastupidist.

Ombudsman märkis, et viidet "korduvatele kontaktidele" tuli mõista nii, et tegemist oli suhtlusega kaebuse esitaja juhtumi teemal, kuid komisjon ei paistnud väitvat, et selliseid kontakte ei olnud pärast kontakti, mida kirjeldati siseteadises. Lisaks leidis ta, et on keeruline mõista, millist lõplikku vastust võis oodata institutsioonilt, kes oli kinnitanud, et ei tunne kaebuse esitajat.

Seetõttu otsustas ombudsman, et komisjoni väide, mille kohaselt Saksamaa ametiasutused ei andnud vaatamata korduvatele kontaktidele lisateavet, oli eksitav. Ta tegi kriitilise märkuse. Siiski leidis ta, et ei ole piisavalt tõendeid selle kohta, et väide kujutas endast tahtlikku valet. Seoses kaebuse esitaja teiste väidetega haldusomavoli ei tuvastatud.

ERAETTEVÕTTE VASTU ESITATUD KAEBUSE MENETLEMINE

Euroopa Komisjoni vastu esitatud kaebuse 3622/2004/GG kohta langetatud otsuse kokkuvõte

Prantsusmaal elav Saksamaa kodanik kasutas Prantsuse telekommunikatsioonifirma Tele 2 teenuseid. Ta soovis tasuda oma arved otsekorralduse teel oma Saksa pangakontolt. Kuid Tele 2 keeldus andmast talle sellise tehingu sooritamiseks vajalikku teavet, s.t oma rahvusvahelist pangakonto numbrit (IBAN) ja panga tunnuskoodi (BIC). Leides, et Tele 2 käitumine kujutas endast ELi siseturu eeskirjade rikkumist, esitas kaebuse esitaja Tele 2 vastu komisjonile kaebuse.

Kaebuses ombudsmanile väitis kaebuse esitaja, et komisjon ei olnud tema kaebust nõuetekohaselt menetlenud.

Juhtumi sisu kohta teatas komisjon, et Tele 2 ei olnud rikkunud asjaomaseid õigusakte, kuna need ei kohustanud ettevõtet võtma vastu teatud maksevahendeid. Neis oli sätestatud üksnes põhimõte, et siseriiklikke ja piiriüleseid maksevahendeid ei eristata. Kuna Tele 2 ei esitanud piiriüleseid arveid, oli tal õigus keelduda väljastamast kaebuse esitajale oma rahvusvahelisi pangarekvisiite. Komisjon väitis, et praegu ei eksisteeri Euroopa Liidus piiriülest otsekorralduse süsteemi. Ta lisis, et tegeleb parajasti ühtse maksepiirkonna loomisega, mis hõlmab üleeuroopalist otsekorraldussüsteemi, ja kavatses teha 2005. aastal ettepaneku vastava direktiivi vastuvõtmiseks.

Ombudsman leidis, et komisjoni järeldus selle kohta, et Tele 2 ei olnud rikkunud ühenduse õigust, oli põhjendatud. Ta pidas kahetsusväärseks, et Euroopa Liidu liikmesriikide vahelist otsekorralduse

süsteemi ei tundunud eksisteerivat, kuid märkis, et komisjon on teatanud oma sammudest, et lähitulevikus seda olukorda parandada.

Kuid menetluse suhtes leidis ombudsman, et miski ei viidanud sellele, et antud juhul järgiti rikkumiskaebuste menetluslikke tagatise. Komisjoni 2002. aasta teatistes Euroopa Parlamendile ja Euroopa ombudsmanile suhete kohta kaebuse esitajaga ühenduse õiguse rikkumise korral²³ on sätestatud, et eraettevõtete käitumist arvustavaid kirju ei pea registreerima kaebusena, ent juhul, kui komisjon otsustab kirja kaebusena mitte registreerida, tuleb sellest kirja autorit teavitada. Ombudsman märkis, et mitte miski ei näidanud, nagu oleks seda antud juhul tehtud. Lisaks leidis ombudsman, et hea haldustava kohaselt oleks komisjon pidanud kaebuse esitajat teavitama Prantsuse ametiasutustele Tele 2 käitumise kohta esitatud järelepärimiste vastustest. Sellist teavet ei paistnud olevat enne kaebuse esitaja pöördumist ombudsmani poole antud. Seetõttu lõpetas ombudsman juhtumi kriitilise märkusega.

TULUNDUSLIKE ÜKSUSTE SOBIMATUS

Euroopa Komisjoni vastu esitatud kaebuse 2673/2004/PB kohta langetatud otsuse kokkuvõte

Komisjon teavitas kaebuse esitajat, et kaebuse esitaja kontsern ei täida sobivuskriteeriumeid osalemaks ELi programmis, mille eesmärk oli teavitada üldsust ELi laienemisest, kuna pikaajalise haldustava kohaselt ei osale sellistes programmides tulunduslikud üksused. Oma kaebuses ombudsmanile väitis kaebuse esitaja, et komisjoni tava on väär.

Komisjon selgitas, et tulunduslike üksuste väljajätmine ei olnud haldustava küsimus, vaid põhines konkreetsetel kaalutlustel. Esiteks ei tohi abisaaja teenida ELi finantsabist kasumit. Komisjon leidis, et kasumi risk on suurem eraõiguslike tulunduslike üksuste puhul kui kodanikuühiskonna liikmete puhul, kelle hulka komisjon tulunduslikke üksuseid ei arvanud. Teiseks pakub kodanikuühiskond meetme mitmekordistavat toimet, mida peeti antud programmi jaoks kasulikuks. Kolmandaks on teave, mida ELi laienemise kohta jagavad üldsuse huvides tegutsevad kodanikuühiskonna liikmed, kodanike jaoks usaldusväärsem kui tulunduslike üksuste levitatav teave.

Ombudsman märkis, et ELi institutsioonidel on laialdased volitused kehtestada projektikonkurssidel kriteeriumeid ja muid tingimusi. Siiski võib ombudsman uurida, kas institutsioonid on tegutsenud nende volituste piires.

Seoses komisjoni esimese seisukohaga selle kohta, et tulunduslike üksuste puhul on suurem risk, et teenitakse kasumit, viitas ombudsman esmalt asjaolule, et komisjon võis õigustatult otsustada, et programmi tulemusena ei peaks ELi abi saajad teenima kasumit. Siiski märkis ombudsman, et seda eesmärki oleks võinud tõenäoliselt saavutada ka siis, kui antud abilepingusse oleks lisatud vastav tingimus. Seetõttu tundus komisjoni mure põhinevat eeldusel, et tulunduslikud üksused rikuvad lepingutingimusi suurema tõenäosusega kui kodanikuühiskonna liikmed. Ombudsman väljendas kahtlust, kas selline eeldus on põhjendatud. Kuid lähtudes komisjoni teise ja kolmanda kaalutlusega seotud järeldustest, ei pidanud ombudsman vajalikuks seda küsimust edasi uurida.

Komisjoni teine ja kolmas seisukoht käsitlesid sisuliselt eeliseid, mida on võimalik saada, suunates programmi kodanikuühiskonna liikmetele, kes töötavad üldsuse huvides. Tundus, et komisjoni poolt ei olnud põhjendamatu arvata, et neid eeliseid on kergem saavutada, keskendudes kodanikuühiskonna liikmetele. Ombudsmani arvates ei olnud kaebuse esitaja seega tõestanud, et komisjon ületas oma volitusi, kui ta otsustas jätta tulunduslikud üksused antud projektikonkursilt välja. Seetõttu ei tuvastanud ombudsman haldusomavoli.

Lisaks tegi ombudsman kriitilise märkuse selle kohta, et komisjon ei olnud kinnitanud kaebuse esitaja ja teiste pakkumiskutsele vastanute ettepanekute kättesaamist.

3.4.4 Euroopa Pettusevastane Amet (OLAF)

OLAFI POOLT TEABE EDASTAMATA JÄTMINE UURIMISE TÕENÄOLISE PIKKUSE KOHTA

Euroopa Pettusevastase Ameti (OLAF) vastu esitatud kaebuse 140/2004/PB kohta langetatud otsuse kokkuvõte

Ametnik esitas Euroopa Pettusevastase Ameti (OLAF) vastu kaebuse teabe menetlemise kohta, mille ametnik oli esitanud OLAFi väidetava ebaseadusliku tegevuse kohta ühenduse asutuses, kus ametnik oli töötanud. Kaebuse esitaja väitis muu hulgas, et OLAF ei teavitanud teda, kui palju aega võib kuluda tema kaebuse uurimiseks. Sel ajal kehtinud vastav säte sisaldas tingimust, mille kohaselt ametnik pidi "jätma mõistliku ajavahemiku selleks, et [OLAF] või komisjon jõuaks võtta asjakohased meetmed", enne kui ametnik teavitab ühenduse teiste institutsioonide juhte väidetavatest väärtegudest. Lisaks sellele oli sättes määratletud "mõistlik ajavahemik" kui "ajavahemik, mida vastavalt OLAF või komisjon on pidanud vajalikuks, et viia läbi uurimine" ning lisatud tingimus, et "ametnikku või teenistajat teavitatakse sellest nõuetekohaselt".

OLAF väitis, et see säte ei olnud antud juhul asjakohane, kuna kaebuse esitaja ei olnud väitnud, et tema jaoks oleks olnud mingeid negatiivseid tagajärgi seoses teabe avalikustamisega väljaspool komisjoni või OLAFi. Ühtlasi kinnitas ta, et isegi kui säte oleks olnud kohaldatav, oli seda antud juhul täielikult täidetud, kuna kaebuse esitaja ei olnud kunagi viidanud, et tema arvates oli mõistlik ajavahemik möödunud.

Ombudsman leidis, et i) kõnealuse sätte eesmärk oli võimaldada asjaomasel ametnikul teada, millal ta võib avalikustada teabe väljaspool komisjoni või OLAFi, ilma et sellega kaasneksid negatiivsed tagajärjed, ii) sättes ei nõutud, et asjaomase ametniku jaoks oleks juba kaasnenud negatiivseid tagajärgi või et ta oleks nõudnud teavet mõistliku ajavahemiku kohta, ning iii) sättes oli selgelt öeldud, et OLAF on kohustatud andma ametnikule igal juhul teavet ajavahemiku kohta, mille jooksul ta eeldatavasti lõpetab kaebuse uurimise. Tuletades meelde, et ühenduse õiguse tähenduse ja tõlgendamise osas on kõrgeim organ Euroopa Kohus, tegi ombudsman kriitilise märkuse selle kohta, kuidas OLAF oli juhtumit menetlenud.

Märkus

Muudetud personalieeskirjad (2004) sisaldavad erireegleid, mis seda küsimust reguleerivad (II jagu: "Ametnike õigused ja kohustused").

3.4.5 Euroopa Investeerimispank

E-KIRJADE VAHETUS TÖÖKOHA TAOTLEJAGA

Euroopa Investeerimispanka vastu esitatud kaebuse 1700/2004/MF kohta langetatud otsuse kokkuvõte

Euroopa Investeerimispank (EIP) valis kaebuse esitaja välja valikumenetluse käigus. 30. mail 2002. aastal saatis kaebuse esitaja e-kirja, milles ta palus teavet võimaluste kohta alustada tööd EIPs. Samal päeval saatis EIP personaliosakonna juhataja kaebuse esitajale kaks e-kirja. Esimeses e-kirjas kirjutas ta: "Ta on täiesti hulluks läinud" ning märkis, et kaebuse esitaja oli saatnud oma avalduse rohkem kui 18 osakonnajuhatajale. Teises e-kirjas soovitas ta kaebuse esitajal mitte enam uusi e-kirju

saata. Seejärel tegi ta järgmise avalduse: *“Ma oleksin tänulik, kui te hoiduksite tegevusest, mis ei mõju teie avaldusele soodsalt.”*

Kaebuses ombudsmanile oli kaebuse esitaja esimene väide, et EIP personaliosakonna juhataja oli tema suhtes käitunud solvaval ja ähvardaval viisil, mida tõestasid tema kaks 30. mail 2002. aastal saadetud e-kirja.

EIP selgitas, et esimene kahest e-kirjast oli saadetud kaebuse saajale eksikombel ja et EIP kahetses siiralt selle kirja sisu. Teine e-kiri ei sisaldanud kaebuse esitaja suhtes mingit ähvardust. Osakonnajuhataja oli saatnud selle e-kirja lihtsalt eesmärgiga aidata kaebuse esitajat, andes talle nõu, et tihe suhtlemine EIPga ei mõjuta tema töölevõtmise väljavaateid soodsalt.

Ombudsman leidis, et esimese e-kirja sisu oleks kujutanud endast selgesti sobimatut keelekasutust juhul, kui see oleks saadetud kaebuse esitajale meelega. Kuna EIP oli selgitanud, et e-kiri saadeti kaebuse esitajale eksikombel, leidis ombudsman, et ei olnud põhjust kaebuse seda aspekti edasi uurida.

Ombudsman märkis, et EIP teine e-kiri 30. maist 2002 lõi seose kaebuse esitaja e-kirjade ja tema tööavalduse vahel, nimelt et tema taotlus võidakse tagasi lükata, kui ta jätkab teabe nõudmist e-posti teel. Ombudsman viitas asjaolule, et kasutades kaebuse esitaja teabenõudele vastates väljendeid, mille puhul võib keskmine lugeja aru saada, et tegemist on ähvardusega, ei olnud EIP järginud Euroopa hea haldustava eeskirja artiklit 11 ja artikli 12 lõiget 1. Seetõttu tegi ombudsman kriitilise märkuse.

TEABELE JUURDEPÄÄSU TAOTLUSE MENETLEMINE EIP POOLT

Euroopa Investeerimispanka vastu esitatud kaebuse 3442/2004/PB kohta langetatud otsuse kokkuvõte

Kaebuse esitaja oli küsinud teavet laenude kohta, mida Euroopa Investeerimispank (EIP) pakkus vahendajapankade kaudu väikestele ja keskmise suurusega taastuva energia projektidele. Ta väitis, et EIP lükkas tema taotluse tagasi põhjendamatult. EIP selgitas, et tema põhimõte oli, et “üksikasjaliku teabe avalikustamine üldiste laenueraldiste kohta kuulub vahendajapankade pädevusse (...). EIP pakub nõudmisel koondandmeid üldiste laenude rahastamise kohta, sealhulgas riikide ja sektorite lõikes.” EIP kinnitusel põhines selline põhimõte asjaolul, et laenusaaajatel on lepingulised suhted vahendajapankadega, mitte EIPga, ning et EIP ei peaks avalikustama teavet, mis moodustab osa usalduslikust suhtest vahenduspanka ja lõpliku laenusaaaja vahel. Kuna EIP eeskirjades üldsuse juurdepääsu kohta dokumentidele sisaldus vastav erand, siis tundus selline seisukoht olevat põhjendatud. Seetõttu ei tuvastanud ombudsman haldusomavoli.

Kaebuse esitaja väitis samuti, et EIP oli reageerinud hilinemisega tema kaebusele, mis puudutas otsust keelduda juurdepääsu andmisest eespool nimetatud teabele. EIP kinnitas, et kaebuse esitaja kaebuse keerukuse tõttu oli vaja oodata, kuni oli põhjalikult konsulteeritud kõigi asjaomaste ekspertidega.

Selle väite hindamisel viitas ombudsman heale haldustavale, mille järgi tuleks kaebustele vastata mõistliku aja jooksul ja igal juhul tähtjaks, kui asjaomane institutsioon on sellise tähtja kehtestanud. Antud juhul oli EIP määranud hea haldustava eeskirjas tähtjaks kaks kuud. Ombudsmani ei veennud EIP selgitused vastuse hilinemise kohta, kuna ta ei näinud põhjust, miks EIP pidas kaebuses tõstatatud küsimusi “keeruliseks” hea haldustava eeskirja asjaomase sätte tähenduses. Seetõttu leidis ombudsman, et EIP poolt kaebuse esitaja 9. juulil 2004. aastal esitatud kaebusele vastamata jätmine EIP hea haldustava eeskirjas kehtestatud kahe kuu jooksul kujutas endast haldusomavoli, ning ta tegi kriitilise märkuse.

3.5 INSTITUTSIOONI POOLT AKTSEPTEERITUD SOOVITUSTE PROJEKTID

3.5.1 Euroopa Komisjon

PRAKTIKAPROGRAMMI VANUSEPIIRANGUD

Euroopa Komisjoni vastu esitatud kaebuse 2107/2002/(BB)PB kohta langetatud otsuse kokkuvõte

Kaebus käsitles eeskirju, mida rakendatakse komisjoni tööpraktika suhtes ja milles kehtestati vanusepiiranguks 30 eluaastat. Kaebuse esitaja väitis, et selline vanusepiirang kujutab endast vanuselist diskrimineerimist ja on vastuolus Euroopa Liidu põhiõiguste hartaga.

Põhiõiguste harta artiklis 21 öeldakse: "Igasugune [...] vanusel põhinev [...] diskrimineerimine on keelatud". Euroopa Kohtu pretsedendiõiguse kohaselt on erinev kohtlemine diskrimineeriv, kui seda ei õigusta objektiivsed tegurid.

Komisjon väitis, et vanusepiirang 30 aastat on objektiivselt põhjendatud, kuna komisjoni tööpraktika programm on suunatud noortele, kes alles alustavad oma karjääri, ning seetõttu ei ole vanusepiirang diskrimineeriv ja on kooskõlas põhiõiguste harta artikliga 21.

Pärast komisjoni seisukohtade hoolikat uurimist võttis ombudsman seisukoha, et praktikaprogrammi vanusepiirang kujutas endast põhjendamatut diskrimineerimist. Seetõttu esitas ta komisjonile 15. juunil 2004. aastal soovitusel projekti, mille kohaselt tuleks selline vanusepiirang tühistada.

29. märtsil 2005. aastal teavitas komisjon ombudsmani sellest, et ta oli võtnud vastu uued praktikaprogrammi reguleerivad eeskirjad, mis ei sisaldanud vanusepiirangut. Uued eeskirjad jõustusid 1. märtsil 2005.

Uurimise põhjal järeldas ombudsman, et komisjon oli võtnud vastu ombudsmani soovitusel projekti, ja et komisjoni poolt võetud meede oli rahuldav. Seetõttu lõpetas ombudsman juhtumi käsitlemise.

Ombudsman märkis ühtlasi, et rida muid ühenduse institutsioone ja asutusi kohaldab oma praktikaprogrammides vanusepiirangut. Seetõttu teatas ombudsman, et käivitab nende programmide uurimiseks omaalgatusliku uurimise.

FINANTSKOHUSTUSE TÜHISTAMINE

Euroopa Komisjoni vastu esitatud kaebuse 2111/2002/MF (konfidentsiaalne) kohta langetatud otsuse kokkuvõte

Kaebuse esitaja esitas komisjoni esindusele Prantsusmaal projekti kommunikatsioonistrateegiate kohta seoses ELi laienemisega. Projekt hõlmas kolme pressikülastust. 2001. aasta novembris võttis komisjon finantskohustuse kaasrahastada kaebuse esitaja projekti alusel kolme külastust summas 94 854 eurot. Kuid neli nädalat enne projekti viimast osa, mis käsitles kolmandat pressikülastust, otsustas komisjoni esindus Prantsusmaal kohustuse tühistada.

Kaebuses ombudsmanile väitis kaebuse esitaja, et ta peaks saama hüvitist tema poolt kantud kulude ja kahju eest.

Komisjon leidis, et kõnealune otsus ei kujutanud endast lepingulise kohustuse ühepoolset katkestamist ja et tal ei olnud juriidilist kohustust kaebuse esitaja ees. Seetõttu tundus, et kahju ei ole tekitatud.

Ombudsman viitas Euroopa hea haldustava eeskirja artiklile 10. Ta märkis, et kaebuse esitajat oli teavitatud sellest, et projekt oli heaks kiidetud ja et näidatud kulud kaetakse. Lisaks sellele märkis ta, et komisjon oli andnud rahalist toetust esimese kahe külastuse jaoks. Ombudsman leidis, et neil asjaoludel võis kaebuse esitaja põhjendatult oodata, et komisjon annab rahalist toetust ka viimase külastuse jaoks.

Ombudsman tegi sõbraliku lahendi ettepaneku, milles ta soovitas komisjonil võtta meetmed, et luua kaebuse esitaja suhtes olukord, milles ta oleks siis, kui haldusomavoli ei oleks esinenud. See võiks hõlmata põhjendatud rahaline hüvitise pakkumist.

Komisjon teatas ombudsmanile, et ta otsustas ettepanekuga nõustuda. Kuid kaebuse esitaja märkis, et vaatamata sellele lubadusele ei olnud komisjon temaga ühendust võtnud. Seetõttu esitas ombudsman soovitus projekti, milles ta nõudis tungivalt, et komisjon võtaks kaebuse esitajaga viivitamatult ühendust, et saavutada õiglane lahend, mis hõlmaks põhjendatud hüvitise pakkumist.

Lõpuks nõustus komisjon tasuma kaebuse esitajale hüvitisena 56 000 eurot, mis rahuldab kaebuse esitajat. Seetõttu lõpetas ombudsman juhtumi käsitlemise.

ÕPILASTE VALIK EUROOPA KOOLIDESSE

Euroopa Komisjoni vastu esitatud kaebuse 1435/2003/MF kohta langetatud otsuse kokkuvõte

Kaebuse esitajad taotlesid oma poja vastuvõtmist Ixelles'is (Brüssel) asuva Euroopa kooli algkooli inglise keele sektiiooni 2003.–2004. õppeaastaks, kuid nende taotlus lükati tagasi. Ombudsmanile esitatud kaebuses väitsid kaebuse esitajad, et neile ei olnud keeldumist põhjendatud, ning nõudsid selle otsuse tühistamist.

Komisjon märkis, et õpilaste vastuvõtu reeglid Euroopa koolidesse oli kinnitanud direktorite nõukogu, kes oli otsustanud, et “vastuvõtu üle Euroopa koolide (eelkool, algkool ja keskkool) keelesektiioonidesse otsustatakse reeglina selle alusel, mis keelt õpilane põhiliselt räägib”. Kaebuse esitajate juhtumi puhul räägiti perekonnas itaalia ja hispaania keelt. Kaebuse esitajate pojal oli õigus astuda Euroopa kooli, kuid mitte tingimata sellesse keelesektiiooni, mille olid välja valinud tema vanemad.

Ombudsman märkis, et Ixelles'is asuva Euroopa kooli direktor oli saatnud kaebuse esitajatele 25. septembril 2003. aastal kirja, milles ta viitas nii keeltele, mida tema arvates kaebuse esitajate poeg põhiliselt rääkis, s.t hispaania ja itaalia keelele, kui ka vabade kohtade puudumisele inglise keele sektiioonis. Seega tundus, et otsus oli langetatud mõlema asjaolu põhjal. Ent kui vastuvõtt kindlasse keelesektiiooni sõltus õpilase poolt põhiliselt räägitavatest keeltest, oli raske mõista, miks direktor oli ühtlasi viidanud vabade kohtade puudumisele inglise keele sektiioonis, arvestades, et direktori arvates ei kuulunud see keel kaebuse esitajate poja poolt põhiliselt räägitavate keelte hulka. Kui aga õpilase vastuvõtmine mingisse keelesektiiooni sõltus vabade kohtade olemasolust selles sektiioonis, oli raske mõista, miks direktor oli ühtlasi viidanud keeltele, mida kaebuse esitajate poeg põhiliselt räägib. Seetõttu leidis ombudsman, et Ixelles'is asuva Euroopa kooli direktori kiri ei olnud piisavalt selge, et võimaldada kaebuse esitajatel mõista, mille põhjal oli tehtud otsus mitte võtta nende poega vastu inglise keele sektiiooni. Järelikult ei olnud õpilaste vastuvõtu menetlus piisavalt läbipaistev ja tegemist oli haldusomavoli juhtumiga.

Ombudsman edastas komisjonile soovitus projekti, mille kohaselt peaks komisjon püüdma täpsustada õpilaste vastuvõtu tingimusi Euroopa koolide keelesektiioonidesse.

Üksikasjalikus arvamuses teavitas komisjon ombudsmani, et direktorite nõukogu oli otsustanud, et inspektorite nõukogu peaks uurima üldiselt keelesektiioonide korraldust Euroopa koolides. Ühtlasi väitis komisjon, et ta oli vahepeal saatnud Euroopa koolide peasekretärile nõude täpsustada õpilaste vastuvõtu kriteeriume. Hea halduse, läbipaistvuse ja vastutuse edendamiseks Euroopa kooli süsteemis oli komisjon käivitanud Euroopa koolide arengu kohta laialdased konsultatsioonid, mis pidid lõppema 30. juunil 2005.

Kaebuse esitajad teavitasid ombudsmani teenistust, et nad on rahul komisjoni üksikasjaliku arvamusega ja et nende poeg oli võetud vastu inglise keele sektsiooni 2005.–2006. õppeaastaks. Ombudsman järeldas, et komisjon oli tema soovitusel projekti heaks kiitnud ning et komisjoni poolt võetud meetmed olid olnud rahuldavad. Seetõttu lõpetas ombudsman juhtumi käsitlemise.

JUURDEPÄÄS LIIKMESRIIGI ÜLEMÄÄRASE EELARVEPUUDUJÄÄGI MENETLUSEGA SEOTUD DOKUMENDILE

Euroopa Komisjoni vastu esitatud kaebuse 116/2005/MHZ kohta langetatud otsuse kokkuvõte

Kaebuse esitaja, Euroopa Parlamendi liige, palus komisjonilt juurdepääsu kirjale, mille saatis komisjonile 2004. aasta märtsis Portugali tollane rahandusminister ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse raames. Tuginedes määruse 1049/2001 (üldsuse juurdepääsu kohta parlamendi, nõukogu ja komisjoni dokumentidele)²⁴ artikli 4 lõike 1 punkti a neljandale taandele, lükkas komisjon taotluse tagasi põhjendusel, et kirja avaldamine kahjustaks avalikke huve seose asjaomase liikmesriigi finants-, raha- või majanduspoliitikaga.

Kaebuse esitaja väitis, et komisjon oli tõlgendanud eespool toodud erandit liiga laialt, ja nõudis juurdepääsu nimetatud dokumendile.

Komisjon väitis, et kirja avaldamine mõjutaks negatiivselt Portugali valitsuse majandus- ja finantspoliitikat. Lisaks sellele märkis ta, et kuna tema hinnangul lubas see erand tal kõnealust kirja mitte avalikustada, siis ei olnud ta pidanud Portugali ametiasutustega nõu enne kaebuse esitaja taotluse tagasilükkamist.

Seejärel kirjutas ombudsman Portugali esindusele Euroopa Liidu juures ja palus esitada Portugali ametiasutuste seisukoha selle kohta, kas antud kirja avalikustamine võib mõjutada Portugali valitsuse majandus- ja finantspoliitikat negatiivselt. Oma vastuses võtsid Portugali ametiasutused seisukoha, et kõnealune kiri ei sisalda midagi, mis võiks mõjutada Portugali majandus- ja finantspoliitikat, ning seetõttu võib kirja kaebuse esitajale avaldada.

Ombudsman edastas Portugali ametiasutustelt saadud vastuse komisjonile ja palus komisjonil teda teavitada, kas komisjon on nüüd valmis andma juurdepääsu kõnealusele kirjale. Kuna komisjon ei vastanud ettenähtud tähtjaks, koostas ombudsman soovitusel projekti selle kohta, et komisjon peaks vaatama üle oma otsuse keelduda kõnealusele dokumendile juurdepääsu andmisest.

Peagi pärast soovitusel projekti koostamist sai ombudsman komisjonilt vastuse oma varasemale nõudele. Selles vastuses nõustus komisjon andma kaebuse esitajale juurdepääsu nimetatud dokumendile ning lisis selle koopia. Ühtlasi vabandas komisjon viivituse pärast ombudsmanile vastamisel.

Ombudsman tegi järelduse, et komisjoni vastus kujutas endast sisuliselt tema soovitusel projekti heakskiitmist ning hõlmas rahuldavaid meetmeid selle rakendamiseks.

²⁴

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. mai 2001. aasta määrus (EÜ) nr 1049/2001 üldsuse juurdepääsu kohta Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni dokumentidele, EÜT 2001 L 145, lk 43.

3.5.2 Euroopa Pettusevastase Ameti (OLAF)

EKSITAV TEAVE PRESSIÜLEVAATES

Euroopa Pettusevastase Ameti (OLAF) vastu esitatud kaebuse 3446/2004/GG kohta langetatud otsuse kokkuvõte

Kaebuse esitaja, kes oli varem Saksa nädalalehe "Stern" Brüsseli korrespondent, esitas ombudsmanile mitu kaebust Euroopa Pettusevastase Ameti (OLAF) vastu. Juhtum 1840/2002/GG käsitles OLAFi süüdistusi, nagu oleks OLAFi konfidentsiaalsed dokumendid, mida kaebuse esitaja oli kasutanud kahes artiklis, olnud omandatud altkäemaksu abil. Pärast uurimist tegi ombudsman selles asjas kriitilise märkuse (vt ombudsmani 2004. aasta aruannet). Juhtum 2485/2004/GG (vt alapunkti 3.7.3 allpool) käsitles OLAFi poolt ombudsmanile esitatud ebaõiged ja eksitavaid avaldusi juhtumi 1840/2002/GG uurimise ajal.

Käesolev juhtum käsitles pressiuülevaadet 2004. aasta juunist, mille OLAF avaldas oma veebilehel ja mis sisaldas viiteid "Süddeutsche Zeitung" ja "EUobserveri" artiklitele kaebuse esitaja konflikti kohta OLAFiga. Kaebuse esitaja väitis, et OLAF ei käitunud objektiivselt ega neutraalselt, kui tsiteeris neid artikleid viisil, mis moonutas nende tähendust ja oli tendentslik. Pärast tema nõudmist oli OLAF asjaomast lõiku muutnud. Siiski leidis kaebuse esitaja, et tekst oli endiselt eksitav. Ta nõudis, et OLAF eemaldaks teksti või parandaks seda viivitamatult.

Ombudsman leidis, et OLAFi tekst viitas selgelt asjaolule, et komisjoni varasem esindaja oli kinnitanud oma süüdistust kaebuse esitaja vastu. Siiski oli esindaja vähendanud "Süddeutsche Zeitungis" ilmunud artikli järgi oma väidete kategoorilisust. Seetõttu leidis ombudsman, et OLAFi tekst oli eksitav.

Lisaks mainiti OLAFi pressiuülevaates, et tema esindaja asetäitja oli rääkinud "EUobserverile", et ta ei näinud põhjust vabandada seoses "Süddeutsche Zeitungis" ilmunud artikliga. Ent kuna OLAF ei olnud esitanud selle artikli sisu korrektselt, leidis ombudsman, et esindaja avalduse tähendust oli moonutatud. Soovituse projektis palus ta OLAFil oma pressiuülevaade läbi vaadata ja seda parandada.

Oma vastuses pakkus OLAF välja kolm võimalust selle kohta, kuidas ombudsmani soovitus projekti ellu viia: i) jätta välja kaks pressiuülevaate lõiku, ii) muuta ühte lõiku või iii) eemaldada kõik pressianalüüsid OLAFi veebilehelt ja lõpetada selline teenus. Ombudsman teavitas OLAFit, et esimesed kaks võimalust tõenäoliselt lahendaksid probleemi ning et kaebuse esitaja pidas kõige sobivamaks teist võimalust. Seejärel muutis OLAF asjaomase lõigu sõnastust ja kaebuse esitaja tunnistas, et OLAF oli teinud vajalikud parandused.

Ehkki märkides, et kaebuse esitaja oli teinud OLAFi aadressil ka muud kriitikat, võttis ombudsman seisukoha, et OLAF oli kiitnud heaks tema soovitus projekti ja et selle rakendamiseks võetud meetmed olid rahuldavad. Seetõttu lõpetas ta juhtumi käsitlemise.

3.6 MUUDEL PÕHJUSTEL LÕPETATUD JUHTUMID

3.6.1 Euroopa Komisjon

ARTIKLI 226 ALUSEL ESITATUD KAEBUS PENSIONI ÜLEKANDMISE KOHTA

Komisjoni vastu esitatud kaebuse 1423/2004/ELB otsuse kokkuvõte

Kaebuse esitaja, Euroopa Parlamendi ajutine töötaja, oli varem omandanud pensioniõigused, töötades Prantsusmaa põllumajandussektoris. Ta püüdis ebaõnnestunult kanda neid pensioniõigusi üle ühenduse pensionisüsteemi kooskõlas personalieeskirjaga. Seejärel esitas ta komisjonile artiklile 226 vastava kaebuse Prantsusmaa vastu.

Kaebuses ombudsmanile väitis kaebuse esitaja, et komisjon ei olnud nõuetekohaselt menetlenud tema artiklile 226 vastavat kaebust.

Komisjon selgitas, et Prantsusmaa Sotsiaalministeeriumi nõusolekul kaalus Prantsusmaa pensioniamet võimalust kanda pensioniõigused üle sõltumata sellest, kas Prantsusmaa oli erilepingu pensioniõiguste ülekande kohta ratifitseerinud või mitte. Ta soovitas kaebuse esitajal võtta ühendust selle institutsiooni haldusosakonnaga, kelle alluvuses ta töötas (s.t Euroopa Parlament), paludes tal saata põhjendatud meeldetuletus asjaomasele Prantsuse pensioniametile. Komisjon leidis, et asja Euroopa Kohtusse andmiseks ei olnud sel ajal alust. Kui aga lühikese aja jooksul lahendust ei leita, vaataks komisjon oma seisukoha üle ja annaks asja kohtusse. Hiljem teavitas komisjon ombudsmani Prantsuse pensioniameti vastusest, mille kohaselt võib põllumajandustöötajate suhtes rakendada üldsüsteemi sätteid ja komisjon vaatab talle esitatud taotlused uuesti läbi.

Ombudsman leidis, et kuna on tõendatud, et komisjon püüab nimetatud asja suhtes järjekindlalt kindlustada ühenduse õiguse rakendamist, ei ole ta ületanud oma õiguslikke volitusi asutamislepingu täitmise järelevalvajana. Ombudsman leidis olevat vajaliku teha lisamärkus, mille kohaselt komisjonil on kohustus leida lahend, mis võimaldaks kaebuse esitajal kasutada oma õigusi Euroopa ühenduse teenistujana.

ARTIKLI 226 ALUSEL ESITATUD KAEBUS RIIGI ÜLEMKOHTUS POOLELI OLEVA JUHTUMI KOHTA

Euroopa Komisjoni vastu esitatud kaebuse 3254/2004/(OV)ID otsuse kokkuvõte

Ombudsmanile esitatud kaebuses väideti, et komisjon ei olnud menetlenud nõuetekohaselt kaebuse esitaja artikli 226 alusel esitatud kaebust, mis käsitles Kreeka ametiasutuste keeldumist tunnustada teda kui keemiainseneri tema materjaliinseneri kutsekvalifikatsiooni alusel, mis oli saadud Ühendkuningriigis. Kaebuse esitaja väitis, et eelkõige oli komisjon tema asjas direktiivi 89/48/EMÜ²⁵ ja EÜ asutamislepingu artikleid 43 ja 47 valesti tõlgendanud ja kohaldanud.

Otsustades, kas kaebuse uurimine on põhjendatud, uuris ombudsman, kas kaebuse sisu hindamine hõlmaks juriidilisi või faktilisi küsimusi, mis sisalduvad ühenduse või riiklikku kohtusse antud asjas. See on veelgi tähtsam juhul, kui kaebus hõlmab küsimusi, mis käsitlevad riiklike õigusaktide tõlgendamist ja kohaldamist, kuna riiklikud kohtud saavad neid küsimusi ombudsmanist paremini lahendada.

²⁵

Nõukogu 21. detsembri 1988. aasta direktiiv vähemalt kolmeaastase kutseõppe läbimisel antavate kõrgharidusdiplomite tunnustamise üldsüsteemi kohta, EÜT 1989 L 19, lk 16.

Olles hoolikalt uurinud kaebust, kaebuse esitaja tähelepanekuid komisjoni arvamuse kohta ja tühistamisavaldust, mille kaebuse esitaja oli esitanud 2004. aasta septembris Kreeka kõrgeimale halduskohtule, leidis ombudsman, et kaebuse esitaja väidete hindamine hõlmaks nende küsimuste põhjalikku uurimist, mis sisalduvad kaebuse esitaja hagi Kreeka kõrgeimale halduskohtule, näiteks küsimused, mis käsitlevad Kreeka õigusaktide tõlgendamist ja kohaldamist seoses polümeeriteadusele ja tehnoloogiale spetsialiseerunud materjaliinseneri kutsealase tegevuse reguleerimisega Kreekas ning kõnealuse ametialase tegevuse seost liikmesriigis sätestatud keemiainseneri ametialase tegevusega. Nendel asjaoludel jõudis ombudsman järeldusele, et kaebuse edasine uurimine ja kaalumine ei ole põhjendatud, kuna see tegelikult dubleeriks kaebuse esitaja poolt algatatud kohtumenetlust Kreeka kõrgeimas halduskohtus.

Ombudsman selgitas, millistel asjaoludel võib kaebuse esitaja oma kaebuse ombudsmanile uuesti esitada, kui riiklik kohtumenetlus on lõppenud.

RAAMATUTE TASUTA LAENUTAMINE AVALIKEST RAAMATUKOGUDEST

Euroopa Komisjoni vastu esitatud ühiste kaebuste 3452/2004/JMA ja muude kaebuste otsuse kokkuvõte

Ombudsman on saanud suure arvu kaebusi, mis käsitlevad komisjoni otsust alustada rikkumismenetlust Hispaania vastu seoses direktiivi 92/100 kohaldamisega, mis käsitleb teatavaid autoriõigusega kaasnevaid õigusi intellektuaalomandi valdkonnas²⁶.

Kaebuse esitajate väitel oli komisjon võtnud seisukoha, et Hispaania avalike raamatukogude tava laenutada raamatuid tasuta oli direktiiviga vastuolus. Nad väitsid, et komisjoni direktiivi tõlgendus ja tema hilisem otsus alustada Hispaania vastu rikkumismenetlust ohustas avalike raamatukogude kui põhilise avaliku teenuse osutajate olemasolu ja rikkus kodanike põhiõigust kultuurist osa saada.

Osana antud juhtumi uurimisest palus ombudsman teavet riiklikelt ja piirkondlikelt kolleegidelt, kes kuuluvad Euroopa ombudsmanide võrgustikku. Võrgustikult saadud vastuste alusel ilmses, et paljud liikmesriigid olid suutnud nõuetekohaselt kohaldada direktiivi 92/100 nii, et üksikisikud ei pea avalikest raamatukogudest raamatute laenamise eest raha maksma.

Komisjon selgitas, et ta oli algatanud rikkumismenetluse mitte seetõttu, et Hispaania avalikud raamatukogud laenutavad raamatuid tasuta, vaid seetõttu, et Hispaania ametiasutused ei olnud suutnud tagada, et autoritele makstakse tasu, kui nende töid avalikest raamatukogudest laenutatakse. Autoriõiguse ja sellega seotud õiguste järgimine ning nende õiguste tasustamine direktiivis 92/100 sätestatud viisil ei tähenda, et raamatute laenutajad ei võiks enam raamatuid tasuta laenutada ega seda, et raamatukogusid kohustatakse võtma lisatasu. Enamikus liikmesriikides maksavad autoritasu asjaomased ametiasutused. Komisjon teavitas ombudsmani asja saatmisest Euroopa Kohtusse (kohtuasi C-36/05).

Ombudsman lõpetas asja käsitlemise, võttes arvesse Euroopa kohtu algatatud kohtumenetlust. Ta rõhutas, et tema uurimine ja eriti koostöö riiklike ombudsmanidega on aidanud selgitada kaebuse esitajatele komisjoni tegevuse põhjusi ning direktiivi nõuetekohase kohaldamise võimalusi.

²⁶

Nõukogu 19. novembri 1992. aasta direktiiv 92/100/EMÜ rentimis- ja laenutamisoiguse ja teatavate autoriõigusega kaasnevate õiguste kohta intellektuaalomandi vallas, EÜT 1992 L 346, lk 61.

3.7 PÄRAST ERIARUANNET LÕPETATUD JUHTUMID

3.7.1 Euroopa Liidu Nõukogu

SEADUSLOOMEGA SEOTUD TEGEVUSE JÄTKAMINE SULETUD USTE TAGA MÕJUVAID PÕHJENDUSI ESITAMATA

Euroopa Liidu Nõukogu vastu esitatud kaebuse 2395/2003/GG kohta koostatud eriaruande kokkuvõte

Kaebuse esitajad, kelleks on Euroopa Parlamendi Saksa saadik ja Kristliku Demokraatliku Liidu (CDU) noorterühma esindaja, väitsid, et nõukogu kodukord ei ole kooskõlas Euroopa Liidu lepingu artikli 1 teise lõiguga, mille kohaselt nõukogu ja muud ühenduse institutsioonid ning asutused on kohustatud otsuseid tegema nii avalikult kui võimalik.

Nõukogu väitis, et tema istungite avatuse määr on nõukogu poliitiline valik. Ombudsman ei nõustunud sellega põhjusel, et Euroopa Liidu lepingu artikli 1 teist lõiget kohaldatakse ka nõukogu suhtes ning ehkki EÜ asutamislepingu artiklis 207 nähakse ette, et nõukogu võtab vastu oma kodukorra, ei nähta kõnealuses artiklis ette, et nõukogu õigusloomega seotud istungite avatuse aste oleks poliitiline valik, mis jääb nõukogu otsustada.

Nõukogu väitis ka, et Euroopa Liidu lepingu artikli 1 teises lõigus ainult viidatakse sellele, et liit peaks tulevikus olema nii avatud kui võimalik. Ombudsman võttis seisukoha, et tuleks arvestada ka arengut, mis on aset leidnud pärast nimetatud artikli praegusel kujul vastuvõtmist 1997. aastal. Ta nimetas, et nõukogu võttis juba 2000. aastal vastu uue kodukorra, milles nähti ette tema istungite suurem avatus, kui ta tegutseb õigusloojana. Ombudsmani arvates tegi nõukogu seega selgeks, et tuli teha ja oli võimalik teha samme nõukogu õigusloomega seotud tegevuse läbipaistvuse suurendamiseks. Uue kodukorra vastuvõtmine kinnitas ka seda, et see oli ja on võimalik praeguse kehtiva ühenduse õiguse kohaselt.

Seetõttu jõudis ombudsman järeldusele, et nõukogu ei olnud esitanud ühtegi mõjuvat põhjust selle kohta, miks ta ei võiks muuta oma kodukorda nii, et kõik õigusloomega seotud istungid oleksid avalikud. Ombudsman teatas sellest haldusomavolist Euroopa Parlamendile eriaruandes koos soovituselga, et nõukogu "peaks läbi vaatama oma otsuse, milles ta keeldub avaliku istungi korraldamisest, kui ta tegutseb õigusloojana".

3.7.2 Euroopa Komisjon

HARIDUSALASTE ERIVAJADUSTEGA LASTE ÕPPEKULUD

Komisjoni vastu esitatud kaebuse 1391/2002/JMA kohta koostatud eriaruande kokkuvõte

Kaebuse esitaja oli komisjoni ametnik, kelle tütre olid sellised haridusalased erivajadused, millele ühenduse institutsioonide ja asutuste töötajatele tasuta haridust pakkuvad Euroopa Koolid ei suuda vastata. Kuna Euroopa Koolid ei suutnud hoolitseda tema tütre eest, pidi kaebuse esitaja saatma lapse teise kooli ja maksma kinni osa tema õppekuludest.

Uurimise käigus sai ombudsman 21 lisakaebust, mis hõlmasid samasuguseid asjaolusid ja milles esitati samasuguseid väiteid.

Ombudsmani uurimine näitas, et puuetega laste integreerimine tavalisse haridussüsteemi on komisjoni poliitiline eesmärk, mis pole siiski seni kohustuslikku laadi. Lisaks valitseb selles valdkonnas märkimisväärne erinevus eri liikmesriikide õiguse ja tavade vahel. Neid asjaolusid arvestades võttis ombudsman seisukoha, et komisjon oli pakkunud põhjendatud selgituse selle kohta, miks hoolitsevad Euroopa Koolid ainult teatavate erivajadustega laste eest, samas kui koolidesse ei võeta vastu sügavama puudega lapsi. Ombudsman ei olnud siiski kindel, et komisjon oli piisavalt põhjendanud asjaga seotud rahalisi aspekte. Sellise põhjenduse puudumise tõttu leidis ombudsman, et töötajate erinev rahaline käsitlemine oli ebaõiglane ning diskrimineeriv.

Seepärast esitas ombudsman komisjonile soovitus projekti, et ta võtaks vajalikke meetmeid tagamaks, et haridusalaste erivajadustega õpilaste vanemad, kelle laps ei saa oma puude raskuse tõttu Euroopa Koolis käia, ei pea oma laste õppekulude maksmisel osalema.

Komisjoni üksikasjalik arvamus väljendas põhimõttelist soovi vaadata läbi kehtivad tegevuspõhimõtted, arvestades eelarvepiiranguid, mida võiks eelarvemenetluses lahendada. Ehkki see oli julgustav, ei tähendanud see soovitus projekti üheselt mõistetavat heakskiitmist.

Seetõttu leidis ombudsman, et Euroopa Parlamendi jaoks tuleb koostada eriaruanne, milles esitatud soovitus on sama, mis varasemas soovitus projekti esitatud ettepanek.

3.7.3 Euroopa Pettusevastane Amet (OLAF)

EBAÕIGE JA EKSITAVA TEABE ESITAMINE OMBUDSMANILE VARASEMA UURIMISE JOOKSUL

Euroopa Pettusevastase Ameti vastu esitatud kaebuse 2485/2004/GG kohta koostatud eriaruande kokkuvõte

Kaebuse esitaja, Saksa nädalalehe „Stern“ Brüsseli korrespondent, oli saanud Euroopa Pettusevastase Ameti (OLAF) konfidentsiaalsete dokumentide koopiad ja kasutanud neid oma kahes artiklis. Kaks nädalat hiljem avaldas OLAF pressiteate, milles ta kinnitas, et „üks ajakirjanik“ oli saanud enda valdusse OLAFi konfidentsiaalseid dokumente, võimalik, et „makstes avalikule teenistujale“, ja et OLAF oli seetõttu otsustanud alustada siseuurimist. Kaebuse esitaja ja tema ajaleht leidsid, et ehkki pressiteates ei olnud mainitud ühtegi nime, oli altkäemaksusüüdistus suunatud nende vastu. Kaebuse esitaja kinnitusele oli selline süüdistus alusetu.

Kui OLAF keeldus oma pressiteadet tagasi võtmast, esitas kaebuse esitaja kaebuse ombudsmanile (juhtum 1840/2002/GG). Ombudsmani uurimise käigus lükkas OLAF kaebuse esitaja süüdistused tagasi ja esitas hulgaliselt argumente, et näidata, et viide „ühele ajakirjanikule“ võis tähendada ükskõik keda mitmest ajakirjanikust, kes olid avaldanud artikleid, mille alusel võis arvata, et nimetatud dokumendid on nende valduses. Lisaks sellele andis ta mõista, et „viidata võidi ka ükskõik millisele ajakirjanikule, kuna OLAF ei olnud kinnitanud, et uurimine oli seotud mingi konkreetse materjaliga, mis oli juba avaldatud.“

Siiski tuli ombudsman tema valduses oleva tõendusmaterjali alusel järeldusele, et asjaomast pressiteadet sai mõista viitena kaebuse esitajale, ja et OLAF ei olnud esitanud ühtegi tõendusmaterjali oma pressiteates esitatud süüdistuste põhjendamiseks. Seetõttu saatis ombudsman OLAFile soovitus projekti, milles ta tegi ettepaneku altkäemaksusüüdistus tagasi võtta. Kuna ombudsman leidis, et OLAF ei olnud kohaldanud tema soovitus projekti nõuetekohaselt, tegi ta kriitilise märkuse.

Seejärel otsis Belgia prokuratuur läbi kaebuse esitaja Brüsselis asuva büroo ja kodu, konfiskeerides suure hulga dokumente. Tuli välja, et need uurimise meetmed põhinesid teabel, mille oli OLAF esitanud Belgia ja Saksamaa ametiasutustele. Kaebuse esitaja esitas ombudsmanile uue kaebuse, esitades koopiad OLAFi kirjadest ametiasutustele, mis tema väitel näitasid, et OLAF oli andnud

juhtumi 1840/2002/GG raames vaateavet, mis tõenäoliselt eksitas ombudsmani ja manipuleeris uurimisega.

OLAF leidis, et tema väited olid olnud täiesti täpsed ega olnud eksitavad.

Ombudsman uuris nelja väidet või väidete rühma, mis kaebuse esitaja järgi olid valed või eksitavad, ning jõudis järeldusele, et OLAF oli tõepoolest andnud kõigil neljal juhul ebaõiget või eksitavat teavet. Seetõttu esitas ombudsman OLAFi soovitusel projekti, tehes talle ettepaneku tunnistada, et ta oli seoses juhtumiga 1840/2002/GG esitanud ombudsmanile ebaõigeid ja eksitavaid väiteid.

Pärast OLAFi üksikasjaliku arvamuse läbivaatamist leidis ombudsman, et OLAF oli tegelikult keeldunud kiitmast heaks tema soovitusel projekti. Seetõttu suunas ta Euroopa Parlamendile eriaruande, milles ta esitas soovitusel projekti soovitusena.

3.8 OMBUDSMANI OMAALGATUSLIKUD UURIMISED

LILLEKAUNISTUSE EEST TASUMINE

Euroopa Komisjoni käsitleva omaalgatusliku uurimise OI/3/2005/OV (konfidentsiaalne) otsuse kokkuvõte

2005. aasta aprillis sai ombudsman kaebuse ELi mittekuuluva riigi lilleseadjalt, milles väideti, et selles riigis tegutsev komisjoni esindus ("delegatsioon") ei olnud tasunud kaebuse esitajale lillekaunistuse eest, mille ta oli valmistanud delegatsiooni äsja avatud pressikeskuse jaoks.

Kaebuse esitaja nõudis, et komisjon täidaks antud küsimuses sõlmitud suulist kokkulepet ja tasuks osutatud teenuse eest. Ombudsmanil ei olnud võimalik uurida asja kaebusena, kuna kaebuse esitaja ei olnud ELi kodanik ja ei elanud ELi liikmesriigi territooriumil (EÜ asutamislepingu artikkel 195). Kuna küsimus andis uurimiseks alust, otsustas ombudsman siiski algatada komisjoni vastu omaalgatusliku uurimise.

Komisjon selgitas, et ta oli andnud delegatsiooni pressi- ja infokeskuse ruumid selleks ürituseks Itaalia saatkonna ja sellega seotud sihtasutuse käsutusse ning et kõnealune lillekaunistus hangiti seoses kõnealuse üritusega. Kaebuse esitaja oli lillekaunistuse tegemise lepingu sõlminud Itaalia saatkonna ja sihtasutusega. Delegatsiooni ja kaebuse esitaja vahel ei olnud mingit lepingut sõlmitud.

Ombudsman järeldas, et komisjoni ja kaebuse esitaja vahel ei olnud tõepoolest sõlmitud lilleseade kohta lepingut ja seda järeldust ei muutnud asjaolu, et lilleseade tehti delegatsiooni ruumide jaoks. Seetõttu leidis ombudsman, et kaebuse esitaja maksenõue komisjoni vastu ei olnud põhjendatud ja tegemist ei olnud haldusomavoliga.

Siiski teavitas ombudsman kaebuse esitajat sellest, et ta võiks kaaluda kaebuse esitamist Itaalia Välisministeeriumile. Võttes arvesse, et kaebuse esitaja poolt esiletoodud probleemi üks põhjus tundus olevat see, et Itaalia saatkonnas töötanud isik oli saatkonna teenistusest lahkunud, leidis ombudsman olevat asjakohase saata oma otsuse koopia delegatsiooni riigis asuvasse Itaalia saatkonda.

Kaebuse esitaja vastas ombudsmanile, et ombudsmani otsus oli õige ja et see võib aidata tal kaebust lahendada.

4 SUHTED EUROOPA INSTITUSIOONIDE JA ASUTUSTEGA

4 SUHTED EUROOPA INSTITUTSIOONIDE JA ASUTUSTEGA

Konstruktivsete töösuhete olemasolu Euroopa ombudsmani ning ELi institutsioonide ja asutuste vahel on äärmiselt tähtis kodanike kaebuste nõuetekohase ja tõhusa käsitlemise tagamiseks. Ombudsman selgitab kohtumistel institutsioonide ja asutuste liikmete ning ametnikega, milliste asjaoludega peab ombudsman oma töös arvestama, kuidas ombudsmani poolt nendele suunatud kaebustele parimal viisil reageerida ja menetlusi täiustada. See võimaldab ombudsmanil täita oma topeltrolli ühest küljest välise kontrolli vahendina ja teisest küljest ressursina, mis aitab parandada halduse kvaliteeti. Ombudsman kutsub ka teiste institutsioonide ja asutuste esindajaid pöörduma ombudsmani ametkonna poole, et hoida teda kursis poliitiliste ja õiguslaste arengutega ELis. Ombudsman vahetab korrapäraselt teavet peamiste koostööpartneritega, näiteks Euroopa Andmekaitse Järelevalvega, kelle töö on ombudsmani tegevusega otsene seos.

Institutsiooni kümnnenda aastapäeva puhul toimunud üritustel tõstis ombudsman esile koostööd, mis nende aastate jooksul on jõudsalt arenenud, suutes nüüdseks tagada esmaklassilise ELi halduse. Nimetatud eesmärgi taotlemist tõsteti kõige rohkem esile ka ELi institutsioonide presidentide ja peasekretäride ning ELi asutuste ja ametkondade juhtide auks korraldatud õhtusöögil 17. novembril (vt punkt 6.1 allpool). Komisjoni president hr José Manuel BARROSO pidas selle sündmuse peakõne, kinnitades volinike kolleegiumi 25. mai kohtumisel väljendatud soovi teha kodanike huvides ombudsmaniga tihedat koostööd. Seda kohtumist on täpsemalt kirjeldatud punktis 4.2 allpool.

Ombudsman ja Euroopa Parlament – eriline suhe

Väga tähtsaks tuleb pidada ombudsmani erilist suhet Euroopa Parlamendiga, kes valib ombudsmani ja kellele ombudsman peab igal aastal oma tegevusest aru andma. Ombudsman teeb viljakat koostööd Euroopa Parlamendi petitsioonikomisjoni, kes vastutab suhete eest ombudsmaniga ning koostab raporti ombudsmani aastaaruande kohta. Petitsioonikomisjoni koosolekul 12. oktoobril 2005. aastal kohustus ombudsman kooskõlas Euroopa Parlamendi kodukorra artikli 195 lõikega 3 tulema omal algatusel komisjonile aru andma iga kord, kui ta esitab Euroopa Parlamendile eriettekande.

Parlamendi iga-aastane arutelu täiskogul ombudsmani tegevuse üle on ombudsmani kalendris tähtis sündmus, mis annab võimaluse ulatuslikuks mõttevahetuseks ombudsmani tehtud töö ja edaspidiste algatuste üle.

Ombudsman teeb sama tihedat koostööd ka Euroopa Parlamendi juhtkonnaga, et tagada ombudsmani büroo tõhus toimimine. Institutsioonidevaheline koostöö on ombudsmani büroole eraldatud ressursside aruka kasutamise võti, mis aitab vältida personali dubleerimist ning tagada võimaluse korral mastaabisääst. Eelkõige puudutab see suurt hulka eelarve- ja haldusküsimusi (vt lisa B). Võetud kohustuste täitmiseks vajalike ressursside eraldamiseks ombudsmani institutsioonile teeb ombudsman tihedat koostööd ELi eelarvepädevate institutsioonidega, kohtudes asjaomaste institutsioonide esindajatega, et selgitada ja kaitsta institutsiooni prioriteete. Sellega seoses toimus 2005. aastal suur hulk kohtumisi.

Käesolev peatükk annab ülevaate ELi institutsioonide ja asutuste liikmete ja nende ametnikega peetud kohtumistest 2005. aastal¹.

¹ Kohtumised ja üritused toimusid Brüsselis, Luxembourgis ja Strasbourgis.

4.1 EUROOPA PARLAMENT

22. veebruar: kohtumine Euroopa Parlamendi juriskonsulti hr Gregorio GARZÓN CLARIANaga.
7. märts: kohtumine Euroopa Parlamendi liikme hr David HAMMERSTEIN MINTZiga.
8. märts: kohtumine Euroopa Parlamendi presidendi hr Josep BORRELL FONTELLES'iga.
10. mai: kohtumine Euroopa Parlamendi liikme hr Stanisław JAŁOWIECKIga.
10. mai: ombudsmani 2004. aasta aastaaruande esitamine Euroopa Parlamendi petitsioonikomisjonile.
11. mai: kohtumine hr Gregorio GARZÓN CLARIANaga.
8. juuni: kohtumine Euroopa Parlamendi liikme, Euroopa ombudsmani 2006. aasta eelarve raportööri hr Valdis DOMBROVSKIŠega.
6. juuli: kohtumine Euroopa Parlamendi liikme Sir Robert ATKINSiga.
6. juuli: kohtumine Euroopa Parlamendi peasekretäri hr Julian PRIESTLEY'ga.
7. juuli: kohtumine Euroopa Parlamendi liikme, Euroopa ombudsmani aastaaruande 2004 raportööri hr Manolis MAVROMMATISega.
6. september: Euroopa ombudsmani korraldatud õhtusöök petitsioonikomisjoni juhatuse ja koordinaatorite auks. Õhtusöögil osalesid Euroopa Parlamendi liikmed komisjoni esimees hr Marcin LIBICKI, aseesinaine pr Marie PANAYOTOPOULOS-CASSIOTOU, pr Alexandra DOBOLYI, hr David HAMMERSTEIN MINTZ ja petitsioonikomisjoni sekretariaadi juhataja hr David LOWE.
8. september: kohtumine Euroopa Parlamendi liikme hr Proinsias DE ROSSAga.
14. september: kohtumine Euroopa Parlamendi liikme hr Herbert BÖSCHiga ja hr Julian PRIESTLEY'ga.
27. september: kohtumine hr Gregorio GARZÓN CLARIANaga.
27. september: Euroopa ombudsmani asutamise 10. aastapäeva tähistamiseks korraldatud vastuvõtt Euroopa Parlamendi liikmetele, Euroopa Komisjoni ja Euroopa Parlamendi esindajatele (vt punkt 6.1). Vastuvõtu peakõneleja oli Euroopa Parlamendi president hr Josep BORRELL FONTELLES.
10. oktoober: kohtumised Euroopa Parlamendi liikmete pr Alexandra DOBOLYI ja hr David HAMMERSTEIN MINTZiga.
12. oktoober: kohtumised Euroopa Parlamendi liikmete hr Herbert BÖSCHi ja Sir Robert ATKINSiga.
27. oktoober: ombudsmani 2004. aasta aastaaruande esitlemine Euroopa Parlamendi täiskogule (vt punkt 6.1).

4.2 EUROOPA KOMISJON

25. mail kohtus Euroopa ombudsman Brüsselis volinike kolleegiumiga. Hr DIAMANDOUROSt tervitas Euroopa Komisjoni president hr José Manuel BARROSO, kes väljendas soovi teha ombudsmaniga tihedat koostööd, et tagada kodanike õiguste täielik kaitsmine. Komisjoni asepresident institutsiooniliste suhete ja teabevahetusstrateegia alal pr Margot WALLSTRÖM pakkus seejärel kahe institutsiooni vahelise koostöö parandamiseks välja mitmesuguseid võimalusi. Võimalike meetmetena nähti muu hulgas ette, et juhtumi sidumine asjakohase valdkonna volinikuga lisab sellele poliitilist

kaalu, aitab õigustalitusel ja peasekretariaadil tõhustada juhtumite koordineerimist, järelevalvet ja järelmeetmeid ning suurendada võimalust, et ombudsmani tehtud ettepanekud sõbralike lahendite leidmiseks saavad teoks. Nimetatud paranduste elluviimise tagamiseks tegi komisjoni asepresident ettepaneku, et ombudsmani uurimiste eest vastutavad komisjoni koordinaatorite võrgustiku ametnikud ja ombudsmani büroo ametnikud võiksid korrapäraselt kohtuda ning korraldada kahe institutsiooni vahelise suhtlemise ja töökorralduse koolitusi.

Seejärel tegi ombudsman kolleegiumile ettekande oma tööst, pöörates erilist tähelepanu oma rollile halduskvaliteedi parandamisele kaasaaitajana. Siinkohal viitas ombudsman Euroopa hea haldustava eeskirjale ning soovitas komisjonil tungivalt algetada meetmete võtmine praeguse segadusse ajava olukorra lõpetamiseks, kus iga institutsioon ja asutus kasutab eri eeskirja. Ombudsman julgustas samal ajal komisjoni vastu võtma meetmeid, mille eesmärk on levitada ja tõhustada uurimistele vastuste koostamisel saadud parimate tavade kasutamist komisjoni peadirektoraatides ja teistes üksustes. Lõpetuseks teatas ombudsman, et ta kavatseb senisest enam kasutada oma volitusi komisjonile sõbralike lahendite pakkumiseks ning algetada probleemide määratlemiseks omaalgatuslikke uurimisi ja julgustada parimate tavade kasutamist.

Pärast esitlust lõunastas ombudsman kolleegiumiga, et jätkata vestlust kodanike heaks tehtavast tööst.

Lisaks eelnimetatud üritusele toimusid 2005. aastal volinike ja ametnikega järgmised kohtumised:

12. jaanuar: kohtumine Euroopa Komisjoni asepresidendi pr Margot WALLSTRÖMiga, kes vastutab institutsiooniliste suhete ja teabevahetusstrateegia eest.

23. veebruar: kohtumine Euroopa Komisjoni asepresidendi hr Siim KALLASega, kes vastutab haldusküsimuste, auditi ja pettusevastase võitluse eest.

12. aprill: kohtumine pr Margot WALLSTRÖMiga.

10. mai: kohtumine Euroopa Komisjoni direktori hr Giuseppe MASSANGIOLiga, kes vastutab Euroopa ombudsmaniga suhtlemise eest.

7. september: kohtumine Euroopa Komisjoni direktoraadi üksuse juhi hr Giuseppe MASSANGIOLiga.

14. september: kohtumine hr Siim KALLASega.

4.3 EUROOPA ANDMEKAITSEINSPEKTOR

2005. aasta mais arutasid Euroopa andmekaitseinspektor hr Peter HUSTINX ja Euroopa ombudsman taustdokumenti nr 1 *“Üldsuse juurdepääs dokumentidele ja andmekaitse”*, mille valmistas ette Euroopa andmekaitseinspektor (vt Euroopa andmekaitseinspektori veebileht <http://www.edps.europa.eu>). Teave Euroopa andmekaitseinspektori ja ombudsmani vahelise koostöö kohta kaebuste käsitlemise alal on toodud punktis 2.8.1.

20. oktoobril kohtus Euroopa ombudsman hr Peter HUSTINXi ja Euroopa andmekaitseinspektori asetäitja hr Joaquín BAYO DELGADOga. Kõnealune kohtumine andis võimaluse vaadata läbi institutsioonidevaheline koostöö ja teabevahetus, eelkõige seoses ombudsmanile esitatud kaebustega, mis hõlmavad andmekaitsega seotud küsimusi. Enne kõnealust kohtumist oli hr DIAMANDOUROS tervitanud ühenduse institutsioonide ja asutuste andmekaitseametnikke kohtumisel, mille olid ühiselt korraldanud Euroopa ombudsmani andmekaitseametnik hr Alessandro DEL BON ja Euroopa Parlamendi andmekaitseametnik hr Jonathan STEELE. Pärastlõunasel kohtumisel osalesid ka Euroopa andmekaitseinspektor ja andmekaitseinspektori asetäitja.

4.4 MUUD INSTITUTSIOONID JA ASUTUSED

20. jaanuar: Euroopa institutsioonide haldusjuhtide kohtumine ja lõuna, mille korraldas hr DIAMANDOUROS.

21. jaanuar: osalemine presidendi ja komisjoni uute liikmete vande andmisel Euroopa Kohtu ees.

8. juuni: kohtumine Euroopa Halduskooli direktori hr David WALKERiga.

5. oktoober: osalemine äsja asutatud Euroopa Liidu Avaliku Teenistuse Kohtu liikmete vande andmisel Euroopa Kohtu ees.

11. oktoober: kõne Regioonide Komitee büroole teemal "Ombudsmani roll ning Euroopa ombudsmani ja piirkondlike osapoolte vaheline koostöö".

24. oktoober: Euroopa Ühenduste Esimese Astme Kohtu presidendi hr Bo VESTERDORFi kõne Euroopa ombudsmani ametkonnale teemal "Kohtute ja ombudsmanide vahelised suhted".

Euroopa Ühenduste Esimese Astme Kohtu president hr Bo Vesterdorf (vasakult teine) kõnelemas Euroopa ombudsmani ametkonnale. Strasbourg, Prantsusmaa, 24. oktoober 2005.

17. november: Euroopa ombudsmani institutsiooni 10. aastapäeva auks korraldatud ametlik õhtusöök ELi institutsioonide presidentidele ja peasekretäridele ning ELi asutuste ja ametkondade juhtidele (vt punkt 6.1).

5 SUHTED OMBUDSMANIDE JA SAMALAADSETE ASUTUSTEGA

5 SUHTED OMBUDSMANIDE JA SAMALAADSETE ASUTUSTEGA

Riikide, piirkondlikel ja kohalikel ombudsmanidel on täita tähtis roll kodanike õiguste tagamisel kooskõlas ELi õigusega kogu liidus. Euroopa ombudsman teeb tihedat koostööd oma partneritega, et tagada kodanike kaebuste kiire ja tulemuslik käsitlemine. Selline koostöö leiab suuremalt jaolt aset Euroopa ombudsmanide võrgustiku egiidi all. Võrgustiku 2005. aasta tegevusi on täpsemalt kirjeldatud punktis 5.1. Käesolevas peatükis kirjeldatakse arvukaid konverentse ja seminare, millest ombudsman ja tema personal 2005. aastal osa võtsid, et arendada ombudsmani institutsiooni tegevust Euroopa Liidus ja mujal. Peatüki lõpus on toodud ülevaade Euroopa ombudsmani ja tema ombudsmanidest kolleegide kahepoolsetest kohtumistest.

5.1 EUROOPA OMBUDSMANIDE VÕRGUSTIK

Euroopa ombudsmanide võrgustik koosneb ligikaudu 90 büroost 30 Euroopa riigis. Euroopa Liidus kuuluvad sellesse Euroopa, riikide ja piirkondlike tasandite ombudsmanid ja samalaadsed asutused ning riiklikul tasandil ka Norra, Islandi ja ELi kandidaatriikide asutused. Iga ELi liikmesriigi ombudsman ja samalaane asutus Euroopa Liidus, samuti Norra ja Island, on nimetanud ametisse sidet pidava ametniku, kes tegutseb teiste võrgustiku liikmete kontaktisikuna.

Euroopa ombudsmanide võrgustik kasvas välja esimese Euroopa ombudsmani hr Jacob SÖDERMANi algatusest, kui ta 1996. aasta septembris kutsus ombudsmanid ja samalaadsed asutused ELis Strasbourgis toimunud seminarile. Osalejad leppisid kokku, et töötavad välja alalise koostöökorra, et edendada teabe vaba liikumist ühenduse õiguse ja selle rakendamise kohta ning võimaldada kaebuste suunamist asutusele, kes neid kõige paremini lahendada suudab.

Võrgustik on pidevalt arenenud ning muutunud ombudsmanide ja nende ametkonna jaoks võimsaks koostöövahendiks, mis toimib juhtumite käsitlemisel tõhusa koostöövahendina. Kogemusi ja parimaid tavasid jagatakse seminaride ja kohtumiste, korrapäraselt ilmuva uudistelehe, elektroonilise arutlusfoorumi ning igapäevaste elektrooniliste uudiste vahetamise teel. Need tegevused, mida allpool täpsemalt kirjeldatakse, on ombudsmani jaoks olulise tähtsusega, võimaldades täiel määral etendada oma rolli ELi õiguse nõuetekohase täitmise tagamisel kogu Euroopa Liidus. Kõnealune roll oli 5. septembril 2005. aastal Haagis toimunud riiklike ombudsmanide viienda seminari teema. Käesolevas punktis antakse üksikasjalik ülevaade seminari aruteludest, mille tulemusena võeti vastu tähtsad otsused võrgustiku arengusuundade ja selle edasise tugevdamise kohta.

Ombudsmanide teabevisiidid liikmes- ja kandidaatriikidesse on osutunud võrgustiku arengu seisukohast väga tulemuslikuks ning suurepäraseks vahendiks võrgustiku pakutavate sidevahendite alase teadlikkuse suurendamisel. Punkti 5.1 lõpus nimetatakse ombudsmani teabevisiiti Suurbritanniasse 5. novembril 2005, mida kirjeldatakse täpsemalt punktis 6.2.

© De Nationale Ombudsman van Nederland

Euroopa Liidu riiklike ombudsmanide viies seminar.
Haag, Holland, 11.–13. september 2005.

Riiklike ombudsmanide seminarid

Riiklikke ombudsmanide seminare peetakse iga kahe aasta tagant ning neid korraldavad ühiselt Euroopa ombudsman ja tema kolleeg, ühe riigi ombudsman. Viienda seminari korraldasid Hollandi riiklik ombudsman hr Roel FERNHOUT ja Euroopa ombudsman ning see toimus 11.–13. septembrini 2005. aastal Haagis.

Tegemist oli esimese seminariga alates ELi laienemisest, mis oli suurimaid ELi ajaloos. Esimest korda võtsid seminarist osa kandidaatriikide ombudsmanid. Seminaril olid esindatud kõik 25 liikmesriiki, lisaks veel Horvaatia, Rumeenia, Island ja Norra. Seminar toimus Euroopa ombudsmani institutsiooni 10. aastapäeva auks ning ajal, mil oli möödunud täpselt üheksa aastat ELi liikmesriikide riiklike ombudsmanide esimesest seminarist, mis korraldati 1996. aasta septembris Strasbourgis.

Kõik eelnimetatud aspektid lisasid erilist hõngu 2005. aasta seminarile “Ombudsmani institutsioonide ja samalaadsete asutuste roll ELi õiguse rakendamisel”. Seda teemat peeti laienenud Euroopa Liidu ombudsmanide jaoks äärmiselt päevakohaseks. Järelevalveorganitena etendavad ombudsmanid tähtsat rolli ELi õiguse täieliku ja nõuetekohase rakendamise tagamisel liikmesriikides. Haagi aruteludel keskenduti sellele, kuidas ombudsmanid saaksid oma ülesannete täitmisel kõige paremini koostööd teha.

Istungid seminaril

Seminari avasid Hollandi parlamendi esimees hr Frans W. WEISGLAS ja Hollandi Euroopa asjade minister hr Atzo NICOLAÏ.

Leideni Ülikooli õigusteaduskonna Euroopa instituudi professor hr Rick LAWSON algatas arutelu, esitades ettekande ombudsmanide kogemuste kohta ELi õiguse rakendamisel. Nimetatud ettekanne põhines küsimustikul, mis oli saadetud kõikidesse riiklikesse büroodesse, et saada teavet personali kogemuste kohta järelevalve teostamisel ELi õiguse üle. Küsimustiku abil sooviti saada ülevaadet näiteks “ELi juhtumite” liikidest, millega ombudsmanid oma igapäevatöös kokku puutuvad, niisuguste juhtumite sagedusest ja tähtsusest ning nende käsitlemise parimatest tavadest.

Hr LAWSONi arvamuse kohaselt on ombudsmanidel kahtlemata täita tähtis roll, et tagada ELi õiguse täielik ja nõuetekohane rakendamine ametiasutuste poolt. Hr LAWSONi arvates peaksid ombudsmanid oma pädevuse piires ülesandeid täites eirama neid riiklikke nõudeid, mis takistavad neil ELi õigusest tulenevate inimõiguste kaitsmist. Lisaks nimetatule ei peaks ombudsmanid ELi õigust rakendama üksnes kaebuse käsitlemisel, vaid püüdma seda rakendada nii, et kaebusi ei ole

põhjused esitada. Hr LAWSON nõustus, et see on ELi õiguse reguleerimisala ulatust silmas pidades heidutav ülesanne. Hrr LAWSON tuletas meelde, et ombudsmanid peavad haldusasutuste tegevuse üle järelevalvet teostades kindlasti kontrollima, kas inimeste põhiõigused on tagatud.

Esimene temaatiline istung: ombudsmanid ja Euroopa Liidu põhiseadus

Euroopa Kohtu peaadvokaat hr Luís Miguel POIARES PESSOA MADURO oli kõnealuse temaatilise seminari peakõneleja. Tema arvates on ombudsmanidel ELi õiguse rakendamisel kaks selget institutsioonilist eelist kohtute ees: esiteks ei ole näiteks inimeste vaba liikumise valdkonnas apellatsioonimenetlus tõhus sellega kaasnevate kulude ja pikaajalise kestvuse tõttu. Ombudsmanil on väga hea võimalus käsitleda kodanike muresid nendes küsimustes, lisaks sellele saavad ombudsmanid etendada olulist rolli ametkondade teadmiste suurendamisel ELi õiguse rakendamisega seotud kohustuste osas. Ombudsmanid on volitatud moraalselt toetama riiklikke haldusasutusi ELi õiguslaste sätete täiel määral rakendamise tagamisel.

Järgmisena sai sõna Rootsi parlamendi peaombudsman hr Mats MELIN, kes oli selle istungi diskussioonijuht. Ta pööras tähelepanu sellele, et seoses raskustega, mis kerkisid esile Euroopa põhiseaduse ratifitseerimisega, on põhiõiguste ja -vabaduste edasine arengug Euroopa Liidus paljuki ebakindel. Kõik see toimub ajal, mil nimetatud õiguste ja vabaduste kaitse on olulise tähtsusega (eelkõige seoses nende õigusaktide kogumiga, mis sätestavad terrorismiohuvastaste meetmete võtmise, ning eranditega, mis tehakse kehtivatesse eeskirjadesse). Eeltoodut silmas pidades peavad ombudsmanid hoolikalt jälgima õigusega seonduvaid arenguid seoses ELi õigusaktide vastuvõtmise ja rakendusmenetlustega vastavates liikmesriikides. Hr Melin märkis, et tõhusust ei tohiks eelistada õiguspärasusele.

Teine temaatiline istung: keskkond

Komisjoni keskkonna peadirektoraadi peadirektor pr Catherine DAY alustas teist temaatilist istungit ülevaatega ELi õiguse olukorrast keskkonna alal. Pr DAY sõnul on 80% liikmesriikide keskkonnavalasest õigusest nüüdseks seotud ELi tasandiga. Ilmselt ei tule üllatusena, et ligikaudu veerand komisjonile ELi õiguse rakendamise kohta esitatud kaebustest puudutavad keskkonda, täpsemalt võrgustikku Natura 2000, ja suutmatust tagada keskkonnamõju hindamine nõutaval tasemel. Pr DAY oli arvamusel, et kodanikud ei peaks kõigi sellelaadsete kaebustega pöörduma ELi institutsioonide poole – ombudsmanid saavad etendada olulist rolli selliste kaebuste käsitlemisel, mis puudutavad ELi keskkonnaõiguse rikkumist liikmesriikide poolt. Kui kaebuste menetlemisel peaks minema vaja komisjoni õigusnõu, lubas pr DAY seda anda.

Prantsusmaa riiklik ombudsman Jean-Paul DELEVOYE oli kõnealuse istungi diskussioonijuht. Ta selgitas, kuidas Prantsuse ombudsman käsitleb kodanike kaebusi, mis on seotud keskkonnaga, rõhutades, kui tähtis osa on isikutel, kellele Prantsuse ombudsman delegeerib kohalikul tasandil tõstatatud küsimuste lahendamise.

Kolmas temaatiline istung: diskrimineerimine

Ungari rahvus- ja etniliste vähemuste õiguste parlamendivolinik hr Jenő KALTENBACH oli kõnealuse seminari peakõneleja. Ta pööras tähelepanu sellele, et vaatamata diskrimineerimise käsitlemisel siiani saavutatud märgatavale edule ei ole asjakohaste direktiivide ülevõtmine liikmesriikide õigusesse veel lõpetatud. Riiklikud ombudsmanid on äärmiselt huvitatud õigusaktide oma riigi õigussüsteemi ülevõtmise edendamisest. Nad peaksid tegema tihedat koostööd erioorganitega, mis on loodud mitmesugustes valdkondades esineva diskrimineerimisega seotud probleemide käsitlemiseks. Luksemburgi riiklik ombudsman hr Marc FISCHBACH jätkas seminari, tuues näiteid temani jõudnud kaebustest, sealhulgas kaebusest väidetava diskrimineerimise kohta soolise sättemuse alusel.

Neljas temaatiline istung: vaba liikumine

Madalmaade Nijmegeni Ülikooli migratsiooniõiguse professor pr Elsbeth GUILD tõi viimase, vaba liikumise teemal peetud temaatilise istungi peakõnelejana välja suure hulga takistusi, mis praeguse

ajani eksisteerivad vaba liikumise valdkonnas. Pr GUILD pööras tähelepanu sellele, et enamik liikmesriikide institutsioone suhtub ELi kodanikesse, kes ei kuulu nende riigi elanike hulka, kui välismaalastesse, kelle suhtes kohaldatakse välismaalastele mõeldud seadusi. Lisaks nimetatule ei anta alati ELi kodaniku (võõrtöötaja) kolmandast riigist pärit pereliikmele ELi kodaniku õigusi.

Iirimaa riiklik ombudsman pr Emily O'REILLY keskendus kõnealuse istungi diskussioonijuhina sotsiaalkindlustuse valdkonnale ning tõi välja hulga probleeme, millega puutuvad kokku kodanikud, kes nõuavad endale ELi õigusest tulenevaid õigusi (eelkõige seoses määrusega 1408/71¹). Pr Emily O'REILLY märkis, et probleem seisneb enamasti asjakohaste õigusaktide keerukuses. Pr O'REILLY viitas komisjoni projektile TRESS (sotsiaalkindlustusala koolitus ja aruandlus), mille eesmärk on suurendada eelkõige koolitusseminaride läbiviimise kaudu kõikide asjaomaste sidusrühmade, näiteks riikide kohtunike teadmisi ühenduse asjakohaste sätete kohta.

Institutsioonilised küsimused

Lisaks temaatilistele istungitele räägiti seminaril põhjalikult paljudest institutsioonilistest probleemidest, millega ombudsmanidel tuleb kokku puutuda ELis ja kandidaatriikides. Arutelu põhines Euroopa ombudsmani peaettekandel, milles ta käsitles selgema avaliku identiteedi loomist Euroopa ombudsmanide võrgustikule. Seoses võrgustiku nähtavamaks muutmiseks nii kodanikele kui ka avaliku sektori poliitikakujundajatele teatas Euroopa ombudsman oma valmisolekust investeerida vahendeid Interneti-võimaluste arendamisesse, et võrgustik saaks Interneti tõhusamalt kasutada nii avalikkusega suhtlemiseks kui ka ombudsmanide omavahelise koostöö tõhustamiseks. Euroopa ombudsman tegi veel ettepaneku koostada järgneva kahe aasta jooksul avaldus, mis selgitab kodanikele, kuidas saab neid aidata, kui nad pöörduvad ombudsmani poole võrgustiku kaudu. See avaldus tuleks läbi arutada ning seejärel vastu võtta ombudsmanide kuuendal seminaril, mille korraldavad ühiselt Euroopa ombudsman ja Prantsuse riiklik ombudsman 2007. aastal Strasbourgis. Mõeldes sellele, kui tähtis on võtta piisaval määral arvesse piirkondlike ombudsmanide arvamust avalikkusele mõeldud avalduse koostamisel peetavatel aruteludel, tegi Euroopa ombudsman ettepaneku, et lisaks asjakohasele riiklikule ombudsmanile võiks kutsuda piirkondlikke kolleege üles nimetama liikmesriikides, kus piirkondlikud ombudsmanid on olemas, ühe piirkondliku esindaja, kes võtaks osa 2007. aasta seminarist Strasbourgis. Euroopa ombudsman kohustas oma institutsiooni kohtuma piirkondlike ombudsmanidega iga kahe aasta tagant vaheldumisi riiklike ombudsmanide kohtumistega.

Seminari järeldused

Seminari lõpus pidas Euroopa ombudsman lühikese kõne, millele järgnes hr LAWSONi ettekanne järeldustest.

Pilk tulevikku

Seminaril peetud arutelude tulemusena pakuti välja hulk mõtteid, mis aitavad määratleda Euroopa ombudsmanide võrgustiku raames toimuva koostöö edasise suundi järgnevatel kuudel ja aastatel. Euroopa ombudsman esitas seminari põhjal järgmised esialgsed ettepanekud edasise tegevuse kohta.

1. Ombudsmanid on ametiasutused ja peavad seetõttu oma pädevuse piires tagama ELi õiguse täieliku rakendamise, sealhulgas inimõiguste alal.
2. Ombudsmanidel on väga head võimalused kontrollida, kas liikmesriikide riiklikud, piirkondlikud ja kohalikud haldusasutused on igal üksikjuhtumisel ELi õigust nõuetekohaselt rakendanud. Kõrvalekaldumiste avastamise korral saavad nad kiiresti meetmeid võtta, et probleemid tõhusalt lahendada ning tulevikus samalaadsed nõuete rikkumised ära hoida.

¹ Nõukogu 14. juuni 1971. aasta määrus (EMÜ) nr 1408/71 sotsiaalkindlustusskeemide kohaldamise kohta ühenduse piires liikuvate töötajate ja nende pereliikmete suhtes, EÜT 1971 L 149, lk 2.

3. Ombudsmanidel on teatud valdkondades kohtutega võrreldes selge suhteline eelis, sest ombudsmanid suudavad pakkuda kiiremaid lahendusi. Isikud, kes kohtavad liikumisvabaduse õiguse kasutamisel tõsisemaid takistusi, näiteks diplomite mittetunnustamine, ei saa oodata aastaid, kuni nende probleemile lahendus leitakse.
4. Tuleb muuta nähtavamaks Euroopa ombudsmanide võrgustiku raames kogu Euroopas arenenud ombudsmanide koostöö, et kodanikud ja poliitikud oleksid selle eesmärkidest teadlikud. Võrgustikule avalikkuse seas selgema identiteedi loomiseks tuleks rohkem kasutada Interneti võimalusi ja koostada avaldus, milles selgitatakse, mida ombudsmanid saaksid võrgustiku raames kodanike jaoks ära teha.
5. Istungid näiteks inimeste vaba liikumise ja diskrimineerimise keelustamise kohta näitasid ilmekalt, kui rikas ja üksikasjalik võib olla ELi õigus ning kuidas see pidevalt areneb. Nii riikide haldusasutused kui ka ombudsmanid peavad kogu aeg õppima, kuid selleks on vaja teha jõupingutusi ning omada püsivaid ressursse. Euroopa ombudsman lubas suurendada oma panust Euroopa ombudsmanide võrgustiku ressursina.

Eeskujulik seminar

Lisaks ergutavatele ametlikele istungitele oli seminaril võimalik pidada vähem ametlikke diskussioone ja luua uusi kontakte. Sõjajärgse Rotterdami vaatamisväärsustega tutvumine, sõit Amsterdamis kanalil ning Van Goghi ja Mauritsiuse kunstimuuseumi külastamine lisas värvi kogu üritusele, meeldejäädavaks kujunes Euroopa ombudsmani 10. aastapäeva puhul korraldatud galaõhtusöök. Sündmuseks kujunes Tema Majesteet kuninganna Beatrix' vastuvõtt Huis ten Boschi palees. Eeskujulikule viiendale seminarile pani täiusliku punkti Hollandi ombudsmani büroos korraldatud mitteametlik õhtusöök.

Koostöö juhtumite käsitlemisel

Liikmesriikide riiklikud ja piirkondlikud ombudsmanid on pädevad käsitlema paljusid Euroopa ombudsmanile esitatud kaebusi, mis jäävad aga Euroopa ombudsmani pädevusest välja seetõttu, et need ei ole esitatud ühenduse institutsiooni ega asutuse vastu. 2005. aastal soovitas Euroopa ombudsman 945 kaebuse esitajal pöörduda riikliku või piirkondliku ombudsmani poole ning edastas 91 kaebust otse pädevale ombudsmanile. Näiteid nendest kaebustest on toodud käesoleva aruande punktis 2.5.

Lisaks korrapärasele teabevahetusele võrgustiku kaudu on olemas erimenetlus, mille abil riiklikud või piirkondlikud ombudsmanid võivad paluda kirjalikke vastuseid päringutele ELi õiguse ja selle tõlgendamise kohta, sealhulgas päringutele, mis on seotud erijuhtumite käsitlemisega. Euroopa ombudsman vastab päringule ise või suunab selle vajadusel vastuse saamiseks asjaomasele ELi institutsioonile või asutusele. 2005. aastal saadi neli päringut (kaks riiklikult ja kaks piirkondlikult ombudsmanilt), kolm päringut lõpetati (sealhulgas kaks 2004. aasta päringut).

“Euroopa Ombudsmanid – Uudisleht”

“Euroopa Ombudsmanid – Uudisleht” kajastab Euroopa ombudsmanide võrgustiku liikmete ning Rahvusvahelise Ombudsmanide Instituudi (IOI) laiema koosseisu tööd. Inglise, prantsuse, saksa, itaalia ja hispaania keeles ilmuv uudisleht saadetakse enam kui 400 Euroopa, riikliku, piirkondliku ja kohaliku tasandi büroole. Uudisleht ilmub kaks korda aastas – aprillis ja oktoobris.

Uudislehes avaldatakse kõikide Euroopa ombudsmanide büroode kaastöid. Need moodustavad peamise osa uudiste, ELi õiguse, ombudsmanide ja samalaadsete asutuste töö, seminaride ja kohtumiste ning teadete rubriigist. Euroopa ombudsman vastutab uudislehe avaldamise eest ning kasutab toimetajaveergu võrgustiku olulistele küsimustele tähelepanu juhtimiseks ja nende tähtsuse analüüsimiseks. Rubriigi “IOI teated” kirjutab IOI Euroopa piirkondlik asepresident ja selle eesmärk on teavitada IOI-Euroopa liikmeid uutest arengusuundadest, tulevastest üritustest ning teistest huvipakkuvatest algatustest.

Uudisleht on osutunud ELi õiguse ja parimate tavade alase teabe vahetamise väärtuslikuks foorumiks. 2005. aastal käsitleti uudislehes muu hulgas ka loodavat ELi põhiõiguste agentuuri, ligipääsu dokumentidele, andmekaitset, diskrimineerimist ja vaba liikumisega seotud tõrkeid, vanglatega seotud probleeme mitmes liikmesriigis, tervishoiuteenuste osutamist ning sisserändajate probleeme.

Elektroonilised sidevahendid

2000. aasta novembris avas ombudsman Internetis arutlusfoorumi ning kodulehe ombudsmanidele ja nende ametkondadele Euroopas. Ligikaudu 90 bürood 30 Euroopa riigis on endale nüüdseks loonud kasutajakonto ja salasõna arutlusfoorumis osalemiseks. Lisaks sellele pääsevad arutlusfoorumisse üldise kasutajanime ja salasõna abil need IOI-Euroopa liikmed, kes ei kuulu Euroopa ombudsmanide võrgustikku. Arutlusfoorum pakub võimalust jagada igapäevast teavet ja teha büroode vahel koostööd.

Arutlusfoorumi kõige populaarsem rubriik on *“Ombudsmani päevauudised”*, mida uuendatakse igal tööpäeval ning kuhu pannakse üles ombudsmanide büroode ja Euroopa Liidu uudised. Peaaegu kõik riiklikud ja piirkondlikud ombudsmanide bürood kogu Euroopas teevad *“Päevauudistele”* kaastööd ja loevad ise korrapäraselt uudiseid.

2005. aastal oli arutlusfoorum jätkuvalt väga kasulik moodus küsimuste ja vastuste vormis teabe jagamiseks büroode vahel. Algatati hulk ulatuslikke arutelusid mitmesugustel teemadel, hõlmates raamatute tasuta laenutamist avalikest raamatukogudest, ombudsmanide otsuste avalikustamist Internetis ja ombudsmanide soovitude elluviimist.

Arutlusfoorum sisaldab ELi liikmesriikide, Norra, Islandi ja kandidaatriikide riiklike ja piirkondlike ombudsmanide ametlikku loetelu. Loetelu uuendatakse ombudsmanide büroode kontaktandmete muutumisel, seega on tegemist asendamatu teabeallikaga kogu Euroopa ombudsmanide jaoks.

Teabevisiidid

2005. aasta novembris külastas Euroopa ombudsman Suurbritannia parlamendi ja tervishoiuteenuste ombudsmani pr Ann ABRAHAMi (vt punkt 6.2).

5.2 OMBUDSMANI MUUD SEMINARID JA KONVERENTSID

Euroopa ombudsmani aktiivne koostöö ombudsmanidest kolleegidega ei piirdu üksnes tegevusega Euroopa ombudsmanide võrgustikus. Ombudsman on mitme ombudsmanide organisatsiooni aktiivne liige ning osaleb korrapäraselt nende organisatsioonide korraldatud konverentsidel ja seminaridel. Käesolev osa annab ülevaate ombudsmani ja tema ametkonna osalemisest nimetatud üritustel 2005. aastal.

Leedu Vabariigi seimi ombudsmanide kümnes aastapäev

Hr Ian HARDEN esindas 14. ja 15. aprillil 2005. aastal Vilniuses Euroopa ombudsmani Leedu Vabariigi seimi ombudsmanide korraldatud konverentsil *“Ombudsman kui abinõu hea halduse saamise õiguse kaitseks”*, millega tähistati institutsiooni kümnendat aastapäeva. Hr HARDEN esines ettekandega *“Euroopa ombudsmani roll Euroopa kodanike õiguste kaitsmisel ja edendamisel”*.

Taani ombudsmani institutsiooni 50. aastapäev

Hr DIAMANDOUROS osales 30. märtsist 2. aprillini 2005. aastal üritustel ja pidustustel, mis olid korraldatud seoses Taani ombudsmani institutsiooni 50. aastapäevaga. Taani ombudsmani institutsiooni on 1987. aastast alates juhtinud hr Hans GAMMELTOFT-HANSEN. Nende ürituste

hulka kuulus üheksandat Euroopa ombudsmanide ja Euroopa Nõukogu inimõiguste voliniku üheksas ümarlauakohtumine, mille korraldas 31. märtsil ja 1. aprillil volinik hr Alvaro GIL-ROBLES.

30. märtsil toimus seminar "Demokraatlike institutsioonide loomine ja abistamine", mille avas hr Hans GAMMELTOFT-HANSEN, kes tervitas osalejaid ja luges ette Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni inimõiguste kõrge voliniku pr Louise ARBOR' tervituse. Paneelarutelus osalesid riigisekretär ja saadik Taani Välisministeeriumist hr Carsten STAUR ning Taani Inimõiguste Instituudi tegevdirektor hr Morten KJÆRUM.

Ettekande arengutest Jordaania tegi endine haldusarengu-, informatsiooni- ja sidetehnoloogia minister hr Fawaz AL ZU'BI. Ettekande arengutest Albaania esitasid Albaania õiguskaitse hr Ermir DOBJANI ning endise Jugoslaavia Vabariigi rahvusvahelise kriminaalkohtu kohtunik ÜROs hr Hans Henrik BRYDENSCHOLT. Arengutest Gaanas rääkisid inimõiguste ja haldusõiguse komisjoni tegevvolinik pr Anne BOSSMAN ja Taani ombudsmani büroo vanemõigusnõunik hr Jens OLSEN. Kõnealuse istungi lõpus toimunud paneelarutelul osalesid Taani Välisministeeriumi vanemnõunik hr Lars Adam REHOF, hr Hans GAMMELTOFT-HANSEN, hr Fawaz AL ZU'BI, pr Anne BOSSMAN, hr Morten KJÆRUM ning Taani Välisministeeriumi peanõunik hr Morten ELKÆR.

Euroopa ombudsmanide ja Euroopa Nõukogu inimõiguste voliniku üheksanda ümarlauakohtumise avasid 31. märtsil Tema Kuningliku Kõrguse kroonprints Frederiku juuresolekul Taani parlamendi esimees hr Christian MEJDAHL, hr Alvaro GIL-ROBLES ja hr Hans GAMMELTOFT-HANSEN. Kohtumise esimeses osas tegi hr DIAMANDOUROS ettekande teemal "Ombudsmani roll ja volitused homses Euroopas" ning hr Alvaro GIL-ROBLES teemal "Euroopa Nõukogu roll riiklike ombudsmanide tegevuse toetamisel". Vene Föderatsiooni föderaalombudsman hr Vladimir LUKIN esitas ettekande teemal "Riiklike ja piirkondlike ombudsmanide vahelised suhted".

1. aprillil toimus tööstung "Raskete vangidega tegelemine", mida juhatas Eesti õiguskantsler hr Allar JÕKS. Poola inimõiguste kaitse volinik hr Andrzej ZOLL kõneles teemal "Rasked vangid: praktilised küsimused" ning Ungari parlamendi inimõiguste voliniku asetäitja hr Albert TAKÁCS teemal "Rasked vangid, õiguslikud väljakutsed ja lahendused". Neile järgnesid arutelud rühmades Ukraina riikliku ombudsmani pr Nina KARPACHOVA ja Belgia föderaalombudsmani Pierre-Yves MONETTE'i juhatamisel.

Rootsi parlamendi peaombudsman hr Mats MELIN juhatas arutelu "Eraelu puutumatuse õiguse kaitse". Tšehhi Vabariigi riiklik ombudsman hr Otakar MOTEJL tegi ettekande teemal "Eraelu puutumatuse õiguse kaitse: praktilised küsimused" ning Norra parlamendi ombudsman hr Arne FLIFLET kõneles teemal "Eraelu puutumatuse õiguse kaitse: õiguslikud väljakutsed ja lahendused". Euroopa Inimõiguste Kohtu kohtunik hr Lucius CAFLISCH juhatas diskussioonirühma "Eraelu puutumatuse õiguse kaitse: praktilised küsimused" tööd ning Austria Ombudsmanide Ameti esimees hr Peter KOSTELKA oli arutelurühma "Eraelu puutumatuse õiguse kaitse: õiguslikud väljakutsed ja lahendused" moderaator. Hr Alvaro GIL-ROBLES juhatas viimast seminari, kus esitati nelja arutelurühma töö tulemused ning kiideti heaks ümarlaua järeldused.

2. aprillil 2005. aastal peeti Kopenhaageni Ülikoolis sümposium "Ombudsman seaduseandja, halduse ja kodaniku vahel – ombudsmani kontseptsiooni arendamine". Kopenhaageni Ülikooli rektor pr Linda NIELSEN tervitas sümposiumil osalejaid ja andis avakõneks sõna hr GAMMELTOFT-HANSENile. Hr DIAMANDOUROS ja Århusi Ülikooli õigusprofessor hr Jens Peter CHRISTENSEN tegid ettekande istungil "Poliitikateaduse vaatenurk". Sloveenia esimene riiklik ombudsman hr Ivan BIZJAK ning endine tööminister ja endine keskkonnaminister hr Svend AUKEN tegid ettekande istungil "Poliitiline vaatenurk". Rahandusministeeriumi avalike teenuste juhtimise ja arendamise endine peasekretär ja endine Iirimaa riiklik ombudsman hr Kevin MURPHY ning Taani Justiitsministeeriumi kantsler hr Michael LUNN esitasid ettekanded istungil "Haldusalane vaatenurk". Iirimaa riiklik ombudsman ja teabevolnik pr Emily O'REILLY ja Taani ajalehe "Politiken" peatoimetaja hr Tøger SIEDENFADEN tegid ettekanded istungil "Meedia vaatenurk". Sümposiumi lõpetas hr Hans GAMMELTOFT-HANSEN.

Ühendkuningriigi ja Iirimaa Ombudsmani Ühingu konverents – Warwick, Ühendkuningriik

7. ja 8. aprillil osales hr DIAMANDOUROS Briti ja Iirimaa Ombudsmanide Assotsiatsiooni (BIOA) aastakoosolekul, mis peeti Ühendkuningriigis Warwicki ülikoolis Coventrys. 7. aprilli hommikul toimunud BIOA aastakoosolekule järgnenud konverents algas plenaaristungiga "Apellatsioonimenetlus", mida juhatas parlamendi ja tervishoiuteenuste ombudsman, assotsiatsiooni esinaine pr Ann ABRAHAM. Esinejateks olid Riikliku Tarbijate Nõukogu esinaine Dame Deirdre HUTTON, DBE, endine kõrgema astme kohtu kohtunik ja Šoti Tsiviilkohtu Tarbijate Nõukogu uudiste ülevaate esimees Rt Hon Lord COULSFIELD, QC, ja Iirimaa peaministri (Taoiseach) kabineti peasekretäri asetäitja hr Philip KELLY. Järgmine plenaaristung toimus teemal "Halduse õiguspärasus" ja seda juhatas rahanduse peaombudsman hr Walter MERRICKS. Teemat käsitlesid Kohtu Nõukogu esimees Rt Hon Lord NEWTON of Braintree, OBE, kohtuteenistuse peadirektori kandidaat QC hr Peter HANCOCKCBEM, ja õigusvolinik hr Martin PARTINGTON, CBE. 8. aprilli hommikul juhatas esimest seminari "Õiguslikkuse järelevalve" Põhja-Iirimaa ombudsman hr Tom FRAWLEY. Ettekande tegi Põhja-Iirimaa riigikohtunik Rt Hon Sir Brian KERR, QC. Viimasel plenaaristungil, mida juhatas Inglise kohaliku halduskomisjoni esimees hr Tony REDMOND, tegi hr DIAMANDOUROS ettekande "Euroopa ombudsmani roll". Konverentsi kahel päeval toimus kokku 12 õpikoda, mis hõlmasid mitmesuguseid teemasid, sealhulgas teabevabaduse alane seadusandlus, hüvitised, kaebuste lahendamine ja abinõud.

Seminar "Inimõigused Euroopas ombudsmanide pilgu läbi" – Eivissa, Hispaania

5. septembril osales Euroopa ombudsman Baleaari Saarte Ülikooli ja Hispaania ombudsmani ühiselt korraldatud seminaril, mis oli pühendatud inimõiguste küsimustele Euroopas ombudsmanide pilgu läbi. Oma kõnes käsitles hr DIAMANDOUROS Euroopa ombudsmani rolli põhiliste inimõiguste kaitsmisel. Seminaril oli arvukalt osavõtjaid, sealhulgas üliõpilasi ja õppejõude.

© Síndic de Greuges de Catalunya

Kataloonia ombudsmani seaduse 20. aastapäeva tähistamisel osalejad.
Barcelona, Hispaania, 29.–30. september 2005.

Kataloonia ombudsmani seaduse 20. aastapäeva tähistamine – Barcelona, Hispaania

Hr DIAMANDOUROS osales Kataloonia piirkondliku ombudsmani (*Síndic de Greuges*) hr Rafael RIBÓ kutsel mitmel Kataloonia ombudsmani seaduse 20. aastapäeva tähistamisega seotud üritusel, mis toimusid 29. ja 30. septembril Barcelonas. Üritustel osales arvukalt riiklikke ja piirkondlikke ombudsmene ELi riikidest, sealhulgas Iirimaa riiklik ombudsman pr Emily O'REILLY, Rootsi parlamendi peaombudsman hr Mats MELIN, Hispaania ombudsmani asetäitja pr María Luisa CAVA DE LLANO, Austria Ombudsmani Ameti esimees hr Peter KOSTELKA, Kreeka riiklik ombudsman hr Yorgos KAMINIS ja Euroopa Nõukogu inimõiguste volinik hr Alvaro GIL-ROBLES.

Hr DIAMANDOUROS tegi ettekande teemal “Kodanike õiguste kaitsmise meetodid: Euroopa ombudsmani, riiklike ja piirkondlike ombudsmanide vaheline koostöö”. Hr DIAMANDOUROS rõhutas oma kõnes piirkondlike ombudsmanide rolli tähtsust ning tegi mitu ettepanekut olemasoleva koostöö tugevdamiseks Euroopa ombudsmanide võrgustiku raames.

5.3 MUUD ÜRITUSED OMBUDSMANIDE JA NENDE AMETKONDADE OSAVÕTUL

Kahepoolsed kohtumised ombudsmanidega

2005. aastal toimus Euroopa ombudsmanil hulk kahepoolseid kohtumisi ombudsmanidega Euroopast ja kaugemaltki eesmärgiga edendada ombudsmani institutsiooni, arutada institutsioonidevahelisi suhteid ja vahetada parimaid tavasid:

31. jaanuaril kohtus hr DIAMANDOUROS Euroopa Nõukogu inimõiguste voliniku hr Alvaro GIL-ROBLES' ning Austria Ombudsmanide Ameti esimehe ja Rahvusvahelise Ombudsmanide Instituudi Euroopa piirkondliku asepresidendi hr Peter KOSTELKAg, et arutada ja koordineerida paljusid kohtumisi ja üritusi, mida nende institutsioonid olid järgnevas 18 kuuks kavandanud.

17. veebruaril kohtus hr DIAMANDOUROS Küprose haldusvoliniku (ombudsmani) pr Eliana NICOLAOUga ning Kreeka alalise esindajaga Euroopa Nõukogu juures suursaadik Constantin YEROCOSTOPOULOSe.

18. veebruaril kohtus hr DIAMANDOUROS Sloveenia inimõiguste ombudsmani hr Matjaž HANŽEKiga.

12. märtsil kohtus hr DIAMANDOUROS Küprose haldusvoliniku (ombudsman) pr Eliana NICOLAOUga Küprosel Nikosias.

6. aprillil kohtus hr DIAMANDOUROS Saksa Riigipäeva petitsioonikomisjoni esimehe hr Karlheinz GUTTMACHERiga.

24. mail külastas Põhja-Iirimaa Assamblee ombudsmani asetäitja hr John MACQUARRIE Euroopa ombudsmani bürood Strasbourgis. Külastuse eesmärgiks oli tutvuda lähemalt Euroopa ombudsmani uurimismenetlusega. Selleks vaadeldi üksikasjalikumalt valitud juhtumeid ja vesteldi nende käsitlemise eest vastutavate õigusametnikega. Hr MACQUARRIE kohtus ka hr DIAMANDOUROSe ja õigusosakonna juhataja hr Ian HARDENiga.

10. juunil külastasid Tiroomi (Austria) ombudsman hr Josef HAUSER ja tema ametkonna seitse liiget Euroopa ombudsmani bürood Brüsselis. Hr HAUSER ja tema ametnikud kohtusid Euroopa ombudsmani peaõigusnõuniku ja Euroopa ombudsmani Brüsseli büroo juhataja pr Benita BROMSiga ning kommunikatsioonisektori juhataja pr Rosita AGNEW'ga, et vahetada mõtteid kaebuste käsitlemise ja kodanikega suhtlemise üle. Seejärel vestles delegatsioon videokonferentsi teel Euroopa ombudsmani hr DIAMANDOUROSega, mille käigus arutati ka võimalikku ombudsmani teabevisiiti Tiroomi piirkonda.

30. juunil õhtustas hr DIAMANDOUROS Toscana piirkondliku ombudsmani hr Giorgio MORALESe ja tema paari töötajaga Firenzes (Itaalia). Vahetati arvamusi oma rollide ja inimestega suhtlemise üle. Arutati ka Toscana ombudsmani võimalikku ametlikku külaskäiku Euroopa ombudsmani juurde.

7. juulil külastas Gruusia riiklik õiguskaitse hr Sozar SUBARI Euroopa ombudsmani osana ametlikult lähetusest Strasbourgi, mille korraldas Euroopa Nõukogu. Hr SUBARI ja hr DIAMANDOUROSe vahel leidis aset lühike kohtumine, mille lõppedes selgitas peaõigusnõunik hr José MARTÍNEZ-ARAGÓN hr SUBARile institutsiooni volitusi ja rolli.

10. oktoobril kohtus hr DIAMANDOUROS Hondurase riikliku inimõiguste voliniku hr Ramón CUSTODIO LÓPEZiga.

1. detsembril kohtus hr DIAMANDOUROS Hiina Vabariigi (Taiwan) kolmanda yuani ehk kontrolliorgani (ombudsmani institutsioon) esindajatega.

Üritused, kus osalesid ombudsmani ametkonna esindajad

Ombudsmani ametkonna tasandil toimus mitu üritust.

6. ja 7. juunil toimus Soome parlamendi ombudsmani büroo ja Soome õiguskantsleri korraldatud seminar "Õigusliku järelevalve teostajad Läänemere maades". Seminaril osalesid ombudsmanid või nende esindajad Taanist, Eestist, Lätist, Leedust, Norrast, Poolast ja Rootsist. Seminarist võttis osa ka Saksa Riigipäeva petitsioonikomisjoni delegatsioon. Euroopa ombudsmani bürood esindas peaõigusnõunik hr Gerhard GRILL. Kokku osales seminaril umbes 60 inimest.

28. ja 29. novembril osales peaõigusnõunik hr Olivier VERHEECKE AOMFi (*Association des Ombudsmans et Médiateurs de la Francophonie*) prantsuse keelt kõnelevate ombudsmanide assotsiatsiooni neljandal kongressil, mis peeti Pariisis. Kongressi teemal "Ombudsman: ootustele vastamine, reformide edendamine" ("*Le Médiateur: interprète des attentes, acteurs des réformes*") korraldas Prantsuse ombudsman hr Jean-Paul DELEVOYE. Ettekanded tegid teiste hulgas Prantsuse konstitutsioonilise kohtu endine president hr Robert BADINTER, endine president hr Luc FERRY ning majandus- ja sotsiaalnõukogu president hr Jacques DERMAGNE.

6 KOMMUNIKATSIOON

6.1 AASTA TIPPSÜNDMUSED

EUROOPA OMBUDSMANI KÜMNES AASTAPÄEV

Euroopa ombudsmani institutsioon tähistas 2005. aastal oma kümnendat aastapäeva. Selle sündmuse tähistamiseks korraldati hulk üritusi, mida on lähemalt kirjeldatud allpool. Et tagada kõikide ombudsmaniga seotud osaliste – ELi institutsioonide, asutuste ja ametkondade, Euroopa Parlamendi liikmete, ombudsmani kolleegide, meedia, valitsusväliste organisatsioonide, teadlaste, ülikoolide õppejõudude, kaebuste esitajate ja kodanike – vahetu osavõtt nendest üritustest, olid üritused suunatud eri sihtrühmadele.

Täpsemat teavet kõikide ürituste kohta saab veebilehelt
<http://www.ombudsman.europa.eu/10anniversary/en/default.htm>.

© De Nationale Ombudsman van Nederland

Esimene Euroopa ombudsman hr Jacob Söderman, Rootsi parlamendi peaombudsman hr Mats Melin ja Soome parlamendi ombudsman pr Riitta-Leena Paunio Euroopa Liidu riiklike ombudsmanide viiendal seminaril. Haag, Holland, 11.–13. september 2005.

Galaõhtusöök ELi liikmesriikide ja kandidaatriikide riiklikele ombudsmanidele – Haag, Holland

Riiklike ombudsmanide viiendal seminaril, mis toimus 11.–13. septembrini 2005. aastal Haagis, osales enam kui 80 ELi liikmesriikide ja kandidaatriikide riiklike ombudsmanide büroode esindajat. Seminari raames korraldati Euroopa ombudsmani institutsiooni kümnenda aastapäeva tähistamiseks galaõhtusöök. Sellest võttis osa üle 70 inimese, sealhulgas ombudsmani institutsiooni asutamises osalenud, kes olid kirjutanud kümnenda aastapäeva puhuks mälestusteraamatu pealkirjaga *“The*

European Ombudsman: Origins, Establishment, Evolution". Hr DIAMANDOUROS esitles raamatut kõnealusel õhtusöögil, kus viibis kohal ka esimene Euroopa ombudsman hr Jacob SÖDERMAN.

Euroopa ombudsmani asutamise kümnenda aastapäeva tähistamiseks korraldatud vastuvõtt – Strasbourg, Prantsusmaa

Esimene Euroopa ombudsman hr Jacob SÖDERMAN asus oma kohuseid täitma 27. septembril 1995. aastal. Teisipäeval, 27. septembril 2005. aastal Euroopa Parlamendi septembri osaistungi ajal Strasbourgis korraldati Euroopa ombudsmani asutamise kümnenda aastapäeva tähistamiseks vastuvõtt. Vastuvõtule olid kutsutud Euroopa Parlamendi ja Euroopa Komisjoni liikmed, samuti Euroopa ombudsmani, Euroopa Parlamendi ning teiste institutsioonide ja ametite töötajad, kes olid Euroopa ombudsmaniga viimase kümne aasta jooksul tihedat koostööd teinud. Esimene Euroopa ombudsman hr Jacob SÖDERMAN oli ürituse aukülaline. Arvestades Euroopa Parlamendi kesket rolli Euroopa ombudsmani institutsiooni asutamisel, ning abi, mida Euroopa Parlament Euroopa ombudsmanile viimase kümne aasta jooksul oli osutanud, oli avakõne pidajaks ootuspäraselt Euroopa Parlamendi president hr Josep BORRELL FONTELLES. Vastuvõtul osales 250 inimest, sealhulgas viis Euroopa Komisjoni liiget, üle 100 Euroopa Parlamendi liikme, viis Euroopa Parlamendi peadirektorit ning ELi eesistujariigi Ühendkuningriigi esindajad.

Euroopa Parlamendi president hr Josep Borrell Fontelles ja hr Diamandouros esinemas Euroopa ombudsmani institutsiooni 10. aastapäeva tähistamise vastuvõtul. Strasbourg, Prantsusmaa, 27. september 2005.

Kollokvium teemal "Euroopa ombudsman – hindamine ja väljavaated" – Strasbourg, Prantsusmaa

28. oktoobril korraldas Strasbourgi Robert Schumani Ülikooli Euroopa Uuringute Instituut (*Institut des hautes études européennes*) Euroopa ombudsmani asutamise kümnenda aastapäeva puhul kollokviumi, mille teadusliku poole eest vastutasid *Université Robert Schuman*'i professor hr Syméon KARAGIANNIS ja *Université de Bourgogne*'i professor hr Yves PETIT. Euroopa Parlamendis toimunud kollokviumi teema oli "Euroopa ombudsman – hindamine ja väljavaated" ("*Le Médiateur européen: bilan et perspectives*"). Kollokviumi avasid ja osavõtjaid tervitasid senaator ja Strasbourgi linnapea pr Fabienne KELLER ning *Université Robert Schumani* president pr Florence BENOÎT-ROHMER.

Hommikust istungit juhatas Robert Schumani Ülikooli Rahvusvaheliste ja Euroopa Uuringute Keskuse (*Centre d'études internationales et européennes*) asedirektor professor hr Vlad CONSTANINESCO. Istungi esimeses osas käsitleti ombudsmani ja tema institutsioonilist töökeskkonda. Hr Yves PETIT analüüsis Euroopa ombudsmani ja Euroopa institutsioonide vahelisi suhteid. Bordeaux IV Ülikooli professor hr Loïc GRARD hindas Euroopa ombudsmani ja riiklike ombudsmanide suhteid. Istungi teises pooles

käsitleti ombudsmani tegevust. Paris II Ülikooli prorektor professor hr Claude BLUMANN tegi ettekande ombudsmani panusest Euroopa kodakondsuse edendamisse. Hr Syméon KARAGIANNIS analüüsis seejärel ombudsmani tööd põhiõiguste kaitsmisel. Mõlema istungi järel oli õppejõududel, üliõpilastel ja teistel osalejatel võimalus esitada ettekande tegijatele küsimusi ja avaldada arvamust tõstatatud teemade kohta.

Hr Diamandouros, *Université Robert Schumani* rektor pr Florence Benoît-Rohmer ning senaator ja Strasbourgi linnapea pr Fabienne Keller esinemas kollokviumil "Euroopa ombudsman – hindamine ja väljavaated".
Strasbourg, Prantsusmaa, 28. oktoober 2005.

Pärastlõunane istung toimus ümarlauakohtumisena teemal "Euroopa ombudsman – 10 tegevusaastat". Ümarlauda juhatas Robert Schumani Ülikooli endine rektor, ülikooli emeritprofessor hr Robert KOVAR. Ümarlaval osalesid hr DIAMANDOUROS, Rootsi parlamendi peaombudsman hr Mats MELIN, Prantsuse riikliku ombudsmani peadelegaat hr Bernard DREYFUS, Euroopa Parlamendi petitsioonikomisjoni sekretariaadi talituse juhataja hr David LOWE, Euroopa Komisjoni peasekretariaadi direktor hr Giuseppe MASSANGIOLI ja Euroopa Nõukogu inimõiguste volinik hr Alvaro GIL-ROBLES. Arutelu all olnud teemad hõlmasid muu hulgas Euroopa ombudsmani ja laienemise väljakutset, ombudsmanidevahelisi suhteid, Euroopa ombudsmani mõju riiklikele ja piirkondlikele ombudsmanidele ning Euroopa ombudsmani tegevuse mõju Euroopa Liidu institutsioonide tööle.

Kollokviumi järeldused esitas Euroopa Liidu Nõukogu õigustalituse direktor hr Jean-Paul JACQUÉ.

Üritusest võttis osa enam kui 80 õppejõudu, üliõpilast, juristi, Euroopa Liidu ametnikku ja muid osavõtjaid. Kollokviumi järeldused avaldab 2006. aastal Robert Schumani Ülikooli Rahvusvaheliste ja Euroopa Uuringute Keskus (*Centre d'études internationales et européennes*).

Ombudsmani peamistele Prantsusmaa kaastöötajatele korraldatud ametlik õhtusöök – Strasbourg, Prantsusmaa

28. oktoobril korraldasid Strasbourgi linnapea pr Fabienne KELLER ja *Communauté Urbaine de Strasbourg* president hr Robert GROSSMANN ametliku õhtusöögi Euroopa ombudsmani kümne Strasbourgi aasta tähistamiseks. Õhtusöögile olid kutsutud kohalikud, piirkondlikud ja riiklikud poliitikud ning haldustöötajad, sel päeval Strasbourgis toimunud kollokviumil esinejad (vt eespool) ja Euroopa ombudsmani büroo töötajad. Aukülaseliseks oli Euroopa ombudsman hr DIAMANDOUROS. Õhtusöögil kinnitas linnapea, et Strasbourg linn pühendub ka edaspidi Euroopa mõõtme edendamisele ja inimõiguste kaitsmisele. Ta luges ette Prantsuse Euroopa asjade ministri pr Catherine COLONNA'i saadetud õnnitluse. Ombudsman tänas omakorda linna ja selle lähiümbrust viimase kümne aasta jooksul osutatud toetuse eest ning kinnitas, et pühendub edaspidigi kodanike teavitamisele nende õigustest ELi tasandil, ja teatas, et riiklike ombudsmanide kuues seminar toimub 2007. aastal Strasbourgis.

ELi institutsioonide presidentidele ja peasekretäridele ning ELi asutuste ja ametkondade juhtidele korraldatud ametlik õhtusöök – Brüssel, Belgia

17. novembril korraldas ombudsman ELi institutsioonide presidentidele ja peasekretäridele ning ELi asutuste ja ametkondade juhtidele ametliku õhtusöögi. Õhtusöögist võttis osa enam kui 45 inimest, kes esindasid institutsioone, asutusi ja ametkondi üle kogu Euroopa Liidu. Ürituse eesmärgiks oli rõhutada Euroopa ombudsmani tahet teha järgnevatel aastatel koostööd kõikide institutsioonide, asutuste ja ametkondadega, et täiustada ELi halduse kvaliteeti ning tagada kodanike õiguste täielik kaitse kogu Euroopa Liidus. Peakõnelejaks oli kutsutud hr José Manuel BARROSO. BARROSO, sest Euroopa Komisjoniga on seotud 70% ombudsmani teostatud uurimistest. Hr BARROSO tõi välja mitu valdkonda, kus järgnevatel aastatel tuleks koostööd edendada, sealhulgas ühtse hea haldustava eeskirja edendamine, võimaluste otsimine sõbralike lahendite leidmiseks rohkematel juhtudel ning ombudsmani ettepanekutele ja märkustele kiire reageerimise tagamine. Sellega seoses nimetas president komisjoni vastuvõetud uut teatist, milles määratletakse ombudsmani päringutele vastamise uus sisemenetlus. Ombudsman kinnitas oma kõnes, kui tähtis on kaebustele kiire reageerimine ja asjakohase tähelepanu osutamine. Ta märkis, et ombudsman ei ole üksnes välise kontrolli vahend, vaid ka väärtuslik ressurss juhtidele – ressurss, mis saab kaasa aidata haldusasutuste töö tulemuslikkuse parandamisele, pöörates tähelepanu täiustamist vajavatele valdkondadele. Siinkohal rõhutas ta Euroopa hea haldustava eeskirja kui ametnikele kasuliku käsiraamatu väärtust. Hr DIAMANDOUROS kirjeldas ombudsmani veel kui vahendajat, kes saab aidata institutsioonidel end kodanikele arusaadavamaks teha ja neile teada anda, et nende häält võetakse kuulda ning et kaebuste esitamise kaudu saavad nad olukorda parandada. Hr DIAMANDOUROSe sõnul on ülimaks eesmärgiks kõrgetasemeline kodanikukeskne ELi haldus.

Euroopa Komisjoni president hr José Manuel Barroso ja hr Diamandouros ELi institutsioonide presidentide ja peasekretäride ning ELi asutuste ja ametkondade juhtide auks korraldatud ametlikul õhtusöögil. Brüssel, Belgia, 17. november 2005.

Ajakirjandusseminar ja avatud õpikoda – Brüssel, Belgia

6. detsembril korraldas Euroopa ombudsman Brüsselis kaks üritust pealkirja all "Euroopa ombudsman: 10 aastat, 20 000 kaebust – liiga palju või liiga vähe?" Koos Euroopa Ajakirjanduskeskusega korraldatud üritusteks olid ajakirjandusseminar ja avatud õpikoda, mis olid suunatud meediale, valitsusvälistele organisatsioonidele, sidusrühmadele, piirkondlikele ja kohalikele esindajatele ning ombudsmani tööst huvitatud kodanikele.

Euroopa Parlamendi liige hr Michael Cashman, hr Diamandouros, Rahvusvahelise Ajakirjanike Föderatsiooni peasekretär hr Aidan White, Euroopa Komisjoni kabinetiliige hr Derk-Jan Eppink ja asepresident hr Siim Kallas Euroopa ombudsmani institutsiooni 10. aastapäeva tähistamiseks korraldatud ajakirjandusseminaril. Brüssel, Belgia, 6. detsember 2005.

Esimese istungi teema oli “Avatum ja aruandekohustuslikum ELi haldus – komisjoni, Euroopa Parlamendi ja ombudsmani edasine tegevus”. Istungil osales enam kui 60 inimest, paneelarutelusid juhatasid Euroopa Komisjoni asepresidendi hr Siim KALLASe kabineti liige hr Derk-Jan EPPINK, Euroopa Parlamendi liige ja Euroopa Parlamendi dokumentidele kodanike juurdepääsu tagamise raportöör hr Michael CASHMAN, *Statewatch*’i direktor hr Tony BUNYAN ja ajalehe *European Voice* toimetaja asetäitja hr Tim KING. Rahvusvahelise Ajakirjanike Föderatsiooni peasekretär hr Aidan WHITE oli kõnealuse istungi moderaator. Istungil anti põhjalik ülevaade ELi institutsioonides siiani tehtud edusammudest läbipaistvuse alal ja avaldati mõtteid edasise tegevuse üle.

Hr Diamandouros ja Euroopa Komisjoni asepresident pr Margot Wallström, kes vastutab institutsiooniliste suhete ja teabevahetusstrateegia eest, kuulamas Euroopa ombudsmani institutsiooni 10. aastapäeva tähistamiseks korraldatud avatud õpikojal osalejaid. Brüssel, Belgia, 6. detsember 2005.

Teine istung teemal “Kaebuste esitamise õiguse parem tundmine – Euroopa ombudsmani edasine tegevus” toimus avatud õpikojana. Sellest võtsid osa Euroopa Komisjoni asepresident pr Margot WALLSTRÖM, Iirimaa riiklik ombudsman pr Claire DAMILANO *European Citizen Action Service*’ist ja Rahvusvahelise Ajakirjanike Föderatsiooni peasekretär hr Aidan WHITE. Seminari juhatas väga elavalt Euroopa Parlamendi endine president hr Pat COX. Õpikojas osales enam kui 50 esindajat valitsusvälistest organisatsioonidest, sidusrühmadest, piirkondlikest ja kohalikest esindustest Brüsselis ning ELi institutsioonidest, kes püüdsid üheskoos leida mooduseid, kuidas saaks ombudsmani

tegevus neile kõige enam kasu tuua. Arutati järgmisi küsimusi. Kuidas saaks Euroopa ombudsman suurendada üldsuse teadlikkust oma tegevuse osas? Mida saaks Euroopa ombudsman teha selleks, et inimesed kasutaksid kaebuse esitamise õigust? Kuidas saaksid organisatsioonid aidata ombudsmanil kasutada viimase kümne aasta jooksul saadud kogemusi? Kuidas saaks Euroopa ombudsman anda oma panuse liidu nn järelemõtlemisperioodi? Õpikojas väljaöeldud peamised mõtted protokolliti ning jagati pärast seminari lõppu osalejatele ning pandi üles ombudsmani veebilehele.

Ettekanne Prantsuse Riikliku Assamblee Euroopa Liidu delegatsioonile – Pariis, Prantsusmaa

7. detsembril korraldas Prantsuse Riikliku Assamblee Euroopa Liidu delegatsioon esimest korda Euroopa ombudsmani kuulamise. Kohtumine, mida juhatas delegatsiooni president hr Pierre LEQUILLER, andis ombudsmanile võimaluse rääkida oma rollist ja küsimustest, millega ta tegeleb, ning liikmesriikide ombudsmanidega tehtava koostöö ulatusest. Delegatsiooni liikmed esitasid küsimusi kaebuste kohta, puudutades sealjuures kaebust nõukogu õigusloomega seotud menetluste läbipaistvuse puudumise kohta, ning tahtsid teada, milline võiks olla nende panus parlamendiliikmetena Prantsuse kodanikele Euroopa ombudsmani rolli ja pädevuse tutvustamisel. Kuulamine toimus Pariisis ning oli avatud ajakirjanikele. Üritusega tähistati Euroopa ombudsmani institutsiooni kümnendat aastapäeva.

© Assemblée nationale française

Hr Diamandouros ja Prantsuse Riikliku Assamblee Euroopa Liidu delegatsiooni president hr Pierre Lequiller. Pariis, Prantsusmaa, 7. detsember 2005.

EUROOPA OMBUDSMANI VALIMINE

11. jaanuaril toimus Euroopa Parlamendis Euroopa ombudsmani valimine. Hr DIAMANDOUROS valiti 564 poolthäälega 609 häälest tagasi Euroopa ombudsmaniks parlamendi ametiajaks 2004–2009. Valimistele järgnes pressikonverents, mille korraldas Euroopa Parlamendi petitsioonikomisjoni esimees, Euroopa Parlamendi liige hr Marcin LIBICKI. Hr DIAMANDOUROS kasutas kõnealust sündmust, et tutvustada oma prioriteete ombudsmani institutsioonis, milleks on muu hulgas kodanike õiguste täielik kaitsmine kogu Euroopa Liidus ning kõrgekvaliteedilise halduse tagamine ELi institutsioonides ja asutustes. Täielik teave ombudsmani valimise kohta on esitatud lisas E.

© Euroopa Parlament

Euroopa Komisjoni asepresident pr Wallström, kes vastutab institutsiooniliste suhete ja teabevahetusstrateegia eest, õnnitleb hr Diamandourost pärast tema tagasivalimist Euroopa ombudsmaniks. Strasbourg, Prantsusmaa, 11. jaanuar 2005.

AASTAARUANNE 2004

Aastaaruanne on ombudsmani kõige tähtsam väljaanne. See annab ülevaate ombudsmani aasta jooksul tehtud tööst kaebuste käsitlemisel ning parandab Euroopa Parlamendi võimalusi Euroopa Liidu institutsioonidelt ja asutustelt aru pärida. Probleemsete valdkondade esiletõstmine haldusvaldkonnas on väärtuslik ressurss, mis tõhustab ELi institutsioonide ja asutuste eneseregulatsiooni. Lisaks nimetatule pakub ombudsmani aastaaruanne huvi eri valdkondade rühmadele ja isikutele mitmel tasandil – Euroopa ombudsmani kolleegidele, poliitikutele, ametnikele, spetsialistidele, teadlastele, sidusrühmadele, valitsusvälistele organisatsioonidele, ajakirjanikele ning kodanikele nii Euroopa, riiklikul, piirkondlikul kui ka kohalikul tasandil.

Eri sihtrühmade mitmesugustele ootustele paremaks vastamiseks muudeti 2004. aastal aruande ülesehitust. Otsuste täielikud kirjeldused asendati kokkuvõtetega, mis suunavad tähelepanu põhiaspektidele. 2. peatükki toodi sisse temaatiline analüüs (käesolevas aruandes punkt 2.8), milles keskendutakse töö põhivaldkondade kõige tähelepanuväärsematele õiguslikele ja faktilistele järeldustele. Peatükkidesse, mis käsitlevad koostööd ja suhteid teiste asutustega, viidi sisse muudatused, mis aitavad esile tõsta kõnealuse tegevuse tulemuslikkust ja kirjeldada sealjuures täpsemalt toimunud üritusi.

Ombudsman tutvustas oma 2004. aasta aruannet Euroopa Parlamendi petitsioonikomisjonile 10. mail. See andis talle võimaluse esitada ülevaade kõnealusel aastal tehtud tööst ja saavutatud tulemustest ning anda aru edusammudest, mida ta Euroopa ombudsmaniks tagasi valimise järgsel aastal seatud eesmärkide täitmisel oli saavutanud.

Parlamendiliige hr Manolis MAVROMMATIS koostas komisjoni aruande ombudsmani 2004. aasta tegevuse kohta. 27. oktoobril võtsid parlamendiliikmed aruande vastu 426 poolt- ja 3 vastuhäälega, 9 liiget jäi erapooletuks, ning õnnitlesid ombudsmani tehtud töö ja heade suhete eest petitsioonikomisjoniga.

LAHTISTE USTE PÄEVAD

Brüssel

30. aprillil korraldas Euroopa Parlament avalikkusele lahtiste uste päevad. Lahtiste uste päeval osales ka ombudsmani büroo, kasutades võimalust tutvustada 24 keeles välja antud kümnenenda

aastapäeva postkaarti, mida jagati külalistele. Ombudsmani ametkond vastas kogu päeva avalikkuse küsimustele, hinnanguliselt osales üritusel 15 000 inimest.

Strasbourg

8. mail osales ombudsman Euroopa Parlamendi korraldatud lahtiste uste päeval Strasbourgis. Külalistele jagati ombudsmani tööd käsitlevat materjali, sealhulgas 24 keeles välja antud uut *kümnenda aastapäeva postkaarti*. Ombudsmani ametkond vastas kogu päeva avalikkuse küsimustele. Euroopa Parlamendi lahtiste uste päeval osales enam kui 20 000 inimest.

Kodanikud külastamas ombudsmani institutsiooni infoletti lahtiste uste päeval Strasbourgis, Prantsusmaal, 8. mail 2005.

6.2 TEABEVISIIDID

Ombudsman käis 2003. ja 2004. aastal arvukatel teabevisiitidel, külastades liikmesriike, liituvaid ja kandidaatriike eesmärgiga suurendada kodanike teadlikkust Euroopa ombudsmanile kaebuse esitamise õiguse osas ning veelgi tugevdada koostöösidemeid oma riiklike ja piirkondlike kolleegidega. Ombudsman kavatseb teabevisiite jätkata ka ajavahemikus 2005–2009. Kõnealuste visiitide ajal kohtub ta parlamendiliikmete, kohtunike, juhtivate riigiametnike, ombudsmanidest kolleegide ja teistega, kes on seotud kohtuväliste vaidluste lahendamisega, ning teadlaste, potentsiaalsete kaebuse esitajate ja teiste kodanikega. Visiitidel saadab ombudsmani üks õigusosakonna töötaja ja üks kommunikatsioonisektori töötaja.

Ombudsmani teabevisiitide eesmärk on aidata kaasa kodanike paremale arusaamisele teenustest, mida ta saab neile osutada. Oma arvukatel kohtumistel avalikkusega toob ombudsman näiteid kaebustest, mida talle on esitatud. Ombudsmani töö ei seisne üksnes kaebuste käsitlemises, seetõttu pöörab ta kohtumistel tähelepanu ka teadlikkuse suurendamisele oma laiemast rollist. Euroopa ombudsman räägib oma kõnedes ja ettekannetes ombudsmani institutsiooni tähtsusest õigusriigi, demokraatia ja inimõiguste edendamisel. Kahepoolsetel kohtumistel ombudsmanidega arutavad osalised edasisi koostöövõimalusi, õppides üksteise kogemustest ja vahetades parimaid tavasid.

Ombudsmani visiitide ajal korraldavad ombudsmani liikmesriikide ja kandidaatriikide kolleegid ombudsmanile igakülgse tegevusprogrammi ja kohtumised ning enamasti saadavad ombudsmani kogu tema visiidi vältel.

2005. aastal Euroopa ombudsmani institutsiooni 10. aastapäeva tähistamiseks korraldatud ürituste tõttu toimus kõnealusel aastal ainult üks teabevisiit – novembri lõpus Ühendkuningriiki.

Alljärgnev osa annab ülevaate mitmest visiidi ajal toimunud kohtumisest, toob ära peamised osavõtjad ja arvukad ettekanded, mis sel ajal tehti. Teabevisiidi raames toimunud meediaüritusi on kirjeldatud käesoleva aruande punktis 6.4.

ÜHENDKUNINGRIIK

Euroopa ombudsman külastas Londonit 28.–30. novembrini 2005. aastal.

28. novembril kohtusid Euroopa ombudsman ning parlamendi ja tervishoiuteenuste ombudsman pr Ann ABRAHAM tööalasel hommikueinel. Seejärel siirdusid nad Euroopa Komisjoni esindusse Ühendkuningriigis, kus neid võttis vastu esinduse juhataja hr Reijo KEMPPINEN. Sellele järgnes kohtumine Euroopa Parlamendi liikmetega, mille korraldas Euroopa Parlamendi Ühendkuningriigi büroo direktor hr Dermot SCOTT. Hr DIAMANDOUROS ja pr ABRAHAM pidasid ühisettekande *National School of Government European Fast Stream* üliõpilastele. Ettekande pealkiri oli “Euroopa ombudsmani roll ELi institutsioonilises raamistikus”. Ettekandele järgnenud elav küsimuste ja vastuste osa jätkus üliõpilaste ja kursuse direktori hr Howard EMMENSiga lõunalauas.

Hr Diamandouros ning Ühendkuningriigi parlamendi ja tervishoiuteenuste ombudsman pr Ann Abraham kohtumisel *European Fast Stream*-koolitusel osalevate üliõpilastega *National School of Government*'is. London, Ühendkuningriik, 28. november 2005.

Pärastlõuna algas kohtumisega Alamkoja Euroopa kontrollikomisjoni liikmetega, mis andis ombudsmanidele võimaluse kohtuda komisjoni liikmetega, teavitada neid institutsiooni tööst ja osaleda huvitavas mõttevahetuses. Selle päeva viimane kohtumine toimus kohtunõukogus ning selle korraldas nõukogu esimees Lord NEWTON of Braintree. Nõukogu liikmed ja töötajad tutvustasid oma tööd. Sellele järgnenud arutelud näitasid, et kohtute ja ombudsmanide töö on omavahel tihedalt seotud. Samal õhtul andis Lord NEWTON külaliste visiidi auks õhtusöögi Ülemkojas.

29. novembril intervjueris hr DIAMANDOUROSt filosoofia doktorant pr Melanie SMITH, kes kogus materjali oma uurimistööks EÜ asutamislepingu artikliga 226 seotud õigusrikkumiste teemal. Päeva esimese kohtumise käigus võttis hr DIAMANDOUROSe ja pr ABRAHAMi vastu Euroopa asjade minister parlamendiliige hr Douglas ALEXANDER. Räägiti Euroopa ombudsmani eriaruandest, mis 2005. aasta oktoobris esitati Euroopa Parlamendile, ning milles ombudsman kutsus nõukogu üles uuesti läbi vaatama seisukohta, mille kohaselt õigusloomega seotud istungid ei ole avalikud. Parlamendi ja terviseteenistuse ombudsmani büroo külastamine andis hr DIAMANDOUROSele

võimaluse tutvuda erinevate juhtumitega, mida ombudsman käsitleb. Ombudsmani asetäitja pr Trish LONGDON ja tema kolleegid rääkisid pikaajalise/eluaegse ravi teemal ning pr Ann ABRAHAM ja hr Iain OGILVIE andsid ülevaate viimastest arengutest seoses elukindlustusfirma *Equitable Life* uurimisega.

University College London School of Public Policy põhiseaduse osakonna juhataja hr Robert HAZELLI korraldatud lõunaseminaril tegi hr DIAMANDOUROS ettekande teemal "Ombudsmani roll aruandekohustuse ja õigusriigi põhimõtete tugevdamisel". Elavas küsimuste-vastuste osas vastas hr DIAMANDOUROS nii kohale tulnud professorite ja üliõpilaste kui ka arvukalt osalenud Ühendkuningriigi ombudsmanide rohketele küsimustele ning vestles nendega.

Esimesel pärastlõunasel istungil toimus hr DIAMANDOUROSe kuulamine Ülemkoja Euroopa Liidu erikomisjonis. Kuulamist juhatas komisjoni esimees Lord GRENFELL ning sellest võttis osa 14 Ülemkoja liiget. Hoogsa risküsitluse käigus esitasid komisjoniliikmed hr DIAMANDOUROSele mitmesuguseid küsimusi, mis hõlmasid näiteks Euroopa ombudsmanide võrgustiku arendamise vajadust, Euroopa hea haldustava eeskirja ja põhiõiguste harta vahelisi seoseid, suhete arendamist ELi Põhiõiguste ametiga. Seejärel kohtusid hr DIAMANDOUROS ja pr ABRAHAM Alamkoja avaliku halduse erikomisjoni esimehe, parlamendiliikme hr Tony WRIGHTiga. Õhtul korraldas pr ABRAHAM õhtusöögi, kuhu olid kutsutud avaliku sektori ombudsmanid Inglismaalt, Šotimaalt, Walesist ja Põhja-Iirimaalt.

London National School of Economics and Political Science rahvusvaheliste suhete emeriitprofessor Saltaire'i lord Wallace tutvustab hr Diamandourost enne tema loengut "Inimõigused ja kohtuvälised abinõud – Euroopa ombudsmani väljavaade". London, Ühendkuningriik, 30. november 2005.

30. novembri hommik algas visiidiga Inglismaa kohalike omavalitsuste ombudsmanide Londoni büroosse. Hr DIAMANDOUROS kohtus kõigepealt kohalike omavalitsuste ombudsmanide esimehe hr Tony REDMONDiga, kellega arutati mitut tähtsat küsimust, muu hulgas ombudsmanide pädevuse suurendamist inimõiguste valdkonnas. Seejärel kohtus hr DIAMANDOUROS kohalike omavalitsuste ombudsmanide aseesimehe hr Peter MACMAHONiga, kellega vesteldi rahvusvahelisest koostööst ombudsmanide büroode vahel. Hr DIAMANDOUROS siirdus seejärel London School of Economics and Political Science (LSE), kus ta pidas loengu teemal "Inimõigused ja kohtuvälised lahendused – Euroopa ombudsmani väljavaade". Loengut juhatas LSE rahvusvaheliste suhete emeriitprofessor Saltaire'i lord WALLACE. Loengule järgnes paljusid teemasid hõlmanud küsimuste-vastuste osa ning vestlus jätkus õhtusöögil, mille võõrustajaks oli lord WALLACE.

Pärastlõuna esimene kohtumine toimus valitsuskabineti parlamendisekretäri, parlamendiliikme hr Jim MURPHYga. Arutati kodanikele mõeldud hüvitusabinõude täiustamist ja ombudsmani

institutsiooni tugevdamist Ühendkuningriigis. Hr DIAMANDOUROSe visiidi viimane kohtumine toimus pr Ann ABRAHAMiga parlamendi ja terviseteenuste ombudsmani büroos.

6.3 MUUD KONVERENTSID JA KOHTUMISED

Konverentsid, seminarid ja kohtumised pakuvad ombudsmanile suurepäraseid võimalusi suurendada oma sihtrühmade, nt valitsusväliste organisatsioonide, sidusrühmade ja akadeemiliste institutsioonide teadlikkust ombudsmani tööst. Niisugused üritused aitavad ombudsmanil edendada ombudsmani institutsiooni üldist kontseptsiooni. Konverentsid ja kohtumised võimaldavad ombudsmanil ja tema ametkonnal olla kursis ombudsmani institutsiooni puudutavate arengutega Euroopa maastikul.

Käesolevas osas antakse täielik ülevaade tegevusest, mis keskendus ombudsmani institutsiooni üldise kontseptsiooni edendamisele ning eelkõige Euroopa ombudsmani tööle. Kui ombudsman ei saa isiklikult üritusel osaleda, usaldab ta institutsiooni esindamise oma ametkonna vastavale töötajale. Paljud rühmad tutvuvad ombudsmani tööga osana õppereisist Strasbourgi. Seetõttu on käesolevas osas loetletud ka aasta jooksul toimunud esinemised rühmadele.

OMBUDSMANI AMETKONNA OSALEMINE

7. jaanuaril kohtus hr DIAMANDOUROS Küprose alalise esindajaga Euroopa Nõukogu juures suursaadik Marios LYSSIOTISega, et arutada Euroopa ombudsmani rolli.

27. jaanuaril esines hr DIAMANDOUROS liidu inglise keelt kõneleva Strasbourgi harule teemal “Euroopa ombudsman – hea halduse kaitsja”.

28. jaanuaril pidas ombudsman Brüsselis Euroopa Liidu Endiste Praktikantide Assotsiatsiooni (ADEK International) korraldatud konverentsil lõpukõne. Konverentsi teema oli “Räägime Euroopast”. Ombudsman keskendus küsimustele, miks me peame Euroopast rääkima, kuidas me peame Euroopast rääkima ja mida me peame Euroopast rääkima. Pärast oma ettekannet vastas hr DIAMANDOUROS osalejate küsimustele.

23. veebruaril kohtus hr DIAMANDOUROS Serbia ja Montenegro Vabariigi justiitsministri asetäitja Aleksandra POPOVIĆiga. Vesteldi kodanike õiguste kaitsega seotud kohtulike ja kohtuväliste abinõude arengutest liidus.

4. märtsil pidas hr DIAMANDOUROS kõne Šveitsis Genfis toimunud konverentsil “Euroopa põhiseaduse tähtsamad põhimõtted”. Konverentsi korraldas Genfi Ülikooli Euroopa õigusuuringute keskus.

11. märtsil kohtus hr DIAMANDOUROS Küprosel Nikosias Küprose Vabariigi presidendi hr Tassos PAPADOPOULOSe, Küprose Parlamendi Euroopa asjade komisjoni esimehe hr Nikos CLEANTHOSe, parlamendiliikme hr Panayiotis DEMETRIOUga, Küprose Parlamendi peadirektori hr Costakis CHRISTOFOROUga, Euroopa Parlamendi Küprose teabebüroo juhataja hr Ronald EVERSig, Euroopa Komisjoni Küprose esinduse juhi hr Adriaan VAN DER MEERiga. Samal päeval pidas hr DIAMANDOUROS Küprose parlamendi ning Küprose ajakirjandus- ja teabebüroo korraldatud seminaril kõne teemal “Euroopa kodanike õigused, mis tulenevad Euroopa kodakondsusest, liidu demokraatlikust toimimisest ja põhiõiguste hartast”.

Küprose Vabariigi president hr Tassos Papadopoulos ja hr Diamandouros.
Nikosia, Küpros, 11. märts 2005.

12. märtsil kohtus hr DIAMANDOUROS Küprosel asuvas Nicosia Intercollege'i Humanitaar-, Sotsiaalteaduste ja Kolleegiumidevahelise Õiguse Kooli dekaani hr Michalis ATTALIDESega ning pidas kõne teemal "Demokraatia ja õigusriigi põhimõtete kaitsmine – ombudsmanni roll".

17. märtsil kõneles hr DIAMANDOUROS Euroopa Naisadvokaatide Assotsiatsiooni viiendal kongressil teemal "Kokkuleppele jõudmise võimalused Euroopa tasandil".

Euroopa Inimõiguste Kohtu asepresident hr Christos Rozakis (vasakult teine) esinemas
Euroopa ombudsmanni ametkonnale. Strasbourg, Prantsusmaa, 18. märts 2005.

18. märtsil kohtus ombudsman Euroopa Inimõiguste Kohtu asepresidendi hr Christos ROZAKISega. Seejärel osales hr ROZAKIS Euroopa ombudsmanni ametkonna koosolekul, kus ta esines ettekandega "Inimõiguste kaitse aspektid Euroopas: kaitse laiendamine ELi põhiseadusliku lepingu kaudu."

21. märtsil kohtus hr DIAMANDOUROS Ameerika Ühendriikide Indiana osariigi Notre Dame'i Ülikooli professori hr Guillermo O'DONNELLi ja pr Gabriela IPPOLITO O'DONNELLiga, et arutada Euroopa ombudsmanni rolli ja koostööväljavaateid ombudsmanni institutsiooni edendamiseks ja arendamiseks Ladina-Ameerikas.

22. märtsil tegi hr DIAMANDOUROS Euroopa Nõukogu alalistele esindajatele korraldatud töölõunal ettekande teemal "Inimõiguste ja põhiõiguste kaitsmisega seotud hiljutised arengud Euroopa Liidus –

Euroopa ombudsmani väljavaated.” Ürituse korraldas Soome alaline esindaja Euroopa Nõukogu juures pr Ann-Marie NYROOS.

14. mail esines hr DIAMANDOUROS Kreekas Heraklionis kümnendal Euroopa rehabilitatsiooni ja uimastipoliitika konverentsil kõnega teemal “Euroopa ombudsman ja ELi uimastipoliitika”.

18. mail esines hr DIAMANDOUROS Kreekas Ateenas Transparency International Kreeka osakonnale teemal “Euroopa ombudsman läbipaistvuse edendaja ja korruptsiooni vastu võitlejana”.

19. mail osales hr DIAMANDOUROS Kreekas Ateenas Peadirektorite Assotsiatsiooni korraldatud 2005. aasta juhtimiskonverentsi ümarlaval “Haldusomavoli juhtumid Kreeka avalikus sektoris – mõtteid nende vastu võitlemise viiside ja vahendite kohta”.

24. mail kohtus hr DIAMANDOUROS Strasbourgi linnapea pr Fabienne KELLERiga, et teha ettevalmistusi 28. oktoobriks kavandatud kümnenda aastapäeva kollokviumiks ja ametlikuks õhtusöögiks.

31. mail esines hr DIAMANDOUROS Saksamaal Duisburgi Ülikoolis kõnega teemal “Demokraatia, õigusriik, aruandekohustus ja ombudsmani institutsioon”.

3. juunil esines hr DIAMANDOUROS Kreekas Ateenas teisel Hygeia-Harvard Medicali rahvusvahelisel konverentsil “Ennetav meditsiin 21. sajandil” kõnega teemal “Patsiendi õigused tänapäeva Euroopas”.

6. juunil pidas hr DIAMANDOUROS kõne teemal “Põhi- ja inimõiguste austamine Euroopa halduses: standardid ja abinõud” Poolas Krakówis toimunud rahvusvahelisel konverentsil, mille korraldasid Poola ombudsman hr Andrzej ZOLL ja Jagielloniani Ülikool, et tähistada Oświęcimis Inimõiguste Akadeemia asutamist.

30. juunil kutsusid Itaalia Firenze Euroopa Ülikooli Instituudi (EUI) professorid hr Anthony MOLHO ja hr Diogo RAMADA CURTO hr DIAMANDOUROSe esinema esimese ettekandega EUI ajaloo teaduskonna korraldatud suvekursusel. Hr DIAMANDOUROS pidas kõne teemal “Migrantide õiguste arenemine Euroopa õigussüsteemis sõjajärgsel ajastul”. Seejärel lõunatas hr DIAMANDOUROS koos viie doktorandiga Kreekast.

1. juulil kohtus hr DIAMANDOUROS Euroopa Ülikooli Instituudi presidendi, professor hr Yves MENYga ja ülikooli Robert Schumani Tuleviku-uuringute Keskuse direktori professor pr Helen WALLACE'iga Itaalias Firenzes, et arutada uuringute edendamise viise institutsioonides, mis suudavad tõhustada demokraatlikku aruandekohustust Euroopas.

6. juulil kohtus ombudsman Saksamaal Münchenis Euroopa Patendibüroo tulemusjuhtimise personaliarengu ja -vahenduse valdkonna juhataja pr Eugenia KOTSELIDOUga. Pr KOTSELIDOU oli huvitatud hr DIAMANDOUROSe vahenduskogemustest, sealhulgas sõbralike lahendite otsimisest ja institutsiooni rollist alternatiivina kohtutele.

7. juulil esines hr DIAMANDOUROS ettekandega teemal “Euroopa ombudsman: kodanike kaitsmise vahend” Itaalias Trentino Alto-Adige piirkonna linnapeade delegatsioonile, keda võõrustas Euroopa Parlamendi liige pr Lilli GRUBER.

13. juulil tegi ombudsman oma tööst ettekande 25 liikmele Euroopa Asjade Spetsialistide Ühingust (SEAP), mis on Euroopa avalike asjade valdkonna spetsialistide kutseorganisatsioon. Hr DIAMANDOUROS rääkis ettekandes “Euroopa ombudsman: aidates edendada avatud, aruandekohustuslikku ja teenustele suunatud ELi haldust” teenustest, mida ta kaebuste käsitlemise ja omaalgatuslike uurimiste kaudu osutab. Ombudsman keskendus eelkõige Euroopa hea haldustava eeskirjale ja SEAPi tegevusjuhendile. Ettekandele järgnenud elavate küsimuste-vastustega lõppenud üritust juhtis SEAPi asepresident pr Catherine STEWART.

23. septembril tegi hr DIAMANDOUROS ettekande Euroopa Nõukogu Euroopa Inimõiguste Komisjoni delegatsiooni liikmetele teemal “Euroopa ombudsman – kodanike kohtuväline õiguskaitsevahend”. Ürituse korraldas Euroopa Inimõiguste Kohtu asepresident hr Christos ROZAKIS.

26. septembril tegi hr DIAMANDOUROS Poolas Krakówis õigusnõunike piirkondliku koja delegatsioonile ettekande Euroopa ombudsmani rollist.

6. oktoobril esines hr DIAMANDOUROS Prantsuse *Ecole National d'Administration*'i 60. aastapäeva ja Euroopa Uuringute Keskuse 10. aastapäeva tähistamiseks peetud konverentsil Strasbourgis kõnega "Euroopa ombudsman: põhiõiguste kaitse ja edendamise institutsioon".

14. oktoobril pidas hr DIAMANDOUROS Kreekas Ateenas Riiklikus Kaitseakadeemias kõne teemal "Õigusriik ja põhiõigused Euroopa Liidus".

21. novembril pidas hr DIAMANDOUROS Ühendriikides, New Yorgis Columbia Ülikoolis ettekande teemal "Demokraatia, õigusriik ja ombudsman".

21. ja 22. detsembril kohtus hr DIAMANDOUROS Kreekas Ateenas Kreeka presidendi hr Karolos PAPOULIASega, Kreeka peaministri hr Kostas KARAMANLISega, Kreeka endise presidendi hr Kostis STEFANOPOULOŠega ning Kreeka endise peaministri hr Konstantinos MITSOTAKISega.

OMBUDSMANI AMETKONNA OSALEMINE

25. jaanuaril osales peaõigusnõunik hr Olivier VERHEECKE komisjoni korraldatud avalikul kuulamisel kavandatava Euroopa Liidu põhiõiguste ameti kohta. Avalik kuulamine oli jagatud neljaks aruteluteemaks. Esimene teema hõlmas ameti töö temaatilisi valdkondi ja geograafilist ulatust. Teise teema raames arutati suhete säilitamist ja tugevdamist Euroopa Nõukogu, riiklike institutsioonide, kodanikuühiskonna ja muude üksustega. Kolmas teema puudutas ametile antavaid ülesandeid ning neljas ameti struktuuri. Avaliku kuulamise lõpetas õiguse, vabaduse ja turvalisuse eest vastutav komisjoni asepresident hr Franco FRATTINI.

16. veebruaril osales ombudsmani abi hr Nicholas CATEPHORE ümarlauakohtumisel, mille korraldasid Belgias Brüsselis Federation of European Securities Exchanges ja Houston Consulting European, et arutada Euroopa rahandusteenuste ombudsmani loomist.

1. märtsil kohtusid õigusametnik pr Tina NILSSON ja kommunikatsioonisektori juhataja pr Rosita AGNEW sõltumatu konsultandi hr Paul FIRTHiga, kes viib komisjonis läbi uuringut toetuste andmise menetluse kohta. Uuring tehakse mitme valitsusvälise organisatsiooni taotlusel. Pr NILSSON ja pr AGNEW selgitasid ombudsmani menetlusi ja töid näiteid ajavahemikus 2002–2004 käsitletud toetustega seotud kaebustest. Hr FIRTH tahtis teada, kui edukalt ombudsman niisuguseid juhtumeid lahendab ning kui kaua tal keskmiselt ühe juhtumi lahendamiseks aega kulub. Hr FIRTH oli eriti huvitatud kaebustest, mis puudutasid ELi finantsmäärusi ning sellega seotud probleemidest, millele ombudsmani tähelepanu on juhitud.

5. aprillil vestlesid hr Olivier VERHEECKE ja pr Rosita AGNEW ombudsmani töö teemal Manchesteri Ülikooli doktorandi, Edinburghi Ülikooli professori pr Jo SHAW' assistendi pr Melanie Smithiga.

13. juulil võttis hr Olivier VERHEECKE vastu Pariisi 1 Panthéon-Sorbonne'i Ülikooli üliõpilase pr Rhita BOUSTA ja 14. juulil pr Costanza HERMANIN DE REICHENFELDi Pariisi *Institut de Sciences Politiques*'ist, et vestelda ombudsmani töö ja eelkõige Euroopa hea haldustava eeskirja teemal.

28. ja 29. septembril korraldas Brandenburgi liidumaa andmekaitse ja teabele juurdepääsu volinik koos Alcatel SEL *Stiftung für Kommunikationsforschung* ja *Deutsche Gesellschaft für Recht und Informatik e.V.*-ga rahvusvahelise sümposiumi "Teabevabadus Saksamaal ja Euroopas". Konverentsist võttis osa enam kui 120 inimest. Euroopa ombudsmani bürood esindas peaõigusnõunik Gerhard GRILL.

15. detsembril võttis pr Ida PALUMBO vastu Itaalia Lecce Ülikooli õigusteaduskonna üliõpilase ja Euroopa Parlamendi Milano büroo praktikandi pr Margherita BARSİ. Kohtumisel rääkis pr PALUMBO Euroopa ombudsmani volitustest ja tõi näiteid juhtumitest, mida ombudsman käsitleb.

Rühmaesinemised

2005. aastal selgitasid hr DIAMANDOUROS ja tema ametkonna esindajad (nimetatud sulgudes) ombudsmanni rolli ja tööd järgmistele rühmadele.

Jaauar

- 30-liikmelisele poliitikateaduste üliõpilasrühmale Saksamaa Regensburgi Ülikoolist. Esinemise korraldas *Europäische Akademie Bayern*, rühma saatis pr Andrea RIESCH (hr Gerhard GRILL);
- üliõpilasrühmale Prantsusmaa Robert Schumani nimelise Strasbourg Ülikooli *Institut des Hautes Etudes Européennes*'ist (hr José MARTÍNEZ-ARAGÓN).

Veebruar

- 20 haldusjuhtimise üliõpilasele Hollandi Twente Ülikoolist. Rühma saatis hr Jaap H. DE WILDE (hr Gerhard GRILL);
- 40 üliõpilasele Saksamaa Baieri *Bayern Kolleg Augsburg*ist *Europäische Akademie Bayerni* korraldatud Strasbourg-reisi raames. Rühma saatis hr Alexander FRISCH (hr Gerhard GRILL);
- Euroopa ärijuhtimise magistriõppe 50 üliõpilasele Saksamaa Mannheimi Ülikoolist ja Prantsusmaa *Ecole Supérieure des Sciences Economiques et Commerciales*'ist. Esinemise korraldas Euroopa majandus- ja sotsiaalkomisjoni liige hr Brian CASSIDY (pr Rosita AGNEW).

Märts

- 45 inimesele Saksamaa *CDU Frauenunion Ibbenbüren*ist *Karl-Arnold-Stiftung*i korraldatud reisi raames (hr Gerhard GRILL);
- õigusüliõpilaste (magistriõppe) rühmale Prantsusmaa Nîmes'i Ülikoolist (pr Marjorie FUCHS);
- 37 inimesele Saksamaalt *Europa-Union München*ist *Europäische Akademie Bayerni* korraldatud reisi raames (hr Gerhard GRILL);
- 30-liikmelisele üliõpilasrühmale Saksamaalt *Politischer Jugendring Dresden e.V.*-st (hr Olivier VERHEECKE).

Aprill

- Noorte haldustöötajate kümneliikmelisele rühmale Kesk- ja Ida-Euroopast ning Madagaskarilt Strasbourg *Centre des Etudes Européennes*'i korraldatud Euroopa asjade seminari raames (hr Alessandro DEL BON);
- Brüsseli Euroopa Avaliku Halduse ja Lobitöö Instituudi (EIPAL) 20. seminarist osavõtvatele üliõpilastele (hr Olivier VERHEECKE);
- 38 inimesele Saksamaalt Dortmundist *Karl-Arnold-Stiftung*i korraldatud reisi raames (pr Wiebke PANKAUKE);
- 43-liikmelise üliõpilasrühmale Saksamaalt *Universität des Saarlandes*i Euroopa Instituudist (pr Marta HIRSCH-ZIEMBIŃSKA);
- 32 inimesele Saksamaalt *Altenakademie Dortmund*ist *Karl-Arnold-Stiftung*i korraldatud reisi raames (hr Branislav URBANIČ);
- Euroopa õigusele spetsialiseerunud õigusteaduste kolmanda ja neljanda kursuse 41 üliõpilasele Leideni Ülikoolist Hollandis. Rühma saatis hr Rick LAWSON (hr Ian HARDEN);

- Ühendkuningriikide Glasgow Caledonian University õigus- ja sotsiaalteaduste kooli 22 lõpetanust ja kolmest töötajast koosnenud rühmale. Rühma saatis pr Marcela CHISHOLM (hr Gerhard GRILL);
- 25-liikmelisele üliõpilasrühmale Saksamaalt Nürnberg-Erlangeni Ülikooli majandusteaduskonnast (hr Gerhard GRILL);
- 68-liikmelisele rühmale Saksamaalt, kuhu kuulusid Kolpingwerki (Saksamaa) korraldatud Euroopa seminarist osavõtjad (hr Gerhard GRILL).

Mai

- Aasia diplomaatide 20-liikmelisele rühmale Strasbourgi *Centre des Etudes Européennes*'i korraldatud Euroopa asjade seminari raames (hr Gerhard GRILL);
- 42 inimesele Saksamaalt Kölnist *Karl-Arnold-Stiftung*i korraldatud reisi raames (hr Branislav URBANIČ);
- 35-liikmelisele üliõpilasrühmale Hollandi Groningeni Ülikooli rahvusvaheliste suhete osakonnast Brüsselisse ja Strasbourgi korraldatud õppereisi raames (hr Gerhard GRILL).

Juuni

- Saksamaa noorte õpetajate 34-liikmelisele rühmale, mis osales *Europäische Akademie Bayerni* korraldatud õppereisil Strasbourgi (hr Gerhard GRILL);
- *Thorbecke Academie Leeuwardeni* 26 üliõpilasest ja kahest töötajast koosnevale rühmale Hollandist Brüsselisse ja Strasbourgi korraldatud õppereisi raames (hr Branislav URBANIČ);
- 35 inimesele Saksamaalt *CDU Frauenunion Wesseling*ist *Karl-Arnold-Stiftung*i korraldatud reisi raames (hr Gerhard GRILL);
- kümneliikmelisele poliitikateaduste üliõpilasrühmale Ameerika Ühendriikidest Portlandi *University of Southern Maine*'ist (hr Olivier VERHEECKE);
- rühmale Saksamaalt Oldenburgi *Kirchlicher Dienst in der Arbeitswelt*ist (hr Gerhard GRILL);
- Saksamaa noorte õpetajate 48-liikmelisele rühmale, mis osales *Europäische Akademie Bayerni* korraldatud õppereisil Strasbourgi (hr Gerhard GRILL).

Juuli

- Saksamaa noorte õpetajate 47-liikmelisele rühmale, mis osales *Europäische Akademie Bayerni* korraldatud õppereisil Strasbourgi (hr Gerhard GRILL);
- Saksamaa noorte õpetajate 45-liikmelisele rühmale, mis osales *Europäische Akademie Bayerni* korraldatud õppereisil Strasbourgi (hr Branislav URBANIČ);
- 29 inimesele Saksamaalt Kerpenist (hr Branislav URBANIČ);
- Saksamaa õpetajate 49-liikmelisele rühmale, mis osales Ülem-Palatinaadi (*Regierung der Oberpfalz*) piirkonna omavalitsuse korraldatud õppereisil Strasbourgi (hr Branislav URBANIČ);
- Saksamaa Tübingeni Ülikooli programmi *Masters in European Studies* 23 üliõpilasest ja viiest töötajast koosnevale rühmale Saksamaalt (hr Gerhard GRILL);
- Alžeeria seitsmest kõrgemast ametnikust koosnevale rühmale Strasbourgi *Centre des Etudes Européennes*'i korraldatud Euroopa asjade seminari raames (hr José MARTÍNEZ-ARAGÓN).

August

- Kuuele inimesele Euroopa Nõukogu külaliste teenistusest (hr José MARTÍNEZ-ARAGÓN).

September

- 20-liikmelisele rühmale, kuhu kuulusid Ungari parlamendi liikmed ja riigiametnikud, kes osalesid komisjoni laienemise peadirektoraadi (TAIEXi büroo) korraldatud "Petitsioonide ja Euroopa kodakondsuse alaste küsimuste ja vastuste seminaril" Brüsselis (hr Olivier VERHEECKE);
- 37 inimesele Taanist *Socialdemokraterne-Vejle amt*'ist Brüsselisse ja Strasbourgi korraldatud õppereisi raames (hr Peter BONNOR);
- 38 inimesele, sealhulgas kohaliku tasandi poliitikud ja omavalitsuse liikmed, Saksamaalt Münsteri piirkonnast *Karl-Arnold-Stiftung*i korraldatud reisi raames (hr Gerhard GRILL);
- 37 inimesele Saksamaalt *Heimat- und Geschichtsvereins Bonn-Beuel*ist *Karl-Arnold-Stiftung*i korraldatud reisi raames (pr Wiebke PANKAUKE);
- rühmale, kuhu kuulus 22 inimest, kes esindasid 13 riigi valitsusväliseid organisatsioone ja võtsid osa Austria *Europahaus Burgenland*i korraldatud õppereisist Brüsselisse ja Strasbourgi (pr Wiebke PANKAUKE);
- 25-liikmelisele õpetajate rühmale Saksamaalt, kes võtsid osa *Europäische Akademie Bayern*i korraldatud õppereisist Strasbourgi (pr Wiebke PANKAUKE);
- 38 keskkooliõpilasele Saksamaalt *Karl-Arnold-Stiftung*i korraldatud reisi raames (pr Wiebke PANKAUKE).

Oktoober

- 42 inimesele Saksamaalt *Bilanzbuchhaltung International*i kutsekoolituskursuse lõpetamist *Fit for Europe*'i korraldatud reisi raames (hr Gerhard GRILL);
- 49-liikmelisele rühmale, kuhu kuulusid telekommunikatsiooni, infotehnoloogia ja andmetöötuse juhtivametnikud Saksamaalt, ametiühingu *ver.di* korraldatud reisi raames (hr Gerhard GRILL);
- 15-liikmelisele rühmale Saksamaalt Düsseldorfist *Forum Demokratie* korraldatud Euroopa asjade seminari raames (hr Gerhard GRILL);
- Saksamaa 15-liikmelisele rühmale, mis saabus parlamendiliikme pr Silvana KOCH-MEHRINI kutsel (hr Gerhard GRILL);
- õigusdoktorite 50-liikmelisele rühmale Itaaliast Messina Advokatuuri korraldatud *Corso di applicazione forense* raames. Kõnealuse kohtumise korraldas Messina Advokatuuri liige hr Antonio DE MATTEIS (pr Ida PALUMBO);
- 50 linnapeale Itaaliast Trentino-Alto Adigest Strasbourgi korraldatud reisi raames (pr Ida PALUMBO).

November

- CDU partei 30 liikmele Saksamaalt Horstmar-Leerist (Münsteri piirkond). Strasbourgi-reisi korraldas *Karl-Arnold-Stiftung* (hr Gerhard GRILL);
- parlamendiliikme pr Silvana KOCH-MEHRINI kutsutud 50-liikmelisele rühmale Saksamaalt (hr Gerhard GRILL);
- parlamendiliikme pr Lilli GRUBERI kutsutud 41-liikmelisele rühmale Itaaliast (hr Gerhard GRILL);

- Luxembourg'i ja Strasbourgi korraldatud õppereisist osa võtnud 31 inimesele Saksamaalt *Deutsche Gesellschaft e.V. Berlin*ist (hr Gerhard GRILL);
- Brüsselisse korraldatud õppereisist osa võtnud 27 üliõpilasele Saksamaalt *Politischer Jugending Dresden e.V.*-st (pr Tina NILSSON);
- 16 inimesele Saksamaalt *Gästeführer Trieri* korraldatud reisi raames (hr Gerhard GRILL);
- 22 magistrile Prantsusmaalt pärast Strasbourgi *Centre des Etudes Européennes*'i korraldatud kutsekoolituskursust (pr Marjorie FUCHS).

Detsember

- *Consiglio Nazionale Forense* kuuele liikmele Itaaliast (pr Ida PALUMBO);

Hr Diamandouros koos Itaalia *Consiglio Nazionale Forense* liikmetega.
Strasbourg, Prantsusmaa, 9. detsember 2005.

- parlamendiliikme Graf Alexander LAMBSDORFFi kutsutud 45-liikmelisele rühmale Saksamaalt (hr Gerhard GRILL);
- Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee 14 praktikandist koosnevale rühmale (hr Branislav URBANIČ).

Lisaks ülaltoodule tutvustas ombudsmani ametkond 2005. aastal 15 korral oma tööd komisjoni praktikantidele, ürituses osales iga kord ligikaudu 50 praktikanti.

6.4 MEEDIASUHTED

Ombudsmani meediategevus hõlmab intervjuusid ja pressikonverentse, artikleid ja pressiteateid. Kõik see aitab juhtida tähelepanu teenustele, mida ombudsman osutab kodanikele, organisatsioonidele ja äriühingutele, ning tõsta esile eriti silmapaistvaid juhtumeid. Meedia on abiks niisuguste juhtumite tähtsuse rõhutamisel, juhtides institutsioonide või asutuste tähelepanu kodaniku jaoks sobiva lahenduse leidmise vajadusele. Ombudsmani meediaalgatused võivad olla seotud mõne tähtsa sündmusega, näiteks aastaaruande esitamisega Euroopa Parlamendi petitsioonikomisjonile, või otseselt ombudsmani uurimistega.

2005. aastal väljastas ombudsman ajakirjanikele ja huvitatud osapooltele üle kogu Euroopa 17 pressiteadet. Teemad hõlmasid komisjoni praktikantide vanusepiirangu kaotamist, puuetega

inimeste integreerimist, Euroopa Pettustevastase Ameti (OLAF) eksitavaid seletusi ombudsmani käsitletava uurimise raames ning avatuse puudumist nõukogu töös.

Ombudsman andis 2005. aastal ajakirjanduse, raadio ja televisiooni ning elektroonilise meedia esindajatele Strasbourgis, Brüsselis ja mujal enam kui 50 intervjuud. Käesolevas osas on loetletud ombudsmani ja tema ametkonna 2005. aastal antud intervjuud ning aasta jooksul korraldatud meediaüritused.

- 11. jaanuaril, pärast Euroopa ombudsmaniks tagasivalimist, osales hr DIAMANDOUROS Euroopa Parlamendi petitsioonikomisjoni esimehe hr Marcin LIBICKI korraldatud pressikonverentsil. Pressikonverents andis ombudsmanile võimaluse tuua välja oma uue pädevuse prioriteedid ja vastata ajakirjanike küsimustele.

Euroopa Parlamendi liige ja petitsioonikomisjoni esimees hr Marcin Libicki ning hr Diamandouros esinemas pressikonverentsil pärast Euroopa ombudsmani valimisi.
Strasbourg, Prantsusmaa, 11. jaanuar 2005.

- Pärast pressikonverentsi intervjuerisid ombudsmani pr Nicoletta SPINA Itaalia piirkondlikust raadiojaamast, hr Sergio NAVA Itaalia *Radio 24*-st ja hr Ioannis PAPADIMITRIOU *Deutsche Welle* kreeka keelse sektsiooni jaoks.
- 12. jaanuaril intervjueris ombudsmani pr Verónica ALCÁZAR Hispaania televisioonist *Telemadrid* programmi "Madridilt Euroopale" jaoks. Ajakirjanik palus ombudsmanil rääkida Hispaania kodanikele oma institutsiooni tööst ja anda ülevaade oma suhetest Hispaania riikliku ombudsmani ja piirkondlike ombudsmanidega.
- Sama päeva õhtupoolikul andis ombudsman intervjuu ajakirjanikele pr Fouli DIMITRAKOPOULOUle Kreeka televisioonist ERT 3 ja hr Manolis SPINTHOURAKISele Kreeka ajalehest "To VIMA".
- 12. jaanuaril intervjueris pr Christina GERHAUSSER Saksamaa *Deutsche Welle* Brüsseli stuudiost peaõigusnõunikku hr Olivier VERHEECKEi lühiprogrammi jaoks, milles kajastatakse Euroopa ombudsmani käsitletavaid kaebuste eri tüüpe.
- 12. jaanuaril andis pressi- ja kommunikatsiooniametnik pr Rosita AGNEW intervjuu pr Claire DENISEle Strasbourgi (Prantsusmaa) Ajakirjandusuuringute Keskusest. Pr DENIS oli huvitatud Euroopa ombudsmani tööst ja eelkõige tema suhetest teiste ELi institutsioonidega ja kodanikega.

- 13. jaanuaril intervjueris pr Teresa CARRERAS ombudsmani Hispaania televisiooni *Televisión Española* programmi “Euroopa asjad” jaoks. Ajakirjanik tahtis teada, miks esitavad hispaanlased suhteliselt palju kaebusi ja mille kohta Hispaania kodanikud kaebusi esitavad.
- 13. jaanuaril andis hr DIAMANDOUROS intervjuu hr Giorgos KAPOPOULOSele Kreeka raadiojaamast *NET*.
- 18. jaanuaril intervjueris Kreeka ajalehe “*Makedonia*” nädalalisa “*Epilogos*” peatoimetaja pr Olga TSANTILA Euroopa ombudsmani tema teise pädevuse prioriteetide teemal teisel ametiajal.
- 24. jaanuaril andis ombudsman telefoniintervjuu pr Kathy TZILIVAKISEle Kreeka ingliskeelse ajalehe “*Athens News*” jaoks. Ajakirjanik küsis hr DIAMANDOUROSt kodanike heaks tehtava töö ning tema edasiste plaanide kohta pärast Euroopa ombudsmaniks tagasivalimist.
- 27. jaanuaril intervjueris pr TUETUY Brüsseli raadiojaamast *BFM* õigusametnikku pr Marjorie FUCHSi. Ajakirjanik oli huvitatud Euroopa ombudsmani käsitletavast juhtumist, mille lahendusena maksti kaebuse esitajale välja siiani kõige suurem hüvitissumma.
- 2. veebruaril intervjueris pr Maria VERZA Hispaania ajakirjandusagentuurst *Faxpress* ombudsmani, soovides teada tema arvamust Euroopa põhiseaduse kohta. Ajakirjanik küsis hr DIAMANDOUROSt, millist mõju põhiseadus ombudsmani tööle avaldab ning üldisemalt kasu kohta, mida kodanikud põhiseadusest saavad. Intervjuu leidis aset enne lähenenud põhiseaduse referendumi Hispaanias.
- 2. märtsil andis Euroopa ombudsman telefoniintervjuu Sloveenia riikliku raadiojaama *VAL202* ajakirjanikule pr Barbara KUŽNIKile. Intervjuu oli üks osa programmist, mis keskendus ombudsmani institutsioonile Euroopas. Pr KUŽNIK küsis hr DIAMANDOUROSt, millist tüüpi kaebuste käsitlemist ombudsmanidelt nõutakse, mida nad teevad vähemusrahvuste kaitseks ja milline on ombudsmanidevaheline koostöö kogu Euroopa Liidus.
- 7. märtsil andis ombudsman telefoniintervjuu Taani Ajakirjanduskooli üliõpilasele pr Merise FREDERIKSENile. Pr FREDERIKSEN tahtis teada, milline on Euroopa ombudsmani roll Euroopa ja kodanike lähendamisel. Ta oli eriti huvitatud ombudsmani arvamusest Euroopa põhiseaduse kohta.
- 8. märtsil (ning seejärel 9. juunil, 26. septembril ja 15. novembril) esines Euroopa ombudsman *Radio France*’i ajakirjanikele koolitusseminaril, mille korraldas raadiojaama Euroopa asjade juhataja hr Quentin DICKINSON. Seminaril osalesid ajakirjanikud kogu Prantsusmaalt, kes veetsid Strasbourgis terve nädala, et tutvuda Euroopa institutsioonide tööga. Ombudsman rääkis oma tööst ja tõi näiteid Prantsuse kodanike ja organisatsioonide esitatud kaebuste kohta.
- 9. märtsil andis hr DIAMANDOUROS telefoniintervjuu hr Roland DHORDAINile raadiojaamast *Radio France: France Inter*. Hr DHORDAIN valmistas ette raadioprogrammi, mille eesmärk oli rääkida kodanikele EList, ning palus ombudsmanil anda ülevaade oma tööst ja osutatavast teenusest.
- Samal päeval intervjueriti ombudsmani Hollandi riikliku telekanali *VPRO Television* edastatava Euroopa põhiseaduse teemalise teleprogrammi jaoks. Programmi “Hollandi õndsus” (*The Bliss of Holland*) eesmärk oli selgitada Hollandi kodanikele Euroopa põhiseadust. Intervjuu viis läbi pr Hannah DOGGER.
- Samal päeval intervjueris ombudsmani Rootsi uudisteagentuuri *Tidningarnas Telegrambyrå* korrespondent hr Lars LARSSON. Hr LARSSON oli huvitatud ombudsmani arvamusest oma rolli kohta kodanike teenimisel ja täpsemalt sellest, mis laadi kaebusi Rootsi kodanikud talle esitavad.
- 9. märtsil andis hr DIAMANDOUROS intervjuu hr Nikos ROUSSISEle Kreeka televisioonist *Canali Voulis* (parlamendikanal).

- 11. märtsil andis hr DIAMANDOUROS Küprosel Nikosias intervjuu hr Giorgos FRANGOSele Küprose ajalehest "*Phileleftheros*".
- 12. märtsil andis hr DIAMANDOUROS Küprosel Nikosias intervjuu hr Yiannis KAREKLASele riigiraadiost CYBC.
- 11. mail esitles ombudsman oma 2004. aasta aruannet ajakirjanikele pressikonverentsil Strasbourgis. Esitlusest võttis osa enam kui 25 ajakirjanikku, kes esitluse lõppedes esitasid küsimusi Euroopa hea haldustava eeskirja kohta, huvitusid 2004. aastal ELiga kümnest liitunud riigist ombudsmanile esitatud kaebuste laadist ning sellest, mil määral ELi institutsioonid ombudsmani ettepanekuid aktsepteerivad.
- Pärast pressikonverentsi intervjuueeris ombudsmani pr Shirin WHEELER Ühendkuningriigist BBC *Parliament* kanalist programmi "The Record: Europe" jaoks. Ajakirjanik küsis ombudsmanilt Ühendkuningriigi kodanike esitatud kaebuste kohta ning huvitus kodanikele pakutud lahendustest.
- Järgnes intervjuu raadiojaamale *Radio France: France Bleu*, mille käigus ajakirjanik küsis Euroopa ombudsmanilt tema arvamust Euroopa põhiseaduse kohta ja tahtis teada, mida see sisaldab kodanike jaoks.
- Hiljem samal päeval intervjuueeris hr Ioannis PAPADIMITRIOU ombudsmani *Deutsche Welle* Kreeka osa jaoks. Hr PAPADIMITRIOU küsitles hr DIAMANDOUROSt tema 2004. aastal tehtud töö, täpsemalt Kreeka kodanikelt laekunud kaebuste teemal.
- Hr DIAMANDOUROSt intervjuueeris ka hr Alain BEUVE-MÉRY Prantsusmaa ajalehest "*Le Monde*" ombudsmani profiili koostamise eesmärgil ajalehe majanduslisa "*Le Monde: Économie*" jaoks. Ajakirjaniku küsimused keskendusid Euroopa ombudsmani institutsiooni arengule ja muutustele, mida laienemine Euroopa ombudsmani institutsioonile on kaasa toonud, ning Euroopa ombudsmani kohale ELi institutsioonilises struktuuris.
- 12. mail intervjuueeris hr DIAMANDOUROSt pr Nicoletta SPINA Itaalia piirkondliku raadio programmi jaoks. Ajakirjanik esitas ombudsmanile küsimusi 2004. aastal Itaalia kodanike heaks tehtud töö ja saadud tulemuste kohta.
- 17. mail andis hr DIAMANDOUROS telefoniintervjuu pr Eleni HOURMOUZILE BBC *World Service*'i Kreeka osakonnast. Intervjuu, mis toimus vahetult enne Euroopa põhiseaduse referendumit Prantsusmaal, keskendus ombudsmani arvamusele Euroopa põhiseadusest ja selle tähendusest kodanikele.
- 25. mail intervjuueeris ombudsmani pr Katharina STROBEL eesmärgiga avaldada juhtartikkel Saksamaa telejaama ZDF Interneti-versioonis. Ajakirjanik esitas hr DIAMANDOUROSele küsimusi tema töö kohta enne Euroopa ombudsmaniks valimist, töökogemuste kohta büroos ja institutsiooni tulevikuplaanidest.
- Seejärel andis ombudsman raadiointervjuu hr Niels WENSINGile programmi "AVRO 1opdeMiddag" jaoks, mis läks eetrisse Hollandi raadiojaamas *Radio 1*. Hr WENSING esitas ombudsmanile küsimusi Hollandi kodanikelt laekuvate kaebuste liikide kohta ning päris tema arvamust Euroopa põhiseaduse kohta seoses Hollandi referendumiga.
- Samal päeval intervjuueeris ombudsmani hr Martin THUMA Slovakkia televisiooni jaoks. Hr THUMA esitas ombudsmanile küsimusi kümne uue liikmesriigi kodanike esitatavate kaebuste kohta üldiselt ja täpsemalt Slovakkia kodanike kaebuste kohta. Hr THUMA küsis ka Euroopa ombudsmani ja tema Slovaki kolleegi, Slovakkia riikliku õiguskaitseja omavahelise koostöö kohta.
- Päev lõppes pr Ingrid HVASSi intervjuuga komisjoni igapäevase uudislehe "*Commission en Direct*" jaoks. Pr HVASS keskendus ombudsmani sel päeval toimunud kohtumisele volinike kolleegiumiga ja küsis ombudsmanilt, kuidas võiks komisjon tema arvates parandada oma halduskäitumist seoses kodanikega.

- 13. juulil alustas ombudsman päeva intervjuu andmisega Hollandi ajakirjanikule pr Joke LIGTERINKile, kes koostab ühte peatükki Hollandi ombudsmanist hr Roel FERNHOUTist kirjutatavasse raamatusse, mis kingitakse talle ombudsmani ametiaja lõppedes. Ajakirjanik esitas hr DIAMANDOUROSele küsimusi tema suhetest Hollandi ombudsmaniga, nende koostööst kaebuste käsitlemisel ja 2005. aastal Haagis toimuvast riiklike ombudsmanide viiendast seminarist.
- Samal päeval kohtus hr DIAMANDOUROS töölounal ajalehe "*Financial Times*" Brüsseli büroo juhataja hr George PARKERiga. Hr DIAMANDOUROS andis ülevaate teenustest, mida ta osutab ärikogukonnale, näiteks maksetega hilinemise, lepingutega seotud vaidluste ja teabele juurdepääsu valdkonnas. Hr PARKER küsis ombudsmanilt, millised on tema töösuhted ELi institutsioonidega, eelkõige komisjoni ja OLAFiga (Euroopa Pettusevastane Amet).
- Päev lõppes ettekandega Ühendkuningriigi 20 ajakirjanikule, kes olid tulnud Brüsselisse teabereisile. Kohtumise korraldas Chartered Institute of Journalists Brüsseli esindaja hr John SZEMEREY. Hr DIAMANDOUROS andis ülevaate oma tööst, tõi näiteid käsitletud kaebustest ning vastas eri valdkondi puudutavatele küsimustele alates hüvitistest ja lõpetades diskrimineerimisega.
- 15. septembril andis ombudsman telefoniintervjuu hr Martin JENSENile Taani väljaandest "*Politiken*". Hr JENSEN küsis hr DIAMANDOUROSt tema pädevuse ning täpsemalt rolli kohta Euroopa Pettusevastase Ameti (OLAF) järelevalve teostajana.
- 26. septembril intervjueris Strasbourgis ombudsmani hr Gianni BORSA Itaalia nädalalehest "*SIR-Europa*" (*Servizio Informazione Religiosa-Europa*). Hr BORSA huvitus ombudsmani jõupingutustest kodanike õiguste edendamisel ja kaitsmisel kogu Euroopas.
- 18. oktoobril andis pressi- ja kommunikatsiooniosakonna juhataja pr Rosita AGNEW intervjuu ajakirjanik pr Irmtraud RICHARDSONile Saksamaa riiklikust raadiost *Bayerischer Rundfunk*. Pr RICHARDSON tegi intervjuude sarja, mille eesmärk on Euroopa Liidu põhjalikum tutvustamine Saksamaa kodanikele.
- 18. oktoobril andis hr DIAMANDOUROS intervjuu hr Angelos ATHANASOPOULOSele Kreeka ajalehest "*To VIMA tis KYRIAKIS*".
- 20. oktoobril tegi hr DIAMANDOUROS Euroopa ombudsmani tööst ettekande Strasbourgi külastanud Põhjamaade Ajakirjanduskeskuse delegatsioonile. Visiidi korraldas hr Geo STENIUS.
- 26. oktoobril andis hr DIAMANDOUROS intervjuu hr Ioannis PAPADIMITRIOUle *Deutsche Welle* Kreeka osakonnale.
- 3. novembril andis hr DIAMANDOUROS intervjuu hr Andy DABILISele Brüsselis väljaantavast Euroopa ajalehest "*New Europe*".
- 17. novembril intervjueris pr Daniela SCHRÖDER Brüsselis ombudsmani Saksa Ajakirjandusagentuuri *dpa* ingliskeelsest osakonnast. Pr SCHRÖDERi olemuslugu kirjeldas ombudsmani tööd, saavutusi, juhtumeid ja ombudsmanile kaebuse esitamise korda. Artikkel avaldati üle kogu maailma *dpa* ingliskeelse osakonna kaudu ja selle saksakeelne tõlge ilmus mitmes piirkondlikus ajalehes.
- 30. novembril võttis hr DIAMANDOUROSt pärast London School of Economics and Political Science (LSE) peetud loengut elektronposti kaudu intervjuu LSE õigusküsimuste ülevaate "*The Obiter*" peatoimetaja hr Stephen GUMMER.
- 5. detsembril intervjueris ombudsmani Saksa Ajakirjandusagentuuri *dpa* Brüsseli korrespondent hr Roland SIEGLOFF. Tema artikkel "Sakslased võiksid esitada rohkem kaebusi" ilmus enam kui 50 riiklikus ja piirkondlikus ajalehes, TV- ja raadiojaamas ning nende veebilehtedel.
- 16. detsembril andis hr DIAMANDOUROS intervjuu pr Despina TSANTEle Kreeka raadiojaamast *Athens Radio 9.84*.

6.5 TRÜKISED

Ombudsman püüab jõuda võimalikult paljude inimesteni, et suurendada nende teadlikkust oma õigustest ja eelkõige kaebuse esitamise õigusest. Institutsioon tugineb peamiste sidusrühmade ja avalikkuse teavitamisel suures osas trükiväljaannetele. 2005. aastal avaldati ja jaotati huvilistele järgmised trükised.

“Aastaaruanne 2004”; fotokoopia (inglise keeles)

Ombudsmani “Aastaaruanne 2004” tehti inglise keeles Euroopa Parlamendi petitsioonikomisjoni liikmetele kättesaadavaks maikuus, et võimaldada komisjonil arutleda ombudsmani töö üle enne samal aastal toimuvat täiskogu arutelu.

“Aastaaruanne 2004– Täitmise kokkuvõte ja statistika”; fotokoopia (20 keeles)

Trükis “Aastaaruande 2004 täitmise kokkuvõte ja statistika” kõigis 20 ELi ametlikus keeles tehti petitsioonikomisjoni liikmetele kättesaadavaks samuti maikuus.

“Euroopa Ombudsmanid – Uudisleht”; nr 4 ja 5 (viies keeles)

Euroopa ombudsmanide võrgustiku ja Rahvusvahelise Ombudsmanide Instituudi Euroopa piirkonna kaks korda aastas ilmuvat uudislehte ilmus aprillis ja oktoobris ning see anti riiklikele, piirkondlikele ja kohalikele ombudsmanidele Euroopas, samuti Euroopa Parlamendi petitsioonikomisjoni liikmetele.

“Euroopa hea haldustava eeskiri” (24 keeles)

2005. aastal avaldati 24 keeles “Euroopa hea haldustava eeskirja” uue kujundusega trükiväljaanne. Kõnealune trükis on uuendatud versioon Euroopa ombudsmani 2002. aastal avaldatud originaalväljaandest, mis trükiti üheteistkümnes selleaegses ELi ametlikus keeles. Väljaanne on ette nähtud kodanike ja ametnike teavitamiseks nende õigustest ja kohustustest. Enam kui 100 000 eksemplari uue välimusega eeskirja jagati ombudsmanidele, parlamendiliikmetele, ELi institutsioonidele ja ametitele, komisjoni esindajatele ja parlamendi büroodele liikmesriikides, ELi infopunktile ja võrgustikele, riiklikele ja piirkondlikele haldusasutustele liikmesriikides ning ELi institutsioonide töö vastu erilist huvi üles näidanud kodanikele ja organisatsioonidele. Huvi kõnealuse trükise vastu oli väga suur ning aasta lõpuks oli avaldatud soovi saada juurde tuhandeid eksemplare.

Kümnenda aastapäeva postkaart (24 keeles)

Kodanike teadlikkuse suurendamiseks Euroopa ombudsmani institutsiooni 10. aastapäevast anti välja postkaart kõigis 20 ELi ametlikus keeles ning kandidaatriikide keeltes. Postkaardil pealkirjaga “Euroopa ombudsman: 10 aastat kodanike õiguste eest seismist Euroopas” on lühidalt selgitatud ombudsmani rolli ning toodud näiteid käsitletavate teemade kohta. Postkaarti levitati laialdaselt ombudsmanide büroode, parlamendiliikmete, komisjoni esindajate ja parlamendibüroode kaudu liikmesriikides. Postkaart lasti välja Euroopa Parlamendi lahtiste uste päevadeks Brüsselis ja Strasbourgis ning seda levitati seejärel avalikel teabeüritustel.

Kümnendale aastapäevale pühendatud väljaanne; pehme- ja kõvakaaneline (inglise keeles)

Euroopa ombudsmani institutsiooni 10. aastapäeva tähistati mitme mälestusüritusega. 2004. aasta juunis korraldati asutajate õpikoda, et jäädvustada Euroopa ombudsmani loomisel läbitud etapid ning määratleda arengud ja trendid, mis oleksid väärt edasiarendamist. Kõnealuse töö jäädvustamiseks

otsustati anda välja mälestusteraamat. Raamat pealkirjaga "The European Ombudsman: Origins, Establishment, Evolution" anti välja inglise keeles nii kõva- kui ka pehmekeanelise. Prantsuskeelne versioon avaldatakse 2006. aastal.

"Aastaaruanne 2004"; trükis (20 keeles)

ELi 20 ametlikus keeles välja antud ombudsmani "Aastaaruande 2004" trükiversioon anti oktoobris ELi institutsioonidele ja ametitele, ombudsmanidele, Euroopa Komisjoni infopunktidele ja võrgustikele. Ombudsman otsustas üldsuse raha parima kasutamise ja keskkonna säästmise eesmärgil "Aastaaruande 2004" täieliku trükiversiooni välja anda piiratud koguses (10 200 eksemplari) ning teha laiemale üldsusele kättesaadavaks "Aastaaruanne 2004 – Täitmise kokkuvõte ja statistika" (24 000 eksemplari). Aastaaruande kasutajasõbralikumaks muutmiseks hõlmas trükis esimest korda ombudsmani otsuste lühikokkuvõtteid (3. peatükk), otsuste täistekstid on kättesaadavad inglise, prantsuse ja saksa keeles elektroonilise väljaandena "Annual Report 2004 – Compilation of Decisions", mis pandi ombudsmani veebilehele 2005. aasta oktoobris.

"Aastaaruanne 2004 – Täitmise kokkuvõte ja statistika"; trükis (20 keeles)

20 keeles välja antud trükis "Aastaaruanne 2004 – Täitmise kokkuvõte ja statistika" saadeti oktoobris "Aastaaruande" täieliku trükiversiooni saajatele, samuti valitsusvälistele organisatsioonidele, tarbijaühingutele, kutseorganisatsioonidele ja ülikoolidele.

"The Annual Report 2004 – Compilation of Decisions" (kolmes keeles)

Ombudsmani aastaaruande tihendamiseks otsustati käesoleva aruande 3. peatükis toodud juhtumite otsused avaldada elektroonilise väljaandena inglise, prantsuse ja saksa keeles. 2005. aasta oktoobris pandi otsused ühe dokumendina üles ombudsmani veebilehele, nõudmisel oli dokumenti võimalik saada ombudsmani büroost ka paberil või CD-ROMil.

Teised trükised

Ombudsman jätkas kõnealusel aastal ka oma teiste trükiste levitamist, siinkohal võiks nimetada 25 keeles välja antud reklaamlehte "Ainsa pilguga", 21 keeles avaldatud brošüüri "Kas ta saab teid aidata?" ja kaebuse esitamise vormi.

6.6 SIDUSSUHTLUS

Suhtlemine e-posti teel

2001. aasta aprillis lisati kodulehele elektrooniliselt esitatav kaebuse vorm kaheteistkümnes keeles. Pärast Euroopa Liidu laienemist 1. mail 2004 muudeti vorm kättesaadavaks veel üheksas keeles. 2005. aastal esitati ombudsmanile Interneti teel rekordiline arv kaebusi – 59% kaebuste koguarvust. Suur osa neist saadi kaebuse elektroonilisel vormil.

Aastal 2005 saabus ombudsmani põhilisele e-postiaadressile kokku 6426 teabenõuet. Kõikidele e-kirjadele vastati. Neist 3157 e-kirja saadi kodanike poolt mitmesuguste kampaaniate raames saadud massipostitusena. Massipostituse käigus saadud e-kirjad käsitlesid loomade ebainimlikku kohtlemist liikmesriikides või väljaspool Euroopa Liitu, liikmesriikide õigusnorme, pedofiiliat ja usuvabadust. Kõikidele laekunud e-kirjadele saadeti vastus, milles selgitati ombudsmani volitusi ja võimaluse korral anti teavet selle kohta, kelle poole tõstatatud küsimusega pöörduda.

2005. aastal esitasid inimesed e-posti teel kokku 3269 teabenõuet. 2004. aastal oli teabenõuete arv 3200 ning 2003. aastal 2000. Kõikidele teabenõuetele saatis ombudsmani ametkonna asjaomane töötaja eraldi vastuse.

Kodulehe areng

Ombudsmani kodulehekülj avati 1998. aasta juulis. Ombudsmani institutsiooni 2005. aasta eelarvega sai ombudsman vajalikud rahalised vahendid veebiarendaja ametikoha loomiseks oma institutsioonis. Pärast põhjalikku valimisprotsessi on uus ametikoht alates septembrikuust täidetud. Veebiarendaja teeb koostööd kommunikatsioonisektori juhatajatega ja Euroopa Parlamendi tehniliste talitustega, et 2006. aasta jooksul avada täielikult uuendatud ja ajakohastatud veebilehed.

Ombudsman jätkas 2005. aastal oma kodulehekülje uuendamist, lisades sinna oma trükiste elektroonilised versioonid niipea, kui need olid valmis saanud. Nimetatud trükiste hulka kuuluvad ombudsmani „Aastaaruanne 2004“, „Aastaaruanne 2004 – Täitmise kokkuvõte ja statistika“ 20 keeles, „The Annual Report 2004 – Compilation of Decisions“ inglise, prantsuse ja saksa keeles ning „Euroopa hea haldustava eeskiri“ 24 keeles.

2005. aastal loodi koduleheküljele uus osa, mis on täielikult pühendatud ombudsmani institutsiooni 10. aastapäevale. Seal on 10. aastapäevale pühendatud mälestusteraamat „The European Ombudsman: Origins, Establishment, Evolution“ ning veel mitu 10. aastapäevaga tähistamisega seotud dokumenti. Kodulehele loodi veel üks uus osa, mis sisaldab ombudsmani institutsiooni asutamisega seotud ajaloolisi dokumente.

1. jaanuarist kuni 31. detsembrini 2005 külastati ombudsmani kodulehekülge 304 300 korral. Kõige rohkem külastati kodulehe ingliskeelset versiooni (71 166 külastust), sellele järgnesid prantsus-, itaalia-, hispaania-, saksa- ja poolakeelne versioon. Külastuste geograafilise jagunemise poolest tehti kõige rohkem külastusi Belgiast (27 517 külastust), millele järgnesid Itaalia, Hispaania, Prantsusmaa, Saksamaa ja Poola.

Et ombudsmani kodulehekülj oleks Euroopa Liidu kodulehekülgede esirinnas, osales ombudsmani büroo 2005. aasta vältel institutsioonidevahelise Interneti toimetuskomisjoni (*Inter-Institutional Internet Editorial Committee*, CEiii) töös.

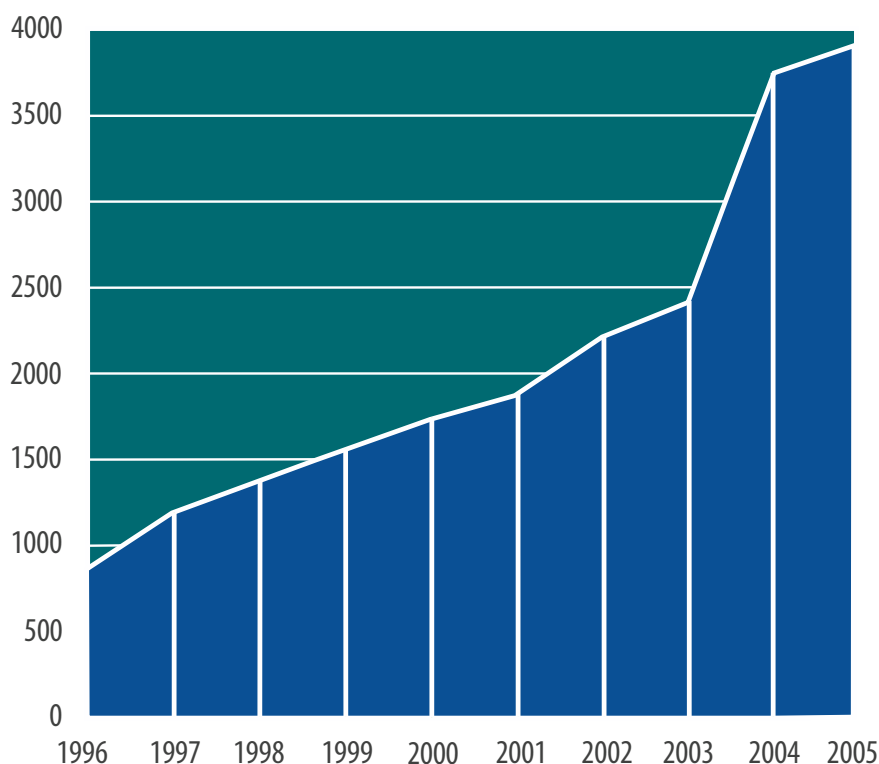
A STATISTIKA

1 2005. AASTAL KÄSITLETUD JUHTUMID

1.1 2005. AASTA JUHTUMITE KOGUARV 4 416¹

- Lõpetamata uurimiste arv 31.12.2004 seisuga 284²
- Vastuvõetavuse otsust ootavad kaebused 31.12.2004 seisuga 207
- 2005. aastal laekunud kaebused 3 920³
- Euroopa ombudsmani algatused 5

Kaebuste arvu suurenemine 1996-2005

¹ 389 kaebust puudutasid sama probleemi ning neid käsitleti ühe ühisuurimise all (54 pärinesid 2004. aastast ja 355 laekusid 2005. aastal).

² Kaheksa ombudsmani omaalgatuslikku uurimist ja 276 kaebustel põhinevat uurimist.

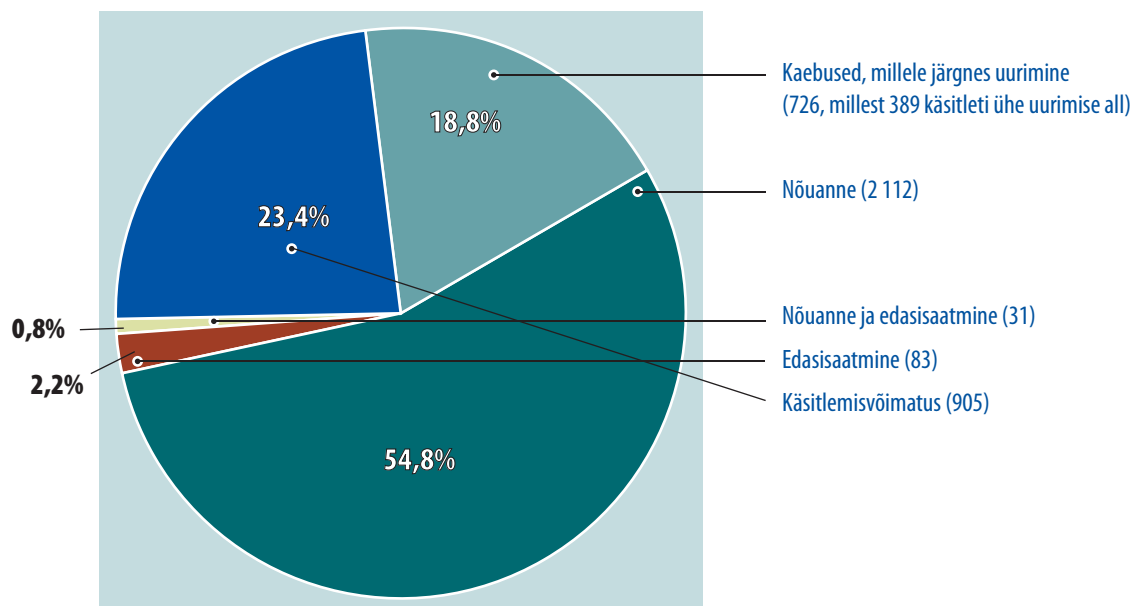
³ 355 kaebust puudutasid sama probleemi, nagu on märgitud esimeses joonealuses märkuses.

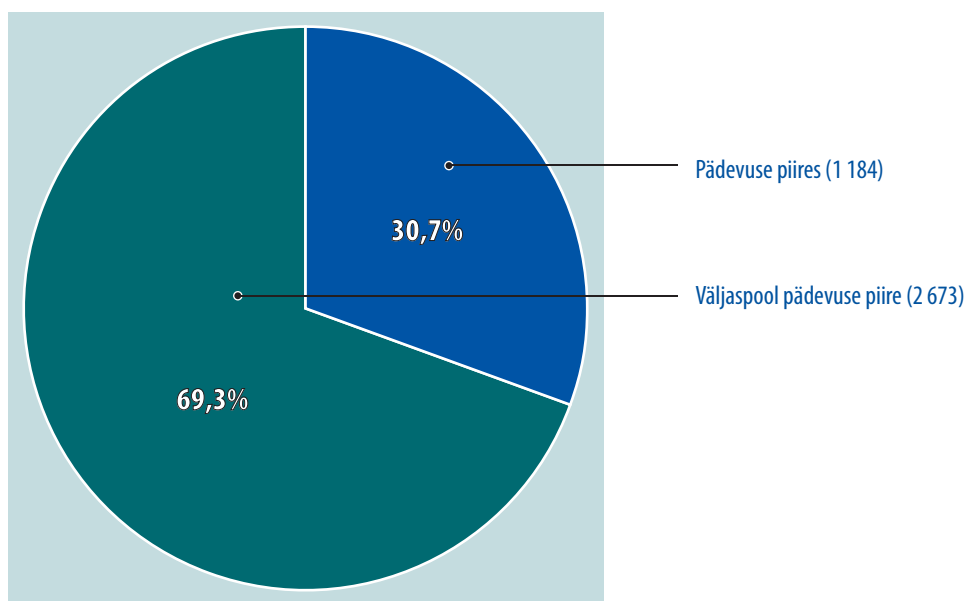
1.2 VASTUVÕETAVUSE KINDLAKSMÄÄRAMINE LÕPULE
VIIDUD 93%

1.3 KAEBUSTE KLASSIFIKATSIOON

1.3.1 Vastavalt Euroopa ombudsmani tegevusele kaebuste lahendamisel

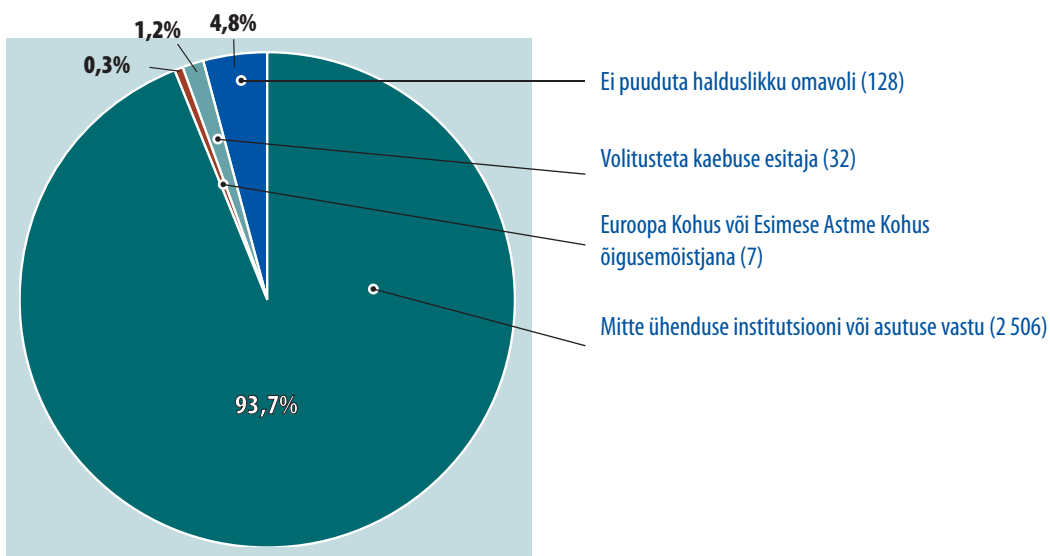

1.3.2 Vastavalt Euroopa ombudsmani pädevusele

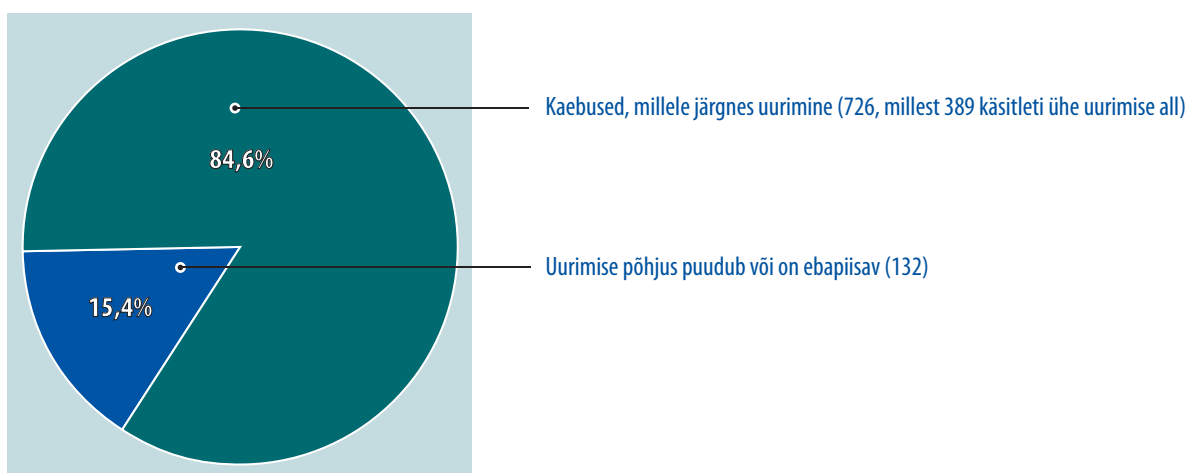

VÄLJASPOOL PÄDEVUSE PIIRE

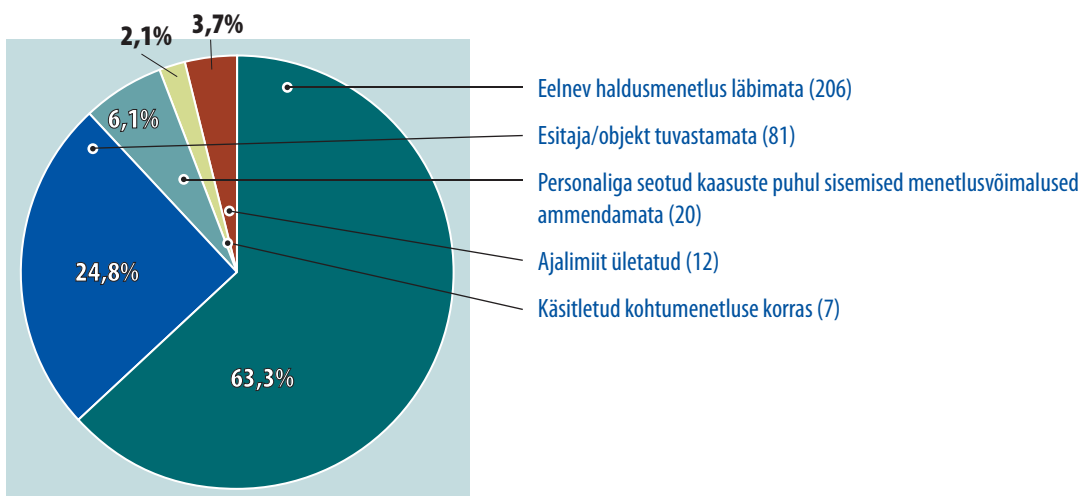

PÄDEVUSE PIIRES

Vastuvõetavad kaebused

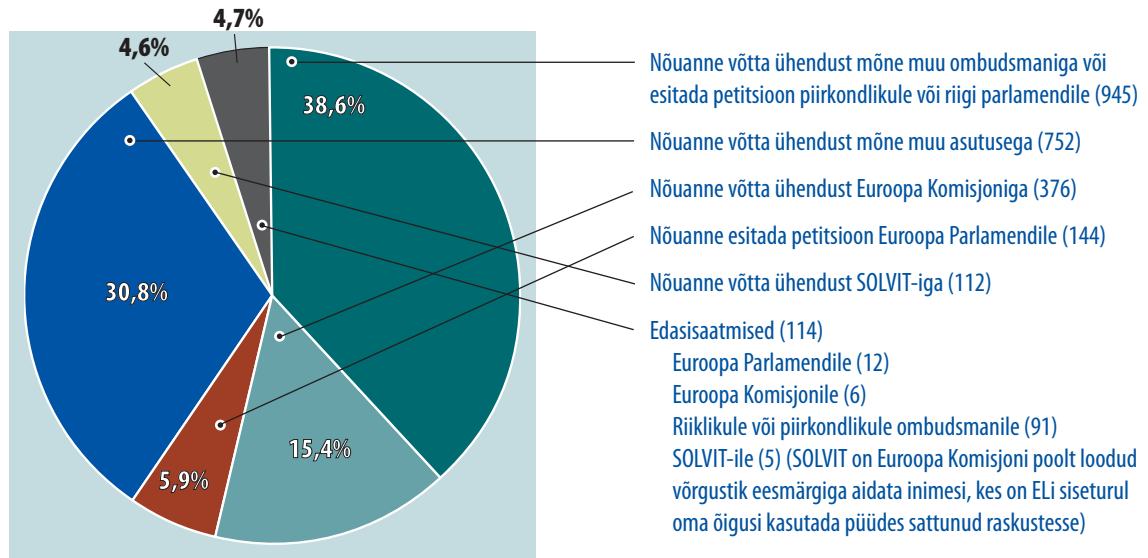

Vastuvõetamatud kaebused

2 EDASISAATMISED JA NÕUANDED

(Mõnel juhul on antud rohkem kui üks nõuanne)

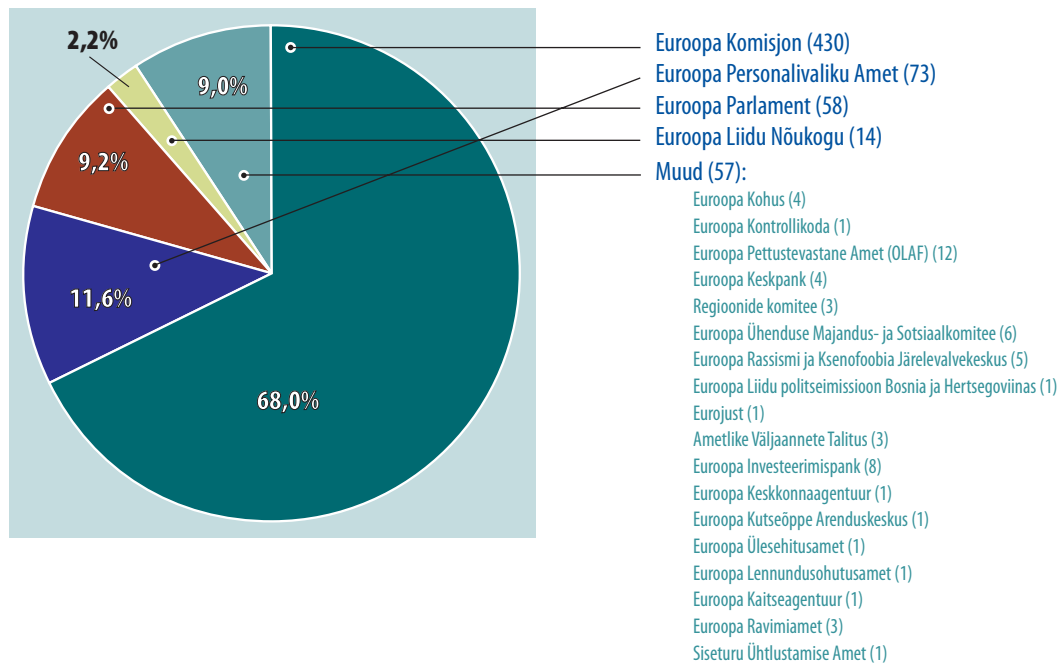

3 2005. AASTAL LÄBI VIIDUD UURIMISED 627⁴

2005. aastal viis Euroopa ombudsman läbi 627 uurimist. Nendest 343 olid algatatud 2005. aastal (nende hulgas viis omaalgatuslikku) ning 284 olid 31.12.2004 seisuga lõpetamata uurimised.

3.1 UURIMISE ALL OLNUD INSTITUTSIOONID JA ASUTUSED

(Mõnel juhul on ühe uurimisega seotud kaks või enam institutsiooni või asutust)

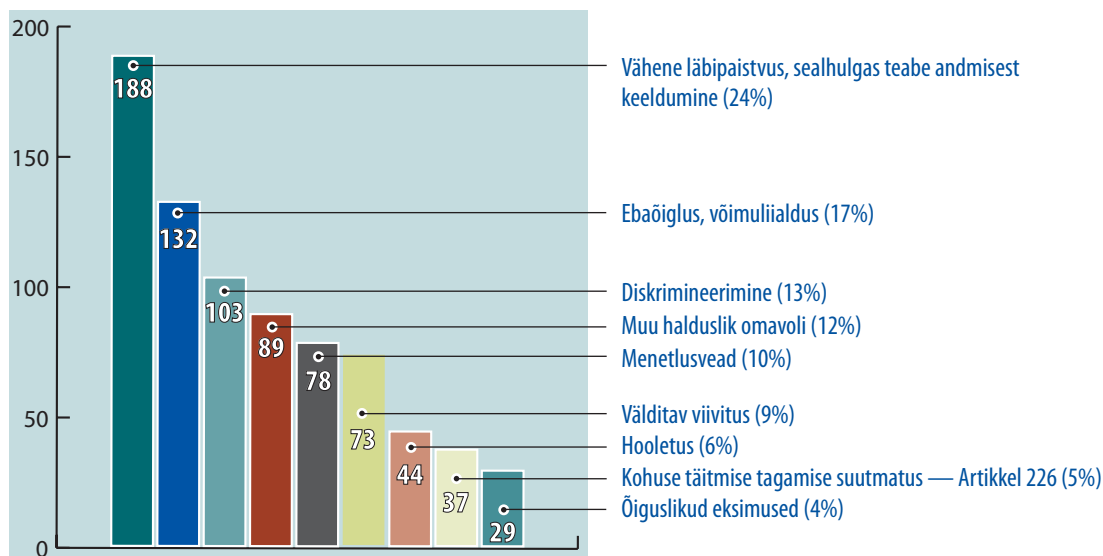
⁴

Nagu varem märgitud, käsitleti punkti 1.1 juurde kuulvas joonealuses märkuses mainitud 389 juhtumit ühe uurimise all.

3.2 VÄIDETAVA HALDUSOMAVOLI TÜÜBID

(Mõnel juhul esineb väidetavalt kahte tüüpi haldusomavoli)

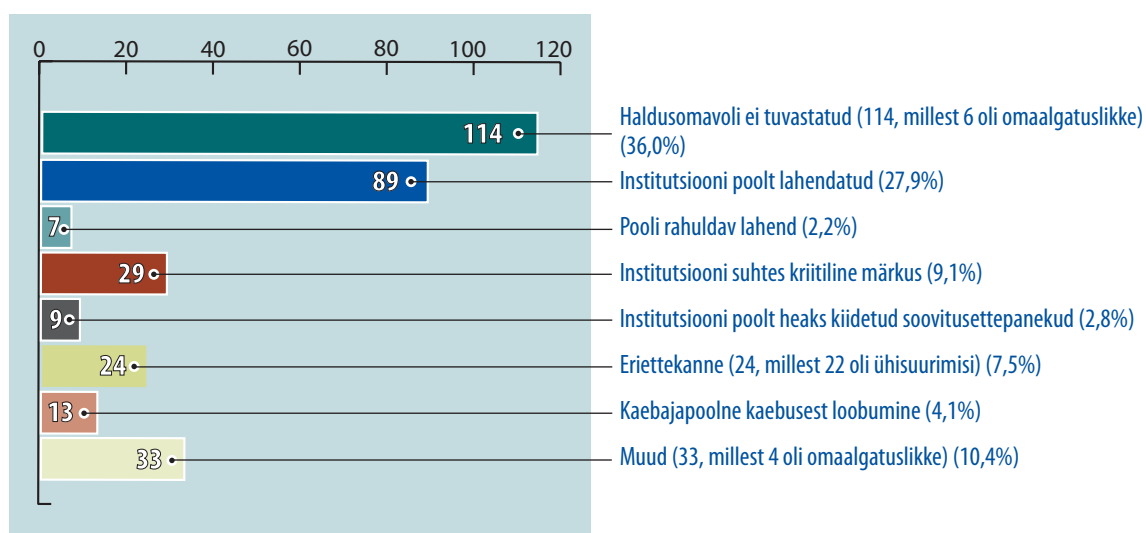

3.3 2005. AASTAL TEHTUD SÕBRALIKE LAHENDITE ETTEPANEKUD, SOOVITUSETTEPANEKUD JA ERIETTEKANDED

— Sõbralike lahendite ettepanekud	22
— Soovitusettepanekud	20
— Eriettekanded.....	3 ⁵

3.4 PÕHJENDATUD OTSUSEGA LÕPETATUD UURIMISED 312⁶

(Uurimise võib lõpetada ühel või mitmel järgmisel põhjusel)

⁵ Üks eriettekanne käsitles 22 kaebust.

⁶ Neist kümme oli ombudsmani initsiatiivil algatatud uurimisi.

4 2005. AASTAL LAEKUNUD KAEBUSTE PÄRITOLU

4.1 KAEBUSTE ALLIKAS

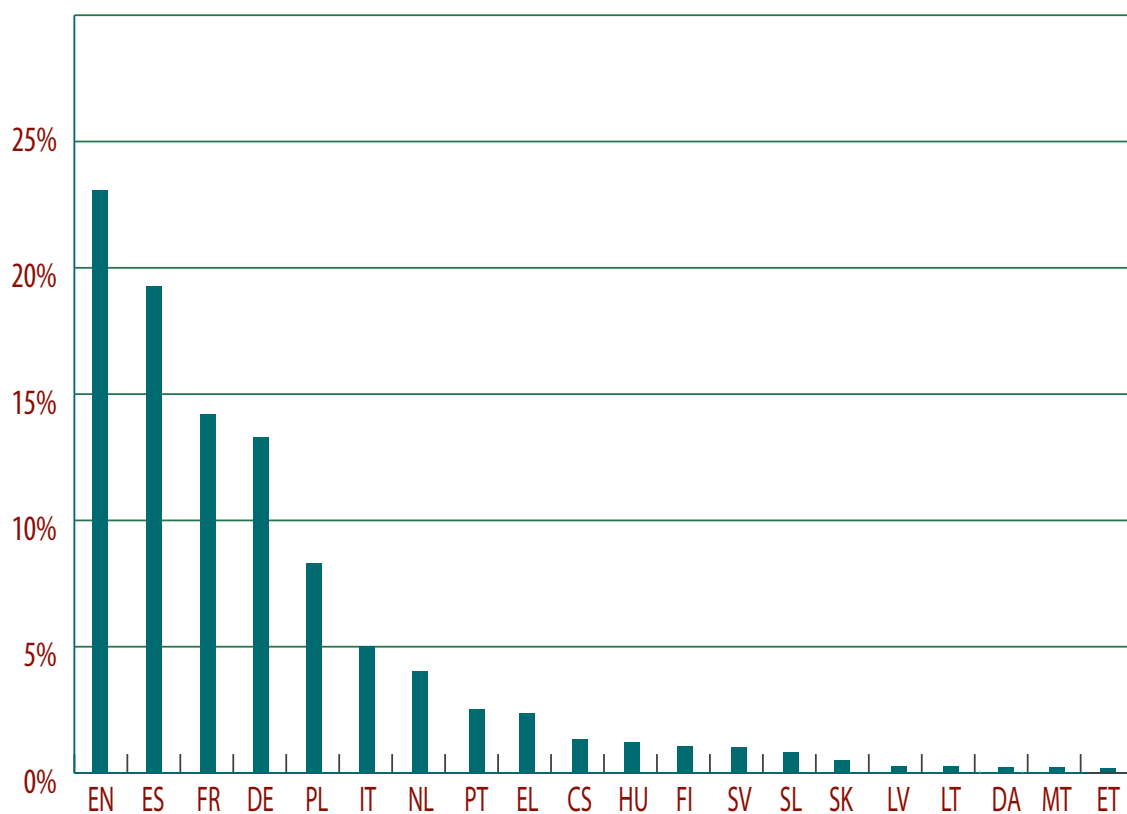

Ettevõtted ja ühendused
5,5% (215)

Üksikisikud
94,5% (3 705)

4.2 KAEBUSTE JAOTUS KEELE ALUSEL

4.3

KAEBUSTE GEOGRAAFILINE PÄRITOLU

Riik	Kaebuste arv	Protsent kaebuste koguarvust	Protsent ELi rahvastikust	Määr ¹
Malta	40	1,0	0,1	11,6
Küpros	57	1,5	0,2	8,7
Luksemburg	33	0,8	0,1	8,5
Belgia	252	6,4	2,3	2,8
Sloveenia	47	1,2	0,4	2,8
Hispaania	775	19,8	9,5	2,1
Iirimaa	64	1,6	0,9	1,8
Kreeka	134	3,4	2,4	1,4
Portugal	114	2,9	2,3	1,3
Soome	55	1,4	1,1	1,2
Poola	346	8,8	8,3	1,1
Austria	75	1,9	1,8	1,1
Tšehhi	80	2,0	2,2	0,9
Rootsi	69	1,8	2,0	0,9
Ungari	76	1,9	2,2	0,9
Leedu	24	0,6	0,7	0,8
Madalmaad	103	2,6	3,5	0,7
Prantsusmaa	380	9,7	13,2	0,7
Slovakkia	32	0,8	1,2	0,7
Läti	13	0,3	0,5	0,7
Saksamaa	410	10,5	17,9	0,6
Itaalia	215	5,5	12,7	0,4
Ühendkuningriik	197	5,0	13,1	0,4
Eesti	4	0,1	0,3	0,4
Taani	16	0,4	1,2	0,4
Muud	309	7,9		

¹ See näitaja on arvutatud nii, et kaebuste protsent on jagatud rahvaarvu protsendimääraga. Kui see näitaja on suurem kui 1, osutab see sellele, et kõnealune riik esitab ombudsmanile rahvaarvu suurus arvestades oodatust rohkem kaebusi. Kõik tabelis esitatud protsendid on ümardatud esimese kümnendkohani.

B OMBUDSMANI EELARVE

Iseseisev eelarve

Euroopa ombudsmani põhikiri nägi algselt ette ombudsmani eelarve lisamise Euroopa Liidu üldeelarve I eelarveosale (Euroopa Parlament).

1999. aasta detsembris otsustas nõukogu, et ombudsmani eelarve peab olema iseseisev. Alates 1. jaanuarist 2000⁷ on ombudsmani eelarve olnud Euroopa Liidu eraldi eelarveosa (VIII-A-osa).

Eelarve struktuur

Ombudsmani 2005. aasta eelarve jaguneb kolmeks jaotiseks. Eelarve jaotis 1 sisaldab palku, päevarahasid ja muid personaliga seotud kulusid. Sellesse jaotisse kuuluvad ka ombudsmani ja tema ametkonna reisikulud. Eelarve jaotis 2 hõlmab hooneid, seadmeid ja mitmesuguseid tegevuskulusid. Jaotisse 3 kuulub ainus peatükk, millest makstakse liikmemakse ombudsmanide rahvusvahelistele organisatsioonidele.

Koostöö Euroopa Parlamendiga

Haldus- ja tehnilise personali asjatu dubleerimise vältimiseks osutatakse paljusid ombudsmanile vajalikke teenuseid Euroopa Parlamendi poolt või selle kaudu. Valdkonnad, kus ombudsman kasutab suuremal või vähemal määral Euroopa Parlamendi teenuseid, on järgmised:

- personal, nt lepingute ning isiklike õigusi puudutavate otsuste koostamine;
- finantsauditeerimine ja raamatupidamine;
- kirjalik ja suuline tõlge ning trükitööd;
- bürooruumide rentimine;
- infotehnoloogia, telekommunikatsioon ja posti käitlemine.

Euroopa ombudsmani ja Euroopa Parlamendi vaheline koostöö on võimaldanud ühenduse eelarve märkimisväärset kokkuhoidu. Tänu koostööle Euroopa Parlamendiga ei ole ombudsman pidanud halduspersonali oluliselt suurendama.

Kui ombudsmanile osutatavate teenustega kaasneb Euroopa Parlamendile otsene lisakulutus, makstakse selle eest kontaktkonto kaudu. Bürooruumid ja tõlketeenused on suurimad kuluartiklid, mida sel moel käsitletakse.

2005. aasta eelarves oli Euroopa Parlamendi osutatud selliste teenuste katmiseks ette nähtud kogusumma, mis koosnes üksnes personali ajakulust, näiteks personalilepingute, palkade ja päevarahade haldamine ning mitmesugused andmetööstusteenused.

Euroopa ombudsmani ja Euroopa Parlamendi vaheline koostöö sai alguse 1995. aasta 22. septembri raamlepinguga, mida täiendavad 12. oktoobril 1995. aastal allkirjastatud halduskoostööleping ning eelarve- ja finantskoostööleping.

2005. aastal, kui ombudsmani büroo tähistas oma 10. aastapäeva, oli üheks prioriteediks vaadata läbi nende kahe institutsiooni vahelised kehtivad koostöölepingud, et kohandada neid vastavalt möödunud kümnendi jooksul kujunenud uuele olukorrale. Uus leping loodetakse kirjutada alla 2006. aasta alguses. Leping eesmärgiks on säilitada tihe koostöö Euroopa Parlamendiga kõikides valdkondades, kus on võimalik saavutada oluline mastaabisääst ja eelarve kokkuhoid.

⁷

Nõukogu 13. detsembri 1999. aasta määrus nr 2673/1999, EÜT 1999 L 326, lk 1.

2005. aasta eelarve

Ombudsmani ametikohtade loetelus oli 2005. aastal kokku 51 ametikohta, võrdluseks võib nimetada, et 2004. aastal oli ametikohti 38.

Eelarveaastaks 2005 nähti ombudsmanile esialgu ette kokku 7 312 614 euro suuruses assigneeringuid. Jaotise 1 (institutsioonides töötavate isikutega seotud kulutused) summa oli 6 239 614 eurot. Jaotise 2 (hooned, seadmed ja mitmesugused tegevuskulud) summa oli 1 070 000 eurot. Jaotise 3 (institutsiooni eriülesande täitmisega seotud kulud) summa oli 3000 eurot.

Alltoodud tabelis on esitatud 2005. aasta kulutused kulukohustuste assigneeringutena.

(en EUR)

Jaotis 1	5 375 889
Jaotis 2	928 276
Jaotis 3	2 979
Kokku	6 307 145

2006. aasta eelarve

Ombudsman esitas 2006. aasta eelarve kooskõlas eelarve uue struktuuriga (liigendamisega). Uue struktuuri eesmärk on suurendada läbipaistvust ja aidata eelarvepädevatel institutsioonidel tõhustada kontrolli, võimaldades saada parem ülevaade samalaadsetest kuludest, mis siiani kasutusel olnud struktuuris olid jagunenud eri jaotiste või peatükkide vahel.

2005. aastal koostatud 2006. aasta eelarve näeb ette 57 ametikoha loomist, mis on 2005. aasta ametikohtade loeteluga võrreldes kuue võrra rohkem. Selle kasvu põhjustavad peamiselt Euroopa Liidu järgmine laienemine (Bulgaaria ja Rumeenia) ning otsuse täitmine, mis hõlmab Euroopa Parlamendist täieliku sõltumatuse saavutamist ombudsmani ametkonna haldamisega seoses.

2006. aasta assigneeringud moodustavad kokku 7 682 538 eurot. Jaotise 1 (institutsiooni heaks töötavate isikutega seotud kulutused) summa on 5 808 538 eurot. Jaotise 2 (hooned, seadmed ja mitmesugused tegevuskulud) summa on 1 085 000 eurot. Jaotise 3 (institutsiooni erifunktsiooni täitmisega seotud kulud) summa on 789 000 eurot.

2006. aasta eelarves on kogutuludeks ette nähtud 812 271 eurot.

C

PERSONAL

EUROOPA OMBUDSMAN

P. Nikiforos DIAMANDOUROS*Euroopa ombudsman*

P. Nikiforos DIAMANDOUROS sündis Kreekas Ateenas 25. juunil 1942. Ta valiti Euroopa ombudsmaniks 15. jaanuaril 2003. aastal. Ta asus ametisse 1. aprillil 2003. aastal ning valiti 11. jaanuaril 2005 tagasi viieaastaseks ametiajaks.

Aastail 1998–2003 oli ta Kreeka esimene riiklik ombudsman. Alates 1993. aastast on ta töötanud Ateena Ülikooli politoloogiateaduse ja avaliku halduse õppetooli võrdleva politoloogia professorina (töösuhe on praegu peatatud). Aastatel 1995–1998 töötas ta Kreeka Rahvusliku Sotsiaaluuringute Keskuse (EKKE) direktori ja presidendina.

P. Nikiforos DIAMANDOUROS sai bakalaureusekraadi Indiana Ülikoolist (1963) ning magistrikraadi (1965) Columbia Ülikoolist. Filosoofiamagistri- (1969) ja filosoofiadoktorikraadi (1972) sai ta samuti Columbia Ülikoolist. Enne tööleasumist Ateena Ülikoolis 1988. aastal oli ta lektor New Yorgi Riiklikus Ülikoolis ja teadur Columbia Ülikoolis (1973–1978). Ajavahemikus 1980–1983 töötas ta Kreekas Ateena Kolledži arendusdirektorina. Aastatel 1983–1988 töötas ta New Yorgis asuva Sotsiaalteaduslike Uuringute Nõukogu Lääne-Euroopa ning Lähis- ja Kesk-Ida programmi direktorina. Aastail 1988–1991 töötas ta Ateenas Kreeka Rahvusvaheliste ja Strateegiliste Uuringute Instituudi direktorina (Fordi ja MacArthuri fondide toetusel asutatud poliitikale suunatud uurimiskeskus). 1997. aastal määrati ta poliitikateaduste külalisprofessoriks Juan Marchi nimelises Kõrgemas Sotsiaalteaduste Keskuses (Madrid).

P. Nikiforos DIAMANDOUROS on olnud Kreeka Poliitikateaduste Ühenduse president (1992–1998) ja Ameerika Ühendriikides asuva Kreeka Nüüdisaegsete Uuringute Ühingu president (1985–1988). Aastail 1999–2003 oli ta Kreeka Riikliku Inimõiguste Komisjoni liige ning 2000–2003 Kreeka Riikliku Haldusreformi Nõukogu liige. Aastal 2000 osales ta Bilderbergi konverentsil. Aastatel 1988–1995 oli ta New Yorgis asuva Sotsiaalteaduslike Uuringute Nõukogu Lõuna-Euroopa alamkomitee teine juhataja, mille tööd rahastab Volkswageni Fond. P. Nikiforos DIAMANDOUROS on väljaande "Series on the New Southern Europe" üks kahest peatoimetajast ja saanud uurimistoetust Fulbrighti ja Rahvusliku Humanitaaruuringute Sihtkapitalist.

Ta on kirjutanud arvukalt artikleid Kreeka poliitikast ning ajaloost, Lõuna- ja Kagu-Euroopast, samuti demokratiseerimisest, riigi ja rahvuse rajamisest ning kultuuri ja poliitika suhetest.

EUROOPA OMBUDSMANI SEKRETARIAAT

Euroopa ombudsmeni sekretariaat vastutab ombudsmeni isikliku büroo eest. Sekretariaat korraldab ombudsmeni päevakava, koordineerib tema sissetulevat ja väljaminevat kirjavahetust, nõustab suhetes teiste ELi institutsioonide ja asutustega, tegeleb institutsiooni töö protokollimisega ning täidab ombudsmeni sekretäri üldisi kohustusi.

Alexandra ANDROULAKAKIS

Euroopa ombudsmeni sekretär (alates 22.8.2005)

tel +33 3 88 17 25 28

Nicolaos KATIFORIS

Euroopa ombudsmeni assistent

tel +33 3 88 17 23 83

Eleni-Anna GALATIS

Euroopa ombudsmeni sekretär (kuni 15.9.2005)

ÕIGUSOSAKOND

Õigusosakond koosneb peamiselt juristidest, kes analüüsivad Euroopa ombudsmanile laekunud kaebusi ning korraldavad õigusosakonna juhataja ja kahe peainspektori suunamisel uurimisi. Õigusosakonna juhataja nõustab ombudsmeni ka institutsiooni õigusstrateegia ja ametkonna juhtimisega seotud küsimustes ning juhib osakonda. Õigusosakonna juhataja assistent vastutab sisemise kvaliteedikontrolli toimimise ja infosüsteemide haldamise eest ning koordineerib osakonna tööd aastaaruande koostamisel.

2005. aastal koosnes osakond õigusosakonna juhatajast, kuuest peaõigusnõunikust, kellest kaks täidavad ka peainspektori rolli, üheteistkümnest õigusametnikust, jurist-lingvistist, õigusassistendist ja õigusosakonna juhataja assistendist. 2005. aastal juhendas õigusosakond 14 praktikanti.

Ian HARDEN

Õigusosakonna juhataja

tel +33 3 88 17 23 84

Ian HARDEN sündis 22. märtsil 1954. aastal Inglismaal Norwich'is. Ta õppis õigusteadust Cambridge'i Churchill'i Kolledžis, mille lõpetas 1975. aastal esimese järgu kiituse ja bakalaureusekraadiga. 1976. aastal sai ta õigusteaduste kraadi. Pärast lõpetamist asus I. HARDEN tööle Sheffieldi Ülikooli õigusteaduskonda, kus ta aastatel 1976–1990 töötas lektorina, 1990–1993 vanemlektorina, 1993–1995 õppejõuna ning alates 1995. aastast avaliku õiguse professorina. 1996. aastal asus ta peaõigusnõunikuna tööle Euroopa ombudsmeni büroosse, oli aastatel 1997–1999 sekretariaadi juhataja ning alates 2000. aastast on ta töötanud õigusosakonna juhatajana. I. HARDEN on ELi õigust ja avalikku õigust käsitlevate arvukate kirjutiste, näiteks "The Contracting State" (Buckingham: Open University Press, 1992); "Flexible Integration: towards a more effective and democratic Europe" (London CEPR, 1995) ja "European Economic and Monetary Union: the Institutional Framework" (Kluwer Law International, 1997) autor või kaasautor. I. HARDEN on organisatsiooni *Association Française des Constitutionnalistes* ning Ühendkuningriigi parlamendiuuringute rühma liige ja Sheffieldi Ülikooli auprofessor.

Murielle RICHARDSON

Õigusosakonna juhataja assistent

tel +33 3 88 17 23 88

ÕIGUSAMETNIKUD

Õigusametnikud käsitlevad kaebusi, mida võib ombudsmanile esitada kõigis kahekümne ühes asutamislepingu keeles. Nad teevad ettepanekuid omaalgatuslike uurimiste algatamiseks ja korraldavad nende täitmist, vastavad kodanike teabenõuetele, nõustavad ombudsmani õigusküsimustes, annavad nõu oma liikmesriikide kohtumenetluste, muudatuste ja tavade osas ning esindavad ombudsmani mõnel avalikul üritusel.

Sabina BALAŽIČ

Õigusametnik (alates 1.10.2005)
tel +33 3 88 17 35 72

Elodie BELFY

Õigusassistent
tel +32 2 284 39 01

Peter BONNOR

Õigusametnik
tel +33 3 88 17 25 41

Benita BROMS

Brüsseli büroo juhataja
Peainspektor
tel +32 2 284 25 43

Nelius CAREY

Jurist-lingvist (alates 1.9.2005)
tel +33 3 88 17 25 63

Ioannis DIMITRAKOPOULOS

Peaõigusnõunik
(alates 6.7.2005)
Peainspektor
tel +33 3 88 17 37 68

Juliano FRANCO

Õigusametnik (alates 1.9.2005)
tel +33 3 88 17 21 51

Marjorie FUCHS

Õigusametnik
tel +33 3 88 17 40 78

Gerhard GRILL

Peaõigusnõunik
Peainspektor
tel +33 3 88 17 24 23

Marta HIRSCH-ZIEMBIŃSKA

Peaõigusnõunik
tel +33 3 88 17 27 46

Georgios KATHARIOS

Õigusametnik (alates 1.9.2005)
tel +32 2 284 38 49

Daniel KOBLENCZ

Õigusametnik (alates 1.9.2005)
tel +32 2 284 38 31

José MARTÍNEZ ARAGÓN

Peaõigusnõunik
tel +33 3 88 17 24 01

Beatriz MENÉNDEZ ALLER

Õigusametnik (alates 1.5.2005)
tel +33 3 88 17 67 63

Tina NILSSON

Õigusametnik
tel +32 2 284 14 17

Ida PALUMBO

Õigusametnik
tel +33 3 88 17 23 85

Wiebke PANKAUKE

Õigusametnik (alates 1.9.2005)
tel +33 3 88 17 24 02

Branislav URBANIČ

Õigusametnik
tel +33 3 88 17 27 14

Olivier VERHEECKE

Peaõigusnõunik
tel +32 2 284 20 03

PRAKTIKANDID

Kadri BRÜGEL

Praktikant (alates 1.9.2005)
tel +32 2 283 23 27

Anne EISENGRÄBER

Praktikant (alates 1.9.2005)
tel +33 3 88 17 29 64

Georgios KATHARIOS

Praktikant (kuni 31.7.2005)

Giedre KAZLAUSKAITE

Praktikant (alates 1.10.2005)
tel +33 3 88 17 23 28

Daniel KOBLENCZ

Praktikant (kuni 31.7.05)

Jernej LETNAR CERNIC

Praktikant (kuni 31.07.05)

Maria Salome LOPEZ RAMOS

Praktikant (kuni 31.10.2005)

Wiebke PANKAUKE

Praktikant (kuni 31.7.2005)

Roberto RANDO

Praktikant (alates 15.1.2005)

Andrea SACK

Praktikant (kuni 31.7.2005)

Izabela SZOSTAK-SMITH

Praktikant (alates 1.6.2005)

tel +33 3 88 17 67 84

Sophia TABAU

Praktikant (kuni 31.7.2005)

Asta UPTAITE

Praktikant (kuni 31.7.2005)

Alexis VAN MAERCCKE

Praktikant (alates 1.9.2005)

tel +32 2 284 21 80

Euroopa ombudsman ja tema töötajad.

HALDUS- JA FINANTSOSAKOND

Ombudsmani büroos kuulub haldus- ja finantsosakonna pädevusse see osa tööst, mis ei ole otseselt seotud kaebuste käsitlemise ja uurimiste läbiviimisega. Osakond koosneb neljast sektorist: haldus, finants-, kaebuste käsitlemise ja kommunikatsioonisektor. Haldus- ja finantsosakonna tööd koordineerib osakonna juhataja. Ta vastutab büroo töö üldise korraldamise ja teostamise ning büroo personalipoliitika eest, institutsiooni eelarve- ja finantsstrateegiaalaste ettepanekute tegemise eest ning ombudsmani esindamise eest institutsioonidevahelistel foorumitel.

João SANT'ANNA

Haldus- ja finantsosakonna juhataja
tel +33 3 88 17 53 46

João SANT'ANNA sündis 3. mail 1957. aastal Portugalis Setúbalis. Aastatel 1975–1980 õppis ta Lissaboni Ülikoolis õigusteadust ning astus 1981. aastal Lissaboni Advokatuuri liikmeks. Aastatel 1980–1982 töötas J. SANT'ANNA juristina Portugali Siseministeeriumi Lissaboni piirkonna õigus- ja haldusosakonnas. Aastatel 1982–1984 jätkas ta õigusteaduse õpinguid Münchenis Ludwig-Maximiliani Ülikoolis ja Max-Plancki Instituudis intellektuaalse omandi õiguse alal. Pärast naasmist Portugali 1984. aastal määrati ta Portugali Siseministeeriumi Lissaboni piirkonna õigus- ja haldusosakonna juhatajaks. 1986. aastal asus ta tööle Euroopa Parlamendi ametnikuna, töötas teabe ja avalike suhete, teaduse ning personali- ja finantspeadirektoraadis ning seejärel Euroopa Parlamendi õigusteenistuses. Aastal 2000 asus ta haldus- ja finantsosakonna juhatajana tööle Euroopa ombudsmani büroosse.

HALDUSSEKTOR

Haldussektori ülesanded on väga mitmekesised. Nende hulka kuuluvad personali värbamine ja juhtimine, sissetulev ja väljaminev kirjavahetus, telefonikeskjaam, büroo infrastruktuur, dokumentide tõlkimise korraldamine, õigusallikate raamatukogu ning institutsiooni dokumentatsiooni ja arhiivi korraldamine ja haldamine. Kõnealune sektor vastutab ka institutsiooni infotehnoloogia strateegia ja büroo IT-vajaduste täitmise eest, viimatinimetatud ülesannet täidetakse koostöös Euroopa Parlamendiga.

Alessandro DEL BON

Sektori juhataja (alates 1.5.2005)
tel +33 3 88 17 23 82

Christophe BAUER

Abipersonal, autojuht (alates 1.6.2005)
tel +33 3 88 17 67 80

Rachel DOELL

Sekretär
tel +33 3 88 17 23 98

Massimo EZZY

Infotehnoloogia ametnik
(alates 8.9.2005)
tel + 33 3 88 17 28 67

Cindy GIANNAKIS

Abipersonal
(alates 16.6.2005)
tel +32 2 284 63 93

Isgouhi KRIKORIAN

Sekretär
tel +33 3 88 17 25 40

Gaël LAMBERT

Infotehnoloogia ametnik
tel +33 3 88 17 23 99

Juan Manuel MALLEA

Sekretär
tel +33 3 88 17 23 01

Stéphanie MARAJ

Sekretär (alates 1.5.2005)
tel +33 3 88 17 23 13

Charles MEBS

Sekretär
tel +33 3 88 17 70 93

Félicia VOLTZENLOGEL

Sekretär
tel +33 3 88 17 23 94

FINANTSSEKTOR

Finantssektor peab tagama, et ombudsmani büroo järgiks rakendatavaid finantseeskirju, mis on kavandatud eelarveressursside ökonoomseks, tõhusaks ja piisavaks kasutamiseks. Need ülesanded tulenevad ombudsmani iseseisvast eelarvest. Eelarve koostavad volitatud eelarvevahendite käsutaja juhtimisel neli finantsametnikku, kes vastutavad ka selle täitmise eest.

Loïc JULIEN*Sektori juhataja (alates 1.6.2005)*

tel +33 3 88 17 67 79

Jean-Pierre FEROU MONT*Finantsametnik*

tel +32 2 284 38 97

Giovanna FRAGAPANE*Finantsametnik*

tel +33 3 88 17 29 62

Véronique VANDAELE*Finantsametnik*

tel +32 2 284 23 00

Christophe WALRAVENS*Finantsametnik*

tel +33 3 88 17 24 03

KAEBUSTE KÄSITLEMISE SEKTOR

Kaebuste käsitlemise sektor vastutab Euroopa ombudsmanile esitatud kaebuste registreerimise, jagamise ja järelemeetmete võtmise eest. Sektor tagab kõikide kaebuste andmebaasi kandmise, nende vastuvõtmise ja õigussakonda edasisaatmise. Sektor vastutab kaebustega seonduva sissetuleva ja väljamineva kirjavahetuse haldamise eest, tagades kaebustega seotud andmete uuendamise andmebaasis kogu menetluse käigus ning jälgides tähtaegadest kinnipidamist, koostab kaebustega seonduvat statistikat ning arhiveerib kaebustega seotud dokumente.

Isabelle FOUCAUD*Sektori juhataja*

tel +33 3 88 17 23 91

Séverine BEYER*Sekretär*

tel +33 3 88 17 23 93

Bruno BISMARQUE-ALCÂNTARA*Sekretär*

tel +33 3 88 17 20 91

Evelyne BOUTTEFROY*Sekretär*

tel +33 3 88 17 24 13

Elaine DRAGO*Sekretär*

tel +33 3 88 17 33 31

Isabelle LECESTRE*Sekretär*

tel +33 3 88 17 24 29

Gabrielle SHERIDAN*Sekretär (kuni 31.5.2005)*

tel +33 3 88 17 24 08

Caroline ZINCK*Sekretär (alates 1.9.2005)*

tel +33 3 88 17 40 51

KOMMUNIKATSIOONISEKTOR

Kommunikatsioonisektor vastutab institutsiooni maine ja väärtuste edendamise eest ning aitab ombudsmanil täita teist peamist ülesannet, milleks on kodanikega suhtlemine ja nende teavitamine nende õigustest ühenduse õiguse raames. Sel viisil toimides etendab ombudsman võtmerolli kodanike ning Euroopa ja selle institutsioonide vaheliste suhete arendamisel.

Sektor vastutab institutsiooni ja meedia vaheliste suhete säilitamise ja edendamise eest, ombudsmani väljaannete koostamise ja kirjastamise eest, ombudsmani veebilehtede haldamise, külastuste ja ürituste korraldamise eest ning Euroopa ombudsmanide võrgustikuga suhtlemise eest.

Rosita AGNEW

Sektori juhataja (alates 1.5.2005)
Pressi- ja kommunikatsiooniametnik
(kuni 30.4.2005)
tel +32 2 284 25 42

Ben HAGARD

Sektori juhataja (alates 1.5.2005)
Interneti ja kommunikatsiooniametnik
(kuni 30.4.2005)
tel +33 3 88 17 24 24

Marc AMIR-TAHMASSEB

Veebiarendaja (alates 1.9.2005)
tel +33 3 88 17 44 10

Alessandro DEL BON

Kommunikatsiooniametnik
(kuni 30.4.2005)
tel +33 3 88 17 23 82

Gundi GADESMANN

Ajakirjandusametnik (alates 1.11.2005)
tel +32 2 284 26 09

Dace PICOT-STIEBRINA

Kommunikatsiooniametnik
tel +33 3 88 17 40 80

Gabrielle SHERIDAN

Sekretär (alates 1.6.2005)
tel +33 3 88 17 24 08

Annika ÖSTERBERG

Trükiste ametnik (alates 1.10.2005)
tel +33 3 88 17 49 36

D OTSUSTE INDEKS

1 JUHTUMI NUMBRI JÄRGI

2002

1391/2002/JMA	102
2107/2002/(BB)PB	96
2111/2002/MF	96

2003

1336/2003/IP	80
1435/2003/MF	97
1687/2003/JMA	59
2097/2003/(ADB)PB	72
2188/2003/OV	80
2191/2003/TN	60
2229/2003/MHZ	85
2395/2003/GG	102
2411/2003/MHZ	86
2415/2003/JMA	71

2004

0127/2004/OV	74
0140/2004/PB	94
0224/2004/PB	86
0237/2004/JMA	71
0274/2004/JMA	61
0295/2004/JMA	61
0338/2004/OV	62
0471/2004/OV	75
0518/2004/MF	81
0530/2004/GG	87
0538/2004/TN	88
0620/2004/PB	89
0628/2004/OV	78
0732/2004/ELB	63
0758/2004/ELB	64
0839/2004/MHZ	72
0933/2004/JMA	66
0948/2004/OV	66

1096/2004/TN	67
1155/2004/TN	67
1273/2004/GG	90
1298/2004/PB	64
1365/2004/TN	65
1368/2004/GG	91
1423/2004/ELB	100
1700/2004/MF	94
1733/2004/OV	78
1737/2004/TN	79
1756/2004/MF	82
1772/2004/GG	81
1798/2004/PB	75
1808/2004/JMA	68
2038/2004/GG	83
2066/2004/TN	69
2485/2004/GG	103
2673/2004/PB	93
2821/2004/OV	69
2862/2004/GG	91
3054/2004/TN	73
3110/2004/GG	70
3254/2004/(OV)ID	100
3381/2004/TN	76
3442/2004/PB	95
3446/2004/GG	99
3452/2004/JMA	101
3485/2004/OV	76
3622/2004/GG	92

2005

0116/2005/MHZ	98
0501/2005/IP	77
1266/2005/MF	77
1875/2005/GG	84
OI/3/2005/OV	104

2 TEEMA JÄRGI

Kodanike õigused

1687/2003/JMA	59
2415/2003/JMA	71
0224/2004/PB	86
0237/2004/JMA	71
0948/2004/OV	66
1096/2004/TN	67
1737/2004/TN	79
2038/2004/GG	83
0116/2005/MHZ	98
1875/2005/GG	84

Komisjon asutamislepingu kaitsjana

1687/2003/JMA	59
2229/2003/MHZ	85
0274/2004/JMA	61
0295/2004/JMA	61
1273/2004/GG	90
1298/2004/PB	64
1423/2004/ELB	100
3254/2004/ID	100
3452/2004/JMA	101
3622/2004/GG	92

Tarbijapoliitika

0295/2004/JMA	61
---------------------	----

Lepingud

2111/2002/MF	96
0338/2004/OV	62
0530/2004/GG	87
0538/2004/TN	88
1266/2005/MF	77
1772/2004/GG	81
1808/2004/JMA	68
2673/2004/PB	93
2862/2004/GG	91
3110/2004/GG	70
OI/3/2005/OV	104

Kultuur

3452/2004/JMA	101
---------------------	-----

Andmekaitse

0224/2004/PB	86
--------------------	----

Arengukoostöö

0933/2004/JMA	66
---------------------	----

Majandus- ja finantspoliitika

3054/2004/TN	73
0116/2005/MHZ	98

Haridus, kutseharidus ja noorsugu

0518/2004/MF	81
--------------------	----

Keskkond

2229/2003/MHZ	85
---------------------	----

Kalandus

1273/2004/GG	90
--------------------	----

Inimeste ja teenuste vaba liikumine

1298/2004/PB	64
3254/2004/ID	100

Institutsioonid

2395/2003/GG	102
0140/2004/PB	94
0628/2004/OV	78
1155/2004/TN	67
2485/2004/GG	103
3254/2004/ID	100
3446/2004/GG	99
0501/2005/IP	77

Muud

1435/2003/MF	97
0338/2004/OV	62
0732/2004/ELB	63
3622/2004/GG	92
OI/3/2005/OV	104

Politsei ja õigusalane koostöö

2411/2003/MHZ.....	86
--------------------	----

Üldsuse juurdepääs

0948/2004/OV	66
1368/2004/GG	91
1756/2004/MF	82
1798/2004/PB	75
2066/2004/TN.....	69
2821/2004/OV	69
3381/2004/TN.....	76
3442/2004/PB	95

Teadustegevus ja tehnoloogia

0758/2004/ELB	64
1365/2004/TN.....	65

Sotsiaalpoliitika

0274/2004/JMA	61
---------------------	----

*Personal**– Värbamine*

1336/2003/IP.....	80
2097/2003/PB	72
0518/2004/MF	81
0839/2004/MHZ.....	72
1700/2004/MF	94
3485/2004/OV	76

– Muud küsimused

1391/2002/JMA	102
2107/2002/PB	96
2188/2003/OV	80
2191/2003/TN.....	60
0140/2004/PB	94
0471/2004/OV	75
0620/2004/PB	89
0628/2004/OV	78
1423/2004/ELB	100
1733/2004/OV	78
0127/2004/OV	74

3 VÄIDETAVA HALDUSOMAVOLI LIIGI JÄRGI

Võimu kuritarvitamine

1700/2004/MF	94
--------------------	----

Välditav viivitus

0530/2004/GG	87
1733/2004/OV	78
1756/2004/MF	82
1772/2004/GG	81
3485/2004/OV	76
1266/2005/MF	77
OI/3/2005/OV	104

Diskrimineerimine

1391/2002/JMA	102
2107/2002/PB	96
1687/2003/JMA	59
2415/2003/JMA	71
0237/2004/JMA	71
0338/2004/OV	62
0518/2004/MF	81
0628/2004/OV	78
1808/2004/JMA	68
2673/2004/PB	93

Kaitse

0471/2004/OV	75
--------------------	----

Artikli 226 menetluse rikkumine

1687/2003/JMA	59
2229/2003/MHZ	85
0274/2004/JMA	61
0295/2004/JMA	61
1273/2004/GG	90
1298/2004/PB	64
1423/2004/ELB	100
3254/2004/ID	100
3452/2004/JMA	101
3622/2004/GG	92

Suutmatus otsust põhjendada

2411/2003/MHZ	86
---------------------	----

Teabe puudumine või teabe andmisest keeldumine

2097/2003/PB	72
2191/2003/TN	60
2229/2003/MHZ	85
0140/2004/PB	94
0274/2004/JMA	61
0538/2004/TN	88
0758/2004/ELB	64
1368/2004/GG	91
1737/2004/TN	79
1798/2004/PB	75
2038/2004/GG	83
2066/2004/TN	69
3054/2004/TN	73
3381/2004/TN	76
3442/2004/PB	95
1875/2005/GG	84

Läbipaistmatus

1435/2003/MF	97
2395/2003/GG	102
0948/2004/OV	66
2821/2004/OV	69
0116/2005/MHZ	98

Õiguslik eksimus

1273/2004/GG	90
3254/2004/ID	100
0127/2004/OV	74

Hooletus

2188/2003/OV	80
0224/2004/PB	86
0933/2004/JMA	66
1096/2004/TN	67
1155/2004/TN	67
1365/2004/TN	65
3622/2004/GG	92

Menetlusviga

2107/2002/PB	96
2411/2003/MHZ.....	86
0140/2004/PB	94
0620/2004/PB	89

Ebaõigus

2111/2002/MF	96
1336/2003/IP.....	80
3110/2004/GG	70
0839/2004/MHZ.....	72
0127/2004/OV	74
0471/2004/OV	75
0501/2005/IP.....	77
1733/2004/OV	78
OI/3/2005/OV	104

Muu halduslik omavoli

0471/2004/OV	75
0538/2004/TN.....	88
0732/2004/ELB	63
0758/2004/ELB	64
1733/2004/OV	78
2485/2004/GG	103
2862/2004/GG	91
3446/2004/GG	99
OI/3/2005/OV	104

E EUROOPA OMBUDSMANI VALIMINE

Õigussätted

EÜ asutamislepingu artikli 195 lõige 2 sätestab, et “Ombudsman nimetatakse iga Euroopa Parlamendi valimise järel viimasega samaks ametiajaks. Ombudsmeni võib ametisse tagasi nimetada.”

Euroopa Parlamendi kodukord sätestab üksikasjalikult valimismenetluse.

Artikkel 194

1. *President kutsub parlamendi ametiaja alguses vahetult pärast tema ametisse valimist või lõikes 8 sätestatud juhtudel üles esitama kandidaate ombudsmeni ametikohale ning määrab kindlaks kandidaatide ülesseadmise tähtaja. Üleskutse avaldatakse Euroopa Liidu Teatajas.*
2. *Kandidaadil peab olema vähemalt 37 parlamendiliikme toetus, kusjuures need parlamendiliikmed peavad olema pärit vähemalt kahest liikmesriigist.*

Parlamendiliige võib toetada ainult ühte kandidatuuri.

Kandidaatide ülesseadmisel tuleb esitada kõik nõutavad dokumendid, mis kinnitavad, et kandidaat vastab ombudsmeni kohustuste täitmist käsitlevates eeskirjades esitatud nõuetele.

3. *Kandidaatide nimekiri edastatakse vastutavale komisjonile, mis võib korraldada kandidaatide ärakuulamise.*

Need ärakuulamised on kõikidele parlamendiliikmete avatud.

4. *Seejärel esitatakse parlamendile hääletamiseks vastuvõetavate kandidaatide nimekiri (tähestikulises järjekorras).*
5. *Hääletus on salajane; parlament valib ombudsmeni antud häälte enamusega.*

Kui esimeses kahes hääletusvoorus ei osutu ükski kandidaat valituks, pääsevad järgmisesse hääletusvooru edasi kaks kandidaati, kes said teises hääletusvoorus kõige rohkem hääli.

Võrdse häälte arvu korral osutub valituks vanem kandidaat.

6. *Enne hääletuse algust teeb president kindlaks, et kohal on vähemalt pool parlamendi koosseisust.*
7. *Ametisse määratud kandidaat kutsutakse viivitamatult andma Euroopa Kohtu ees oma ametivannet.*
8. *Ombudsman täidab oma kohustusi kuni järgmise ombudsmeni ametisse astumiseni, välja arvatud tema surma või ametist vabastamise korral.*

2005. aasta valimised

Euroopa Parlament avaldas kutse nominentide esitamiseks konkursile Euroopa Liidu Teatajas 25. augustil 2004⁸, märkides nominentide esitamise lõpptähtajaks 30. septembri 2004.

2004. aasta 22. oktoobri kirjas teatas Euroopa Parlamendi president petitsioonikomisjoni presidendile, et oli laekunud neli avaldust.

29. novembril 2004. aastal korraldas petitsioonikomisjon kahe vastuvõetavaks kuulutatud kandidaadi avaliku ärakuulamise.

11. jaanuaril 2005 valisid Euroopa Parlamendi liikmed Strasbourgis peetud täiskogu istungil hr P. Nikiforos DIAMANDOUROSe Euroopa ombudsmaniks esimesel hääletusel 564 poolthäälega 609st.

Euroopa Parlamendi otsus nimetada hr DIAMANDOUROS ombudsmaniks ametiajaks 2004–2009 avaldati 25. jaanuaril 2005⁹ aastal Euroopa Liidu Teatajas.

Üksikasjalikku teavet Euroopa ombudsmani valimiste kohta saab Euroopa Parlamendi kodulehelt aadressilt:

http://www.europarl.europa.eu/comparl/peti/election2004/default_en.htm.

⁹

ELT L 21, 25.1.2005, lk 8.

KUIDAS PÖÖRDUDA EUROOPA OMBUDSMANI POOLE

KIRJA TEEL

Euroopa ombudsman
1 Avenue du Président Robert Schuman
B.P. 403
FR - 67001 Strasbourg Cedex
Prantsusmaa

TELEFONI TEEL

+33 3 88 17 23 13

FAKSI TEEL

+33 3 88 17 90 62

E-POSTI TEEL

eo@ombudsman.europa.eu

VEEBILEHT

<http://www.ombudsman.europa.eu>

EUROOPA OMBUDSMAN MENETLEB KAEBUSI HALDUSE KOHTA EUROOPA LIIDU INSTITUTSIOONIDES JA ASUTUSTES

www.ombudsman.europa.eu

Väljaannete talitus
Publications.europa.eu

